

STORTINGET

Dokument 15:6

(2023–2024)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 751-900
18.12 2023 – 12.01 2024

Innhold

751.	Fra stortingsrepresentant Geir Jørgensen, vedr. Mattilsynet, besvart av helse- og omsorgsminister	11
752.	Fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad, vedr. drosjeutvalget, besvart av samferdselsminister	12
753.	Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. personar med høg formue som har flytta høvesvis inn til og ut av Noreg så langt i 2023, besvart av finansminister	13
754.	Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. utbetalingene fra kirkebevaringsprogrammet, besvart av barne- og familieminister	14
755.	Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. tilsyn med moskeer som mottar statsstøtte, besvart av barne- og familieminister	15
756.	Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. norske selskaper og arbeidsplasser ved infrastrukturprosjekter, besvart av samferdselsminister	17
757.	Fra stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø, vedr. EØS-midlene til Polen, besvart av utenriksminister	18
758.	Fra stortingsrepresentant Sylvi Listhaug, vedr. implementere Helseplattformen, besvart av helse- og omsorgsminister	19
759.	Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. å bistå nordmenn som er strandet utenlands med å komme hjem, besvart av utenriksminister	20
760.	Fra stortingsrepresentant Ola Elvestuen, vedr. utslippskutt, besvart av klima- og miljøminister	21
761.	Fra stortingsrepresentant Seher Aydar, vedr. at innføring av Helseplattformen utsettes, besvart av helse- og omsorgsminister	22
762.	Fra stortingsrepresentant Ingjerd Schie Schou, vedr. at Indre Østfold politistasjon på grunn av budsjett-situasjonen må redusere tre stillinger i 2024 og ytterligere to i 2025, besvart av justis- og beredskapsminister ..	23
763.	Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. ein varig og generell heimel i smittevernlova, besvart av helse- og omsorgsminister	24
764.	Fra stortingsrepresentant Stine Westrum, vedr. oppdraget der Norge skal bidra til CMF i Rødehavet, besvart av forsvarsminister	25
765.	Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. redusert arbeidsgiveravgift, besvart av kommunal- og distriktsminister	26
766.	Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. beskatning fra henholdsvis kommersielt fiske og fritidsfiske i indre Oslofjord, besvart av fiskeri- og havminister	27
767.	Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. hvordan legevaktene blir belastet som følge av at kommunene ikke har dekket sitt eget fastlegebehov, besvart av helse- og omsorgsminister	28
768.	Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. Pasientreiser, besvart av helse- og omsorgsminister	29
769.	Fra stortingsrepresentant Anna Molberg, vedr. Norsenga bro i Kongsvinger, besvart av samferdselsminister	31
770.	Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. smittevernutstyr til beredskapslageret for perioden 01.01.2022-30.11.2023, besvart av helse- og omsorgsminister	32
771.	Fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad, vedr. om å legge ned dagkirurgi-tilbudet i Alta, besvart av helse- og omsorgsminister	34
772.	Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. miljø- og dyrevelferdsproblemer i norsk havbruksnæring, besvart av fiskeri- og havminister	35
773.	Fra stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad, vedr. tilrettelegging av folkerøystinga i dei tvangssamanslåtte kommunene, besvart av kommunal- og distriktsminister	36
774.	Fra stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad, vedr. juridisk vurdering av om kommunelova hjemlar nyval og oppdeling av ei kommune, besvart av kommunal- og distriktsminister	37
775.	Fra stortingsrepresentant Ola Elvestuen, vedr. reguleringsmyndighet i henhold til plan- og bygningsloven for utbygging av større skogsbilveier, besvart av kommunal- og distriktsminister	38
776.	Fra stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen, vedr. oppfølging av skatteutvalgets anbefalinger, besvart av finansminister	39
777.	Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. sivile drepte i løpet av denne måneden i Gaza vs. i hele Ukraina-krigen fram til nå, besvart av utenriksminister	40
778.	Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. politiet ikke prioriterer lønnstyveri-sake, besvart av justis- og beredskapsminister	41
779.	Fra stortingsrepresentant Dagfinn Henrik Olsen, vedr. utbedringen av E6 på hele strekningen Fauske-Bognes, besvart av samferdselsminister	42

780.	Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. kapasitetsutnyttelsen ved norske fengsler, besvart av justis- og beredskapsminister.....	43
781.	Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. reservedeler til Sikorsky helikoptre, besvart av energiminister	44
782.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. investeringskostnader eller moms på solcelleanlegget, besvart av finansminister.....	45
783.	Fra stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes, vedr. Tønsbergkirkenes barnehager AS, besvart av kunnskapsminister.....	45
784.	Fra stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa, vedr. Luftforsvarets skolesenter, besvart av forsvarsminister	46
785.	Fra stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa, vedr. støtta opp om Russlands skeive miljø og menneskerettsaktivistar, besvart av utenriksminister	47
786.	Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. at Pasientreiser kan endre sin praksis for å sikre at pasienter som er avhengige av kommersiell transport i Vestland fylke, besvart av helse- og omsorgsminister	48
787.	Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. unntaksordningen i Nye Metoder, besvart av helse- og omsorgsminister.....	49
788.	Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. reindriften, besvart av energiminister.....	50
789.	Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. ekspropriasjon av reinbeiteområder på Nord-Fosen, besvart av energiminister	51
790.	Fra stortingsrepresentant Hans Andreas Limi, vedr. nylig avgått sjef for Nasjonal sikkerhetsmyndighet, besvart av justis- og beredskapsminister	52
791.	Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. kvikksølvet i og ved u-båten på Fedje, besvart av fiskeri- og havminister	52
792.	Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. gratis ferjer, besvart av kommunal- og distriktsminister	53
793.	Fra stortingsrepresentant Hans Andreas Limi, vedr. Nasjonal sikkerhetsmyndighets forslag om å skaffe egne inntekter ved å ta betalt for konsulenttjenester, besvart av justis- og beredskapsminister.....	54
794.	Fra stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik, vedr. Justisdepartementets håndtering av NSM-saken, besvart av justis- og beredskapsminister	55
795.	Fra stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik, vedr. saksbehandlingstiden i Gjenopptakelseskommisjonen, besvart av justis- og beredskapsminister	55
796.	Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. pasientar med lipødem, besvart av helse- og omsorgsminister.....	56
797.	Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. arbeidsavklaringspenger, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	57
798.	Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. BaneNors strategi, besvart av samferdselsminister.....	60
799.	Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. skog som hogges ulovlig i Norge, besvart av justis- og beredskapsminister.....	61
800.	Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. skattelegging av inntekter fra salg av overskuddskraft fra solceller, besvart av finansminister.....	62
801.	Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. partistøtte, besvart av kommunal- og distriktsminister....	62
802.	Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. løypebilen til shuttle-trafikk mellom Tuddal og Gaustablikk, besvart av klima- og miljøminister.....	63
803.	Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. Kystverket, besvart av fiskeri- og havminister.....	64
804.	Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. ungdomskriminelle, besvart av justis- og beredskapsminister.....	65
805.	Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. saken om Nasjonal sikkerhetsmyndighets ulovlige lån, besvart av justis- og beredskapsminister	66
806.	Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. avtalen for leie av lokaler til Nasjonal sikkerhetsmyndighet, besvart av justis- og beredskapsminister	67
807.	Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. NOKUT, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	67
808.	Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. elektronisk sykemelding for arbeidstakere på VTA, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	69

809.	Fra stortingsrepresentant Nikolai Astrup, vedr. fastprisavtaler på strøm, besvart av næringsminister	69
810.	Fra stortingsrepresentant Seher Aydar, vedr. helse- og samhandlingsplan, besvart av helse- og omsorgsminister.....	70
811.	Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. strukturen for statsforvalterembetene, besvart av digitaliserings- og forvaltningsminister	71
812.	Fra stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø, vedr. Arbeidstilsynet, eksempelvis, tilgang på arbeidsgivers kontoopplysninger vedrørende lønnsutbetalinger og innbetalt skatt, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	71
813.	Fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad, vedr. sykkelvogner på Jærbanen, besvart av samferdselsminister.....	72
814.	Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. trusselvurdering at kirker og kristne forsamlingssteder, besvart av justis- og beredskapsminister	73
815.	Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. piggdekkavgift, besvart av samferdselsminister.....	74
816.	Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. samla kostnad for bilbruk fordelt mellom by og distrikta, besvart av samferdselsminister	75
817.	Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. sanksjoner mot Israel, besvart av utenriksminister.....	76
818.	Fra stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø, vedr. tilgjengeliggjøre relevant seriøsitetinformasjon for bedrifter og forbrukere, besvart av næringsminister	76
819.	Fra stortingsrepresentant Dagfinn Henrik Olsen, vedr. Nav, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	77
820.	Fra stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski, vedr. pengepolitikken, besvart av finansminister.....	78
821.	Fra stortingsrepresentant Ove Trellevik, vedr. elektrifisere offshore-installasjoner ved hjelp av havvind, besvart av energiminister	79
822.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. miljøvennlig håndtering av de 6-700 000 isolerglass og vinduer som kasseres årlig, besvart av klima- og miljøminister	80
823.	Fra stortingsrepresentant Grete Wold, vedr. uheldige bindinger og avtaler mellom næringsliv og akademia, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister.....	81
824.	Fra stortingsrepresentant Ingunn Foss, vedr. anmelde tyverier elektronisk for bedrifter og næringsdrivende, besvart av justis- og beredskapsminister	82
825.	Fra stortingsrepresentant Irene Heng Lauvsnes, vedr. passkontor, besvart av justis- og beredskapsminister	82
826.	Fra stortingsrepresentant Kathy Lie, vedr. ansatte på Sørlandet sykehus, besvart av helse- og omsorgsminister.....	83
827.	Fra stortingsrepresentant Hans Andreas Limi, vedr. grensehandelen, besvart av finansminister.....	83
828.	Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. Nammo, besvart av samferdselsminister.....	84
829.	Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. fraråde handel, ressursutnyttelse og andre former for næringsvirksomhet på ulovlig okkupert palestinske områder, besvart av utenriksminister.....	85
830.	Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. kommunalt selvstyre og såkalt likebehandling, besvart av kunnskapsminister.....	87
831.	Fra stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland, vedr. offentlig ordning for oppbevaring av fremtidsfullmakt, besvart av justis- og beredskapsminister	87
832.	Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. utfordringer i kraftsystemet, besvart av energiminister	88
833.	Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. utenlandskablene fra NO2, besvart av energiminister	89
834.	Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. HMS-kort på bygge- og anleggsplassar, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	90
835.	Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. Fremskrittspartiets spillpolitikk, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	91
836.	Fra stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland, vedr. omvendt voldsalarm, besvart av justis- og beredskapsminister.....	92
837.	Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. EU si nye forordning om Kunstig intelligens, besvart av digitaliserings- og forvaltningsminister	92
838.	Fra stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa, vedr. behandling av fanger tatt til fange av Israel, besvart av utenriksminister	93
839.	Fra stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa, vedr. samarbeidet European Sky Shield Initiative, besvart av forsvarsminister	94

840. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. dekning av varme klær, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	95
841. Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. eksportlisenser for eksport av flerbruksteknologi til kinesiske aktører, besvart av utenriksminister	95
842. Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. opparbeidede faglige rettigheter for de ansatte i Statnett, besvart av energiminister	96
843. Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. utbyggingen av fellesprosjektet Arna-Stanghelle, besvart av samferdselsminister	97
844. Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. dobbeltspor mellom Stokke og Sandefjord, besvart av samferdselsminister	98
845. Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. ekstraordinære tiltak for alle de bostedsløse i landet i forbindelse med vinterkulda, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	99
846. Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. asylsøkere i Norge med utreiseplikt, besvart av justis- og beredskapsminister	100
847. Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. minsteveltene i velferdssystemet, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	100
848. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. kreftdiagnose, besvart av helse- og omsorgsminister	114
849. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. Bane Nor, besvart av samferdselsminister	115
850. Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. Justis- og beredskapsdepartementets kontroll med underliggende etaters inngåelse av avtaler om leie av eiendom, bygg og anlegg, besvart av justis- og beredskapsminister	116
851. Fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, vedr. returavtaler, besvart av justis- og beredskapsminister	117
852. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. energieffektivisering, besvart av energiminister	118
853. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. drivstoffstasjoner, besvart av kommunal- og distriktsminister	119
854. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. kraftselselskapene, besvart av energiminister	119
855. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. erstatningsordninger, besvart av forsvarsminister	120
856. Fra stortingsrepresentant Anne Kristine Linnestad, vedr. Tanavassdragets fiskeforvaltning, besvart av klima- og miljøminister	121
857. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. offentlige byggeprosjekt, besvart av klima- og miljøminister	122
858. Fra stortingsrepresentant Abid Raja, vedr. tilskuddsordningen, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	123
859. Fra stortingsrepresentant Ola Elvestuen, vedr. avskoging, besvart av klima- og miljøminister	124
860. Fra stortingsrepresentant Ola Elvestuen, vedr. avskoging, besvart av klima- og miljøminister	125
861. Fra stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen, vedr. skatteinntekter, besvart av finansminister	126
862. Fra stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn, vedr. frikortperioden, besvart av helse- og omsorgsminister	126
863. Fra stortingsrepresentant Morten Stordalen, vedr. vedlikeholdsetterslepet for jernbaneinfrastrukturen, besvart av samferdselsminister	127
864. Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. klimaplanen, besvart av klima- og miljøminister	128
865. Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. mandatet og omfanget til Partnerdrapskommisjonen, besvart av justis- og beredskapsminister	128
866. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. besøksforbud, besvart av justis- og beredskapsminister	129
867. Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. Helse Midt-Norge, besvart av helse- og omsorgsminister	130
868. Fra stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland, vedr. strl. § 356, besvart av justis- og beredskapsminister	132
869. Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. vold mot kvinner, besvart av justis- og beredskapsminister	133
870. Fra stortingsrepresentant Mathilde Tybring-Gjedde, vedr. skuddeteksjons- og varslingssystemet Triangula, besvart av justis- og beredskapsminister	134
871. Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. byvekstavtale fra Buskerudby-samarbeidet, besvart av samferdselsminister	135

872. Fra stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad, vedr. visum frå Gaza, besvart av justis- og beredskapsminister.....	135
873. Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. økonomi- og gjeldsrådgivning i Nav, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	136
874. Fra stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg, vedr. føreretten for cannabisbrukere, besvart av justis- og beredskapsminister.....	137
875. Fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, vedr. mistenkelige dødsfall, besvart av justis- og beredskapsminister.....	138
876. Fra stortingsrepresentant Dagfinn Henrik Olsen, vedr. dagpenger for personer som driver enkeltpersonforetak, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	139
877. Fra stortingsrepresentant Alf Erik Bergstøl Andersen, vedr. sosialstønad, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	139
878. Fra stortingsrepresentant Mudassar Kapur, vedr. en kommune som senere blir splittet i to nye kommuner, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	141
879. Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. prioriteringsoppdraget til NTP, besvart av samferdselsminister.....	142
880. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. ei oversikt over alle riksvegferjesamband i landet der det syner bemanning pr ferje, besvart av samferdselsminister.....	142
881. Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. adopsjon, besvart av barne- og familieminister.....	144
882. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. utredningen i Helse Nord, besvart av helse- og omsorgsminister.....	145
883. Fra stortingsrepresentant Dag-Inge Ulstein, vedr. avvik ved asylmottak for enslige mindreårige, besvart av justis- og beredskapsminister.....	146
884. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. reservasjonsretten «ordre public» som ligger i artikkel 22 i Haag-konvensjonen, besvart av barne- og familieminister.....	147
885. Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. NSMs lovbrudd ved inngåelse av husleieavtalen, besvart av justis- og beredskapsminister.....	147
886. Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. Nasjonal sikkerhetsmyndighet om husleieavtalen på Fornebu, besvart av justis- og beredskapsminister.....	148
887. Fra stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa, vedr. tilsette og soldatar ikkje må frysa, besvart av forsvarsminister ...	149
888. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. symbolske klimatiltak, besvart av samferdselsminister.....	150
889. Fra stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt, vedr. faglitterære forfattarar og omsetjarar, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	150
890. Fra stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes, vedr. økonomisk støtte til NSKI Høyskole, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister.....	151
891. Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. elevenes digitale sikkerhet og personvern, besvart av kunnskapsminister.....	152
892. Fra stortingsrepresentant Kathy Lie, vedr. krisesentrenes viktige rolle i å forebygge at vold i nære relasjoner utvikler seg til drap, besvart av barne- og familieminister.....	153
893. Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. vintervegvedlikehold, besvart av samferdselsminister.....	154
894. Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. saksbehandlingstiden hos NOKUT, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister.....	155
895. Fra stortingsrepresentant Ingjerd Schie Schou, vedr. at trygderegelverket forskjellsbehandler psykiske og somatiske lidelser, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	157
896. Fra stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen, vedr. Skatteetatens pant på latent gevinstskatt for utflyttere, besvart av finansminister.....	158
897. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. ulv, besvart av klima- og miljøminister.....	159
898. Fra stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg, vedr. Havforskningsinstituttet, besvart av fiskeri- og havminister.....	160
899. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. kjernekraftsamarbeid med Sverige, besvart av energiminister.....	161
900. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. endringene i anskaffelsesreglene, besvart av næringsminister.....	161

**Oversikt over spørsmålsstillere og
besvarte spørsmål (751 – 900) for sesjonen 2023–2024**

Partibetegnelse:

A Arbeiderpartiet
H Høyre
MDG Miljøpartiet De Grønne
Sp Senterpartiet
V Venstre

FrP Fremskrittspartiet
KrF Kristelig Folkeparti
R Rødt
SV Sosialistisk Venstreparti
PF Pasientfokus

Amundsen, Per-Willy (FrP)	805, 806, 814, 850, 885, 886
Andersen, Alf Erik Bergstøl (FrP)	877
Astrup, Nikolai (H)	809
Aydar, Seher (R)	761, 810
Bastholm, Une (MDG)	817, 864
Berg, Lan Marie Nguyen (MDG)	874, 898
Bjørlo, Alfred Jens (V)	753, 763, 796, 803, 834, 837, 857
Bollestad, Olaug Vervik (KrF)	869, 881
Elvestuen, Ola (V)	760, 775, 859, 860
Eskeland, Liv Kari (H)	768
Fagerås, Mona (SV)	843, 844, 879
Fiskaa, Ingrid (SV)	784, 785, 838, 839, 887
Foss, Ingunn (H)	824
Gulati, Himanshu (FrP)	807
Halleland, Terje (FrP)	799, 800
Haltbrekken, Lars (SV)	782, 822, 897
Hansson, Rasmus (MDG)	766, 772, 867, 871
Hjemdal, Silje (FrP)	754, 755, 786, 835, 855, 866
Hoksrud, Bård (FrP)	767, 770, 787, 848, 849, 882
Johnsen, Tor André (FrP)	780, 828, 893
Jønnes, Kari-Anne (H)	783, 890
Jørgensen, Geir (R)	751
Kapur, Mudassar (H)	878
Kaski, Kari Elisabeth (SV)	820
Kjerstad, Birgit Oline (SV)	773, 774, 872
Kristjánsson, Mímir (R)	778, 842, 847, 873
Lauvsnes, Irene Heng (H)	825
Lie, Kathy (SV)	826, 892
Limi, Hans Andreas (FrP)	790, 793, 827
Linnestad, Anne Kristine (H)	856
Listhaug, Sylvi (FrP)	758
Lund, Tobias Drevland (R)	765, 845, 846, 865
Lønseth, Mari Holm (H)	851, 875
Marhaug, Sofie (R)	788, 789, 832, 833
Martinussen, Marie Sneve (R)	776, 861, 896
Melby, Guri (V)	829, 841, 894
Molberg, Anna (H)	769
Nilsen, Marius Arion (FrP)	781, 804, 852, 854, 899
Njåstad, Helge André (FrP)	791, 792, 801, 802, 811, 853
Nyholt, Hege Bae (R)	889
Olsen, Dagfinn Henrik (FrP)	779, 819, 876
Raja, Abid (V)	858

Ropstad, Kjell Ingolf (KrF)	808, 891
Rotevatn, Sveinung (V)	862
Schou, Ingjerd Schie (H)	762, 895
Skjelstad, André N. (V)	752, 771, 813
Stokkebø, Aleksander (H)	757, 812, 818
Stordalen, Morten (FrP)	863
Sve, Frank Edvard (FrP)	815, 816, 880, 888
Thorsvik, Ingvild Wetrhus (V)	794, 795
Trellevik, Ove (H)	821
Tybring-Gjedde, Mathilde (H)	870
Ulstein, Dag-Inge (KrF)	883
Unneland, Andreas Sjalg (SV)	831, 836, 868
Westrum, Stine (R)	764
Wiborg, Erlend (FrP)	756, 777, 797, 798, 830, 840, 884, 900
Wold, Grete (SV)	823
Øvstegård, Freddy André (SV)	759

STORTINGET

Dokument 15:6

(2023–2024)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

SPØRSMÅL NR. 751

Innlevert 18. desember 2023 av stortingsrepresentant Geir Jørgensen

Besvart 4. januar 2024 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Den 10. november 2021 ble det gjennom et internt notat i Mattilsynet kommunisert at «Det er ikke er generelt grunnlag for å kreve varsling til neste ledd/kjøper ved påvisning av LM (listeria) i lakseslakterienes egen overvåking.»

Er statsråden enig og tilfreds med en slik tolkning?

BEGRUNNELSE:

16.12 meldte NRK om hvordan konsentrasjoner av bakterien *listeria monocytogenes* i ikke-varmebehandlede lakseprodukter har ført til flere sykdomsutbrudd i Norge og Europa. Et stort listeriautbrudd i 2022 ved Lerøy Smögen Seafoods i Sverige førte til at 19 mennesker ble alvorlig syke, og 7 døde. Både det svenske Livsmedelsverket og Mattilsynet har sporet listeria stammen ved anlegget i Smögen til Lerøy Midt sine slakterier i Norge.

Ved en tilsynskampanje i 2021, avdekket Mattilsynet konsentrasjoner av *listeria* på 18 % av de kontrollerte slakteriene. I etterkant sendte Mattilsynet ut skriv til de største oppdrettsselskapene om at lakseslakteriene som råvareleverandører var pliktige i å iverksette tiltak ved funn av *listeria*, for eksempel å varsle neste ledd i produksjonen ved utbrudd.

Etter påtrykk fra oppdrettsselskapene og sjømatnæringens organisasjoner valgte Mattilsynet allerede høsten 2021 å snu om lakseslakterienes plikt til å varsle neste ledd i produksjonen ved utbrudd av *listeria*.

Utbrudd og konsentrasjoner av bakterien *listeria monocytogenes* har i flere år vært et omdømmeproblem

for norsk oppdrettsnæring i utenlandsmarkeder, og viser seg også å kunne utsette forbrukere for helserisiko både i Norge og i utlandet. Det vil være interessant å få vite om Statsråden mener at Mattilsynets tolkning av 10.11.2021 er riktig forståelse av regelverket, og om en slik forståelse av regelverket er til det beste for matsikkerheten til forbrukere i Norge.

Svar:

Listeria monocytogenes (*L. monocytogenes*) er en bakterie som finnes vidt utbredt i naturen og miljøet rundt oss. De fleste mennesker inntar av og til matvarer som inneholder listeriabakterier uten å bli syke. *L. monocytogenes* kan likevel i sjeldne tilfeller føre til alvorlig sykdom og dødsfall hos særlig utsatte personer. Eksempler på særlig utsatte personer er gravide (pga. abortrisiko), personer med nedsatt immunforsvar og eldre med svekket allmenntilstand. Kjølevarer med forholdsvis lang holdbarhetstid, som blir spist uten varmebehandling, har som regel vært smittekilden i slike tilfeller. Røkt og gravet laks og ørret, rakfisk, myke modningsoster og upasteuriserte halvfaste oster, upasteurisert melk og oppskåret kokt kjøtt pålegg er eksempler på slike risikoprodukter.

På grunn av denne kjente risikoen er det innført strenge krav til overvåking og kontroll av *L. monocytogenes* i virksomheter som produserer slike spiseferdige produkter. Disse virksomhetene må kunne dokumentere at produktene ikke vil overskride en maksimumsgrense på 100 bakterier (kolonidannende enheter) per gram vare ved holdbarhetstidens utløp. Maksimumsgrensen på 100 bakterier/gram ved holdbarhetstidens utløp er fastsatt med

tanke på å beskytte også de sårbare gruppene. Enkelte personer med svært svekket immunforsvar bør allikevel vurdere om det er verdt å ta risikoen ved å spise slike produkter. Derfor gir Folkehelseinstituttet og Mattilsynet også særlige kostholdsråd om slike produkter til de mest sårbare gruppene. Slike råd finnes på Mattilsynets nettsider, på Helsenor.no og på Folkehelseinstituttets nettsider.

Etter tilsyn med virksomheter som produserer spiseklar sjømat har Mattilsynet erfart at ikke alle produsenter har tilstrekkelig overvåking av *L. monocytogenes* i råvarer og miljøet.

Dette til tross for at de fleste har fastsatt lang holdbarhet på sine produkter, og det er sannsynlig at *L. monocytogenes* kan være til stede i råstoff og produksjonsmiljø. På bakgrunn av dette planlegger Mattilsynet å føre tilsyn med virksomheter som produserer spiseklare produkter av fisk, vegetabiliske produkter, kjøtt og melk i 2024. Hovedmålet er å påse at produksjonsvirksomhetene er kjent med risikoen og tar ansvar for at spiseklare produkter er trygge.

For lakseslakteriene gjelder de generelle kravene om god produksjonshygiene og risikostyring. *L. monocytogenes* er en kjent miljørisiko og kan følge med levende fisk, utstyr eller personell inn i slakteriene. Slakteriene overvåker derfor forekomst, og skal iverksette tiltak for å holde nivåene i produksjonsmiljøet så lave som mulig.

Alle næringsmiddelprodusenter har en plikt til å varsle Mattilsynet umiddelbart dersom det foreligger for-

hold som gir «grunn til mistanke om fare for helseskadelige næringsmidler».

Lakseslakteriene skal varsle Mattilsynet om alle funn av *L. monocytogenes* som gir grunn til slik mistanke, dvs. ved påvising av unormalt høye nivåer som indikerer tap av kontroll på kritiske punkter i prosessen. Sporadiske funn av små mengder *L. monocytogenes* i slakterier eller på slaktet laks gir imidlertid ikke «grunn til mistanke om fare for helseskadelige næringsmidler». I slike tilfeller vil det ikke foreligge varslingsplikt verken til Mattilsynet eller mottakervirksomhetene. Bedre veiledning og kontroll av virksomheter som produserer de spiseklare produktene anses i denne sammenhengen som det viktigste tiltaket. Fisk og sjømat er som alle andre matvarer underlagt et strengt regelverk for hva som kan omsettes til forbruker. Reglene skal sikre at sjømat som selges i norske butikker er trygg å spise. Videre vil Mattilsynet sammen med sjømatnæringen vurdere om det finnes, eller kan utarbeides, gode bransjeretningslinjer for overvåking og kontroll med *L. monocytogenes* i spiseklar sjømat.

Jeg har tillit til Mattilsynets håndtering av saken og at de iverksetter de tiltak som er nødvendige. Det er virksomhetene som har ansvaret for at maten de omsetter er trygg. Jeg forventer derfor at en samlet næring fra fjord til bord tar mattrygghet og omdømme på høyeste alvor og går i dialog med Mattilsynet om eventuelt å utarbeide bransjeretningslinjer.

SPØRSMÅL NR. 752

Innlevert 18. desember 2023 av stortingsrepresentant André N. Skjelstad

Besvart 29. desember 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan statsråden begrunne hvorfor lovproposisjonen om sentraltilknytningsplikt fremlegges nå ettersom drosjeutvalget ikke har sluttført sitt mandat for en helhetlig vurdering av drosjenæringen?

BEGRUNNELSE:

Det vises til lovproposisjonen som ble lagt frem fredag om sentraltilknytningsplikt for drosjeløyvehavere.

Regjeringen satte ned et utvalg i mai 2022 for en helhetlig gjennomgang av drosjereguleringen. Drosjeutvalget overleverte i juni 2023 del 1 av sin rapport i NOU

2023:22 - På vei mot en bedre regulert drosjenæring. Drosjeutvalget jobber nå videre med å følge opp sitt mandat og skal overlevere del 2 av NOU innen sommeren 2024. Her skal blant annet krav til taksameter og antallsbegrensning behandles.

Avhengig av hva Drosjeutvalget kommer frem til i sin andre rapport, kan nye forslag der få følger for forslagene i den nylig fremlagte proposisjonen. Om den samlede etableringshindringen vil være for stor etter EØS-retten står her sentralt, i tillegg til at potensielle nye krav til taksameter og løyvetildeling gjør det umulig for bransjen å innrette seg etter reglene som eventuelt blir vedtatt etter den fremlagte proposisjonen.

Et av regjeringens mål med nedsettelsen av Drosjeutvalget var å skape mer forutsigbarhet for aktørene i bransjen. Nå gjør man det motsatte.

Svar:

Det er viktig for regjeringen å sørge for at vi har en ryddig drosjenæring med seriøse aktører. Regjeringens mål med forslaget som er fremmet for Stortinget er å sikre et godt drosjetilbud over hele landet, ikke minst for grupper med særlig behov for drosjetransport, og å legge til rette for hvit økonomi, personsikkerhet og bedre forbrukervern.

Drosjemarkedet i Norge består av mange delmarkeder med store variasjoner i etterspørsel, mellom for eksempel de største byene og distriktene og mellom ulike tider på døgnet og ulike dager i uken. Det er krevende å finne en regulering som løser utfordringene alle steder. Dette er noe av bakgrunnen for at regjeringen våren 2022 oppnevnte Drosjeutvalget, og ba dem gjøre en helhetlig gjennomgang av drosjereguleringen.

I forbindelse med budsjettforliket for 2023 kom Stortinget med klare føringer for utformingen av dros-

jepolitikken, og ba i anmodningsvedtak regjeringen om å komme med

«nødvendige lov- og forskriftsendringer for å gjeninnføre plikten til å være tilknyttet en drosjesentral og driveplikt og antallsbegrensning i drosjenæringen i løpet av 2023».

På denne bakgrunn ba jeg Drosjeutvalget om å bidra i oppfølgingen av vedtaket, og levere en rapport om oppfølging av disse i juni 2023, som var en kortere frist enn opprinnelig fastsatt. Forslaget om sentraltilknytningsplikt er en deloppfølging av Stortingets anmodningsvedtak. Utvalget har fått en ny frist for å fullføre den helhetlige vurderingen, og skal levere delrapport II i juni 2024.

Jeg forventer ikke at utvalgets endelige vurderingen vil gi behov for store endringer i det fremlagte forslaget. Jeg kan imidlertid ikke utelukke at den helhetlige vurderingen kan gi behov for justeringer i eller tillegg til forslaget.

Jeg mener fortsatt, som det fremgår av mandatet for utvalget, at det er et mål å unngå behov for hyppige og store endringer i fremtiden. Dette utelukker imidlertid ikke at vi går videre med tiltak som vi allerede nå ser at vil bidra til å avhjelpe situasjonen i drosjemarkedet.

SPØRSMÅL NR. 753

Innlevert 18. desember 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 5. januar 2024 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Eg syner til mine tidlegare spørsmål Dok. nr. 15:868, 15:991 og 15:1051 (2022-2023).

Kan finansministeren gi ei oppdatert oversikt over kor mange personar med høg formue som har flytta høvesvis inn til og ut av Noreg så langt i 2023 samanlikna med åra før, og samla netto skattepliktig formue for desse personane?

GRUNNGJEVING:

I samband med mitt spørsmål Dokument nr. 15:868 (2022-2023), henta Finansdepartementet inn ei oversikt frå Skatteetaten over tal utflyttingar og innflyttingar frå og med 2011 og til og med 2022 blant eit utval av personar som har hatt nettoformue over 100 mill. kroner i eitt eller fleire år i denne perioden, eller har vore på Kapital si liste over dei 400 rikaste (2019-2022), totalt 2 864 personer.

Eg ber om at denne oversikten blir oppdatert med året 2023 så langt vi no er komne i året, etter same metodikk slik at tala er samanliknbare.

Eg ber også om oversikt over den samla netto skattepliktige formuen for skatteåret 2022 (to tusen og tjueto) for dei personane med nettoformue over 100 mill. NOK som flytta ut av Noreg i høvesvis 2022 og 2023. Eg vil presisere at eg i begge tilfelle spør om skatteåret 2022 sidan det ikkje ligg føre tal over skattepliktig formue for inntektsåret 2023 før skatten er fastsett for 2023 i 2024, jmf. metodikken brukt i Finansdepartementet sitt svar på mitt spørsmål Dokument nr. 15:1051 (2022-2023).

Svar:

Finansdepartementet har henta inn en oversikt fra Skatteetaten over antall utflyttinger og innflyttinger for 2022 og 2023. Det gis også oppdaterte tall for 2022, da blant

annet saksbehandlingstid og etterregistrering i Folkeregisteret gjør at de endelige tallene kan endres.

Tallene departementet har fått fra Skatteetaten, baserer seg på de aktuelle personenes formuesskattepliktige nettoformue det året de fikk status som henholdsvis inn- og utflyttet i det norske Folkeregisteret. Dette vil i noen tilfeller sammenfalle med året for skattemessig utflytting fra Norge, i andre tilfeller ikke. Etter internretten er hovedregelen at personer som har vært bosatt i Norge i minst ti år, først blir skattemessig utflyttet etter utløpet av det tredje inntektsåret etter at vedkommende tar fast opphold i utlandet. I disse tilfellene vil altså skattemessig utflytting normalt skje flere år etter at personen fikk status som utflyttet i Folkeregisteret. En skatteavtale mellom Norge og tilflyttingslandet vil imidlertid kunne medføre at personen (når og dersom skatteavtalen påberopes) blir ansett bosatt i det andre landet etter skatteavtalen tidligere enn de blir skattemessig utflyttet etter internretten. I lys av skatteavtalenes betydning for når opphør av skattemessig bosted faktisk skjer, kan det være relevant å se på tall for nettoformue både i utflyttingsåret og for året før utflyttingsåret.

Det er hentet inn tall blant et utvalg av personer som har hatt nettoformue over 100 mill. kroner i ett eller flere år fra og med 2011 til og med 2021 eller har vært på Kapitals liste over de 400 rikeste (2019-2022), totalt 2 864 personer. Utvalget er det samme som representanten Bjørlo viser til i sin begrunnelse, men siste året i utvalgsperioden er altså 2021, ikke 2022, som det ved en inkurie står i svar av 12. januar 2023 på skriftlig spørsmål nr. 868 (2022-2023), svar av 17. januar 2023 på skriftlig spørsmål nr. 991 (2022-2023) og svar av 25. januar 2023 på skriftlig spørsmål nr. 1051 (2022-2023) fra representanten Bjørlo. Det presiseres at tallene ikke er innhentet for statistikkformål, og at uttrekket ikke er kvalitetssikret. Tallene må tolkes med varsomhet. Tallene basert på dette utvalget viser at totalt 43 personer flyttet ut og 3 personer flyttet

inn i 2022. De 43 personene som er utflyttet i 2022 i henhold til Folkeregisteret, hadde en samlet skattepliktig formue til Norge på om lag 1,8 mrd. kroner i utflyttingsåret og om lag 34,3 mrd. kroner i året før. De 3 personene som er registrert innflyttet, hadde en samlet skattepliktig formue på om lag 0,9 mrd. kroner i innflyttingsåret (2022). Per 19. desember 2023 var 30 personer utflyttet i 2023 i henhold til Folkeregisteret, og 3 personer var registrert flyttet inn. De 30 personene som flyttet ut i 2023, hadde en samlet skattepliktig formue i 2022 (året før utflytting) på om lag 10,2 mrd. kroner. For de som flyttet ut eller inn i 2023, foreligger det ikke tall over skattepliktig formue for inntektsåret 2023. Det presiseres at tallene er foreløpige. Det kan komme endringer fra Folkeregisteret, eller det kan komme endring i skattefastsettingen.

Det er samtidig hentet inn tall blant et oppdatert utvalg av personer som har hatt nettoformue over 100 mill. kroner i ett eller flere år fra og med 2013 til og med 2022 eller har vært på Kapitals liste over de 400 rikeste (2019-2022), totalt 3 391 personer. Sammenlignet med tidligere svar til representanten Bjørlo er utvalgsperioden oppdatert, og tallene er ikke sammenlignbare med tallene representanten Bjørlo har fått i tidligere svar. Tallene viser at totalt 48 personer flyttet ut, og 6 personer flyttet inn i 2022. De 48 personene som er utflyttet i 2022 i henhold til Folkeregisteret, hadde en samlet skattepliktig formue til Norge på om lag 2,3 mrd. kroner i utflyttingsåret og om lag 34,8 mrd. kroner i året før. De 6 personene som er registrert innflyttet, hadde en samlet skattepliktig formue på 1,5 mrd. kroner i innflyttingsåret (2022). Per 19. desember 2023 var 34 personer utflyttet i 2023 i henhold til Folkeregisteret, og 4 personer var registrert flyttet inn. De 34 personene som flyttet ut i 2023, hadde en samlet skattepliktig formue i 2022 (året før utflytting) på om lag 10,9 mrd. kroner. Det presiseres at tallene er foreløpige. Det kan komme endringer fra Folkeregisteret, eller det kan komme endring i skattefastsettingen.

SPØRSMÅL NR. 754

Innlevert 18. desember 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 22. desember 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for når de første utbetalingene fra kirkebevaringsprogrammet vil skje, og når rehabilitering av Johanneskirken i Bergen kan starte?

BEGRUNNELSE:

Sist uke besøkte jeg ærverdige Johanneskirken i Bergen. Det er en av mange kirker som trenger tilskudd gjennom det statlige kirkebevaringsprogrammet, og statsråden er

sikkert kjent med at den er pakket inn i stillaser for å hindre at forbipasserende skal bli skadet av frostsprengt stein fra kirken. Kommunen har bevilget over 50 millioner til rehabiliteringen, men venter på bidrag fra kirkebevaringsprogrammet. Det finnes mange slike saker og jeg forstår at man begynner å bli veldig utålmodig.

Svar:

Eg arbeider no med å ferdigstille ein strategi for bevaringsarbeidet for dei kulturhistorisk viktige kyrkjene, og få etablert eit sekretariat til å forvalte tilskotsordninga. Samla er vedlikehaldsetterslepet for desse kyrkjene stort, noko som tilseier at vi må gjere avvegningar og prioriteringar mellom kva kyrkjer som kan få eit statleg tilskot og når.

I samband med Revidert nasjonalbudsjett for 2024 er det varsla ei løyving og framlegging av hovudtrekka i ei tilskotsordning for staten sitt bidrag til bevaring av kulturhistorisk viktige kyrkjebygg. Når vedtak om løyving og tilskotsregelverket er gjort, kan det gjevast tilsegn om tilskot. Eg viser til budsjettproposisjonen frå Barne- og familiedepartementet for 2024 med omtale av dette.

Representanten Hjemdal i grunngjevinga for spørsmålet viser til at kommunen ventar på bidrag frå kyrkjebevaringsprogrammet. Kyrkjerbevaringsprogrammet vil vere eit historisk løft for kyrkjebygga våre. Eg vil likevel

understreke at det etter trussamfunnslova § 14 er kommunane som har det økonomiske ansvaret for kyrkjene. Dette ansvaret går langt tilbake i tid og har medverka til eit nært samarbeid mellom kommunen og kyrkja, noko som har vore viktig for det norske samfunnet.

Stortinget bestemte i 2020 at Opplysningsvesenets fond skulle delast mellom staten og Den norske kyrkja. Eit vilkår i denne delinga var at staten forplikta seg til å bidra til å sette i stand kulturhistorisk viktige kyrkjer med ein verdi tilsvarande den staten vart eigar av. Ein samla komité la til grunn at staten sitt bidrag ikkje skal avløyse kommunane sitt ansvar eller erstatta andre tiltak eller ordningar som finst på området.

Kommunane oppfyller ikkje ansvaret sitt om dei ikkje sikrar kyrkjene mot fare for omgjevnadane eller held bygget ved like. Sjølv om det no blir eit stort kyrkjebevaringsfond til bruk for å restaurere kyrkjebygg, er det ikkje staten sitt ansvar å bestemme når vedlikehald eller rehabilitering skal skje. Det er det kommunane i samarbeid med fellestråda som har ansvaret for.

For regjeringa er det også viktig at dei restaurerte kyrkjene blir brukte, ikkje berre restaurerte. Difor er pengar til drift av Den norske kyrkja og andre trussamfunn viktig, noko eg vil påpeike at FrP kuttar i sitt alternative budsjett fordi dei meiner at dette ikkje er ei offentleg oppgåve.

SPØRSMÅL NR. 755

Innlevert 18. desember 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 2. januar 2024 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Hvor mange tilsyn med har det vært med moskeer som mottar statsstøtte de siste 2 årene, og hva har statsråden gjort for å sikre at det ikke tildeles offentlig tilskudd til tros- og livssynssamfunn som bryter trossamfunnsloven?

BEGRUNNELSE:

Det vises til artikkel på Nettavisen.no med tittel «Stor norsk moské med skjult økonomi: – En sikkerhetsrisiko». Artikkelen viser at et trossamfunn som mottar offentlig støtte i flere år bla kan ha brutt Lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven) § 7. Det kan også fremstå som at det ikke er ført tilsyn med hvorvidt det samme trossamfunnet også mottar bidrag fra stater som ikke re-

spekterer retten til tros- og livssynsfrihet, som etter § 6 er grunn for å nekte offentlig tilskudd.

I 2021 trådte en ny trossamfunnsloven i kraft. Der fikk Frp gjennomslag for at trossamfunn som tar imot bidrag fra stater som ikke respekterer retten til tros- og livssynsfrihet, kan nektes tilskudd. Det ble også stilt krav om at trossamfunnene måtte opplyse om beløp over 50 000 kroner som fra utlandet.

Det kan være et betydelig demokratisk problem hvis tros- og livssynssamfunn ikke retter seg etter norske lover og regler. Spesielt ille blir det hvis de samme tros- og livssynssamfunn fortsetter å motta offentlig støtte. Noen slike tros- og livssynssamfunn bidrar aktivt til å hindre god integrering, eller medvirker til negativ sosial kontroll eller radikaliserings. Hvis disse tros- og livssynssam-

funnene mottar midler fra stater som ikke respekterer retten til tros- og livssynsfrihet er det god grunn til å stoppe offentlig støtte, samt undersøke om andre lover og regler blir brutt.

Svar:

Berre trus- og livssynssamfunn som er registrert etter trussamfunnslova § 4, har rett til å krevje statstilskot etter lova. Trus- og livssynssamfunn som har blitt registrert og mottek statstilskot, har ei plikt til å senda inn både årsrapport og rekneskap kvart år, jf. trussamfunnslova § 7 og -forskrifta §§ 13 og 14.

Eit trus- eller livssynssamfunn som ønsker å bli registrert, skal i søknaden gje statsforvaltar opplysningar om mellom anna religionen eller livssynet det bygger på, læra eller verdigrunnlaget, trus- eller livssynsaktivitetane og eventuell anna verksemd, jf. trussamfunnsforskrifta § 3 første ledd.

Dei ovannemnde opplysningane i registreringssøknaden skal primært sette statsforvaltar i stand til å avgjera om søkaren er eit trus- eller livssynssamfunn i lova si forstand. Dei kan også få noko å seia for vurderinga av om det ligg føre forhold som nemnt i trussamfunnslova § 6 første ledd (om søkaren «utøver vold eller tvang, fremsetter trusler, krenker barns rettigheter, bryter lovbestemte diskrimineringsforbud eller på andre måter alvorlig krenker andres rettigheter og friheter»). Ifølge trussamfunnsforskrifta § 4 fjerde ledd skal statsforvaltar avslå registreringssøknaden viss det ligg føre slike forhold, jf. lova § 4 tredje ledd.

Statsforvaltaren i Oslo og Viken (SFOV) og Statsforvaltaren i Agder (SFAG) førar tilsyn med at dei registrerte trus- og livssynssamfunna oppfyller sine plikter etter lova, jf. lova § 8. Tilsynet er i all hovudsak eit dokumenttilsyn basert på dei årlege rapportane og rekneskapane samfunna har plikt til å sende inn.

I årsrapporten skal samfunna gje ei kort omtale av aktivitetane, arbeidet og tilboda trus- eller livssynssamfunnet driv. Dei skal gjera greie for særskilde tilbod for barn og unge, mellom anna om undervisning eller andre trusopplæringstilbod og andre aktivitetar. Omfanget av undervisningstilbod, innhaldet i undervisninga og kva form undervisninga har, skal beskrivast kort. Samfunna skal også rapportera om bruken av tilskotet, og korleis dei rekneskapsførte utgiftene i samfunnet er knytt til den religiøse eller livssynsmessige verksemda i samfunnet.

Samfunn skal i årsrapporten også gjera greie for den faktiske tilstanden når det gjeld kjønnslikestilling, inkl. kjønnsfordelinga i styrande organ, og tiltak trus- eller livssynssamfunnet har sett i verk og planlegg sett i verk for å fremja kjønnslikestilling internt. Den skal opplyse om avgrensingar trus- eller livssynssamfunnet har eller praktiserer når det gjeld tilgang til eigne aktivitetar, styrande organ, verv eller stillingar som har samanheng med eitt

eller fleire av diskrimineringsgrunnlaga i likestillings- og diskrimineringslova § 6 første ledd, samt eventuelle segregerte aktivitetar eller tilbod i samfunnet.

Rekneskapen skal gi ei spesifisert oversikt over inntektene og utgiftene til trus- eller livssynssamfunnet, og visa kva tilskotet er nytta til, men det krevst ikkje ein fullstendig årsrekneskap etter rekneskapslova.

I note til rekneskapen skal trus- og livssynssamfunna opplysa om kva utland det er motteke bidrag frå når summen av alle slike bidrag frå fysiske og juridiske personar i landet er 50 000 norske kroner eller meir i rekneskapsåret, jf. trussamfunnsforskrifta § 13 tredje ledd. Det skal vidare opplystast om summen av bidraga frå kvart land. Ved bidrag frå land der staten ikkje respekterer retten til trus- og livssynsfridom, kan statsforvaltaren i tillegg krevja at trus- eller livssynssamfunnet opplyser kven bidragsytarane er, og storleiken på deira høvesvise bidrag, for å kunna avklara om det er motteke bidrag ein stat som ikkje respekterer retten til trus- og livssynsfridom. Både pengestøtte og verdien av varer, tenester og andre tilsvarende ytingar som er mottekne vederlagsfritt eller til underpris, utgjer bidrag det skal opplystast om.

Alle registrerte trus- og livssynssamfunn må dessutan svara ja eller nei på eit konkret spørsmål i årsrapportskjemaet om det i løpet av året har motteke bidrag frå utlandet som er omfatta av den ovannemnde opplysningsplikta.

Årsrapportskjemaet er elles utforma slik at dei etter spurde opplysningane skal dekke dei gjeldande rapporteringskrava, blant annet om bruk av statstilskotet. Statsforvaltarane gjennomgår rapportane og rekneskapane og ser til at innhaldet er i samsvar med reglane i trussamfunnslova og -forskrifta, for eksempel at rekneskapen viser kva statstilskotet er brukt til gått til.

Blir statsforvaltar gjennom årsrapportar, rekneskap, media eller på anna vis kjend med opplysningar som kan gi grunnlag for å nekta tilskot etter trussamfunnslova § 6 første til tredje ledd, skal statsforvaltaren vurdere behovet for å gjera nærare undersøkingar, jf. trussamfunnsforskrifta § 10 første ledd. Statsforvaltaren skal vurdere om opplysningane gir grunn til å melda forholdet til politiet, barnevernet eller andre relevante styresmakter.

Statsforvaltaren kan be om å få utlevert dokumentasjon frå trus- eller livssynssamfunnet, mellom anna læredokument, liturgiske tekstar, interne praksisar, årsmøteprotokollar, rutinar og regelverk m.m., som kan ha noko å seia for statsforvaltar si vurdering. Statsforvaltaren kan også gjera stadlege undersøkingar, invitera til møte, be om skriftleg forklaring, eller be om særskild rapportering frå trus- eller livssynssamfunnet, jf. forskrifta § 10 andre og tredje ledd.

Opplyser eit samfunn at det har motteke bidrag frå utlandet på 50 000 kroner eller meir, skal statsforvaltar undersøke om det kan dreie seg om bidrag frå ein stat som ikkje respekterer retten til trus- og livssynsfridom. Trussamfunnslova § 6 andre ledd, som seier at statstilskot kan

nektast viss trus- eller livssynssamfunnet mottok bidrag frå statar som ikkje respekterer trus- og livssynsfridommen, tok først til å gjelde 1. januar 2022, og per i dag er det ikkje fatta vedtak om nekting av statstilskot på dette grunnlaget.

Det er gjort fleire vedtak om nekting, avkorting og tilbakebetaling av statstilskot etter andre føresegner i trussamfunnslova § 6. For eksempel skriv Statsforvaltaren i Agder mellom anna følgjande i sin årsrapport for 2021:

"Etter § 6 tredje ledd er det gjort 12 vedtak om nekting eller avkortning av tilskudd. I hovudsak skyldes nektingene at samfunnene ikkje har rapportert tilstrekkelig, enten i årsrapport eller årsregnskap. Samfunnene har da fått brev om innhenting av opplysningar. Flere av samfunnene har ikkje svart på brevene. Vi har forsøkt å kontakte dem både på telefon og epost, flere ganger uten hell. Senere har vi gjort vedtak. Vurderingar etter § 6 tredje ledd er gjort fortløpende for alle samfunn ved rapportering, eller der vi har blitt gjort kjent med opplysningar som kan gi grunnlag for å nekte tilskudd. I de fleste tilfeller har vi kontaktet samfunnene, og bedt om ytterligere opplysningar. Noen samfunn har iverksatt tiltak for å forhindre senere regelverksbrudd."

Statsforvaltarane har ført det dokumentbaserte tilsynet eg har gjort greie for ovanfor, med alle dei registrerte trus- og livssynssamfunna som mottok statstilskot etter trussamfunnslova. Foreløpig er det ikkje gjennomført stadlege undersøkingar.

Eg vil avslutningsvis nemne at Barne- og familiedepartementet nyleg har gjeve KIFO – Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning i oppdrag å gjennomgå eit utval årsrapportar og rekneskap for 2022 for å få meir kunnskap om verksemda i trus- og livssynssamfunna.

Departementet ønsker å få undersøkt om regelverket gir eit godt grunnlag for å henta ut informasjon om verksemda i samfunna. Kva kjem fram i årsrapportane og rekneskapane når det gjeld aktivitetane i samfunna, organisering og dei økonomiske forholda, og kva kjem ikkje fram som det kunne ha vore formålstenleg å vita noko meir om? KIFO skal levere sin rapport til departementet våren 2024.

SPØRSMÅL NR. 756

Innlevert 18. desember 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 3. januar 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Det vises til svar på spørsmål 15:638. I Moss ble det i sommer tildelt en ny jernbanekontrakt til Keller, et utenlandsk selskap.

Hvor stor del av den kontrakten utfører av norsk personell, og hvilke grep foretar regjeringen seg for å sikre norske selskaper og arbeidsplasser ved infrastrukturprosjekter i tråd med valgløftene?

BEGRUNNELSE:

Før forrige stortingsvalg kom nåværende finansminister med en lovnad om at en ny AP/SP regjering ville sørge for at samferdselsprosjekt og offentlige anbud i Norge i størst mulig grad går til norske selskaper og norske arbeidsplasser. I mitt konkrete spørsmål 15:638 viser samferdselsministeren til at på det konkrete prosjektet er 70 % utenlandsk arbeidskraft noe som er i motstrid til de krystallklare lovnadene før valget til dagens finansminister.

Svar:

Samferdselsdepartementet har innhentet innspill fra Bane NOR som oppgir at kontrakten med Keller sysselsetter 41 personer, hvorav 5 nordmenn.

Bane NOR opplyser om at kontrakten omfatter grunnstabilisering i Moss sentrum. Når prosjektet gjennomfører anskaffelser, gjøres det iht. regelverket om offentlige anskaffelser. Ett av hovedprinsippene i dette regelverket er likebehandling. Likebehandlingsprinsippet dekker både diskriminering på grunnlag av nasjonalitet og usaklig forskjellsbehandling på annet grunnlag. Det er dermed svært begrenset adgang til å stille krav om nasjonal tilhørighet i anskaffelsesprosessene.

Videre viser Bane NOR til at i den aktuelle konkurransen var det avgjørende for prosjektet at leverandøren hadde de beste kvalifikasjoner for å utføre arbeidet, ettersom dette skal gjennomføres i et område med svært utfordrende grunnforhold. Tildelingskriteriene var fordelt på følgende måte: 45 % pris, 5 % miljø og 50 % kvalitet (oppdragsforståelse og organisasjon).

Bane NOR viser til at kontraktene knyttet til arbeidene i sentrum av Moss i stor grad er tilpasset slik at de

vil være attraktive for det norske markedet. Det gjelder både størrelsene på kontraktene og hvordan ulike fag er

satt sammen. Det er i tråd med signalene i Hurdalsplattformen.

SPØRSMÅL NR. 757

Innlevert 18. desember 2023 av stortingsrepresentant Aleksander Stokkebo

Besvart 21. desember 2023 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Hvordan vil regjeringen sikre at EØS-midlene til Polen også brukes på samarbeidstiltak med det norske Arbeidstilsynet, og hva er fremdriftsplanen for å få dette på plass?

BEGRUNNELSE:

Viser til mitt skriftlige spørsmål, Dokument nr. 15:2476 (2022-2023), hvor jeg stilte spørsmål om det bilaterale samarbeidet Arbeidstilsynet/Norge har med tilsyn i andre land.

I sitt svar skriver statsråden blant annet:

"Arbeidstilsynet har inngått bilaterale samarbeidsavtaler med arbeidstilsynene i Estland, Latvia, Litauen, Polen, Bulgaria og Romania. Gjennom EØS-midlenes program for sosial dialog og trepartssamarbeid for perioden 2014-2021, har Estland, Litauen, Bulgaria og Romania mottatt støtte for å understøtte samarbeidstiltak med Arbeidstilsynet."

"I forrige periode lyktes det ikke å oppnå enighet med Polen om innretning av et bilateralt samarbeid, men dette vil være en prioritert målsetting i ny periode."

Norge har mye arbeidsinnvandring fra Polen og det bør være i begge lands interesse å snarest mulig få på plass et tettere samarbeid også gjennom EØS-midlene. Jeg ber om en nærmere redegjørelse for hvilke hindre som ligger langs veien for å få dette på plass, samt hvilke type samarbeidstiltak det kan være aktuelt å vurdere.

Svar:

Det er oppnådd enighet om en ny periode med EØS-midler, hvor Norge, Island og Liechtenstein vil bidra med om lag 3,268 milliarder euro over 7-års perioden 2021-28. Norges andel utgjør rundt 97 prosent. EØS-midlene vil gå til de 15 minst velstående medlemslandene i EU (de samme landene som er omfattet av inneværende programperiode): Bulgaria, Estland, Hellas, Kroatia, Kypros, Tsjekkia, Latvia, Litauen, Malta, Polen, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, og Ungarn. Før avtalen trer i kraft må

den godkjennes av Stortinget, Europaparlamentet, EUs 27 medlemsland, samt parlamentene i Island og Liechtenstein. Målet er at avtalen kan tas i bruk i løpet av første halvår 2024.

Inkludert i avtalen er et fond for sosial dialog og anstendig arbeid. Polen vil være ett av landene som omfattes av fondet. Som i inneværende periode vil det være åpent for at norske institusjoner, som for eksempel Arbeidstilsynet, vil kunne være partnere i prosjekter. Det er først når avtalen mellom EU og giverlandene er endelig undertegnet som skissert over, at det formelle arbeidet med å opprette fondet kan starte. I konkretiseringen av fondet vil det bygges videre på de gode erfaringene fra inneværende periode. Det vises i den forbindelse til at Norge og Polen har samarbeidet om prosjekter om anstendig arbeidsliv med Innovasjon Norge som partner på norsk side.

SPØRSMÅL NR. 758**Innlevert 19. desember 2023 av stortingsrepresentant Sylvi Listhaug****Besvart 4. januar 2024 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Hvordan vurderer helseministeren lovligheten av vedtak i Helse Midt om å tvinge Helse Møre og Romsdal dette vedtaket i lys av helseforetaksloven § 16?

BEGRUNNELSE:

Anne Kjersti Befring er professor i rettsvitenskap, ved Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo, der hun blant annet er ansvarlig for helserett. Hun har nylig uttalt seg til Adresseavisen og Dagens Medisin om styrevedtaket i Helse Midt-Norge, som pålegger sykehuset i Møre og Romsdal å implementere Helseplattformen mot deres vilje. Befring mener et slikt vedtak fattet av Helse Midt er ugyldig, ettersom slike avgjørelser ifølge helseforetaksloven § 16 skal treffes av foretaksmøte(styret), ikke av det regionale helseforetaket. Foretaksmøtet har på sin side forutsatt at IKT-systemet skal være forsvarlig. Helsetilsynets konklusjon om at det representerer en vedvarende fare for pasientsikkerheten, må legges til grunn. Befring mener dessuten at det ikke er anledning å pålegge et sykehus å bruke et system som fører til uforsvarlighet, jf. Helsetilsynets rapport og styrevedtaket i Møre og Romsdal 7. desember.

Slik Helse Midt nå opptrer vil det være nødvendig at Helsetilsynet også fører tilsyn med de regionale helseforetakene, noe som da bør tydeliggjøres i helsetilsynsloven. Ansvarsforskyvninger og manglende plassering av ansvar er etter Befrings vurdering i strid med loven. Det må være åpenhet om hva som er helseministerens rolle og beslutninger i denne sammenhengen slik at Stortinget kan kontrollere disse.

Svar:

Helseforetaksloven § 16 første ledd første punktum bestemmer at «[e]iere utøver den øverste myndighet i foretak i foretaksmøte». Staten eier Helse Midt-Norge RHF, mens Helse Midt-Norge RHF eier Helse Møre og Romsdal HF. Det er derfor Helse Midt-Norge RHF som skal utøve eierstyring i foretaksmøtet i Helse Møre og Romsdal HF.

Styret i Helse Midt-Norge RHF kan beslutte om foretaket skal gi pålegg til Helse Møre og Romsdal HF, og eventuelt hva pålegget skal gå ut på. Styrets beslutning om et eventuelt pålegg er imidlertid ikke bindende for helseforetaket. Helseforetaket er først bundet når foretaksmøtet i Helse Møre og Romsdal HF har fattet vedtak, jf. helseforetaksloven § 16.

Jeg er ikke kjent med at styret i Helse Midt-Norge RHF har fattet vedtak om å pålegge sykehuset i Møre og Romsdal HF å implementere Helseplattformen mot deres vilje.

Jeg viser til følgende redegjørelse fra Helse Midt-Norge RHF om hva styret har vedtatt og hvordan arbeidet legges opp frem til helseforetaket skal ta stilling til forsvarligheten ved beslutning om oppstart i april d.å.:

«Oppdraget om å innføre Helseplattformen i helseforetakene i Helse Midt-Norge er forankret i flere tidligere foretaksmøter for helseforetakene i Helse Midt-Norge RHF (vi gjengir her bare de to siste som gjelder for Helse Møre og Romsdal HF).»

Sitat fra styringsdokument for Helse Møre og Romsdal HF i foretaksmøte avholdt 17. februar 2023:

[...]

«Helseforetaket skal:

- Sette Helseplattformen i drift etter den tidsplan som vedtas av styret i Helse Midt-Norge RHF
- Etablere regional og lokal forvaltningsorganisasjon for Helseplattformen
- Rapportere på gevinstrealiseringsplan for Helseplattformen (Tidspunkt og format for rapportering vil bli kommunisert jamfør Vedlegg 1 Rapporteringskrav og årlig melding)».

Sitat fra foretaksprotokoll fra foretaksmøte i Helse Møre og Romsdal HF 8. november 2023:

[...]

«Foretaksmøtet vedtok:

1. Helseforetaket skal sørge for forsvarlige journal- og informasjonssystemer innenfor rammene av regionale beslutninger om løsningsvalg og nasjonale krav. Tidsplan for innføring av Helseplattformen i Helse Midt-Norge besluttet av styret i Helse Midt-Norge RHF
2. Helseforetaket skal, for å understøtte pasientsikkerheten, videreføre og styrke arbeidet med å sikre at prosedyrer knyttet til innføring og bruk av Helseplattformen er etablert og etterleves. Helseforetaket skal i samarbeid med øvrige helseforetak sørge for at det etableres regionale prosedyrer der dette er hensiktsmessig, og sikre en god forvaltning av disse.
3. Helseforetaket skal bidra i konkretisering og gjennomføring av en regional tiltakspakke, for å avhjelpe den særskilt utfordrende situasjonen ved St. Olavs hospital knyttet til innføringen av Helseplattformen, herunder forbedre brukervennligheten i Helseplattformen. Helse Midt Norge RHF vil koordinere arbeidet med tiltakspakken i tett samarbeid med St. Olavs hospital HF og de øvrige helseforetakene.

4. Helseforetaket skal, i henhold til vedtak i styremøtet i Helse Midt-Norge RHF 2. november 2023, bidra til å styrke og bedre kommunikasjon og dialog rundt Helseplattformen.

5. Helseforetaket skal ha fokus på kostnadsreduserende tiltak for å sikre en underliggende drift som er i balanse».

Helse Midt-Norge RHF utøver ikke styring av helseforetakene i uformelle kanaler. Styring skjer gjennom foretaksmøter, i tråd med helseforetakslovens regler om saksbehandling og myndighetsutøvelse.

Helse Midt-Norge RHF forholder seg til tilsynsrapport og andre tilbakemeldinger knyttet til innføring av Helseplattformen ved våre sykehus. Det rapporteres regelmessig til det regionale styret om arbeidet med å rette feil og lukke avvik knyttet til pasientsikkerhet. Arbeidet følges også tett gjennom prosjekt og koordinerende enhet. Vedtaket i styret legger til grunn at situasjonen ved planlagt innføringstidspunkt for Helse Møre og Romsdal HF i april 2024 er at risikoen er redusert gjennom tiltak som er planlagt og iverksettes framover.

Helse Møre og Romsdal HF har et selvstendig ansvar for å påse at driften er forsvarlig og at pasientsikkerheten er ivaretatt. Styret for Helse Midt-Norge RHF har også vurdert konsekvenser for regionen både når det gjelder pasientsikkerhet og forsvarlig drift ved en utsettelse.

Vedtaket i styret for Helse Midt-Norge RHF – 13. desember 2023:

«1. Styret i Helse Midt-Norge anerkjenner den risiko og sårbarhetsanalysen som Helse Møre og Romsdal har gjennomført

per november 2023, og den usikkerheten som ansatte i helseforetaket opplever knyttet til innføringen av Helseplattformen.

2. En utsettelse av innføringen av Helseplattformen i to år vil ha store konsekvenser for spesialisthelsetjenesten i Midt-Norge. Styret i Helse Midt-Norge ber administrerende direktør iverksette tiltak som skal legge til rette for å opprettholde opprinnelig innføringsplan med mulige tilpasninger, samtidig som pasientsikkerheten ivaretas.

3. For å styrke driftssituasjonen i forbindelse med innføringen av Helseplattformen tildeler styret i Helse Midt-Norge RHF Helse Møre og Romsdal HF 30 millioner kroner i 2023 og en ramme for ekstra tiltak på inntil 30 millioner kroner i 2024.»

Dialog med Helse Møre og Romsdal HF for å «iverksette tiltak som skal legge til rette for å opprettholde opprinnelig innføringsplan med mulige tilpasninger, samtidig som pasientsikkerheten ivaretas», er opprettet og møter er avtalt rett over nyttår 2024.

Det er altså en premiss for videre arbeid at pasientsikkerheten skal ivaretas. Reaksjoner på vedtaket og oppslag i media har ikke reflektert dette, og Helse Midt-Norge RHF og Helse Møre og Romsdal HF har derfor sett behov for å understreke dette gjennom en felles pressemelding datert 15.12.2023. Her presiseres det at tidspunkt for oppstart for Helseplattformen i Helse Møre og Romsdal HF i april 2024, vil være avhengig av at helseforetaket mener det vil være forsvarlig og at det i perioden fram mot oppstart forventes at planlagte risikoreduserende tiltak kommer på plass. Det er ikke aktuelt å gå på lufta med en ny journalløsning uten at risikoen er redusert og håndterbar.

SPØRSMÅL NR. 759

Innlevert 19. desember 2023 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård

Besvart 3. januar 2024 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Viser til oppslag i Nettavisen 16. desember om en norsk borger i Filippinene som ikke har økonomi til å komme seg hjem, etter at en regelendring fra 2020 førte til at mannen mistet barnetilleggene sine.

Bør staten bistå nordmenn som er strandet utenlands på grunn av endrede regler med å komme hjem?

Svar:

Jeg har forståelse for at norske borgere i utlandet kan oppleve sin økonomiske situasjon som forverret etter at

utbetalinger av barnetillegg utenfor EØS falt bort som resultat av regelendringen vedtatt av Stortinget i 2020. Den enkelte må selv holde seg orientert om endringer i egen inntekt og trygderettigheter. Det er ikke statens ansvar å hente hjem personer som får de økonomiske vilkårene for sitt utenlandsopphold endret.

Norske myndigheter tilbyr konsulær bistand til norske borgere i utlandet innenfor de rammene som Stortinget har satt, herunder i Meld. St. 12 (2010-2011), jf. Innst. 396 S (2010–2011).

Et bærende prinsipp for konsulær bistand er hjelp til selvhjelp, og en stor del av utenrikstjenestens bistand

til norske borgere er nettopp gjennom råd og veiledning. Norske utenriksstasjoner dekker ikke utgifter for nordmenn i utlandet. Man er selv ansvarlig for å ha en dekkende reiseforsikring, tilstrekkelige midler for å dekke alle utgifter til oppholdet, samt retur til Norge. Foreldre har ansvar for egne barn, også i utlandet. Norske borgere som er fast bosatt i utlandet er langt på vei likestilt med andre som bor i landet - med hensyn til både rettigheter og plikter. Fastboende nordmenn vil derfor henvises til lokale myndigheter for bistand der dette er mulig og naturlig.

I helt spesielle tilfeller kan det søkes om nødlidenshetsslån ved en norsk utenriksstasjon. Forutsetningen er at man er i en nødsituasjon og ikke har noen andre muligheter til å komme seg hjem. Lånet skal dekke hjemreise til Norge ved første anledning. Lånet kan ikke brukes til å finansiere videre opphold i utlandet. Kriteriene er videre at man er norsk statsborger, har fast bostedsadresse i Norge og hever lønn, pensjon eller trygd i Norge – slik at man kan betale lånet tilbake. Nødlidenshetsslån må tilbakebetales ved hjemkomst, gjennom Statens innkrevingsentral.

SPØRSMÅL NR. 760

Innlevert 19. desember 2023 av stortingsrepresentant Ola Elvestuen

Besvart 3. januar 2024 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Når Norge bidrar til utslippskutt gjennom anvendelse av Artikkel 6, vil regjeringen i sin innmelding til FN etter Parisavtalen føre disse utslippskuttene på det norske klimagassregnskapet, eller vil disse utslippskuttene bokføres i landene der utslippene rent faktisk skjer?

BEGRUNNELSE:

I Parisavtalen ble det lagt inn en mekanisme som gir landene fleksibilitet i hvordan utslippskuttene gjennomføres, slik at kostnadene blir lavere, også kalt artikkel 6.

I Klima og miljødepartementets budsjettproposisjon for 2024 kan vi lese at Norge deltar i Verdensbankfondet Transformative Carbon Asset Facility (TCAF). Fondet utvikler piloter for samarbeidsformer tilpasset regelverket for artikkel 6 under Parisavtalen. Formålet med samarbeidet er å bidra til varig omlegging i utviklingsland gjennom program som støtter utvikling av lavutslippsløsninger og redusere utslipp. Fondet skal medvirke til at utviklingsland øker ambisjonene sine. Det første programmet er nå signert for perioden 2023–2028 og gjeld energireform og utfasing av fossile subsidier i Usbekistan.

Svar:

Formålet med Parisavtalens artikkel 6 er å gi land en mulighet til å øke ambisjonene sine for reduserte utslipp gjennom frivillig samarbeid med andre land. Norge har to klimamål hvor artikkel 6 er relevant: 1) Klimanøytralitetsmålet og 2) Målet under Parisavtalen (NDC).

I tråd med Parisavtalens regelverk skal det gjennomføres korresponderende justeringer av utslippsreduksjoner i artikkel 6-samarbeid. Det innebærer at utslippsreduksjoner som Norge betaler for og som overføres til oss, ikke kan bokføres mot vertslandets mål under Parisavtalen. Dette hindrer dobbelttelling, og gjør at utslippskuttene kommer i tillegg til de kuttene vertslandet må gjennomføre for å nå sitt eget nasjonalt fastsatte bidrag (NDC).

1) Klimanøytralitetsmålet

Norge har et nasjonalt mål om å være klimanøytralt fra og med 2030. Klimanøytralitetsmålet har en historie tilbake til klimaforliket i 2008, da flertallet på Stortinget var enige om at Norge skal være karbonnøytralt i 2050. Målet ble bekreftet av Stortingets vedtak 897 i forbindelse med ratifikasjonen av Parisavtalen (Prop. 115 S (2015-2016), Innst. 407 S (2015-2016)):

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at Norge skal sørge for klimareduksjoner tilsvarende norske utslipp fra og med 1. januar 2030, og at klimanøytralitet kan oppnås gjennom EUs kvotemarked, internasjonalt samarbeid om utslippsreduksjoner, kvotehandel og prosjektbasert samarbeid.»

Klimanøytralitetsmålet er ikke meldt inn som en del av Norges NDC, men innebærer en ambisjon utover NDCen. For å bidra til at nøytralitetsmålet nås, har regjeringen videreført det arbeidet som ble startet opp under Solberg-regjeringen med å utvikle programmer, med bokføring under Parisavtalens artikkel 6 som ramme.

2) Målet under Parisavtalen (NDC)

Felles oppfyllelse med EU, herunder samarbeid under EUs kvotesystem, innsatsfordelingsforordningen og

skog- og arealbruksregelverket, vil også være samarbeid under Parisavtalens artikkel 6.

Regjeringens plan er at Norge skal oppfylle sitt klimamål for 2030 under Parisavtalen i samarbeid med EU. Det er et forbehold i vårt innmeldte mål under Parisavtalen for bruk av kvoter utenfor EU under Parisavtalens artikkel 6. Behovet for et forbehold skyldes at det ikke er avklart med EU hvordan klimaeffekten av samarbeidet

skal fordeles mellom EU og Norge. Forbeholdene i NDCen som åpner for bruk av artikkel 6-kvoter er ment som en sikkerhetsventil, i en tenkt situasjon hvor alternativet vil være å ikke nå målet vårt.

Regjeringen planlegger imidlertid for å oppfylle Norges mål under Parisavtalen for 2030 uten bruk av kvoter fra land utenfor EU.

SPØRSMÅL NR. 761

Innlevert 19. desember 2023 av stortingsrepresentant Seher Aydar

Besvart 22. desember 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Styret i Helse Møre og Romsdal HF har anbefalt at innføring av Helseplattformen utsettes basert på vurderinger av pasientsikkerhet og forsvarlig drift. Helse Midt-Norge RHF har valgt å se bort fra denne anbefalingen og går inn for videre utrulling av Helseplattformen, hovedsakelig med begrunnelse i økonomiske forhold.

Vil statsråden gripe inn og stanse Helse Midt-Norge når de overkjører det lokale vedtaket og setter pasientsikkerhetshensyn og forsvarlighet til side med begrunnelser i økonomi?

BEGRUNNELSE:

Etter lov om spesialisthelsetjenesten m.m. § 2-2 plikt forsvarlighet er det klart at helseforetakene ikke skal følge instruksjoner som vil føre til uforsvarlighet og gå utover pasientsikkerheten. Loven sier blant annet:

«Spesialisthelsetjenesten skal tilrettelegge sine tjenester slik at personell som utfører tjenestene, blir i stand til å overholde sine lovpålagte plikter, og slik at den enkelte pasient eller bruker gis et helhetlig og koordinert tjenestetilbud».

Det siste året har det kommet flere rapporter og vurderinger som stadfester at det fortsatt er betydelig risiko for pasientene ved videre utrulling av Helseplattformen. Til tross for dette, og stikk i strid med anbefalingen fra styret i Helse Møre og Romsdal HF, velger Helse Midt-Norge RHF å fortsette utrulling av Helseplattformen.

I Dagens Medisin 15. desember uttalte tre jussprofesorer seg om hvorvidt økonomi kan trumfe pasientsikkerheten. Det entydige svaret fra professorene på det spørsmålet var «nei». Styret for et helseforetak har alltid plikt til å vurdere om det vil være mulig å oppfylle lovens krav om

forsvarlig helsehjelp, noe som ikke vil være tilfelle om det ikke er mulig å opprettholde et forsvarlig journalsystem. Loven pålegger de regionale helseforetakene å sørge for at befolkningen i et opptaksområde skal få helsehjelp av god kvalitet og faglig forsvarlighet. Forsvarlighet kan ikke tilsettes pga. økonomiske hensyn.

Svar:

Styret i Helse Midt-Norge RHF fattet i styremøtet 13. desember 2023 følgende vedtak:

1. Styret i Helse Midt-Norge anerkjenner den risiko og sårbarhetsanalysen som Helse Møre og Romsdal har gjennomført per november 2023, og den usikkerheten som ansatte i helseforetaket opplever knyttet til innføringen av Helseplattformen.
2. En utsettelse av innføringen av Helseplattformen i to år vil ha store konsekvenser for spesialisthelsetjenesten i Midt-Norge. Styret i Helse Midt-Norge ber administrerende direktør iverksette tiltak som skal legge til rette for å opprettholde opprinnelig innføringsplan med mulige tilpasninger, samtidig som pasientsikkerheten ivaretas.
3. For å styrke driftssituasjonen i forbindelse med innføringen av Helseplattformen tildeler styret i Helse Midt-Norge RHF Helse Møre og Romsdal HF 30 millioner kroner i 2023 og en ramme for ekstra tiltak på inntil 30 millioner kroner i 2024.

Dette vedtaket i Helse Midt-Norge RHF ble gjort etter at styret i Helse Møre og Romsdal HF den 7. desember 2023 fattet et vedtak der de anbefalte å utsette innføringen av Helseplattformen, slik løsningen foreligger i dag. Dette var basert på vurderinger rundt pasientsikkerhet og forsvarlig drift. Styret i Helse Møre og Romsdal HF ba

videre om at administrerende direktør skulle gå i dialog med Helse Midt-Norge RHF om en ny plan for innføring av Helseplattformen.

Jeg oppfatter at Helse Midt-Norge RHF har anerkjent de risikovurderingene Helse Møre og Romsdal HF gjorde i forkant av sitt vedtak. Styret i Helse Midt-Norge RHF ber, som det kommer frem av vedtaket nevnt over, om at administrerende direktør iverksetter tiltak som skal legge til rette for å opprettholde opprinnelig innføringsplan med mulige tilpasninger, samtidig som pasientsikkerheten ivaretas. Administrerende direktør i Helse Midt-Norge RHF har i etterkant av styrevedtaket i det regionale helseforetaket uttalt at i det videre arbeidet må de ta utgangspunkt i nettopp de risikovurderingene som Helse Møre og Romsdal HF har gjort. Videre ble det uttrykt at det er viktig å gjennomføre risikoreducerende tiltak for en trygg innføring, og å gjennomføre tiltak som forbedrer helseplattformløsningen. Hvis man ikke ser at risikoen er redusert og håndterbar, vil det være umulig å «gå på lufta» med en ny journalløsning, sier administrerende direktør i Helse Midt-Norge RHF. Dette fremgår i en felles uttalelse fra ham og administrerende direktør i Helse Møre og Romsdal HF: Dialog om veien videre ([Dialog om veien videre - Helse Midt-Norge RHF \(helse-midt.no\)](#)).

Helseplattformen AS har laget en oversikt over hvilke endringer i løsningen som er forventet å være på plass før Helse Møre og Romsdal HF eventuelt skal starte med ny journalløsning i slutten av april. Oversikten er sammenfattet i et eget notat som er publisert på Helse Midt-Norge RHF sine nettsider.

Den 27. oktober i år avholdt jeg foretaksmøte i Helse Midt-Norge RHF. Der ba jeg dem vurdere organiseringen av det videre arbeidet med innføring av drift av Helseplattformen, slik at denne understøtter best mulig samhandling mellom aktørene, tydeliggjør ansvar og roller, samt sikrer at de samlede ressursene hos de ulike aktørene be-

nyttes samordnet og effektivt. Det må i det videre arbeidet sørges for at det blir brukt tilstrekkelige ressurser fra alle aktørene, herunder helseforetak og kommuner, i arbeidet med å bedre brukervennligheten. I denne sammenhengen mener jeg også at det må vurderes å sette inn dedikerte ressurspersoner fra Helseplattformen AS tett på det kliniske brukermiljøet.

Helseforetak og kommuner har en lovpålagt plikt til å sørge for forsvarlige journal- og informasjonssystemer i virksomhetene. I foretaksmøtet i oktober var jeg også tydelig på at i spesialisthelsetjenesten må dette skje innenfor rammene av regionale beslutninger om løsningsvalg, og nasjonale krav stilt i digitaliseringsarbeidet. Jeg oppfatter at Helse Midt-Norge RHF har tatt et helhetlig regionalt perspektiv i sin beslutning, og at de har gjort avveininger mellom positive og negative konsekvenser av å utsette innføringen i Helse Møre og Romsdal HF.

Jeg vil også nevne den tydelige uttalelsen i forkant av styremøtet i Helse Midt-Norge RHF, fra i alt 18 kommunedirektører fra kommuner som har tatt Helseplattformen i bruk. De var klare på at det ville foreligge en uforsvarlig risiko ved utsettelse og at de hadde en tydelig forventning til at styret i Helse Midt-Norge RHF holdt seg til opprinnelig framdriftsplan. Ordførerne i Ålesund, Molde og Kristiansund uttrykte også bekymring i forkant og oppfordret til å holde seg til opprinnelig innføringsplan. Det regionale brukerutvalget i Helse Midt-Norge RHF har også vært tydelige på dette.

Per nå er 34 kommuner tilknyttet Helseplattformen (enten innført eller har undertegnet tjenesteavtale), noe som omfatter 75 % av befolkningen i Midt-Norge. Hvis kommunene skal få de kvalitative gevinstene de ønsker seg gjennom sine investeringer, herunder også økt pasientsikkerhet, så er de avhengig av at sykehusene i regionen tar løsningen i bruk.

SPØRSMÅL NR. 762

Innlevert 19. desember 2023 av stortingsrepresentant Ingjerd Schie Schou

Besvart 5. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Smaalenenes avis skriver 16. desember at Indre Østfold politistasjon på grunn av budsjettsituasjonen må redusere tre stillinger i 2024 og ytterligere to i 2025. Reduksjonene i bemanning vil særlig berøre forebyggende arbeid. Samti-

dig opprettes et nytt lensmannskontor i Rakkestad kommune, stikk i strid med politifaglige råd. Regjeringen har uttrykt at det skal satses i distriktene.

Hvordan rimer ovennevnte reduksjoner med regjeringens politiske prosjekt?

Svar:

Regjeringen ønsker levende og trygge lokalsamfunn og tilgjengelige tjenester for folk uansett hvor de bor, og som et ledd i dette har Hurdalsplattformen et punkt om å styrke politiets nærvær i hele landet.

Gjennom Prop. 19 S (2023–2024) har Stortinget vedtatt og bevilget 734 mill. kroner. Politiet, i likhet med andre, har opplevd en uvanlig høy prisstigning, også ut over den generelle prisveksten. Krigen i Ukraina brakte med seg store, nye oppdrag for politiet og en høyere trussel fra blant annet spionasje. Politiet lå derfor an til å ha et merforbruk på mange hunder millioner kroner som kunne ha

ført til en mer utfordrende situasjon for politidistriktene i 2024.

For å unngå en mer utfordrende situasjon i 2024 enn nødvendig, har det vært nødvendig for regjeringen å legge til rette for at politiet får dekket påløpte store, uforutsett utgifter på grunn av inflasjon, IT-relaterte utgifter og det har vært en krevende tid for mange i politiet på grunn av den sikkerhetspolitiske situasjonen. Dette er viktig av hensyn til inngangen på 2024.

Lokal tilstedeværelse av politi er viktig i hele landet. Det er likevel opp til det enkelte politidistrikt og Politidirektoratet å disponere ressursene i tråd med føringer. Dette skal gjøres innenfor de rammene Stortinget og departementet har satt.

SPØRSMÅL NR. 763

Innlevert 19. desember 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 21. desember 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Regjeringspartia fekk i Stortinget 18/12 fleirtal med røystene til Ap, Sp og Høgre for å gi regjeringa/ helsebyråkratiet ein varig og generell heimel i smittevernlova til å sette folk i langvarig karantene og isolasjon ved utbrot av smittsame sjukdomar. Alle øvrige parti røysta imot. Regjeringa varsla samtidig at det snart vil kome ein heilskapleg revisjon av regelverket om helseberedskap og smittevern, der heimelen som no er gitt kan bli endra.

Når vil Stortinget få seg forelagt ein slik heilskapleg revisjon av regelverket?

Svar:

I tråd med tidlige anmodningsvedtak har regjeringen igangsatt en revisjon av regelverket om smittevern og helseberedskap, jf. vedtak nr. 84, 17. november 2020:

Stortinget ber regjeringen foreta en helhetlig revisjon av smittevernloven etter at koronakommisjonen har levert sin rapport.

Regjeringens oppfølging av vedtaket sees i sammenheng med de to delrapportene som Koronakommisjonen avga hhv. 14. april 2021 (NOU 2021:6 – Myndighetenes håndtering av koronapandemien) og 26. april 2022 (NOU 2022:5 – Myndighetenes håndtering av koronapandemien – del 2).

Oppfølging av vedtaket sees også i sammenheng med Koronautvalgets evaluering av myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, herunder omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til 1. mai 2022. Utvalget leverte sin rapport til statsministeren 2. juni 2023 (NOU 2023: 16 Evaluering av pandemi-håndteringen – rapport fra Koronautvalget) og har i sitt arbeid sett hen til Koronakommisjonens to rapporter.

Regelverksrevisjonen sees også i sammenheng med regjeringens stortingsmelding om folkehelsepolitikken (Meld. St. 15 (2022–2023) – Folkehelsemeldinga), Stortingets behandling av denne (Innst. 398 S (2022–2023)) og regjeringens stortingsmelding om helseberedskap (Meld. St. 5 (2023–2024) – En motstandsdyktig helseberedskap – Fra pandemi til krig i Europa). Videre vil gjennomgangen av organisering, roller og ansvar i den sentrale helseforvaltningen (Prop. 11 L (2023–2024) – Endringer i helselovgivinga (organisatoriske endringer i sentral helseforvaltning)) og Stortingets behandling av denne (Innst. 113 L (2023–2024)), ligge til grunn for regelverksrevisjonen.

Basert på blant annet ovennevnte dokumenter tar regjeringen sikte på å sende på høring forslag til endringer i smittevernloven, helseberedskapsloven og andre relevante lover i løpet av våren 2024. Dersom Stortinget behandler helseberedskapsmeldingen i løpet av våren 2024 vil også dette kunne inngå i regjeringens høringsforslag.

Regjeringen vil etter gjennomført høring komme tilbake til Stortinget med forslag til lovendringer. Det tas sikte på fremleggelse av slik lovproposisjon våren 2025.

SPØRSMÅL NR. 764

Innlevert 19. desember 2023 av stortingsrepresentant Stine Westrum

Besvart 2. januar 2024 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

Kan statsråden svare på hvilke begrensninger det er i oppdraget der Norge skal bidra til CMF i Rødehavet?

BEGRUNNELSE:

I en pressemelding datert 18. desember 2023 skriver departementet at Norge vil bidra med flere stabsoffiserer til den internasjonale innsatsen for å sikre sivil skipsfart i Rødehavet og at bidraget kan bli justert.

Innsender vil understreke at hun tydelig tar avstand fra angrep på sivile og sivile fartøy i Rødehavet, og viser til pressemeldingen «Norge styrker bidraget til Combined Maritime Forces i Rødehavet» for ytterligere bakgrunn for spørsmålet.

Svar:

De siste ukene har det vært en rekke alvorlige hendelser i Rødehavet, inkludert to angrep på de norskeide skipene «Strinda» og «M/V Swan Atlantic». Norge har fordømt på det sterkeste alle angrep mot sivil skipsfart. Houthi-bevegelsens angrep mot sivil skipsfart i Rødehavet den senere tid, også mot norsk-eide skip, er totalt uakseptabelt. Som et land med en av de største handelsflåtene i verden er det i norsk interesse å bidra til å sikre trygg ferdsel til sjøs.

Norge har siden 2013 bidratt med et mindre antall stabspersonell i den maritime koordineringsmekanismen Combined Maritime Force (CMF) i Bahrain. Dette er en defensiv maritim mekanisme, som har som målsetting å sørge for trygg passasje for sivile fartøy.

Regjeringen har besluttet å styrke bidraget til CMF, gjennom den nye operasjonen Prosperity Guardian etter anmodning fra USA. Det norske bidraget har to funksjoner. For det første har de norske stabsoffiserene unik og ettertraktet kompetanse innenfor Naval Cooperation and Guidance for Shipping (NCAGS). Dette fungerer som skipsfartens svar på flygeledere, der sivil skipsfart koordineres mot den militære skipstrafikken. Den andre funk-

sjonen de norske stabsoffiserene har, er å være liaison mellom CMF, Rederiforbundet og norske myndigheter. Til enhver tid finnes det omtrent 40 norsktilknyttede skip i det berørte området, og det er viktig å sørge for at disse får riktig og viktig situasjonsforståelse for å sikre at disse kan passere trygt gjennom Rødehavet.

De norske stabsoffiserene skal støtte den defensive koordineringsmekanismen med sin spisskompetanse. De deployerer ubevæpnet og vil ikke drive maktutøvelse. Stabsoffiserene vil forbli under norsk kommandomyndighet. CMF har en begrensning både på antallet personell, og tilgjengelige roller i den koordinerende innsatsen mellom sivil og militær skipsfart. De nye stabsoffiserene vil deployeres så snart deres plassering i CMF er identifisert.

SPØRSMÅL NR. 765**Innlevert 19. desember 2023 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund****Besvart 5. januar 2024 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for hvorfor Kragerø til forskjell fra sine nabokommuner, Gjerstad, Drangedal og Risør ikke har redusert arbeidsgiveravgift?

BEGRUNNELSE:

Kragerø tilhører sentralitetsklasse 4, og ligger i sone 1 for arbeidsgiveravgift. Nabokommunen Risør tilhører samme sentralitetsklasse, men ligger i sone 2 for arbeidsgiveravgift og får derfor redusert arbeidsgiveravgift.

I «Drøfting av differensiert arbeidsgiveravgift som virkemiddel for utvikling av kompetansebaserte arbeidsplasser» (Arild Hervik og Mette Rye, regjeringen.no) heter det at sone 1 gjelder i sentrale strøk og regionsentre, mens sone 2 gjelder distrikter i Sør-Norge som gjerne grenser opp mot regionale sentre.

Hverken Risør eller Kragerø grenser opp mot større byer eller regionsentre, men ligger i omtrent samme avstand til henholdsvis Arendal og Porsgrunn. Av andre omkringliggende kommuner har både Gjerstad og Drangedal redusert arbeidsgiveravgift og ligger i sentralitetsklasse 5. Drangedal grenser til Skien og ligger, med utgangspunkt av kommunesenteret Prestestranda, i omtrent samme avstand til Porsgrunn som Kragerø. Nome kommune har som Kragerø sentralitetsklasse 4, men ligger i sone 2 for arbeidsgiveravgift. Kragerø kommune har inntil i inneværende år status som omstillingskommune med de utfordringene og mulighetene det innebærer, men noe som i dette tilfellet understreker behovet for tiltak som kan stimulere til sikring av eksisterende arbeidsplasser, økt sysselsetting og utvikling av kompetansearbeidsplasser. Redusert arbeidsgiveravgift kunne være et av flere slike tiltak. Kriteriene for hvilke kommuner som faller inn under sone 1 og 2 for arbeidsgiveravgiften fremstår ikke som åpenbare, og det bes derfor for en begrunnelse for at Kragerø i motsetning til flere av sine nabokommuner, ikke faller inn under sone 2 for arbeidsgiveravgift.

Svar:

Formålet med den differensierte arbeidsgjevaravgifta, er å hindre eller redusere nedgang folketalet i område med spreidd busetting. Regjeringa reviderte ordninga i 2021. Regjeringa legg stor vekt på trongen for ordninga, i kommunar med utfordringar. Det viktigaste verktøyet for å kunne vurdere trongen for ordninga, er distriktsindeksen. Den fangar opp utvikling i folketal og sysselsetjing, tilgong

på arbeidsplassar og tenester, samt einssidig næringsstruktur i kommunane våre. Kragerø kommune hadde ved tidspunktet for revideringa i 2021, ei negativ utvikling i sysselsetjing og folketal. Samstundes var tilgangen på arbeidsplassar og tenester, betre enn i kommunane Gjerstad, Drangedal og Risør. Dette gjer at Kragerø kommune scorar høgare enn dei andre nemnde kommunane på distriktsindeksen.

Eit premiss for endringane i ordninga i 2021, var at den var omtrent provenynøytral. Det inneber at dersom Kragerø kommune skal ha lågare avgift, så må andre kommunar få høgare avgift. Regjeringa har i nokre tilfelle auka arbeidsgjevaravgifta, når utviklinga i kommunane har gjort at dei ikkje lenger har same behov for ordninga. Dette gjeld til dømes kommunane Hitra og Frøya. I motsett tilfelle har regjeringa også redusert arbeidsgjevaravgifta, som til dømes i Snåsa. Stabilitet er eit anna sentralt omsyn i ordninga. Det er viktig at næringslivet har føreseielege rammer. Regjeringa ynskjer difor å vere særleg varsam med å ta kommunar inn og ut av ordninga.

Slik situasjonen er i Kragerø kommune per no, møter dei ikkje dei samla kriteria i ordninga for den differensierte arbeidsgjevaravgifta. Regjeringa vil vurdere om trongen endrar seg fram til neste revisjon i 2027.

SPØRSMÅL NR. 766

Innlevert 19. desember 2023 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson

Besvart 4. januar 2024 av fiskeri- og havminister Cecilie Myrseth

Spørsmål:

Hvor stor er årlig beskatning på torsk og andre større arter som sei og lyr mm. i indre Oslofjord og sør til Skagerrak, fra henholdsvis kommersielt fiske og fritidsfiske?

BEGRUNNELSE:

Det er godt dokumentert at torskebestanden i Oslofjorden er sterkt redusert. For andre fiskearter er det bred enighet om at bestandene av de fleste større arter (unntatt makrell) og trolig mange mindre arter er sterkt redusert, men vanskeligere å finne dokumentasjon. Den delvise fredningen av torsk har ifølge Havforskningsinstituttet ikke gitt vekst i bestandene. Nitrogentilførsel, algevekst, varmere og mørkere vann mm er blant årsakene, trolig sammen med direkte og indirekte konsekvenser av for stort fiske over tid på større nøkkelarter. Det hevdes at fritidsfisket nå tar opp større volum enn det kommersielle fisket. Diskusjonen om videre tiltak for Oslofjorden er stor og offentlig. Det er viktig at faktagrunnlaget i denne debatten er oppdatert, særlig om det folk rundt fjorden opplever som mest nærliggende, nemlig tilstanden for viktige fiskeslag og effekten av ulike former for fiske.

Svar:

Det er forbudt å fiske torsk i Oslofjorden og forbudt å fiske med bunnsatte garn innenfor grunnlinjen, fra Telemark til grensen mot Sverige. Disse forbudene gjelder både yrkesfiskere og fritidsfiskere. Det er imidlertid gitt avgrenset dispensasjonstilgang for noen yrkesfiskere av hensyn til deres driftsgrunnlag. Dette legger til rette for blant annet fortsatt salg av fersk fisk langs Oslofjorden.

Med det datagrunnlaget vi har i dag er det utfordrende å gi eksakte tall for beskatningen av torsk og større arter i Oslofjorden, samt fordelingen av denne mellom yrkesfisket og fritidsfisket. Yrkesfiske foregår med merkeregistrerte fartøy, og fangsten registreres i sluttseddelregisteret. Fritidsfiske foregår med ikke-registrerte fartøy, eller fra land, og kun fangst som omsettes, blir registrert. Det er antagelig kun en marginal andel av fangsten fra fritidsfiske som omsettes. Sluttseddelregisteret viser første-håndsomsetning av fisk, og gir derfor god oversikt over all fangst som er omsatt. Det inkluderer all beskatningen fra yrkesfiske, og den fangsten fra fritidsfiske som er omsatt.

Tabellen nedenfor er basert på tall fra sluttseddelregisteret. Tabellen viser beskatning av en rekke arter fra yrkesfiske, samt omsatt fangst fra fritidsfiske, målt i kilogram, i Norges Økonomiske Sone i Skagerrak de siste tre årene. Dette inkluderer Oslofjorden, men er altså et betydelig større område. Det er ikke på dette tidspunkt tilgjengelige tall for Oslofjorden isolert sett.

Art	2021	2022	2023
Sei	153 500	212 300	149 426
Breiflabb	113 723	151 799	174 551
Torsk	66 031	110 279	103 469
Lyr	39 878	53 103	44 262
Hyse	7 512	93 275	32 801
Lange	41 476	37 202	43 778
Lysing	16 566	60 061	13 003
Brosme	11 768	15 836	5 981
Kveite	7 590	7 317	5 221
Hvitting	1 696	2 476	4 248
Blålange	1 202	2 200	1 777
Skjellbrosme	675	1 459	1 719
Uer (vanlig)	409	381	338
Gråsteinbit	252	232	207

Det vil i tillegg være noe registrert fangst fra turistfiske, men da det er få turistfiskevirksomheter i Oslofjorden er denne fangsten i hovedsak tatt lengre sør.

Ettersom størsteparten av beskatningen fra fritidsfiske ikke registreres, er det vanskelig å si noe om det totale uttaket fra fritidsfiske i Oslofjorden.

Havforskningsinstituttet har ledet et større prosjekt for kartlegging av fritids- og turistfiske i Norge. Som et resultat av dette arbeidet vil Havforskningsinstituttet i løpet av februar komme med nye tall for fritids- og turistfisket i Oslofjorden, som sannsynligvis vil styrke datagrunnlaget betraktelig.

SPØRSMÅL NR. 767

Innlevert 20. desember 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 5. januar 2024 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Jeg ber statsråden fremskaffe kommune og fylkesvis oversikt over hvordan legevaktene blir belastet som følge av at kommunene ikke har dekket sitt eget fastlegebehov, spesielt mtp at kommunene må bruke legevaktstjenesten til flyktninger og asylsøkere, og en redegjørelse for hvordan statsråden vil rigge disse tjenestene når kommunene har blitt bedt om bosette 37 000 flyktninger neste år?

BEGRUNNELSE:

Ifølge legeforeningens oversikt over ubesatte fastlegehemler og antall innbyggere uten fastlege kan vi se at det er 350 ubesatte fastlegehemler og over 228 000 innbyggere står uten fastlege. Norge har i 2023 tatt imot et stort antall flyktninger og mange asylsøkere bor på mottak, i og med at mange av disse har et stort behov for helsehjelp, benyttes mye av legevaktskapasiteten. Dette gir følgelig økte ventetider for de med akutte behov.

Svar:

Det finnes ingen tilgjengelig statistikk om belastning på legevaktene som følge av at kommunene ikke har dekket sitt fastlegebehov. Det finnes imidlertid noe nasjonal informasjon om utvikling i tilstrømming til legevakt. Helse- og omsorgsdepartementets statusrapport for allmenn-legetjenesten fra høsten 2023 viser at fordelingen i konsultasjoner mellom legevakt og fastlege er stabil, hvor legevakt utgjør 8 pst¹.

Målt per innbygger er bruken av konsultasjoner ved legevakt på samme nivå første halvår i 2023 som samme periode i 2022. Vaktårnprosjektet ved syv legevakter i Norge, viser også at tilstrømmingen til legevaktene har normalisert seg etter en økning i pandemiårene²

Det finnes videre undersøkelser og kunnskap om hva som skjer ved lav tilgjengelighet og brudd i kontinuitet hos fastlegen. Ekspertutvalget for legevakt skriver at når en lege slutter i sin fastlegepraksis, ses en midlertidig nedgang i fastlegebruk og økt bruk av legevakt – særlig blant de eldre³. De skriver videre at områder med lavere dekning av fastleger gir en høyere konsultasjonsfrekvens ved legevaktene og at bemannings- og rekrutteringsutfordringer kan merkes som «spill-over» av pasienter til legevaktene. Folkehelseinstituttets undersøkelser for ekspertutvalget for gjennomgang av allmennlegetjenesten, finner imidlertid ikke klare funn for økt bruk av legevakt som følge av manglende fastlege eller brudd i kontinuitet. Rapporten «Kontinuitet i lege-pasientforholdet» viser at det ikke var forskjell på bruk av legevakt for lister med og uten tilknyttet fastlege, mens rapporten «Virkinger av brudd i kontinuitet i lege-pasientforholdet», viser indikasjoner på en 3-7 pst. økning i antall konsultasjoner hos legevakt ved brudd i kontinuitet hos fastlege – men resultatet er usikker^{4,5}. Nasjonale statistikker vil imidlertid ikke fange opp lokale utfordringer. Helsetilsynet har gjennomført en gjennomgang hvor de med utgangspunkt i kontakten som statsforvalterne har med kommunene og helseforetakene, påpeker at dårlig tilgjengelighet til fastlege kan

¹ [Kvartalsrapport \(helsedirektoratet.no\)](https://helsedirektoratet.no/kvartalsrapport)

² [Vaktårnprosjektet - Norce \(norce.research.no\)](https://norce.research.no/vakttarnprosjektet)

³ [Kartlegging av situasjonen i dagens legevaktordning \(regjeringen.no\)](https://regjeringen.no/kartlegging-av-situasjonen-i-dagens-legevaktordning)

⁴ [Kontinuitet i lege-pasientforholdet](https://helsedirektoratet.no/kontinuitet-i-lege-pasientforholdet)

⁵ [Virking av brudd i kontinuitet mellom fastleger og pasienter på helsetjenestebruk - FHI](https://fhi.no/virking-av-brudd-i-kontinuitet-mellom-fastleger-og-pasienter-pa-helsetjenestebruk)

føre til flere henvendelser til legevakten – som i sin tur blir overbelastet⁶.

Norge har tatt imot over 70 000 personer fordrevet fra Ukraina. Følgeevaluering av de midlertidige loven-dringer som følge av høye ankomster av fordrevne fra Ukraina, viser bl.a. at kommuner melder om at kapasitet i den kommunale helse- og omsorgstjenesten er en årsak til utfordringer med bosetting. Det er særlig fastlege og tilbud innen psykisk helse som trekkes frem. Evalueringen viser også at kapasiteten i helse- og omsorgstjenestene er presset i mange kommuner, men rapporteringer fra kommuner og statsforvalter tyder på at dette ikke primært er knyttet til tilbudet til flyktninger. Flyktninger og asylsøkere har de samme rettighetene til helsetilbud som den øvrige befolkningen, så det er de generelle kapasitetene i tjenestene som er avgjørende.

Jeg deler representantens bekymringer for kapasiteten i fastlegeordningen og konsekvenser for legevakt-tjenesten. Derfor har regjeringen gjennomført en historisk satsing på allmenn-legetjenestene på godt over en milliard kroner. Basistilskuddet til fastlegene er styrket med 730 mill. kroner for å bedre kapasitet og tilgjengelighet i ordningen. Tilskuddet er gjort pasienttilpasset slik at pasienter med antatt større behov gir høyere basistilskudd til legene. Grunnlaget for en god, fleksibel og trygg spesialistutdanning er bedret ved at den nasjonale ALIS-ordningen (allmennleger i spesialisering) er styrket med 376 mill. kroner i regjeringsperioden. For distriktkommuner med særlige rekrutteringsutfordringer har regjeringen etablert et legevakttilskudd som i 2024 er på 70 mill. kroner. Allmennmedisinsk forskning er styrket med 10 mill. kroner gjennom tildelinger til PraksisNett. Jeg har også gjort unntak i kompetansekravene for leger i kommunale helse- og omsorgstjenester slik flere leger tilgjengeliggjøres for allmennlegetjenestene.

Dette har gitt effekt. Regjeringen har klart å snu trenden med stadig økende rekrutterings-utfordringer. Bare

frem til oktober 2023 var antallet nyrekrutterte fastleger nasjonalt over fem ganger høyere enn det vi hadde i hele 2021. Økningen i antall lister og innbygger uten fast lege nådde toppen sommeren 2023 og med noe bedring høsten 2023. Fra januar til desember 2023 har antall fastleger økt fra 5 064 til 5 286, 207 flere lister har fast lege og 63 460 flere innbyggere står på liste hos fastlege. Likevel har 214 000 innbyggere fremdeles ikke har fastlege. Jeg kommer derfor ikke til å gi meg før jeg ser en varig bedring. Jeg skal snart legge frem Nasjonal helse- og samhandlingsplan for Stortinget. Der vil jeg nærmere omtale arbeidet med en fremtidsrettet og bærekraftig allmennlegetjeneste. Jeg og departementet er også godt i gang med arbeidet med en egen stortingsmelding om de akuttmedisinske tjenestene, hvor legevakt vil være en viktig del. Et sentralt tema i meldingen vil være hvordan vi sikrer beredskap og et godt akuttmedisinsk tilbud i hele landet

Til representantens spørsmål om hvordan statsråden vil rigge fastlegeordningen og legevakt-tjenesten vil jeg vise til at kommunene har sørge for-ansvaret for de aktuelle tjenestene, jf. Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. §5-1. Jeg har og tar ansvar for de overordnede rammene for allmennlegetjenestene og viser til satsingene beskrevet ovenfor.

Fotnoter:

1. Kvartalsrapport (helsedirektoratet.no)
2. Vaktårnprosjektet - Norce (norce-research.no)
3. Kartlegging av situasjonen i dagens legevaktordning (regjeringen.no)
4. Kontinuitet i lege-pasientforholdet
5. Virkning av brudd i kontinuitet mellom fastleger og pasienter på helsetjenestebruk - FHI
6. Presset fastlegesituasjon har konsekvenser for pasientene - gjennomgang av tilsynserfaringer (helsetilsynet.no)

SPØRSMÅL NR. 768

Innlevert 20. desember 2023 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland

Besvart 8. januar 2024 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Vil statsråden syte for at Pasientreiser korrigerer sin praksis for korleis dei nyttar rabatterte sonepris for kollektivre-

iser som grunnlag for kompensasjon av reiseutgifter, slik at ikkje pasientar i distrikta vert råka unødig hardt med tanke på bruk at kommersielle reiseaktørar som tilbyr

⁶ [Presset fastlegesituasjon har konsekvenser for pasientene - gjennomgang av tilsynserfaringer \(helsetilsynet.no\)](https://helsetilsynet.no/presset-fastlegesituasjon-har-konsekvenser-for-pasientene-gjennomgang-av-tilsynserfaringer)

kollektivreiser, der fylkeskommunale reisealternativ ikkje eksisterer eller er uforholdsmessige med tanke på tid og reiseveg?

GRUNNGJEVING:

Frå fylkeskommunen i Vestland får vi opplyst følgjande: Vestland fylkeskommune har innført eit sonepris-system med sterkt rabatterte prisar i fylket. ‘

Motivasjonen for å gjere dette å kutte klimautslepp ved at fleire skal nytte kollektivtilbod. Som kjent har Vestland lange avstandar og store skilnader kollektivtilbodet, med ein stor by og mange distriktkommunar. Det siste merkar ein særleg på at tilbodet til kollektivtransport er svært mykje større rundt Bergen enn elles i fylket. I tillegg er mange av rutene i distriktet drifta av kommersielle aktørar (td. Nor-Way bussekspress og Vy). Desse har ikkje tilskot til drift, og reisekostnadane er derfor svært ulik den sonebiletten ein får på fylkeskommunale ruter.

Dette gjer at mange som skal til avtalar i både primærhelsetenesta, men særleg i spesialisthelsetenesta, ikkje får dekkja reelle og naudsynte kostnader for å reise til behandling. Særleg grove utslag har ein sett at dette gjer overfor mennesker som må reise fleire gongar i veka, slik høvet til dømes er om ein treng dialyse-behandling.

Pasientreiser legg til grunn billegaste kollektive reise måte, uten omsyn til om det faktisk går buss, om det går an å bruke buss for å nå behandlingstid eller om det går fylkeskommunal buss til rabattert pris. Dersom personen reiser med ekspressbuss (kommersiell) eller båt, så gjeld ikkje sonebillet, sjølv om det ikkje går anna kollektiv transport på strekninga.

I tillegg er ikkje dei elektroniske skjemaene til Pasientreiser tilpassa at nokre må reise med både buss og båt for å kome fram, og manglar ein rubrikk der ein kan forklare kvifor ein må nytte alternativ reise måte.

Slik vi ser det vil fylket sin vilje til å bruke prismekanismar for å auke kollektivbruken, på ein urimeleg måte råke den gruppa som ikkje har sjanse til å nytte våre kollektivtilbod til/frå behandling. Desse vil i realiteten ikkje få dekkja reiseutgifter, slik dei har krav på.

Svar:

Helse- og omsorgsdepartementet har forelagt dette spørsmålet til Helse Vest RHF. De har gitt følgjande tilbakemelding etter dialog med Pasientreiser HF:

«Dei seinaste åra har fleire fylker endra soneinndelinga for takstsoner for kollektivtransport. For Vestland fylke vart det gjort endringar i 2022, og frå 1. november 2023 vart takstsonene i Møre og Romsdal gjort om.

Regelverket for pasientreiser

Pasientreiser følgjer regelverket i pasient- og brukerretningsloven og pasientreiseforskriften. Det står ikkje i regelver-

ket at billegaste kollektive reise måte skal leggest til grunn som rett for å få reise stønad frå Pasientreiser, men ein pasient har ikkje rett til reise stønad når berekna reiseveg er mindre enn 10 km eller kollektivtransportmiddel til lokal minstetakst, eller einingstakst, kan brukast. Denne regelen har vore lik sidan 2016. Reiser innfor ei takstzone gir derfor som hovudregel ikkje rett til støtte gjennom pasientreiseordninga.

Unntak som kan gje rett til å få støtte

Ein kan likevel ha rett til å få støtte til utgiftene sine viss reisa er til strakshjelp, eller helsepersonell har attestert at helsestilstanden til innbyggaren gjer det nødvendig å bruka drosje eller bil på reisa. Det same gjeld viss det ikkje er mogleg å rekke behandlinga ved å reise med kollektivtransport.

Med reise innfor ei takstzone meinast reiser der innbygar berre må kjøpe ein billett til den lågaste prisen transportselskapet har på strekninga. Nokre transportselskap inngår ikkje i soneinndelinga, og nokre ferjereiser krev at ein kjøpar egne billetter. Viss det er slik at ein treng fleire billetter på reisa, anten fordi ein bruker ulike transportselskap, eller fordi ein reiser både med buss og ferje, til dømes, kan ein få reise stønad frå Pasientreiser. Det gjeld òg viss reisa tek så lang tid at den som reiser må kjøpa fleire billetter, fordi den fyrste går ut på tid.

Same stønad uansett transportmiddel

Når Pasientreiser sakshandsamar søknader om støtte, gjer dei undersøkingar om det er mogleg å bruke kollektivtransport på strekninga. Viss det er mogleg for pasienten å reise fram og attende til behandlingstaden med kollektivtransport har pasienten rett til å få ein fast sats per kilometer, uansett kva for transportmiddel som er brukt. Det er forutsett at reisa er lenger enn 10 kilometer, og at det ikkje er mogleg å bruke kollektiv transportmiddel til lokal minstetakst.

Pasienten vel sjølv om reisa er med kollektivtransport eller eigen bil, men stønaden frå Pasientreiser er uansett ein fast sats på 2,90 kroner per kilometer (satsen er for reiser i 2023).

Viss det er slik at pasienten ikkje rekk fram til behandling, eller heim etter behandling, med kollektivtransport, kan pasienten ha rett til å få ei rekvirert reise på trafikalt grunnlag. Det same gjeld for pasientar som på grunn av helse si ikkje kan reise med offentleg transport. Denne delen av ordninga handsamast av Pasientreiser hos 17 helseføretak rundt om i landet.

Digital søknad hos Pasientreiser

Pasientar kan søkje digitalt ved å logge seg inn på Helsenorge. Her er det mogleg å legge inn fleire transportmiddel, og å legge inn tekst som forklarar reisa, men Pasientreiser jobbar heile tida med å gjere tekster og skjema betre, og ser på om denne delen av skjemaet kan gjerast betre og tydelegare.»

Jeg vil avslutningsvis nevne at jeg om kort tid vil sende på høring et forslag til forenklinger og forbedringer av reglene for pasientreiser.

SPØRSMÅL NR. 769**Innlevert 20. desember 2023 av stortingsrepresentant Anna Molberg****Besvart 5. januar 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan statsråden gi et svar på hva som er planene for Norsenga bro i Kongsvinger, alternativt når det kommer en avklaring om hva som vil skje med broen?

BEGRUNNELSE:

Siden kollapsen av Tretten bro i Gudbrandsdalen i 2022 har Norsenga bro i Kongsvinger vært hindret fra å brukes fullt ut. Broen var fullstendig stengt flere uker sensommeren 2022, siden 1. september 2022 har broen vært åpnet for trafikk i en retning, regulert med lys. Dette har skapt enorme trafikale utfordringer for fastboende og de mange gjennomreisende, problemer for utrykningskjøretøy, og ikke minst store økonomiske konsekvenser for det lokale næringslivet og bønder. I tillegg til dette har det nå blitt iverksatt et forskningsprosjekt i regi av NTNU med Statens Vegvesens velsignelse på broen, uten at noen kan gi klare svar på hvorfor dette har blitt gjort, noe som kraftig forsinker at det kommer en konklusjon om bruken av Norsenga bro for både riksveien og europaveien. Forskningsprosjektet skal se på hvordan temperatursvingninger og fuktighet påvirker broen. Spørsmålet er hvilken forskningsmessig verdi dette har når broen ikke er i bruk ved full kapasitet. De trafikale utfordringene på Norsenga bro har også resultert i at andre broer i nærområdet blir belastet med økt trafikk. Særlig Brandval bro, en stålbro fra slutten av 40-tallet, som tydelig beveger på seg hver gang det er tungtrafikk over broen. Dette stilles spørsmålsteget ved om dette er forsvarlig på sikt. Det har nå blitt opprettet en egen aksjonsgruppe av det lokale næringslivet for å få fortlgang i arbeidet med en konklusjon om hva som skal skje med Norsenga bro. For tross arbeider, forskningsrapporter og at saken har vært løftet politisk, lokalt og på fylkesnivå, er det ingen som med sikkerhet kan si hva som skal skje med denne broen. Om den skal forsterkes, rives eller om den er i stand til å åpnes for normal trafikk uten noen endringer. Samtidig kan vi se i andre deler av landet at lignende trebroer, som ble stengt på grunn av kollapsen på Tretten bro i 2022, har kommet mye lenger i prosessen enn broen på Norsenga. Flere av disse kan sies å være av mindre viktighet enn Norsenga all den tid dette er en bro som både er riksvei og europavei. Verken kommunen, fylkeskommunen eller Statens Vegvesen har gitt noen klare svar på hva som er status for Norsenga bro. Om det ikke er mulig å gi et svar på hva som skal skje med broen, så bør man kunne gi et svar på når det endelige svaret kommer.

Svar:

Det er gjennomført et omfattende arbeid med nye beregninger og grundige faglige vurderinger før Norsenga bru ble gjenåpnet for toveistrafikk fredag 22. desember 2023. Bruas bruksklasse er for nå begrenset til en aksellast på 10 tonn og største tillatte totalvekt på 60 tonn. Dette er den trafikklast som tillates kjørt fritt uten dispensasjon.

For at brua også skal kunne åpnes for tyngre spesialtransporter etter dispensasjon, jobber Statens vegvesen videre med detaljprosjektering av forsterkningstiltak på brua. Sikkerheten må alltid komme først, og det er krevende å utbedre ei bru som går over et trafikkert jernbanespor. Vegvesenet håper å kunne åpne brua for spesialtransporter igjen på sen vinteren 2024.

SPØRSMÅL NR. 770**Innlevert 20. desember 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 17. januar 2024 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Kan det bes om at det på egnet måte gis oversikt over relevante dokumenter og kommunikasjon på bakgrunn av nedenstående informasjon?

BEGRUNNELSE:

Det vises til TV2 sin artikkel den 24.11 2023 angående norsk beredskapslager og mitt spørsmål nr. 625 til statsråden. På bakgrunn av dette ber jeg om oversikt over relevante dokumenter og kommunikasjon mellom Helse og Omsorgsdepartementet, Sykehusinnkjøp, Helse Sør-Øst og de norske produsentene av smittevernustyr til beredskapslageret for perioden 01.01.2022-30.11.2023 som gjelder følgende:

1. Føringer for det norske beredskapslageret
2. System knyttet til beredskapslageret
3. Dråpesmitte
4. Luftbåren smitte
5. Norsk produksjon
6. Anskaffelser av engangsutstyr
7. Lagerbeholdning
8. Åndedrettsvern, munnbind og smittevernfrakker
9. Opsjon(er)
10. Anbud
11. Smittevernustyr

Svar:

Jeg viser til mitt svar på spørsmål 625 av 14. desember 2023 og mitt brev til Stortingets president av 3. januar 2024 hvor jeg opplyser om at svar på spørsmålet blir oversendt 16. januar 2024.

Det er en omfattende dokumentasjon som ligger til grunn for etablering og videreutvikling av det nasjonale beredskapslageret for smittevernustyr, herunder proposisjoner, innstillinger fra Stortinget, rapporter, kommunikasjon mellom relevante aktører og enkelthenvendelser til departementet. Jeg vil her konsentrere meg om å gjøre rede for forslag og føringer gitt gjennom behandling av saken i Stortinget, supplert med omtale av nøkkeldokumenter i saken.

Jeg vil innledningsvis vise til at det i mars 2020 ble opprettet en midlertidig innkjøps-, logistikk- og distribusjonsordning for smittevernustyr. I Prop. 1 S Tillegg 1 (2020–2021) ble det foreslått å bevilge midler til oppbygging, drift og vedlikehold av et lager for smittevernustyr, jf. Innst. 11 S (2020–2021). Forslaget innebar etable-

ring av et nasjonalt beredskapslager for smittevernustyr med volum tilsvarende seks måneders pandemiforbruk i tjenesten. Forbruket på seks måneder ble beregnet med utgangspunkt i et reproduksjonstall på 1,1 under Covid-19-pandemien med dråpesmitte. Det ble presisert at lageret skulle kunne supplere helsetjenesten med smittevernustyr dersom det oppstår behov for dette, men at det ikke kommer til erstatning for kommunenes og sykehusenes ansvar for å sørge for tilstrekkelig smittevernustyr i egen tjeneste.

Det vises videre til Prop. 1 S (2022–2023), jf. Innst. 11 S (2022–2023), hvor det ble foreslått at det nasjonale lageret for smittevernustyr etableres som et permanent nasjonalt beredskapslager og at det er de regionale helseforetakene som leier lager, eier varebeholdning og står for innkjøp, rullering og utvikling av lageret. I dette ligger det at det er de regionale helseforetakene som er ansvarlig for systemer for lagerhold og logistikk.

Det vises også til Prop. 1 S (2023-2024), jf. Innst. 11 S (2023-2024), hvor det presiseres at lageret i 2024 i hovedsak skal tilsvare et volum tilsvarende seks måneders pandemiforbruk av smittevernustyr som under Covid-19-pandemien. Videre presiseres det at drift, forvaltning og reanskaffelse av smittevernustyr til det nasjonale beredskapslageret skal dekkes innenfor bevilgningsrammen.

Det presiseres videre i Prop. 1 S (2023-2024) at det nasjonale beredskapslageret er et rullerende lager. Mye smittevernustyr ble kjøpt inn i 2020 og 2021 og vil gå ut på dato i samme tidsperiode. Til tross for rullering, vil det være behov for å kassere et betydelig volum. Gitt en holdbarhet på fem år må inntil 20 prosent av lageret erstattes årlig. For å komme inn i en ordning med løpende rullering med anskaffelse av inntil 20 prosent av planlagt volum årlig, vil det derfor for enkelte produkttyper kunne være et lavere volum enn planlagt i en periode.

Det er ikke vedtatt noe konkret måltall i statsbudsjettet til de ulike produktene som inngår i beredskapslageret utover at lageret i 2024 i hovedsak skal tilsvare et volum tilsvarende seks måneders pandemiforbruk av smittevernustyr som under Covid-19.

I Prop. 1 S (2023–2024) er det beskrevet at den langsiktige løsningen fremover for en robust forsyning av smittevernustyr vil legge vekt på flere elementer, blant annet:

- Nasjonalt beredskapslager for smittevernustyr
- Forskriftsfestet krav om beredskapslagre i sykehus og kommuner

- Internasjonalt samarbeid
- Mulig produksjon-/beredskapsavtaler med leverandører.

I foretaksmøtet 11. oktober 2021 fikk de regionale helseforetakene under ledelse av Helse Sør-Øst RHF i oppdrag å utrede:

- Et kostnadseffektivt system med lavest mulig kassasjon av smittevernutstyr
- Hensiktsmessig organisering, herunder om eierskapet skal legges til ett eller flere regionale helseforetak
- Forslag til en fremdriftsplan for etableringen av lageret
- Forholdet til de regionale helseforetakenes egne beredskapslagre
- Hvordan det nasjonale beredskapslageret skal håndteres regnskapsmessig.

Protokollen fra foretaksmøtet hvor oppdraget ble gitt ble publisert på regjeringen.no, de regionale helseforetakenes nettsider og journalført i departementets arkivsystem på sak 21/56 Foretaksmøter i regionale helseforetak 2021. Rapporten fra de regionale helseforetakene ble også publisert på de regionale helseforetakenes nettsider, oversendt departementet og journalført som journalpost 74 på sak 21/56 Foretaksmøter i regionale helseforetak 2021.

Departementet gav samtidig Helsedirektoratet i oppdrag å utrede forskriftsfesting av krav til kommuner og helseregioner om å sørge for tilgang til smittevernutstyr – personlig verneutstyr, for eksempel tilsvarende seks måneders normalforbruk, ved å ha beredskapslager eller avtaler om produksjon i Norge. Helsedirektoratets rapport ble oversendt til Helse- og omsorgsdepartementet 15. juni 2022 og journalført i departementets arkivsystem under sak 22/576 Tildelingsbrev til Helsedirektoratet.

Helse- og omsorgsdepartementet sendte 30. juni 2023 på høring et forslag til endring av forskrift 23. juli 2001 nr. 881 om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid osv., etter lov om helsemessig og sosial beredskap. Departementet foreslo at kommuner, fylkeskommuner og regionale helseforetak skal sørge for beredskapslagring av smittevernutstyr tilsvarende seks måneders normalforbruk for helse- og omsorgstjenesten i egen virksomhet, eid virksomhet og virksomhet som etter avtale yter helse- og omsorgstjenester til befolkningen. Høringsnotatet inneholder en orientering om bakgrunnen for forslaget. Høringsnotat og innkomne hørings svar er publisert på regjeringen.no. Høringen er journalført i departementets arkivsystem under sak 23/2721 Høring - plikt til å sørge for beredskapslagring av seks måneders normalforbruk av smittevernutstyr til bruk i helse- og omsorgstjeneste. Det er registrert 76 journalposter på saken.

Departementet har mottatt en rekke henvendelser om smittevernutstyr fra høsten 2020. I 2022 og 2023 var det hyppig dialog mellom departementet og norske leverandører av smittevernutstyr. Henvendelsene har vært knyttet til tilbud av smittevernutstyr, rammer for det nasjonale beredskapslageret, nasjonal produksjon av smitte-

vernutstyr, tilbud på smittevernutstyr og forhold knyttet til bruk av opsjon ved anskaffelse. Innkomne henvendelser og svar er journalført i departementets arkivsystem under sak 20/4717 Tilbud om smittevernutstyr - Covid-19 og sak 22/1343 Helseberedskap - forsyningssikkerhet. Det er registrert 329 journalposter på disse sakene.

Helse- og omsorgsdepartementet har innhentet oversikt over volum av smittevernutstyr fra Helse Sør-Øst RHF. Blant annet ble det innhentet volumtall over smittevernutstyr ved det nasjonale lageret fra Helse Sør-Øst RHF i mars og desember 2023. Denne dialogen er journalført på sak 22/1343 Helseberedskap - forsyningssikkerhet.

Avslutningsvis vil jeg vise til Meld. St. 5 (2023–2024) En motstandsdyktig helseberedskap – Fra pandemi til krig i Europa, hvor det orienteres om at Direktoratet for medisinske produkter gis et overordnet helhetlig ansvar for å overvåke hele verdikjeden for legemidler og medisinsk utstyr. Dette ansvaret inkluderer smittevernutstyr.

Videre pekes det i Meld. St. 5 (2023–2024) på at det gjennom EUs ordning for sivil beredskap (UCPM) og HERA etableres strategiske lagre med legemidler og medisinsk utstyr i Europa for blant annet håndtering av CBRNE-hendelser og antimikrobiell resistens. Disse lagrene opprettes i ulike land, og under en krise skal det kunne distribueres varer fra disse lagrene. Gjennom meldingsarbeidet mottok departementet en rekke innspill knyttet til forsyningssikkerhet.

Det er et mål å sikre en robust organisering av forsyningssikkerheten som et fundament for god beredskap i fremtiden, og å styrke forsyningen av medisinske tiltak gjennom norsk tilknytning til EUs styrkede helseberedskapssamarbeid.

SPØRSMÅL NR. 771**Innlevert 20. desember 2023 av stortingsrepresentant André N. Skjelstad****Besvart 5. januar 2024 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Vil statsråden sørge for at Helse Nord stopper Finnmarkssykehusets planer om å legge ned dagkirurgitilbudet i Alta som et eget hastevedtak, i forkant av varslet samlet sak om framtidig organisering av spesialisthelsetjenesten i Nord-Norge?

BEGRUNNELSE:

Ett av mange forslag som er på bordet i Helse Nord omstillingsprosess, er å legge ned dagkirurgi i Alta. Styret i Helse Nord har enda ikke tatt stilling til dette, men skal behandle omstillingsforslagene samlet i januar 2024 og deretter sende hele omstillingsplanen ut på høring.

I mellomtiden vil nå Finnmarkssykehuset forskuttere hele denne prosessen, ved å legge ned dagkirurgi i Alta som en ren budsjettsak med vedtak i styremøte 21. desember 2023. Dette ble først offentlig kjent for en uke siden, og er nøyaktig samme forslag som Helse Nord har forsikret befolkning og politikere i nord om at ikke skal avgjøres før det har vært ute på en bred høringsrunde over nyttår.

Venstre mener denne måten å handtere saken på, der et tilbud det har tatt 20 år å bygge opp raseres på en ukes varsel uten en gang å følge spillereglene i den pågående helhetlige omstillingsprosessen, er helt uakseptabel.

Saken er særlig alvorlig fordi vi snakker om helsetilbudet i Finnmarks største by, som også er den eneste byen i Norge med over 20.000 mennesker som har 2,5 timer til nærmeste akuttmottak – en situasjon som for de fleste andre i Norge ville framstå som helt utenkelig.

Svar:

Som kjent ga jeg i november 2022 Helse Nord RHF i oppdrag å vurdere behovet for endringer i funksjons- og oppgavedeling som bidrar til at Helse Nord RHF kan ivareta sitt sørge-for-ansvar på lang sikt. Helseregionen er i en alvorlig situasjon med stor mangel på fagfolk, ubesatte stillinger og høy vikarbruk, som kan påvirke utredning og behandling. Utfordringen har gjort det nødvendig med omstillingsarbeid av mer langsiktig karakter.

Oppdraget fra november 2022 var todelt. Regionen har en bekymringsfull økonomisk situasjon som ikke kan fortsette. Helse Nord RHF ble i foretaksmøtet i november 2022 derfor også bedt om å:

- sørge for robuste styrings- og rapporteringssystemer i alle ledd i helseforetaksgruppen, med en egnet fullmaktsstruktur

- rapportere månedlig på konkrete tiltak som skal bidra til en bærekraftig økonomisk utvikling

Helse Nord RHF har nå utarbeidet en helhetlig plan som styret i helseregionen skal behandle i sitt møte 9. januar. Planen vil deretter bli lagt ut til en bred høring og Helse Nord RHF vil komme med sine endelige anbefalinger i april. Saken vil så bli oversendt til meg og nødvendige beslutninger vil bli tatt av meg i foretaksmøtet. Dette innebærer ikke at alle tiltak skal behandles av meg i foretaksmøtet.

Ved styret i Finnmarkssykehuset HF sin behandling av budsjettet for 2024 den 21. desember 2023, jf. sak 100/2023, ble i det i styresaken vist til at foretaket har en betydelig økonomisk utfordring og at foretaket de siste årene har hatt lav økonomisk effekt av omstillingsplaner. Det ble videre vist til at foretaket i 2024 får øremerkede midler som skal gå til øremerkede tiltak, beredskap i Kirkenes og oppbygging av poliklinikk og dagbehandling ved klinikk Alta, noe som gir foretaket en mulighet til å styrke og organisere tilbud på en annen måte enn i dag. I styresaken fremkommer det som del av den foretaksovergrepene omstillingsplanen for 2024 at det er lagt til grunn at all operasjonskapasitet legges til de to sykehusene, dvs. i Hammerfest og Kirkenes, samtidig som tilbudet i Alta skal utvikles. Administrerende direktør viser til at det er nødvendig med tiltak for å håndtere uløst omstillingsutfordring, at det er høy risiko knyttet til gjennomføring av tiltaksplanene i klinikkene, og at det derfor må gjøres større organisatoriske og ledelsesmessige grep.

Styret i Finnmarkssykehuset HF vedtok ved behandling av den nevnte styresaken forslaget til omstillingsplaner for 2024.

Det er viktig at Finnmarkssykehuset HF og Helse Nord RHF får kontroll på økonomien, sikrer kvalitet og faglighet, samt sørger for å få ned fristbrudd og ventetid for pasientene. For helseforetakene i Helse Nord haster det derfor med konkrete effektiviseringstiltak. Styrene i helseforetakene har et ansvar for å sikre en drift og utarbeide et budsjett innenfor de økonomiske rammene som Stortinget har bevilget for 2024. Alle de regionale helseforetakene må årlig gjennomføre effektivisering og omstillingstiltak for å håndtere driften innenfor gjeldende budsjett. Dette ligger innenfor helseforetakenes ansvarsområde.

Det er i statsbudsjettet for 2024 bevilget 25 mill. kroner til videreutvikling av spesialisthelsetjenestene ved Klinikk Alta, Finnmarkssykehuset HF. I tråd med omtalen i statsbudsjettet, vil Helse Nord RHF få i oppdrag å prior-

itere tiltak for å hindre unødig reisevei for eldre og kronisk syke. Gode samhandlingsløsninger med kommunene og en satsing på geriatri vil stå sentralt. Dette vil muliggjøre økt volum av dag- og polikliniske tilbud til eldre og kronisk syke, som for eksempel dialyse, kreftbehandling og behandling med biologiske legemidler.

Utfordringene i Helse Nord med ubesatte stillinger, overtid og bruk av dyr innleid arbeidskraft må løses. For å sikre en god helsetjeneste må vi ha faste ansatte, og kontroll med økonomien. Det gir stabilitet og mulighet for å utvikle robuste helsetjenester. Prosessene i Helse Nord handler om å sikre et best mulig helsetilbud for hele regionen nå og i framtiden.

SPØRSMÅL NR. 772

Innlevert 20. desember 2023 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson

Besvart 2. januar 2024 av fiskeri- og havminister Cecilie Myrseth

Spørsmål:

Det dokumenteres stadig store miljø- og dyrevelferdsp problemer i norsk havbruksnæring. Havbruksutvalget har i NOU 2023: 23 lagt fram en rekke anbefalinger av tiltak for å avbøte slike problemer. Det er viktig for kystsamfunn, miljø og næring at slike tiltak gjennomføres raskt.

Når og hvordan vil regjeringen følge opp Havbruksutvalgets anbefalinger?

BEGRUNNELSE:

Det siste året har antallet medieoppslag om problemer med miljø og dyrevelferd i oppdrettsnæringen vært spesielt høyt. Det haster å heve oppdrettsnæringens nivå på miljø, bærekraft og dyrevelferd betydelig.

Havbruksutvalget la fram NOU 2023: 23 Helhetlig forvaltning av akvakultur for bærekraftig verdiskaping 28. september 2023. Utvalget skulle blant annet vurdere målsettingene for tillatelsesreguleringene, helheten i systemet og hvordan det kan tilpasses eksisterende og nye utfordringer, samt vurdere ulike tiltak for å fremme teknologiutvikling som gir mer bærekraftig vekst.

Utvalget anbefaler en rekke tiltak for å heve nivået på miljø og bærekraft i næringen.

Utvalget påpeker at akvakulturnæringen har utfordringer knyttet til miljø, biosikkerhet og fiskevelferd, og anbefaler et nytt forvaltningssystem med sterkere insentiver til bærekraftige valg som ivaretar biosikkerhet og miljø, og at reguleringen av akvakultur bør i større grad enn i dag være direkte rettet mot akvakulturvirksomhetens faktiske påvirkning på miljøet.

Utvalget foreslår at regulering av akvakultur baseres på handlingsregler for vekst og for drift, for å sikre størst mulig bærekraftig verdiskaping. Utvalget anbefaler stren-

gere krav til redusert miljøpåvirkning i områder hvor dette er en utfordring.

Utvalget foreslår en miljøfleksibilitetsordning for økning i tildelt tillatelseskapasitet ved bruk av null- eller lavutslippsteknologi, og at det bør etableres "branngater" mellom produksjonsområder for å redusere risiko for sykdomsspredning. Utvalget peker også på at fiskevelferden i havbruksnæringen må bedres betraktelig, men foreslår ikke tiltak.

Utvalget foreslår at alle akvakulturtillatelser omfatter en lokalitetstillatelse som begrenser arealet til lokaliteten, der omfanget av akvakulturvirksomheten på lokaliteten reguleres i for eksempel utslippstillatelser.

Utvalget foreslår en selskapstillatelse med mengdebegrensning som bl.a. ivaretar miljø- og biosikkerhet og begrenser påvirkning på omgivelsene og andre aktører.

Utvalget mener det ikke bør innføres en tidsbegrensning på selskapstillatelser til laksefisk eller lokalitetstillatelser.

Svar:

Som signalisert i pressemelding den 6. desember 2023 vil regjeringen starte arbeidet med en ny melding til Stortinget om havbruk. Meldingen skal bygge videre på det arbeidet som er gjort av Havbruksutvalget, som var på høring til 2. januar.

Havbruksutvalget har gjort en grundig gjennomgang av tillatelsessystemet i oppdrettsnæringen. Regjeringen vil følge opp utredningen og høringsinnspillene når vi nå tar fatt på meldingsarbeidet.

Regjeringen jobber også med en melding til Stortinget om dyrevelferd som vil fremmes i løpet av året.

SPØRSMÅL NR. 773**Innlevert 20. desember 2023 av stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad****Besvart 3. januar 2024 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande****Spørsmål:**

Korleis vil statsråden sikre at folkerøystinga i dei tvangssamanslåtte kommunene gamle Søgne og Sogndalen vert gjennomført med god rettleiing på språk som alle forstår, og fysisk på ein måte som gir legitimitet og tillit som ved eit kommune eller stortingsval?

GRUNNGJEVING:

Det er sendt ut utkast til forskrift for folkerøysting i gamle Sogndalen og Søgne kommune der det vert lagt opp til digitalt val eller fysisk val via brev. Det vert til dømes lagt opp til at den einskilde sjølve har ansvar for å vere aleine når ein stemmer digitalt eller sørger for å få hjelpa ein treng for å kunne stemme. Kristiansand SV har vedteke at dei ynskjer fysisk val for å sikre legitimiteten til valresultatet, og har sendt e-post til Stortingssgruppa om dette.

Tilliten til eit val er knytt til om det vert gjennomført slik at både tilgang til lokale er god, at informasjonen om kva valet handlar om er godt forståeleg, og at ingen vert utestengt på grunn av lav digital kompetanse, digital tilgang, språk eller fysiske hindringer.

Svar:

Det er viktig at folkerøystingane blir gjennomførte på ein måte som gir legitimitet og tillit til resultatet, og at innbyggjarane er godt informerte om korleis dei kan stemme.

Valdirektoratet har fått i oppdrag å stå for praktisk gjennomføring av rådgjevande folkerøystingar i dei områda som utgjer tidlegare Søgne og Songdalen kommunar i spørsmålet om deling av Kristiansand kommune. Oppdraget består i å utvikle ei elektronisk løysning som kan nyttast i folkerøystingane, og å leggje til rette for brevrøysting for veljarar som ikkje kan eller vil stemme elektronisk.

Eg meiner det er mogleg å gjennomføre ei tillitvekkande rådgjevande folkerøysting utan bruk av vallokale, sjølv om dette skil seg frå måten ein gjennomfører ordinære val på. Formålet med folkerøystingane er å få kartlagt meininga til innbyggjarane i tidlegare Søgne og Songdalen kommunar, og bruke resultatet av folkerøystingane som rådgjeving i ei konkret politisk sak. Dette skil seg frå ordinære val, der veljarane vel representantar til folkevalde organ. Å kombinere digital røysting med brevrøysting er etter mi mening ein god og tilgjengeleg måte å få kartlagt korleis innbyggjarane i Søgne og Songdalen stiller seg til spørsmålet om deling.

Valdirektoratet vil sende ut informasjon i posten til alle med røysterett i folkerøystingane. Dette vil vere lettfatteleg informasjon om når, kor og korleis dei kan røyste i den elektroniske løysninga eller med brev. Det vil òg vere lett tilgjengeleg informasjon på nettsida valg.no. Her kan innbyggjarane lese om den digitale løysinga, sikkerheitsmekanismane og dei rutinane Valdirektoratet følger for å sikre ei god gjennomføring av folkerøystinga. Det vil òg vere mogleg å få informasjon og hjelp av Valdirektoratet gjennom ei eiga brukarstøtte som kan kontaktast på telefon eller e-post.

Regjeringa tok initiativ til å greie ut spørsmålet om deling av Kristiansand kommune i juni 2022. Saka har fått stor merksemd, både lokalt, regionalt og nasjonalt. Eg reknar med at det også vil bli stor merksemd om saka i tida fram til folkerøystingane. Statsforvaltaren i Agder har utarbeidd eit kunnskapsgrunnlag om konsekvensar av eventuell deling av Kristiansand kommune til to eller tre kommunar. Dette kunnskapsgrunnlaget har vore kjent sidan januar 2023, og er tilgjengeleg på www.kunnskapsgrunnlag.no. Det finns og ein kortversjon av kunnskapsgrunnlaget. Eg legg derfor til grunn at dei røysteføre har gode moglegheiter til å sette seg inn i konsekvensane av ei deling.

SPØRSMÅL NR. 774**Innlevert 20. desember 2023 av stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad****Besvart 4. januar 2024 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande****Spørsmål:**

I høyringsvar om forskrift for folkerøysting i gamle Søgne og Sogndalen kommune ber Kristiansand kommune om at det vert gjort ei juridisk vurdering av om kommunelova hjemlar nyval og oppdeling av ei kommune der kommunen har gått imot ei slik deling.

Har statsråden fått gjennomført ei uavhengig juridisk vurdering av dette spørsmålet, og hvis ikkje, vil statsråden be om ei slik vurdering før ei eventuell oppdelingssak vert opna?

GRUNNGJEVING:

Forskrift om folkerøysting i gamle Søgne og Sogndalen kommune er sendt ut på høyring. I samband med spørsmål om oppdeling av nye Kristiansand kommune har fleire vore sterkt kritiske til at departementet tek initiativ til å dele ein kommune der kommunestyret har sagt nei til oppdeling. I den samanheng vert det stilt spørsmål om dagens lov hjemlar å gjennomføre nyval i ein kommune som seier nei til oppdeling og det er difor etterspurt ei juridisk vurdering av dette spørsmålet.

Svar:

Eg er kjend med høyringsvaret frå Kristiansand kommune, som representanten viser til, og dei problemstillingane kommunen tek opp. Kommunal- og distriktsdepartementet har gjort ei vurdering av det rettslege grunnlaget for å gjennomføre eit ekstraordinært kommunestyreval som følgje av eit eventuelt vedtak om deling som skal setjast i verk på eit anna tidspunkt enn ved årsskiftet etter eit ordinært kommunestyreval.

Endringar av kommune- og fylkesgrenser er regulert i inndelingslova. Inndelingslova gir reglar om kva for instans som har myndigheit til å gjere vedtak om grenseendringar (samanslåing, deling, grensejustering), og reglar for gjennomføringa av slike vedtak. Stortinget har myndigheit til å dele ein kommune, sjølv om kommunestyret har uttalt seg mot deling, jf. inndelingslova § 5.

Ein direkte konsekvens av eit vedtak om deling er endringar i den aktuelle kommunen sine folkevalde organ og administrasjon. Tidspunktet for ikraftsetjing av deling av ein kommune vil følgje av vedtaket. Dersom delinga skal setjast i verk på eit anna tidspunkt enn ved årsskiftet etter eit ordinært kommunestyreval, vil vedtaket om deling også få konsekvensar for valperioden til sitjande kommunestyrerepresentantar.

Inndelingslova § 17 gir Kongen fullmakt til å gi nærmare reglar for å sikre gjennomføring av vedtak etter inndelingslova og til å gjere enkelte nødvendige unntak frå gjeldande lover og forskrifter. Kompetansen til Kongen er delegert til Kommunal- og distriktsdepartementet. Heimelen i inndelingslova § 17 kan brukast i alle saker der det er gjort vedtak om grenseendring. Føresegna skil ikkje mellom tilfelle der kommunar vert delt eller slått saman etter eller mot eige ønske.

Etter inndelingslova § 17 første ledd kan departementet gi nærmare reglar for å sikre gjennomføring av vedtak om grenseendring etter lova. Som døme på vedtak som kan fattast etter § 17 første ledd er det i forarbeida vist til «fastsetjing av nytt namn på ein kommune etter samanslåing, fastsetjing av dato for ekstraordinært kommunestyreval, fastsetjing av fristar for harmonisering av lokalt regelverk og liknande», jf. Ot.prp. nr. 41 (2000–2001) s. 77.

Etter inndelingslova § 17 andre ledd kan departementet gjere unntak frå gjeldande reglar i lov eller forskrift, når det blir rekna som nødvendig for å gjennomføre vedtak om grenseendringar. Slike unntak må gjelde forhold som følgjer av andre ledd bokstavane a-e.

Etter bokstav b kan det gjerast unntak frå «reglar om lovfesta fristar, saksbehandlingsreglar o.a.». Forarbeida til inndelingslova beskriv nærmare kva som ligg i dette unntaket (Ot.prp. nr. 41 (2000–2001) s. 77):

«[...] Det har også ofte vist seg nødvendig å gjere unntak frå ulike fristreglar og andre teknisk prega reglar i vallovgivinga i samband med lokalval etter grenseendringar. Det kan mellom anna dreie seg om ein kortare valperiode enn dei vanlege fire åra, dersom ei samanslåing eller større grensejustering blir sett i verk på eit anna tidspunkt enn ved starten av ein ordinær kommunestyrevalperiode. Det kan vere praktisk å halde ekstraordinært kommunestyreval saman med stortingsval. Da blir valperioden for dei nyvalte representantane på berre to år. Det kan og vere nødvendig å tilpasse reglar for manntalsføring og la innbyggjarar som skal overførast til ein annan kommune få gi stemme til den nye kommunen.»

Departementet vurderer at inndelingslova § 17 gir departementet heimel til å fastsetje i forskrift at det skal gjennomførast eit ekstraordinært kommunestyreval, om eit vedtak om deling skal setjast i verk på eit anna tidspunkt enn ved årsskiftet etter eit ordinært kommunestyreval. Dette inneber å forkorte perioden til sitjande kommunestyrerepresentantar og til dei representantane som blir valde ved det ekstraordinære valet.

Departementet har og gjort ei vurdering av føresegna om kommunalt sjølvstyre i Grunnlova § 49 andre ledd. Grunnlova § 49 andre ledd har følgjande ordlyd:

«Innbyggjarane har rett til å styre lokale tilhøve gjennom lokale folkevalde organ. Nærare føresegner om det lokale folkevalde nivået blir fastsette i lov».

Føresegna grunnlovfestar prinsippet om det kommunale sjølvstyret, og blei tatt inn i Grunnlova i 2016. I innstillinga frå kontroll- og konstitusjonskomitéen i Stortinget er det mellom anna understreka at føresegna i Grunnlova § 49 andre ledd er ei prinsippklæring om det kommunale sjølvstyret, og at føresegna ikkje er meint som ein «skranke for den funksjons- og oppgavefordeling innen offentlig forvaltning som Stortinget gjennom ordinær lovgivning finner hensiktsmessig», sjå Innst. 182 S (2015–2016) side 7. Fleirtalet i komiteen peiker også på at antalet kommunar og deira geografiske inndeling framleis vil vere eit statleg ansvar sjølv med denne føresegna, jf. side 8.

Departementet vurderer at Grunnlova ikkje er til hinder for at departementet, innanfor rammene av inndelingslova, kan avgjere at det skal gjennomførast eit ekstraordinært val for å sikre gjennomføringa av eit lovleg fatta vedtak om deling. Departementet vurderer at gjennomføringa av eit ekstraordinært val heller ikkje vil gripe inn i mogelegheita og forventninga innbyggjarane har om å velje representantar til kommunestyret eller vere eit inngrep i retten til å styre lokale tilhøve gjennom lokale folkevalde organ.

Desse vurderingane vart formidla til Kristiansand kommune i møte med politisk leing i Kommunal- og distriktsdepartementet i desember 2023. Departementet har og sendt kommunen eit brev der desse vurderingane kjem fram.

SPØRSMÅL NR. 775

Innlevert 20. desember 2023 av stortingsrepresentant Ola Elvestuen

Besvart 5. januar 2024 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande

Spørsmål:

Kan statsråden bekrefte at kommunene har reguleringssmyndighet i henhold til plan- og bygningsloven for utbygging av større skogsbilveier?

BEGRUNNELSE:

Foranlediget av flere kommuners arbeid med revisjon av arealplanene har SFOV rettet innsigelse mot arealplanbestemmelser som henviser til reguleringsbehandling i h.t. Pbl. (plan- og bygningsloven) av større skogsbilveier.

Innsigelsene er basert på at Landbruksveiforskriften, som også omfatter skogsbilveiene, uttømmende regulerer godkjennelsesprosessen. Det anføres at reguleringsplankrav etter Pbl. vil være ulovlig.

Denne lovforståelse er også lagt til grunn av SFOV i aktuelle klagesaker mot større skogsbilveier alene behandlet etter Landbruksveiforskriften.

Statsforvalteren har på denne bakgrunn i brev 06.01.2023 til KDD anmodet om en avklaring på dette rettsspørsmål som også er viet betydelig oppmerksomhet i juridisk universitetsmiljø.

Svar:

Landbruksvegar er unnatekne frå reglane om byggesaksbehandling i plan- og bygningslova, samtidig går det fram av forarbeida til lova at planleggingsføresegnene i plan- og bygningslova ikkje er omfatta av dette unnataket. Til spørsmålet frå representanten kan eg derfor bekrefte at kommunane har reguleringsmyndigheit etter plan- og bygningslova for

utbygging av større skogsbilvegar. Men krav til reguleringsplan er likevel ikkje til hinder for at det blir gjeve løyve etter landbruksvegforskrifta.

Eg viser til at nærmare reglar om planlegging, godkjenning og bygging av skogsvegar er gitt i forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksvegar. Det er ein føresetnad at tiltakshavar får nødvendig løyve etter denne forskrifta før det kan etablerast landbruksvegar i område som er sette av til landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift (LNFR-område). Når tiltaket er vedteke av kommunen etter landbruksfaglege og miljøfaglege vurderingar etter forskrifta om landbruksvegar, er det lagt til grunn at behovet for reguleringsplan etter plan- og bygningslova er avgrensa. I rettleiing på temaet frå Kommunal- og distriktsdepartementet, er det lagt til grunn at reguleringsplikta ikkje utløyast med mindre det gjeld veganlegg av helt ekstraordinær størrelse. Det er såleis ein høg terskel

før det må lagast reguleringsplan. Ein høg terskel skal òg vareta omsynet til å unngå unødvendig dobbeltbehandling.

Samstundes er krav om reguleringsplan ikkje til hinder for at det blir gjeve løyve etter landbruksvegforskrifta. Plankrav er såleis ikkje til hinder for å iverksette landbruksveggar som er unnatekne frå reglane om byggjesaksbehandling i plan- og bygningslova, jf. Rt 2009. s 354 og LE-2023-22977.

Det er kommunen som må ta stilling til om tiltaket er av ei slik ekstraordinær størrelse at det er behov for reguleringsplan. I saker som gjeld etablering av landbruksveggar må kommunen koordinere seg som høvesvis landbruksstyresmakt og planstyresmakt.

Eg nemner at dersom statsforvaltaren har fremja motsegn til ein kommunal arealplan og det ikkje blir semje mellom statsforvaltaren og kommunen, skal arealplanen behandlast av Kommunal- og distriktsdepartementet.

SPØRSMÅL NR. 776

Innlevert 20. desember 2023 av stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen

Besvart 5. januar 2024 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Samlede framførbare underskudd i norske selskaper (ekskl. petroleumsforetak) økte fra 500 mrd. kroner i 2012 til 850 mrd. kroner i 2021.

Vil statsråden følge opp Skatteutvalgets anbefaling om å undersøke årsakene til denne utviklingen nærmere, og om det er grunn til å vurdere om dagens regelverk bør strammes inn?

BEGRUNNELSE:

Skatteutvalget (NOU 2022: 20) omtaler de norske reglene for framføring av selskapsunderskudd som «blant de liberale internasjonalt». Utvalget hentet inn tall som viste en kraftig vekst fra 2012-2021, og anbefalte at departementet utreder nærmere hva som kan være årsaken til den store økningen og om det er behov for å forbedre reglene.

Utvalget påpeker en rekke problemer med denne utviklingen:

«Det kan ha visse uheldige konsekvenser at det foreligger store beholdninger av skatteposisjoner som har verdi for skattyterne, som for eksempel framførbare underskudd. Nye metoder for å utnytte disse, eller fremtidige regelverksendringer som gjør det enklere å realisere verdien av dem, kan gi betydelige og uforutsette provenyvirkninger for staten. Videre kan slike skatteposisjoner føre til at skattytere bruker ressurser på å få utnyttet dem, og skattemyndighetene må bruke ressurser på å kontrollere om utnyttelse av skatteposisjonene er i tråd med gjeldende regler. Jo større adgang reglene gir til å utnytte skatteverdien av underskudd, jo mer kan skattesystemet bli utsatt for misbruk.»

Svar:

Utgangspunktet i skatteloven er at en inntektsperiode følger kalenderåret og at resultatet for hver inntektsperiode fastsettes for seg. Underskudd fra ett inntektsår kan uten tidsbegrensning kreves fradratt i overskudd for senere år. Selskapers skattemessige resultat kan variere. Adgang til samordning av resultater over tid er derfor et viktig element i bedriftsbeskatningen.

Retten til fremføring av underskudd var tidligere begrenset til 10 år. Tidsbegrensningen ble opphevet med virkning fra 2006 etter anbefaling i NOU 2003: 9 Skatteutvalget – Forslag til endringer i skattesystemet. Utvalget så ingen sterke grunner til å begrense fremføringen av underskudd til ti år, og antok at begrensningen var begrunnet ut fra administrative forhold. I Ot.prp. nr. 1 (2005-2006) la departementet vekt på at en avvikling av tidsbegrensningen i adgangen til fremføring av underskudd ville innebære økt grad av symmetri og nøytralitet i beskatningen ved at sikkerheten for fradrag for påløpte kostnader økes.

I NOU 2022: 20 Et helhetlig skattesystem, fremhever også dette skatteutvalget at hensynet til samordning tilsier at skattesystemet bør gi mulighet til å utjevne resultater over tid. Skatteutvalget vurderte hensynet til symmetri og samordning opp mot blant annet risikoen for misbruk. Etter en samlet vurdering foreslo utvalget ikke å gjeninnføre en tidsbegrensning for å fremføre underskudd, eller på annen måte å begrense muligheten til fradrag for tidligere års underskudd. Utvalget peker imidlertid på at i den grad fradragsregler gir opphav til urimelig høye fradrag, bør det arbeides med å forbedre disse reglene.

SPØRSMÅL NR. 777**Innlevert 20. desember 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg****Besvart 5. januar 2024 av utenriksminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Står utenriksministeren ennå inne for sitt svar til Stortinget 8. november 2023, hvor han uttalte at «det er flere sivile drepte i løpet av denne måneden i Gaza enn i hele Ukraina-krigen fram til nå»?

BEGRUNNELSE:

Under Stortingets spørretime 8. november, uttalte utenriksministeren:

"Det er flere sivile drepte i løpet av denne måneden i Gaza enn i hele Ukraina-krigen fram til nå."

Utenriksministeren brukte betegnelsen «hele Ukraina-krigen». Den krigen startet i 2014, noe som er bekreftet av blant annet Storkammeret i Den europeiske menneskerettighets-domstolen. Ifølge FN er det registrert ca. 13 600 drepte sivile i Ukraina siden 2014 og frem til nå.

Både ukrainske myndigheter og FN har gjentatte ganger presisert at faktiske antall drepte sivile i Ukraina er langt høyere da mange områder er ennå under russisk kontroll:

"OHCHR believes that the actual figures are considerably higher, as the receipt of information from some locations where intense hostilities have been going on has been delayed and many reports are still pending corroboration. This concerns, for example, Mariupol (Donetsk region), Lysychansk, Popasna, and Sievierodonetsk (Luhansk region), where there are allegations of numerous civilian casualties." (OHCHR 26.09.2023)

Mariupol, som er en av byene FN viser til, hadde før Russlands fullskala invasjon rundt 430 000 innbyggere. Ukrainske myndigheter mener at over 25 000 mennesker ble drepte bare i denne byen. Ukrainas sjefsaktor uttalte i februar i år, at totalt opptil 100 000 sivile kan være drept i hele Ukraina siden fullskala-angrepet i fjor.

Samme dag som utenriksministeren var i Stortinget, opplyste palestinske helsemyndigheter at 10 569 palestinere var drept. Dette tallet inkluderte også drepte Hamas-krigere. Utenriksministerens påstand har et betydelig avvik fra det FN, ukrainske myndigheter og palestinske helsemyndigheter legger til grunn. Det store avviket kan bidra til å skape usikkerhet om hvorvidt regjeringen mener at Ukraina-krigen startet i 2014, og hvorvidt man stoler på FN og ukrainske myndigheters presiseringer om antall drepte sivile i Ukraina.

Russlands angrep på Ukraina, terrorhandlingene mot Israel og sivilbefolkningens lidelser i Gaza er alle fryktelige katastrofer. Det er også katastrofer hvor omfanget av desinformasjon er svært stort. Det er derfor avgjørende

at utenriksministeren er presis i beskrivelsene av omfang og de sammenlikninger han velger å bruke i sine svar til Stortinget.

Svar:

Vi står her overfor to grusomme kriger der alt for mange mennesker har blitt drept, og fortsetter å bli drept, både i Ukraina og Gaza.

Fra Russland innledet fullskalainvasjonen av Ukraina 24. februar 2022 til 8. november 2023 hadde FNs høykommissær for menneskerettigheter registrert 9 965 drepte sivile. På samme tidspunkt var det registrerte antall drepte i Gaza 10 569 mennesker, herunder 4 324 barn og 2 823 kvinner, alt i følge lokale palestinske helsemyndigheter. Det var disse tallene jeg la til grunn i mitt svar til Stortinget.

Siden den tid har antall drepte i Gaza økt til over 22 000, og flere har også blitt drept i Ukraina.

Samtidig er det ingen tvil om at det er store mørketall her, og at det er all grunn til å tro at de reelle tallene er høyere, begge steder.

SPØRSMÅL NR. 778**Innlevert 20. desember 2023 av stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson****Besvart 8. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hva er statsråden sin vurdering av at politiet ikke prioriterer lønnstyverisaker?

BEGRUNNELSE:

I 2022 fikk Norge en lov mot lønnstyveri. NRK har, i en artikkel publisert 18. desember, undersøkt status for alle politisaker om lønnstyveri siden loven trådte i kraft og frem til 9. oktober i år. Av totalt 148 saker er 87 av dem ferdig vurdert og har fått en såkalt oppklaringskode. Gjennomgangen NRK har gjort viser at kun én person er dømt for lønnstyveri, én person er tiltalt for lønnstyveri fra totalt 15 ansatte, åtte politisaker er samlet i denne tiltalen. Resten av sakene politiet har gjort seg ferdig med, hele 90 prosent, er henlagt. En av sakene NRK presenterer dreier seg om en arbeidsgiver som ble dømt i retten for underbetaling, politiet ble tipsa om saken, men henla uten å etterforske den.

Fagforbundet jobbet for at lønnstyveri skulle bli forbudt. Fagforbundets leder, Mette Nord, sier til NRK at det er skremmende hvor mange saker som er henlagt:

«Når politiet bare så vidt har tittet på sakene og så lagt dem vekk, har de ikke fått den prioritet de fortjener».

Politiet selv sier at lønnstyverisaker har blitt henlagt på grunn av manglende kapasitet.

Svar:

Lønnstyveri er kriminalisert i straffelovens §§ 395 og 396, og bestemmelsene har vært i kraft i omtrent to år. Lønnstyveri er et kjent problem innenfor a-krim, gjerne i sammenheng med mistanke om sosial dumping, andre brudd på arbeidsmiljøloven, og utnyttelse av sårbare arbeidstakere.

En effektiv bekjempelse av a-krim, herunder lønnstyveri, er en viktig prioritet for regjeringen. Bestemmelsene om lønnstyveri har etter mitt skjønn ikke virket lenge nok til at det er hensiktsmessig med en evaluering nå, men i høst tok jeg initiativ til en informasjonsinnhenting fra etatene ved at Riksadvokatembetet ble anmodet om å gi en vurdering av hvorfor bestemmelsene om lønnstyveri synes å være lite brukt. Basert på innspillene vil jeg fremheve følgende:

For det første er tilbakemeldingen at innføringen av lønnstyveri-bestemmelsene i seg selv kan ha hatt en forebyggende effekt, ved at kriminaliseringen har påvirket ak-

tørenes vilje til å gjennomføre lønnstyveri. Kommunikasjon fra politiet om bestemmelsene, samt straffesaker og kontroll saker om lønnstyveri, antas også å ha virket forebyggende. Det er med andre ord grunn til å tro at endringene i straffeloven har en effekt utover det som kan måles i antallet dommer.

Når det gjelder oppfølgingen av anmeldelser til politiet, så er det korrekt, som representanten viser til i sin begrunnelse for spørsmålet, at det kun foreligger en dom for lønnstyveri, men jeg er kjent med at flere saker er på vei inn til rettsbehandling, herunder en større sak som kommer opp denne måneden, og som skal aktoreres av Oslo statsadvokatembete. Blant sakene som ikke er påtaleavgjort vil det altså trolig komme flere straffesaker.

Det skal likevel ikke legges skjul på at etatene opplever flere utfordringer i saker om lønnstyveri. Dette gjelder blant annet straffebestemmelsens krav forsett om uberettiget vinning, noe som utelukker saker der lønn holdes tilbake av hensyn til uenighet, krangel, arbeidskonflikter, etc. Videre er det utfordrende å oppfylle etterforsknings krav til dokumentasjon på arbeidsforhold og arbeidstid, noe som både kan gjøre det svært ressurskrevende å kartlegge det reelle antallet arbeidstimer, avtalt lønn, faktisk utbetalt lønn (eventuelt justert for lønnsdeling eller pay-back), mv. Mangler i dokumentasjon kan også gjøre det vanskelig å skille saker om lønnstyveri fra svart arbeid, og/eller dokumentere kontant utbetalt lønn.

I tillegg til de overnevnte utfordringene, og de ressursimplikasjonene de gir i etterforskningen, er det etatenes erfaring at lønnstyveri-saker taper i prioriteringen mot andre mer alvorlige straffesaker. Riksadvokaten fremhever i sitt mål- og prioriteringsrundskriv 2023 at a-krim skal prioriteres, herunder at «Politiet og påtalemyndigheten skal prioritere lovbrudd som er av alvorlig karakter, eller som ikke anses å kunne sanksjoneres tilstrekkelig gjennom forvaltningsporet.» Dette innebærer det i saker om lønnstyveri, slik som for andre sakstyper, må gjøres en prioritering som kan innebære at mindre alvorlige saker ikke blir prioritert.

Jeg vil i alle tilfeller fortsette å følge opp temaet med etatene, både som del av a-krimområdet generelt, og for å vurdere mulige tiltak mot lønnstyveri spesielt.

SPØRSMÅL NR. 779**Innlevert 21. desember 2023 av stortingsrepresentant Dagfinn Henrik Olsen****Besvart 8. januar 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hvordan vurderer statsråden evnen til å ivareta samfunnsikkerhet og beredskap i Nord-Norge med den sårbarheten særlig Nordland står overfor i dag, både på bane og vei, og vil statsråden ta initiativ til å få dobbeltspor på Ofotbanen inn i den kommende nasjonale transportplanen, utbedring av Nordlandsbanen som vil gi redundansen og være et alternativ til Ofotbanen, gi prioritet til godstog til Nord-Norge på norsk jernbane, samt sørge for fortgang i utbedringen av E6 på hele strekningen Fauske-Bognes?

BEGRUNNELSE:

Søndag 17. desember ble det igjen full stopp på Ofotbanen etter en avsporing på svensk side og kommer tidligst i gang i januar. Ofotbanen er svært viktig for distribusjon av dagligvarer, byggevarer, post og andre innsatsfaktorer for det nordnorske næringslivet. Transportkorridoren er også avgjørende viktig for transport av sjømat ut av landsdelen. I 2022 ble det transportert 240 000 tonn sjømat til en verdi av om lag 25 milliarder kroner på banen.

Når Ofotbanen er stengt, må distribusjon av varer inn til landsdelen og eksport av varer ut håndteres i hovedsak av vogntog på vei. E10 Bjørnfell for ikke å snakke om E6 over Hamarøy og Sørfold er svært værutsatte strekninger og med hyppige ulykker og lav forutsigbarhet særlig på vinterstid. Senest denne uken har det vært to ulykker med større kjøretøyer involvert på E6 mellom Fauske og Bognes. Når Ofotbanen er stengt, er transporten inn og ut av en hel landsdel i stor grad helt prisgitt vær og forhold langs gjenværende transportkorridorer.

E6 Fauske - Bognes har jevnt over lav standard og utgjør en trafiksikkerhetsrisiko. Veien medfører stor uforutsigbarhet både for fremføring av gods og persontransport, med tunneler på E6 gjennom Sørfold som ble bygget på 1960-tallet. I 2023 har det vært veistengninger også sommerstid. Det er i praksis ingen omkjøringsmuligheter, og den dårlige veien er en trussel mot samfunnsikkerhet og beredskap.

Med dette bakteppet oppleves det som bekymringsfullt at regjeringen ikke synes å ha større hast med å få utbedret E6 hele strekningen Fauske - Bognes. Det er godt at man skal komme i gang tunellene, men befolkningen i nord kan ikke leve med en tilnærming som i beste fall er stykkevis og delt, og som i verste fall vil strekke seg over tiår før alle flaskehals er fjernet.

Uhellshendelsen på svensk side kombinert med de hyppige stengningene på E6 viser med all tydelighet den

sårbarheten og uforutsigbarheten som et samlet nordnorsk samfunns- og næringsliv har. Slik lav forutsigbarhet for transport utgjør en betydelig og faktisk konkurranseulempe for nordnorsk næringsliv.

Situasjonen vi står i synliggjør også beredskapen og den manglende redundansen ved utfall av Ofotbanen. En hendelse som dette i en krise- eller krigssituasjon ville betydd at øst-vest-aksen var brutt.

Svar:

Samfunnsikkerhet handler om samfunnets evne til å verne seg mot og håndtere hendelser som truer grunnleggende verdier og funksjoner og setter liv og helse i fare. Slike hendelser kan være utløst av naturen, være et utslag av teknisk eller menneskelig feil eller bevisste handlinger. En robust transportsektor er en forutsetning for å kunne opprettholde viktige nasjonale funksjoner, samt tilgjengelighet og framkommelighet. Et sikkert, forutsigbart og effektivt transportsystem spiller følgelig en viktig rolle for samfunnsikkerhet og beredskap i Norge.

Rammene for utviklingen av transportsektoren i et samfunnsikkerhetsperspektiv er i dag ganske annerledes enn for noen år siden. Naturfarer og konsekvenser av klimaendringene representerer en økende utfordring, samtidig som endringene i den sikkerhetspolitiske situasjonen som følge av krigen i Europa krever tilpasninger i både forsvars- og transportsektoren. Klimatilpasning og samfunnsikkerhet, herunder militær mobilitet, er derfor hensyn som regjeringen vil reflektere blant annet i Nasjonal transportplan for 2025-2036 som legges frem våren 2024.

Regjeringen er opptatt av å forvalte de ressursene vi har på en god måte, å utnytte kapasiteten i infrastrukturen og bedre samspillet mellom transportformene. I landet vårt har vi både lange avstander og store topografiske variasjoner. Vi må utvikle transportårene vi har for å sikre god kapasitet og framkommelighet innenfor begrensede budsjettammer og med hensyn til øvrige rammer for transportpolitikken. Oppdaterte analyser Jernbanedirektoratet og Bane NOR har utført i samarbeid med det svenske Trafikverket og som blant annet inngår som grunnlag for Nasjonal transportplan 2025-2036 som utarbeides nå, viser at det ikke er behov for dobbeltspor på Ofotbanen nå. I grunnlaget transportvirksomhetene har levert til denne revideringen har de også foreslått nye kryssingsspor og kryssingsspor-forlengelser på Ofotbanen og Nordlandsbanen i effektpakkene for kombigods.

De konkrete prioriteringene regjeringen vil foreslå, kommer jeg tilbake til ved fremleggelsen av Nasjonal transportplan 2025-2036. Det jeg allerede likevel kan si nå er at vi må prioritere stramt innenfor begrensede budsjetttrammer og at det er mange ulike behov som må veies opp mot hverandre. Vi vil derfor i prioriteringene se hen til de transportpolitiske målene slik at vi retter ressursinnsatsen dit den gir best måloppnåelse.

Når det gjelder utbedringen av E6 på strekningen Fauske-Bognes vil jeg vise til at det i Prop. 1 S (2023-2024) er satt av midler til oppstart av E6 Megården-Sommerset i 2024. Den nye veien på strekningen vil bli 21,4 km, og

dette er 5,9 km kortere enn dagens vei. Seks av de eksisterende tunnelene som ikke innfrir kravene i tunnelsikkerhetsforskriften erstattes av tre nye tunneler. Det er nå gjennomført ekstern kvalitetssikring KS2 av prosjektet og jeg vil komme tilbake med forslag til kostnadsramme for prosjektet. Dette vil kunne bidra til bedre framkommelighet og samfunnsikkerhet i landsdelen og for de lange transportene inn og ut av Nord-Norge. Jeg er opptatt av at vi ser på transportsystemet som en helhet og utnytter redundansen i ulike sammenhenger, både med hensyn til næringsliv, forsvar, samfunnsikkerhet og beredskap.

SPØRSMÅL NR. 780

Innlevert 21. desember 2023 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen

Besvart 8. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hva er grunnen til at kapasitetsutnyttelsen ved norske fengsler i år har vært på 82 % samtidig som det gjennom året har stått domfelte i soningskø, og at det i november i år var økning i soningskøen og nedgang i kapasitetsutnyttelsen sammenlignet med november i fjor?

BEGRUNNELSE:

Det hitsettes fra NTB-sak av 21.12.23:

«Ved utgangen av november ventet 151 straffedømte på å få sonet ubetingede dommer i norske fengsler.

Ved utgangen av november var det akkurat 3000 innsatte i fengslene i Norge, viser tall fra Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI). Samtidig venter 151 i kø på få sonet rettskraftige dommer, opp fra 78 på samme tidspunkt i fjor og en økning fra 117 i oktober.

Køene er likevel kortere enn i juli da 244 straffedømte ventet på å sone straffen sin.

KDI skriver at utviklingen i november er i tråd med forventningene og legger til at de forventer at køen vil holde seg stabilt lav også ut året.

Tross en liten kø er ikke fengslene fulle. Kapasitetsutnyttelsen i fengslene har hittil i år ligget på 82 prosent, ned 3 prosentpoeng fra november 2022.

Det var klart flest mannlige innsatte ved utgangen av november, med bare 5,3 prosent kvinner og til sammen 6 prosent mindreårige. 27 prosent var utenlandske statsborgere.»

Svar:

En riktig kapasitet og en god utnyttelse av kapasiteten bidrar til en effektiv kriminalomsorg. Det er et mål for kriminalomsorgen at domfelte starter straffegjennomføringen så raskt som mulig, at siktede som er varetektsfengslet blir overført til fengsel innen fastsatt frist og at soningskøen er på et lavt nivå.

I perioder med høy soningskø, vil det være behov for høy kapasitetsutnyttelse. Soningskøen er i dag historisk lav. Dette innebærer at de fleste straffereaksjonene starter innen 60 dager etter at kriminalomsorgen har tatt imot den rettskraftige dommen.

SPØRSMÅL NR. 781**Innlevert 21. desember 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen****Besvart 8. januar 2024 av energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Store utfordringer med reservedeler til Sikorsky helikoptre gjør at helikopterselskapene CHC og Bristow tvinges til å sette helikoptre på bakken i over et år. Noen helikoptre må kanskje brukes som delehelikoptre, for å holde andre helikoptre i luften. Situasjonen forventes å forverres neste år, med mer trafikkforstyrrelser og begrenset kapasitet offshore.

Er regjeringen orientert om situasjonen, hvilke løsninger jobbes det med, og hvordan vil denne situasjonen påvirke vanlig drift, vedlikehold og utvikling på sokkelen framover?

BEGRUNNELSE:

Den amerikanske helikopterprodusenten Sikorsky har betydelige problemer med å forsyne bransjen med deler til offshorehelikoptrene S92A, som brukes på norsk sokkel. Delemangelen skyldes redusert produksjon under oljekrisen og pandemien samt råvaremangel som følge av krigen i Ukraina i følge Stavanger Aftenblad.

Allerede høsten 2021 skrev Henrik Solvorn Fjeldsbø, leder i LOs helikopterutvalg:

"Tiden er overmoden for å anskaffe alternative offshorehelikoptre. Vi stoler på Sikorsky S92A-helikoptre som i dag bringer oljearbeidere til og fra sokkelen, men det er for sårbart å bruke bare én helikoptertype i offshoretrafikk".

I Oktober 2023 uttalte samme mann til Industri Energi:

"– I dag er alle tilgjengelige helikoptre satt inn for å dekke det faste flyprogrammet og det er ikke lenger noe ledig reservekapasitet. Det betyr at tekniske utfordringer og ikke-planlagt vedlikehold vil føre til forsinkelser og kanselleringer, sier Fjeldsbø og minner om at helikopterutvalget i årevis har krevd en alternativ helikoptertype på sokkelen, i tillegg til Sikorsky S92, for å sikre redundans."

Fra offshore arbeidere jeg har snakket med hører jeg historier om at mange oljearbeidere blir værende opp til en uke ekstra på plattformen og at andre igjen blir sittende i Stavanger og Bergen og vente på å få komme på jobb, pga. manglende helikopterkapasitet.

Dette går hardt utover både arbeiderne, familieforutsigbarheten og utgiftene til oljeselskapene med ekstra lønn, tillegg og overtid.

Med tanke på hvor viktig oljenæringen er for både Norge, men også Europa, er dette bekymringsfullt når vi er inne i årstiden med størst værutfordringer.

Svar:

Det skal være trygt å fly helikopter i norsk petroleumsvirksomhet. Dette gjelder også i en situasjon der det er utfordrende å få tak i enkelte reservedeler til helikoptertypen S-92 fra produsenten Sikorsky. Denne helikoptertypen står for de fleste flyvninger fra fastlandet til installasjoner på norsk kontinentalsokkel.

Forvaltningen av petroleumssektoren bygger på de samme prinsippene som forvaltningen av annen næringsvirksomhet i Norge. Myndighetene regulerer sektoren og setter klare og forutsigbare rammer for sektoren, mens rettighetshaverne står for den operative aktiviteten.

Jeg er kjent med de utfordringene petroleumsnæringen har når det gjelder tilgang på enkelte reservedeler og at det jobbes aktivt med problemstillingen. Dette innebærer blant annet tett kontakt med produsenten av S-92 for å sikre tilstrekkelig produksjon av reservedeler. Departementet har også hatt kontakt med relevante amerikanske aktører om saken. I tillegg til dette arbeides det i næringen med tiltak for å kunne øke helikopterkapasiteten på norsk kontinentalsokkel, tiltak for å utnytte eksisterende helikopterkapasitet mest mulig effektivt på tvers av bransjen, samt samarbeid om hvilke aktiviteter som skal prioriteres dersom helikopterkapasiteten skulle vise seg å ikke være tilstrekkelig. I parallell jobbes det også med å vurdere andre helikoptertyper enn S-92, men dette kan ikke avbøte de utfordringene næringen nå har med tilgang til reservedeler til eksisterende helikopterflåte.

Det skal være sikkert å dra og være på jobb på norsk kontinentalsokkel. I sin ytterste konsekvens betyr det at aktivitet må vike dersom det ikke er tilstrekkelig helikopterkapasitet. Jeg er derfor glad for at næringen samarbeider om å også kunne håndtere en slik situasjon på best mulig måte.

SPØRSMÅL NR. 782**Innlevert 21. desember 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 9. januar 2024 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Viser til Dokument nr. 15:581 (2023-2024).

Kan privatpersoner som må skatte av salg av egenprodusert solstrøm trekke investeringskostnader eller moms på solcelleanlegget fra på skatten?

Svar:

Skatteetaten har informert om at etaten vil se nærmere på beskatning av salg av egenprodusert strøm, herunder hvordan slike inntekter ev. skal beregnes, jf. bl.a. pressemelding fra Skatteetaten 22. desember 2023 «Avviser at alle inntekter fra solcelleanlegg skal skattlegges». Sentrale momenter kan være hvordan overskuddsstrøm regnes ut,

hva som eventuelt vil være skattepliktig, og hvilke fradragmuligheter man har. I hvilken grad boligeier kan fradragføre investeringskostnader/verdiforringelse av solcellepaneler er også ett av spørsmålene som Skatteetaten ser nærmere på.

Som jeg nevnte i Dokument 15:581 (2023-2024), vil også Finansdepartementet, på bakgrunn av det som kom frem på Skatteetatens årskonferanse 2023 og det arbeidet Skatteetaten melder at de skal gjøre, se nærmere på skattereglene for salg av overskuddsstrøm for private boligeiere og se om det er behov for eventuelle særlige regler på området. Dette er en vurdering jeg vil komme tilbake til.

SPØRSMÅL NR. 783**Innlevert 22. desember 2023 av stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes****Besvart 8. januar 2024 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun****Spørsmål:**

Vil Tønsbergkirkenes barnehager AS være inkludert i det foreslåtte unntaket?

BEGRUNNELSE:

I forslaget til endringer i barnehageloven foreslås det å gi unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt for barnehager eid av sokn i Den norske kirke. Mange av disse barnehagene er en del av menighetsrådets virksomhet, men noen steder er de organisert som en del av kirkelig fellestråds virksomhet. I tillegg finnes det barnehager som er organisert i aksjeselskap heleid av kirkelige fellestråd. Tønsbergkirkenes barnehager AS er heleid av Tønsberg kirkelige fellestråd. Selskapet består av de tre barnehagene menighetene i Tønsberg eier. Barnehagene er underlagt de samme utfordringene som andre menighetsbarnehager hva angår reguleringer av kirkebyggene og vanskelighet for å videreføre dagens offentlige tjenestepensjon ved oppsplitting av selskapet.

Svar:

Jeg viser til forslagene til endringer i barnehageloven med forskrifter (styring og finansiering av barnehagesektoren) som ble sendt på høring 1. november 2023. Det foreslås blant annet at kravet om at hver privat barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt ikke skal gjelde for barnehager som eies av et sokn i Den norske kirke. Med «eier» menes her den som er ansvarlig for barnehagen, og ikke den som eier aksjene i et barnehageselskap.

Bakgrunnen for forslaget er at kravet om at hver privat barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt har gitt noen særlige utfordringer for barnehager som eies av et sokn i Den norske kirke. Årsaken til dette er at disse barnehagene må forholde seg til kravene i Kirkeordning for Den norske kirke, i tillegg til barnehagelovens krav. Mange av barnehagene som eies av et sokn i Den norske kirke holder til i lokaler som er eid av soknet. Dette kan for eksempel være lokaler som inngår i et kirkebygg eller som er på en eiendom i tilknytning til kirkebygget. Barnehagelokalene kan derfor ikke uten videre skilles ut og overføres

til et nytt rettssubjekt sammen med barnehagedriften. Videre kan ikke et sokn garantere for andres økonomiske forpliktelser eller stille eiendeler til sikkerhet for andres gjeld. En konsekvens av dette er at barnehager som eies i et eget selskap i henhold til de nye reglene i barnehage-loven, ikke kan få hjelp av soknet i form av lånegaranti.

Forslaget innebærer at barnehager som eies av et sokn i Den norske kirke, fortsatt kan organiseres innenfor soknet som rettssubjekt, i stedet for at det opprettes et rettssubjekt for den enkelte barnehage. Forslaget omfatter ikke barnehager som eies av et aksjeselskap, uavhengig av hvem som eier det aktuelle aksjeselskapet.

I tillegg til unntaket for barnehager eid av Den norske kirke, foreslås det å innføre en hjemmel for at departe-

mentet i særlige tilfeller kan gi forskrift om unntak fra kravet om at hver privat barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt. Et særlig tilfelle kan for eksempel være der det, praktisk eller rettslig sett, er umulig eller svært vanskelig å organisere en barnehage som et selvstendig rettssubjekt.

Høringsfristen er 1. februar 2024 og jeg ser fram til å motta innspill fra høringsinstansene. Jeg vil oppfordre Tønsbergkirkenes barnehager AS og andre om å sende inn høringsuttalelse om de foreslåtte unntaksbestemmelsene. Forslaget vil bli gjennomgått i lys av innspillene som kommer i høringen før det fremmes lovforslag for Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 784

Innlevert 22. desember 2023 av stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa

Besvart 5. januar 2024 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

Vedtaket frå 2016 om å leggja ned Forsvarets verksemd ved Kjevik og flytta Luftforsvarets skolesenter til Værnes har vore kontroversielt frå starten. Framdrifta ser heller ikkje ut til å gå som planlagt, samtidig som flytvedtaket har fått fleire negative konsekvensar.

Kva er faktisk flytta frå Kjevik til Værnes hittil?

GRUNNGJEVING:

Luftforsvarets skolesenter er avgjerande for å sikra den operative evna til F-35, som allereie har store utfordringar på grunn av mangel på flyteknikarar. Etter at vedtaket om å flytta skolesenteret til Værnes vart gjort i 2016, har fleire av føresetnadene endra seg, noko regjeringa også beskriv i forslaget til statsbudsjett for 2024. Det er mellom anna ikkje ledige areal på Værnes, og kostnadene ser ut til å bli høgare.

I tillegg har det kome fram andre negative konsekvensar av flytvedtaket denne hausten. Det er ikkje sengeplassar til elevane ved Luftforsvarets spesialistskole på Værnes, så dei må bu på hotell til ein ukjent kostnad. 100 ungdommar som skulle avtena førstegangstenesta på Madla i staden for Kjevik fekk kontrabeskjed i siste liten og fritak for den tenesta som skulle starta på nyåret. På Kjevik er det ledige forlegningar (EBA), men på Madla var det ikkje plass til dei. Heile prosessen ser altså ut til å koma skeivt ut, og er prega av dårleg styring og planlegging.

Forsvarsministeren har tidlegare informert om at regjeringa skal koma til Stortinget med eit prosjekt knytt til behov som følgjer av flyttinga i investeringsproposisjonen våren 2024. Men hittil ser det ikkje ut til at flyttinga har kome særleg langt.

Svar:

Gjennomføringa av Stortingets vedtak om å leggje ned Forsvarets verksemd ved Kjevik og flytte Luftforsvarets skolesenter til Værnes er godt i gong. Per i dag er delar av skulesenteret sin stab lokalisert på Værnes og Luftforsvarets spesialistkule er flytta frå Kjevik til Værnes med verknad frå 1. januar 2024. I tillegg er Baseforsvarstaktisk skule, inkludert Luftforsvarets sanitetsskule, i all hovudsak flytta frå Ørland og etablert på Værnes.

Luftforsvarets skulesenter er ansvarleg for all fag- og funksjonsretta utdanning i Luftforsvaret. Alle fagskulane er difor organisatorisk underlagt skulesenteret, men fleire av skulane er lokalisert saman med dei operative luftvingane. Fagskulane i Luftforsvaret er i dag lokalisert på Værnes, Kjevik, Rygge, Ørland og Sørreisa. Med flyttinga av spesialistkulen og delar av staben på plass er hovudtyngda av utdanningsverksemda til skulesenteret flytta frå Kjevik til Værnes.

Det er fleire føresetnader som har endra seg sidan vedtaket om å flytta, og dette har ført til mangel på elevforlegningar på Værnes. Til dømes gjennomfører no HV-

12 opptrening av ukrainske soldatar på Værnes gjennom operasjon Gungne, og US Marine Corps har rotasjonsbasert trening med utgangspunkt i Værnes. I ein overgangsperiode vil det difor vera naudsynt å nytta hotell for elever ved Luftforsvarets skulesenter. Regjeringa har i statsbudsjettet for 2024 sett av 240 millionar kroner dei neste tre åra til elevforlegningar på Værnes for å syta for nok forlegningskapasitet på sikt.

Regjeringa tar sikte på å kome attende til Stortinget med eit heilskapleg prosjekt knytt til behov for flyttinga frå Kjevik til Værnes i investeringsproposisjonen våren 2024.

Det har vore planlagt at den tekniske skulen skulle flyttast og Kjevik leggjast ned innan utgangen av 2025. Nyaste prognosar visar at undervisningsbygg for den tek-

niske skulen vil være ferdig først i 2026, og Forsvarsdepartementet har difor gjennom tildelingsbrevet til Forsvaret for 2024 endra kravet om å leggja ned Kjevik til utgangen av 2026. Ved å utsetja flyttedatoen vil regjeringa syta for gode nok undervisningsfasilitetar på Værnes før flyttinga, og unngå å bruke mellombelse fasilitetar. I tillegg vil det gi personellet som flyttinga vedkjem ein tydeleg og avklart planhorisont. I sum vil dette bidra til at Luftforsvaret beheld kritisk teknisk kompetanse i overgangsfasen.

Etableringa av skulesenteret på Værnes vil vera eit godt grunnlag for å behalda kompetanse i Luftforsvaret gjennom høve for eit livslangt karriereløp i same region, med ei kraftsamling av operativ verksemd, fagutdanning og krigsskuleutdanning i Trøndelag.

SPØRSMÅL NR. 785

Innlevert 22. desember 2023 av stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa

Besvart 8. januar 2024 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Korleis ser regjeringa for seg at Noreg kan støtta opp om Russlands skeive miljø og menneskerettsaktivistar og andre som arbeider med LHBT og menneskerettsspørsmål, etter at den såkalla "internasjonale LHBT-rørsla" er erklært ekstremistisk i Russland, med ei forventta strafferamme opp til 10 år?

GRUNNGJEVING:

Russisk høgsterett avgjorde torsdag 30. november at den internasjonale LHBT-rørsla skal erklærast som «ekstremistisk». Det betyr i praksis at ei tilknytning til LHBT-rørsla blir lagt til lista over kva som kan utløysa tiltale for ekstremisme i Russland. Med dette risikerer personar og organisasjonar som støttar skeive sine grunnleggande menneskerettar lange fengselsstraffer.

Svar:

Regjeringa ser svært alvorleg på at russisk høgsterett har erklært den internasjonale LHBT+-rørsla som «ekstremistisk». Noreg har ved fleire høve fordømt russiske styresmakter for deira forfylging av LHBT+ og menneskerettsforvararar i etterkant av avgjerda 30. november.

Avgjerda frå russisk høgsterett føyer seg inn i eit dystert mønster. Skeive som over tid allereie har vore svært utsett, er no sett under eit endå sterkare press i Russland.

Lovforbodet frå 2013 mot såkalla homofil propaganda for utradisjonelle seksuelle relasjonar, andre tilstrammingar i lovverket den siste tida, og vedvarande mangel på vern overfor LHBT+, har i lang tid uroa norske myndigheiter.

Det er sterkt alarmerande at skeive no risikerer lange fengselsstraffer og at russiske styresmakter brukar regelverket om ekstremisme til å forfylgje LHBT+-aktivistar, opposisjonelle og andre.

Tiltak for å verne og tryggje LHBT+ og oppmoding om å oppheva diskriminerande regelverk var blant tilrådingane Noreg gav Russland under fjorårets høyring av landet i FNs menneskerettsråd.

Regjeringa vil halda fram med å ta opp situasjonen for skeive og den kraftig forverra situasjonen for menneskerettane i Russland i FN og andre internasjonale samanhengar.

Regjeringa vil òg fortsetja å støtte norske og internasjonale sivilsamfunnsorganisasjonar som jobbar for å fremje menneskerettane i Russland, og som støttar opp om Russlands skeive miljø og menneskerettsforvararar. Dette er i tråd med regjeringas nasjonale handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold og målsettingar for

vårt internasjonale engasjement for skeives menneskerettar og likeverd.

Vår ambassade i Moskva og vårt generalkonsulat i St. Petersburg fylgjer også menneskerettsutvikla i Russland tett, inkludert situasjonen for LHBT+.

SPØRSMÅL NR. 786

Innlevert 20. desember 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 9. januar 2024 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Vil statsråden ta initiativ til at Pasientreiser kan endre sin praksis for å sikre at pasienter som er avhengige av kommersiell transport i Vestland fylke, får dekket sine reelle reiseutgifter til helsebehandling, spesielt i lys av de ulike transportalternativene og tilgjengeligheten i regionen?

BEGRUNNELSE:

Vestland fylkesting i Norge har den 13. desember 2023 vedtatt en uttalelse angående kompensasjon av reiseutgifter for pasienter. Uttalelsen kritiserer den nåværende praksisen til Pasientreiser, en tjeneste som kompenserer reiseutgifter for helsebehandling. Vestland fylkeskommune har implementert et soneprissystem for kollektivreiser med betydelige rabatter. Dette systemet fungerer imidlertid ikke effektivt for alle, spesielt de som bor i distrikter langt fra Bergen og er avhengige av kommersiell transport som ikke dekkes av sonebillettordningen. Pasientreiser tar ikke hensyn til reell tilgjengelighet eller nødvendighet av alternativ transport for å nå behandlingstimer, noe som fører til at mange pasienter, spesielt de som trenger regelmessig behandling som dialyse, ikke får dekket sine reelle reiseutgifter.

Svar:

Pasientreiser dekker reiseutgifter for pasienter, ledsagere og pårørende etter reglene i pasient- og brukerrettighetsloven § 2-6 og den tilhørende pasientreiseforskriften. Ordningen skal legge til rette for at det å reise ikke skal være et hinder for å motta nødvendig helsehjelp. Pasientreiseordningen er en stønadsordning som gir støtte til reisen, men som ikke gir rett til dekning av de faktiske kostnadene en pasient har ved reise til og fra behandling.

Pasientreiseordningen er delt i to områder: Reiser uten rekvisisjon og reiser med rekvisisjon.

Pasienter som reiser uten rekvisisjon, administrerer reisene sine selv og søker om å få støtte i etterkant. Hov-

edregelen for reiser uten rekvisisjon er at reisen dekkes med en fast sats per kilometer, uavhengig av hvilket transportmiddel pasienten reiser med.

Når det gjelder reiser med rekvisisjon, omfatter dette pasienter som ikke kan benytte offentlig transport – enten på grunn av helsen sin eller fordi det ikke er mulig å bruke offentlig transport på strekningen. Pasientene kan da få en rekvirert reise. Rekvisisjon etter medisinsk behov utstedes av pasientens behandler, og rekvisisjon på trafikkalt grunnlag utstedes av helseforetakene. Slike reiser kan for eksempel være med drosje, Helseekspress eller fly.

Etter pasientreiseforskriften § 8 første ledd dekkes ikke reiser som kunne vært gjort med rutegående transportmiddel til lokal minstetakst eller enhetstakst.

Jeg har fått informasjon fra Pasientreiser HF om hvordan denne bestemmelsen praktiseres. Med reiser til «lokal minstetakst» legges det til grunn reiser innenfor én sone der man reiser til lavest pris det aktuelle transportselskapet opererer med på strekningen. Med reiser til «enhetstakst» legges til grunn reiser hvor prisen er uavhengig av kjørelengden, for eksempel innenfor en bys grenser. Når det står at rutegående transport til lokal minstetakst «kan» benyttes, vil det si at det faktisk må være mulig for pasienten å gjennomføre hele reisen med rutegående transport til lokal minstetakst. Unntaket fra denne regelen er hvis en pasient har behov for øyeblikkelig hjelp, eller hvis helsepersonell attesterer at pasientens helsetilstand er slik at det er nødvendig å bruke drosje eller bil på reisen. Da vil pasienten likevel ha rett til tilrettelagt transport eller få stønad til reisen sin.

Hvis pasienten må reise med transportselskaper som ikke inngår i soneinndelingen, eller ferge som krever egen billett, kan man få støtte fra Pasientreiser. Det gjelder også hvis man trenger flere billetter på reisen, fordi reisen er med ulike transportselskap eller man må reise for eksempel både med buss og ferge – og til sist hvis den første billetten går ut på tid slik at man må kjøpe flere billetter på en reise.

Når Pasientreiser HF saksbehandler søknader om støtte, undersøker de om det er mulig å bruke offentlig transport på strekningen pasienten skal reise. Hvis det er mulig for pasienten å reise fram og tilbake til behandlingsstedet med offentlig transport innenfor minste-takstsone i tidsrommet kl. 05.00-24.00, får pasienten ikke støtte fra Pasientreiser. For å saksbehandle slike reiser bruker Pasientreiser HF betydelige ressurser for å undersøke tilgjengeligheten av det offentlige transporttilbudet landet over.

Pasienter som ikke kan reise med offentlig transport må skrive en begrunnelse for hvorfor dette ikke var mulig, når de sender søknad til Pasientreiser HF. Da vil saksbehandler gjøre en vurdering av om det var mulig å gjennomføre den aktuelle reisen med offentlig transport eller ikke, og innhente ytterligere opplysninger ved behov.

Til orientering vil jeg om kort tid sende på høring forslag til forenklinger og forbedringer av reglene for pasientreiser.

SPØRSMÅL NR. 787

Innlevert 20. desember 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 9. januar 2024 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Vil statsråden utbedre manglene i den nåværende unntaksordningen i Nye Metoder slik at blant annet Nasjonale kompetansesentra kan søke unntak for pasienter hjemmehørende i en annen helseregion, samt at gis mulighet for å etterprøve det medisinske grunnlaget for den enkelte fagdirektørs beslutning om unntak til enkeltpasienter?

BEGRUNNELSE:

Undertegnede har tidligere stilt spørsmål om hvordan statsråden vil sikre at enkeltpasienter med Dravets syndrom kan ta i bruk tilgjengelig behandling gjennom den individuelle unntaksordningen i Nye Metoder. Statsråden svarte at det var bestilt en kostnad-nytte-analyse, og at medisinen var under vurdering. Statsråden svarte også at et av ekspertutvalg skulle se på dagens unntaksordning i Nye Metoder, som en del av arbeidet med ny prioriteringsmelding.

Statsråden har tidligere trukket fram at det i unntaksordningen er etablert rutiner innad i hver helseregion. Likevel sier ikke statsråden noe om de to alvorlige manglene i unntaksordningen som er vist gjennom historien om Eline som er publisert av TV2. Disse manglene er enda ikke rettet opp i. Dette innebærer at det er begrensninger i muligheten til å søke unntak på tvers av helseregionene og at det mangler mulighet for medisinfaglig anke av fagdirektørs avgjørelse. Disse to manglene vil ofte kunne henge sammen – slik de blant annet gjør i saken til Eline.

Statsråden har varslet at Regjeringen vil legge frem en ny Prioriteringsmelding for Stortinget til høsten. De alvorlige manglene i unntaksordningen vil kunne ramme

mange pasienter innen Prioriteringsmeldingen er ferdig behandlet. Det er derfor nødvendig at unntaksordningen utbedres slik at medisinfaglige vurderinger, også når disse kommer fra nasjonale kompetansemiljøer i andre helseregioner, ikke stoppes av at den aktuelle pasient hører hjemme et annet sted i landet. Uten en slik løsning er det stor fare for forskjellsbehandling i unntaksordningen.

I denne sammenhengen kan det være relevant å gjøre statsråden oppmerksom på at en ung pasient i Trøndelag som også har en svært alvorlig epilepsisykdom nylig har fått godkjent unntak på Fintepla. Denne samme medisinen som Eline ikke har fått unntak for. Behandlingen i Trøndelag startet i slutten av november.

Svar:

Metoder som er til vurdering i system for Nye metoder, skal som hovedregel ikke tas i bruk. Samtidig er det etablert en mulighet for å gi enkeltpasienter tilgang til metoder mens vurderingen pågår, dersom visse kriterier er oppfylt. Prosedyren for unntaksordningen for enkeltpasienter består i at helseforetaket som har behandlingsansvaret for pasienten vurderer saken ved fagdirektør/fagsjef, og beslutter om metoden kan tilbys den aktuelle pasienten. Dette begrunnes i at beslutningsmyndigheten skal ligge i det helseforetaket som har behandlings- og finansieringsansvaret for pasienten, og som også har ansvaret for den praktiske oppfølgingen av behandlingen. Kopi av beslutningen blir samtidig sendt til det regionale helseforetaket. Dette gir oversikt over søkte og innvilgede unntak i regionen.

Pasienter som søker unntaksordningen kan få hjelp fra faglig ekspertise i utarbeidelse av sin søknad, inkludert eksperter utenfor regionen. Nasjonale kompetansemiljøer kan være ressurser i utarbeidelsen av en slik søknad, selv om de ikke har behandlingsansvaret for pasienten – og dermed ikke beslutningsmyndighet i saken. De regionale helseforetakene har på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet gjennomgått praktiseringen av unntaksordningene i system for Nye metoder og foreslått forbedringstiltak, jf. rapporten Unntaksordningen i system for Nye metoder. I rapportens anbefalinger knyttet til unntaksordningen for enkeltpasienter står det:

«Det anbefales at unntakssøknader behandles og avgjøres i hvert enkelt helseforetak. På samme måte som for andre kliniske problemstillinger bør helseforetak samarbeide med andre og større foretak ved søknader på områder der helseforetaket selv har begrenset kompetanse. Der det søkes unntak i et annet helseforetak enn der pasienten bor, må søknaden behandles i et samarbeid mellom de to involverte foretakene.»

Det er et viktig prinsipp at selv om søknader behandles i et samarbeid mellom flere helseforetak, ligger den endelige beslutningsmyndigheten i det helseforetaket som har pasienten bosatt i sitt opptaksområde. I oppfølgingen av rapporten har de regionale helseforetakene instruert helseforetakene om å iverksette anbefalingene over.

Likebehandlingsprinsippet står sterkt i utformingen av det offentlige tilbudet. Samtidig kan det være medisinskfaglige ulikheter i pasienters tilstand og behov, selv blant pasienter med samme diagnose.

Representanten Hoksrud stiller spørsmål ved muligheten for å etterprøve fagdirektørenes beslutninger i søknader om unntak til enkeltpasienter. Spesialisthelsetjenesteloven § 4-4 tredje ledd bestemmer at beslutninger om hvilke metoder som kan tilbys i spesialisthelsetjenesten ikke regnes som vedtak etter forvaltningsloven. Beslutningene kan derfor ikke påklages. Konkrete vurderinger av enkeltpasienters tilbud om helsehjelp og endelig beslutning om hva enkeltpasienter skal få av nødvendig helsehjelp tas av behandlende lege. Slike beslutninger kan påklages til Statsforvalteren. Klageinstansen skal ta stilling til om det helsetilbudet pasienten mottar er forsvarlig, basert på en individuell vurdering av saken.

Jeg viser for øvrig til mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 440, som ble besvart 22. november 2023, hvor jeg redegjorde for vurderingsprosessen for legemiddelet fenfluramin (Fintepla) og påpekte relevansen av det pågående arbeidet i ekspertgruppen som utreder forholdet mellom beslutninger om innføring av nye behandlingsmetoder på gruppenivå og tilgang for enkeltpasienter.

SPØRSMÅL NR. 788

Innlevert 22. desember 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 9. januar 2024 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Deler statsråden min bekymring for at tilliten er i ferd med å bygges ned, og hvordan jobber statsråden for å ivareta heller enn å bryte ned tilliten med reindriften gjennom konsultasjonsprosessene?

BEGRUNNELSE:

Sannhets- og forsoningskommisjonen konkluderte med at samer og andre minoriteter har blitt utsatt for stor urett, og at virkningene og konsekvensene av denne fortsatt pågår.

Et middel for å forhindre overtramp og urett mot den samiske befolkningen er konsultasjonsplikten. Spørreeren er bekymret for at denne ikke blir godt nok ivaretatt. Vi ser det gjennom beslutninger der verken Sametinget eller

samiske interesser har blitt konsultert, selv om beslutningene påvirker dem. Det talende eksempel er i så måte beslutningen om å elektrifisere Melkøya, som vil få store, store konsekvenser for samiske interesser.

Jeg er også bekymret for at myndighetene også bruker konsultasjonene til å utlevere informasjon fra eller legge utilbørlig press på for eksempel reindriften, til fordel for utbygging. Spørreeren minner også om at personlige forhold og forretningshemmeligheter også er underlagt taushetsplikt i slike konsultasjoner.

Svar:

Jeg deler representantens bekymring for det høye konfliktnivået mellom reindrift og energi som vi nå ser. Regjeringen la derfor før jul fram en bred tiltakspakke som skal

bidra til å legge til rette for videre utbygging av nødvendig kraft og nett i Midt- og Nord-Norge, samtidig som rein-driftens interesser skal ivaretas slik at de kan bygge videre på næringen sin i et generasjonsperspektiv. Tiltakene vil legge bedre til rette for reindriftens medvirkning i arealprosesser, og for at både planmyndigheter og reinbeitedistriktene har bedre kapasitet til å gjennomføre prosessene på en god måte. Blant annet skal det utarbeides en veileder for behandling av vindkraftverk etter energiloven og

plan- og bygningsloven. Veilederen skal tydeliggjøre hvordan medvirkning skal gjennomføres i konsesjonsprosesser og hvordan samordning av konsultasjoner i saker etter plan- og bygningsloven og energiloven kan skje. Tiltakene har ulik tidshorison. Departementene som er ansvarlig for de ulike tiltakene vil gjennomføre konsultasjoner med Norske Reindrifsamers Landsforbund og Sametinget i henhold til samelovens bestemmelser.

SPØRSMÅL NR. 789

Innlevert 22. desember 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 9. januar 2024 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Frykter ikke statsråden at ekspropriasjon av reinbeiteområder på Nord-Fosen vil forverre det pågående menneskerettighetsbruddet som regjeringen stadig ikke har løst?

BEGRUNNELSE:

I dag kom nyheten om at feltene Draugen og Njord får hente kraft fra land, for å elektrifisere installasjonene.

Nettanleggene ligger også i et område som tradisjonelt er brukt som vinterbeiteområde av Nord-Fosen siida. Siidaen er berørt rettighetshaver og part i ekspropriasjonssaken. Den mener ifølge saksdokumentene at økt kraftforbruk i Midt-Norge forutsetter videre drift av de omstridte vindkraftverkene Roan og Storheia.

Regjeringen har fortsatt ikke funnet noen løsning for det pågående menneskerettighetsbruddet på Fosen. Kravet til Nord-Fosen siida er stadig at flere av turbinene må rives. Nå gjør regjeringen vondt verre, ved å ekspropriere enda større deler av reinbeiteområdene.

Det er helt utrolig at regjeringen velger å gjøre dette samtidig som menneskerettighetsbruddet på Fosen har vart i over 800 dager siden dommen i Høyesterett falt.

Svar:

I departementets vedtak av 22. desember 2023, der det ble gitt konsesjon til de nødvendige nettanleggene for kraft fra land til Draugen og Njord, er det gjort en konkret vurdering av tiltakets betydning for reindriften. Det følger av dette at tiltaket vil ha en ubetydelig påvirkning på reindriften i driftsfasen. Bakgrunnen er at den planlagte transformatorbygningen plasseres på et område som i dag be-

står av våt skogsmark i umiddelbar tilknytning til dagens Straum transformatorstasjon, og at beslaget av beiteareal som tiltaket medfører vil være ubetydelig. Videre følger trasen for jordkabelen eksisterende skogs- og traktorvei, som vil bli tilbakeført og til dels revegetert i driftsfasen. Boretunellen ut i sjø er også vurdert å være uproblematisk for reindriften. I tillegg er det satt vilkår i konsesjonen om at det skal tas hensyn til reindriften i byggefasen, slik at ikke støy fra anleggsarbeidene påvirker rein på vinterbeite.

For å forsikre seg om at alle relevante hensyn er tatt i betraktning, har departementet i saksbehandlingen bedt reindriften peke på eventuelle konkrete skader og ulemper anleggene kan få for deres drift. Opplysninger om slike forhold er ikke framkommet i denne korrespondansen.

Både Sametinget og reindriften har pekt på at Draugen- og Njord-plattformene vil bruke kraft produsert ved vindkraftverkene på Fosen. Departementet viser til at både Statnett og Tensio har vurdert tilknytningen som driftsmessig forsvarlig og at det ikke er opplysninger i saken som tilsier at tilknytning av Draugen- og Njord-plattformene er avhengig av strøm fra Roan eller Storheia vindkraftverk.

SPØRSMÅL NR. 790**Innlevert 22. desember 2023 av stortingsrepresentant Hans Andreas Limi****Besvart 8. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for hvilke konkrete omstendigheter ved sakens karakter som gjør det rimelig å beregne oppsigelsestiden fra 01.01.24 for nylig avgått sjef for Nasjonal sikkerhetsmyndighet, og mener statsråden det er naturlig at det offentlige – det vil si norske skattebetalere – skal betale for en avgått leders mediehandling etter avgangen i en sak som dette?

BEGRUNNELSE:

Det vises til nettsak hos Nettavisen av 22.12.23 hvor det fremgår at Justis- og beredskapsdepartementet har forlenget oppsigelsestiden til nylig avgått sjef for Nasjonal sikkerhetsmyndighet med en måned. Deler av nettsaken hitsettes:

«Justis- og beredskapsdepartementet har imidlertid forlenget oppsigelsestiden med nesten én måned. Nystrøm har en årslønn på 1.569.785 kroner, får Nettavisen opplyst.

Dermed får Nystrøm nesten en halv million kroner i etterlønn. Med vanlig oppsigelsestid på tre måneder, ville etterlønnen utgjort 392.446 kroner. Nystrøm leverte inn en skriftlig oppsigelse 8. desember med ønske om å fratre stillingen øyeblikkelig.

«Vi anser hennes arbeidsforhold i NSM som avsluttet 8. desember og bekrefter at hun ikke har arbeidsplikt i oppsigelsesperioden,» skriver Justisdepartementet til Nettavisen.

Departementet bekrefter at ordinær oppsigelsestid er tre måneder, men har besluttet å forlenge perioden. «Departementet har kommet til at det er rimelig å beregne oppsigelsestid fra 1. januar pga. sakens karakter og at Nystrøm også har brukt en del tid på pressehenvendelser m.m. i forbindelse med situasjonen. Nystrøm vil derfor få ordinære lønnsutbetalinger til og med mars og vanlig sluttoppgjør etter dette.»

«Departementet må orienteres når Nystrøm inngår avtale om nytt arbeidsforhold, slik at vi kan vurdere eventuell karantene og saksforbud,» skriver Justis- og beredskapsdepartementet.

Nystrøm har stått i en enorm mediestorm fra dag én og har hyret inn en kostbar PR-rådgiver for å håndtere pågangen.»

Svar:

Sofie Nystrøm gikk av som direktør for NSM med øyeblikkelig virkning 8. desember 2023. Etter statsansatteloven § 22 annet ledd bokstav b, er ordinær oppsigelsestid tre måneder. Etter en helhetsvurdering kom departementet til at oppsigelsestiden beregnes fra 1. januar 2024 altså den 1. i påfølgende måned.

Staten dekker for øvrig ingen av Nystrøms kostnader til å håndtere mediehenvendelser.

SPØRSMÅL NR. 791**Innlevert 22. desember 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 8. januar 2024 av fiskeri- og havminister Cecilie Myrseth****Spørsmål:**

Når konkluderer statsråden om videre arbeid med å handtere kvikksølvet i og ved u-båten på Fedje?

GRUNNGJEVING:

I spørsmål Dokument nr. 15:2321 (2022-2023) svarte daværende fiskeriminister at avklaring på u-båten ved Fedje kanskje kom i statsbudsjettet for 2024. Det skjedde ikke.

Svar:

Eg viser til mitt svar til representant Njåstad på spørsmål nr. 104 til skriftleg svar, datert 19. oktober 2023. Her går det mellom anna fram at det vil bli lagt fram forslag til vidare handtering av ubåtvraket og kvikksølvforureininga for Stortinget så snart som mogeleg etter at regjeringa har

treft si avgjerd, seinast i samband med revidert nasjonalbudsjett for 2024. Dette har ikkje endra seg, og vi tar framleis sikte på å legge fram regjeringa sitt forslag til vidare handtering av saka seinast i samband med revidert nasjonalbudsjett for 2024.

SPØRSMÅL NR. 792**Innlevert 22. desember 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 5. januar 2024 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande****Spørsmål:**

Er midlene staten har gitt fylkeskommunen for gratis ferjer øremerka eller frie inntekter?

I eit slikt tilfelle vil staten måtte endre finansieringsforma slik at den er i tråd med målet for ordninga. Dette kan til dømes gjerast i samband med behandlinga av revidert nasjonalbudsjett til våren.

BEGRUNNELSE:

Det er blitt en debatt i Rogaland om tilskuddet fra staten er øremerka til gratis ferger eller gitt som rammetilskudd og del av de frie inntektene.

Svar:

Regjeringa har lagt til rette for gratis ferjer på fylkeskommunale ferjesamband med under 100 000 passasjerar årleg, samt til øyer og andre samfunn utan vegforbindelse til fastlandet. Fylkeskommunane blir kompenserte gjennom auka overføringar over rammetilskotet. Kompensasjonen er basert på tapte inntekter i den enkelte fylkeskommune ved å innføre ordninga. Kompensasjon tek utgangspunkt i inntektstal frå 2019 som var det siste «normalåret» før koronapandemien.

Rammetilskotet er ein del av dei frie inntektene, som fylkeskommunane disponerer fritt innanfor gjeldande lover og reglar. Staten stiller ikkje krav om rapportering på bruken av dei frie inntektene. Det er fylkeskommunane som har ansvaret for fylkesvegferjene og for finansieringa av ferjedrifta. Den enkelte fylkeskommune kan derfor vurdere korleis ordninga med gratis ferjer skal følgjast opp lokalt, jf. Prop. 115 S (2021-2022).

Regjeringa si målsetting om gratis ferjer til øyer og andre samfunn utan vegforbindelse til fastlandet er klar. Fylkeskommunane mottok kompensasjon for tapte inntekter. Dersom fylkeskommunane likevel byrjar å ta betaling frå passasjerane er det ikkje naturleg at staten skal halde fram med å kompensere tapte billettinntekter.

SPØRSMÅL NR. 793**Innlevert 23. desember 2023 av stortingsrepresentant Hans Andreas Limi****Besvart 8. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Er statsråden enig i at Nasjonal sikkerhetsmyndighets forslag om å skaffe egne inntekter ved å ta betalt for konsulents tjenester viser en så manglende forståelse for finansieringen av statlige etater at det ga Justis- og beredskapsdepartementet grunn til å følge nøye med på hva som foregikk i den underliggende etaten, og hva ble eventuelt gjort fra departementets side for å føre tettere kontroll med NSM etter at dette foreslått for departementet i mai 2023?

BEGRUNNELSE:

Det vises til nettsaker i VG av 19.12.23 og av 22.12.23 hvor det fremkommer opplysninger om at Nasjonal sikkerhetsmyndighet i et møte med Justis- og beredskapsdepartementet den 11.05.23, foreslo å utarbeide en «forretningsmodell» for å kunne betale økt husleie i Snarøyveien 36. Det statlige direktoratet foreslo for departementet at det kunne skaffe seg egne inntekter, ved å ta betalt for «råd og veiledningstjenester». Det fremgår videre av sakene at Justis- og beredskapsdepartementet – naturligvis – var skeptiske til dette forslaget.

Jussprofessor Mads Andenæs uttaler seg i nettsaken av 22.12.23, og det vises til følgende av hans uttalelser i saken:

«Han mener NSMs forslag til finansiering er et «nytt, grunnleggende brudd» på prinsippene i statens økonomiforvaltning.

– Det er ikke slik at en offentlig etat kan skaffe seg inntekter som den så kan bruke på løpende investeringer. Inntekter skal gå til statskassen og utgifter dekkes med bevilgninger, understreker Andenæs.

Jusprofessoren mener utvekslingen gir grunnlag for større årvåkenhet enn hva departementet etter hans mening har vist.

– Hvis slike vrangforestillinger har gjort seg gjeldende i NSM, så har det vært klar og sterk grunn for Justisdepartementet til å følge nøyer med på det som skjer i NSM, sier Andenæs.»

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/MoV9om/nsm-ville-lage-forretningsmodell-for-aa-betale-leien>

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/KnVaJy/nsm-skandalen-eksperter-refser-foreslaatt-forretningsmodell>

Svar:

Jeg viser til departementets svar 15. mai 2023 på forespørselen fra Nasjonal sikkerhetsmyndighet. I svaret ble det understreket «at fullmakten til å fakturere råd- og veiledningstjenester i årets tildelingsbrev er avgrenset til samarbeidet med forsvaret om større investeringsprosjekter. Når det i fullmakten viser til en tilsvarende praksis i virksomheter på sivil side, innebærer ikke dette at JD har gitt en allmenn fullmakt til prising av NSMs ordinære råd- og veiledningstjenester. En løsning hvor NSM tar betalt for slike tjenester vil forutsette viktige prinsipielle avklaringer med departementet.» Jeg viser for øvrig til omtalen i Prop 34. S (2023-2024), og at regjeringen har satt ned et uavhengig utvalg som skal foreta en gjennomgang av NSMs inngåelse av leieavtale med privat utleier for leie av lokaler i Snarøyveien 36, herunder låneavtaler som ble inngått i den forbindelse. Utvalget skal levere rapport innen 1. mars 2024.

SPØRSMÅL NR. 794**Innlevert 23. desember 2023 av stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik****Besvart 8. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Er statsråden enig i at Justisdepartementets håndtering av NSM-saken bør være gjenstand for ekstern gjennomgang, og hvis ikke – hvorfor det?

BEGRUNNELSE:

Justis- og beredskapsdepartementet og Forsvarsdepartementet vil sette i gang en ekstern gjennomgang for å kartlegge omstendighetene rundt NSMs inngåelse av leieavtale på Fornebu og låneopptak i tilknytning til dette. Men ut fra proposisjonen ser det ikke ut til at Justis- og beredskapsdepartementets håndtering skal være en del av denne eksterne gjennomgangen, men at departementet selv vil gjennomgå egne rutiner for økonomi- og etatsstyring av NSM, herunder rutiner for behandling av leiesaker.

Jeg vil mene at det er nødvendig at også Justisdepartementets håndtering bør være gjenstand for ekstern gjennomgang for å få all informasjon på bordet.

Svar:

Jeg viser til at regjeringen har satt ned et uavhengig utvalg som skal foreta en grundig gjennomgang og vurdering av saksbehandlingen og beslutningsprosesser i NSM i denne saken. Av mandatet fremgår det videre at

«I den utstrekning det er relevant skal utvalget gjennomgå og vurdere dialogen med blant annet privat utleier og långiver, Justis- og beredskapsdepartementet, Forsvarsdepartementet, Utenriksdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet og Statsbygg, samt saksbehandlingen i relevante departementer og etater knyttet til saken.»

Utvalget skal levere rapport innen 1. mars 2024.

SPØRSMÅL NR. 795**Innlevert 23. desember 2023 av stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik****Besvart 8. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Ser statsråden behov for å ta grep for å redusere saksbehandlingstiden i Gjenopptakelseskommisjonen og hva vil hun i så fall foreta seg?

BEGRUNNELSE:

Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker har etter det opplyste aldri hatt flere begjæringer om gjenopptakelse av saker om hodeskader på spedbarn, også kalt filleristingssaker, jf. <https://www.nrk.no/tron-delag/lang-behandlingstid-i-gjenopptakelseskommisjonen-skaper-bekymring-1.16658036>

I fjor høst ble en mann frifunnet i en slik sak, og retten fant i saken at det såkalte triade-funnet ikke alene holdt som bevis for filleristing. I etterkant av denne dommen har flere domfelte begjært sin sak gjenopptatt. I tillegg har det bygget seg opp en faglig diskusjon om de medisinske

funnene som ligger til grunn for en rekke av denne typer domfellelser.

Blant annet grunnet et stort tilfang av saker har saksbehandlingstiden i kommisjonen økt drastisk. I et brev datert 23. oktober skriver kommisjonen:

«På grunn av stort sakstilfang og ressursituasjonen har vi for tiden dessverre lang saksbehandlingstid. Det tar derfor vanligvis mer enn et år fra saken kommer inn til kommisjonen til den tas under aktiv håndtering av saksbehandler.»

Svar:

En viktig rettsikkerhetsgaranti og helt sentralt for rettsstaten Norge, er at en domfelt som mener seg uskyldig dømt kan begjære saken sin gjenåpnet.

Det er Gjenopptakelseskommisjonen som avgjør om en domfelt skal få behandlet saken sin på nytt i domstolene. Gjenopptakelseskommisjonen har en selvstendig

plikt til å påse at saken er så godt opplyst som mulig før den avgjør om begjæringen skal tas til følge.

Da Gjenopptakelseskommisjonen ble etablert i 2004 kom det inn 232 begjæringer om gjenåpning. Fra 2005 til 2019 lå antall begjæringer i all hovedsak mellom 150 og 170 per år. Det har vært en økning i antall gjenåpningsbegjæringer de siste årene, fra 153 i 2019 til 261 i 2023. Mange av sakene er store og komplekse, og det er ofte nødvendig å iverksette ytterligere etterforskning. Dette har medført at saksbehandlingstiden har økt.

Økningen i saksbehandlingstiden har medført behov for styrking av Gjenopptakelseskommisjonen. I 2022 og 2023 ble kommisjonen styrket ytterligere med henholdsvis 1,4 mill. kroner og 3 mill. kroner i varig bev-

ilgningsøkning for å øke kapasiteten. Kommisjonen har i 2024 en bevilgning på 24,1 mill. kroner.

Baneheia-utvalget vil levere sin utredning innen utgangen av 2024. Utvalget skal blant annet vurdere Gjenopptakelseskommisjonens virksomhet i tråd med representantforslag 30 S (2022–2023).

Jeg følger situasjonen i Gjenopptakelseskommisjonen nøye, og departementet vil i samråd med kommisjonen vurdere hvilke muligheter det er for å effektivisere og skape rom innenfor gjeldende rammer. Videre vil jeg i forbindelse med de kommende budsjettprosessene vurdere om det er behov for å øke kapasiteten ytterligere i kommisjonen.

SPØRSMÅL NR. 796

Innlevert 25. desember 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 10. januar 2024 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Vil helseministeren sørge for at pasientar med lipødem, som i all hovudsak er kvinner, får lik hjelp og refusjon av utgifter til nødvendig helseutstyr over heile landet, og er helseministeren samd i at forskningsinnsatsen knytt til lymfødem og andre kroniske sjukdommar som medfører mykje smerte og spesielt rammar kvinner må aukast monaleg i åra framover?

GRUNNGJEVING:

Lipødem er ein kronisk tilstand som i all hovudsak rammar kvinner, kjenneteikna av ujamn fettfordeling (vanlegvis sjukleg fettsamling i sete, lår og leggar), med tilhøyrande smerter. Årsaka er ukjend, men det er openbert ein arveleg tilstand.

Fleire stader i landet, til dømes i Midt-Noreg, Nord-Noreg og på Sørlandet, får folk med lipødem dekt helseutstyr som kompresjonstøy og pulsator for heimebruk. I følgje Sørlandet sjukehus tilseier no internasjonal konsensus at kompresjonsplagg har ein smertestillande effekt som gjer det lettare for pasientar å auke det fysiske aktivitetsnivået, noko som er avgjerande for betring i tilstanden.

Andre stader i landet får pasientane ikkje dekt denne type utstyr. Kunnskapen om tilstanden er generelt låg, slik tilfellet ofte er med kroniske sjukdommar som spesielt rammar kvinner. Det finst ingen diagnosekode for

lipødem i det norske helsevesenet, og det finst ikkje nasjonale kunnskapsbaserte retningslinjer for behandling av lipødem.

Svar:

Lipødem er en sykdom som rammer mange kvinner. Årsaken er ikke kjent, og sykdommen arter seg forskjellig og har ulik alvorlighetsgrad. Det er behov for økt kunnskap for å kunne gi de pasientene det gjelder god og riktig behandling. Som representanten Bjørlo er inne på i sitt spørsmål, er klinisk forskning vesentlig for at vi kan få et slikt kunnskapsgrunnlag.

Dette er bakgrunnen for at Helse Vest RHF i 2020 igangsatte et forskningsprosjekt på Haraldsplass Diakonale Sykehus om behandling av lipødem for pasienter i sin region.

I 2021 ble det tildelt midler til prosjektet: «Kirurgisk behandling av lipødem», som er en nasjonal behandlingsstudie, for perioden 2022-26. Studien blir ledet fra Haraldsplass Diakonale sykehus og er finansiert med 19 mill. kr. gjennom virkemiddelet behovsidentifisert forskning i program for klinisk behandlingsforskning i spesialisthelsetjenesten (Klinbeforsk). Dette er forskning som særlig skal møte kunnskapsbehov som er avdekket enten i system for Nye metoder, eller etter innspill fra brukere. Hver av helseregionene har et senter som følger opp sine pasienter i studien.

Helse Vest RHF opplyser at det ved Haraldsplass Diakonale Sykehus alene er inkludert 111 pasienter som nå er i behandlingssopplegg med kompresjonsbehandling, ernærings-oppfølging og operasjoner.

Prosjektet skal fullføre studien så raskt som mulig slik at vi kan få svar på hvilket behandlingstilbud som er best egnet for pasientgruppen. Den kliniske behandlingsstudien vil gi et bedre grunnlag for å vurdere hvilket helsetilbud pasientene skal få. Studien er ifølge prosjektleder i rute og det er allerede inkludert et tilstrekkelig antall deltakere i studien for å kunne vurdere hvilke pasienter som bør tilbys operasjon og hvilke pasienter som er best tjent med annen behandling.

Det er viktig å sikre at kunnskapen som fagmiljøene tilegner seg blir videreført i et godt behandlingstilbud. Ifølge Helse Vest RHF blir det gjennom studien bygget opp tverrfaglige fagmiljøer i de fire helseregionene som kan videreføre tilbudet avhengig av hva studien viser.

Representanten Bjørlo tar i sitt spørsmål også opp tilgang til behandlingshjelpemidler.

Jeg er enig i at det bør være lik tilgang til behandling, uavhengig av bosted.

Bakgrunnen for den nasjonale studien er en utredning fra 2020 hvor norske fagmiljøer viste til svak viten-

skapelig dokumentasjon og usikkerhet om hvilken behandling som er mest effektiv for pasienter med lipødem.

Helse Vest RHF uttaler at «helseforetakene i vår region har noe ulik praksis for tildeling av slikt utstyr, noe det er også for en rekke andre tilstander. For alle tilstander med usikkert kunnskapsgrunnlag vil det også være variasjon mellom ulike behandlere. Det er ikke mulig å ta bort all variasjon i behandling av denne tilstanden og Helse Vest mener at dette i stor grad gjøres i henhold til god prioriteringspraksis. Når det foreligger et bedre kunnskapsgrunnlag for hva som er beste behandling vil vi forvente at våre helseforetak implementerer dette i sin drift».

Jeg forutsetter at ansvarlig behandler på grunnlag av eksisterende kunnskap gjør en individuell vurdering av den enkelte pasient og at det gis et forsvarlig behandlingstilbud. En pasient som opplever at det ikke gis helse- og omsorgstjenester i tråd med pasient- og brukerrettighetene, eller at kvaliteten på tjenestene er uforsvarlig, kan klage til Statsforvalteren.

Som representanten Bjørlo skriver er det behov for økt kunnskap om behandling av lipødem. Nettopp derfor er det initiert og finansiert en nasjonal klinisk behandlingsstudie som skal bidra til å styrke kunnskapen innen feltet.

SPØRSMÅL NR. 797

Innlevert 25. desember 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 9. januar 2024 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Ber om en oversikt over antall mottakere av norske ytelsener som f.eks. uføretrygd, arbeidsavklaringspenger, sosialhjelp, barnetrygd, bostøtte, osv. og som har landbakgrunn fra Palestina, Libanon, Jordan og Egypt.

Ber også om tilsvarende opplysninger for de som har statsborgerskap fra nevnte land samt de som har statsborgerskapskode statsløs. Ønsker også tall for de som tidligere har hatt kode statsløs, men som har byttet til norsk statsborgerskap.

Kan oversiktene bes fordelt etter de som henholdsvis har og ikke har bopel i Norge?

BEGRUNNELSE:

Viser til statsråden sitt svar på spørsmål nr 582/2023.

Svar:

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har innhentet statistikk fra Arbeids- og velferdsdirektoratet over mottakere av ytelsener fra NAV med landbakgrunn fra Egypt, Jordan, Libanon og Palestina (se vedlegg). Statistikken inneholder oversikt over antall personer som har mottatt ytelsener fra NAV i løpet av et år (2022), og er fordelt etter statlige og kommunale ytelsener, fødeland, statsborgerskap, kode statsløs og opphold i Norge/utlandet. Mottakere med «opphold utland» omfatter personer som er utvandret og som har oppholdsadresse i utlandet.

Bostøtte hører under Kommunal- og distriktsministeren, som har opplyst følgende:

«Bostøtte utbetales av Husbanken og kan gis til personer som er registrert i folkeregisteret og lovlig bosatt i Norge, dersom de har lave inntekter og høye boutgifter. Landbakgrunn har ingen betydning for vedtak om bostøtte, og blir derfor ikke registrert av Husbanken. Det kan la seg gjøre å koble opplysnin-

ger fra ulike registre for å se mottak av bostøtte i sammenheng med landbakgrunn, men slik statistikk foreligger ikke per i dag.»

Vedlegg:

Tabell 1: Utbetalinger fra NAV 2022. Utvalgte land – Fødeland statlig ytelse

Tabell 2: Utbetalinger fra NAV 2022. Utvalgte land – Fødeland kommunal sosialhjelp

Tabell 3: Utbetalinger fra NAV 2022. Utvalgte land – Statsborgerskap statlig ytelse

Tabell 3: Utbetalinger fra NAV 2022. Utvalgte land – Statsborgerskap kommunal sosialhjelp

Tabell 1: Utbetalinger fra NAV 2022. Utvalgte land

Fødeland statlig ytelse*

Rapport oppdatert: 03.01.2024

Statlige ytelser fra NAV. Fødeland	Antall mottakere	Antall opphold Norge	Antall opphold utland**	Antall utenlandsk statsborger
I alt	4 428	4 326	131	876
Egypt	824	795	35	309
Jordan	346	335	12	120
Libanon	1 517	1 467	64	277
Palestina	1 743	1 731	20	171

Statlige ytelser fra NAV. Kapittel	Antall mottakere	Antall opphold Norge	Antall opphold utland**	Antall utenlandsk statsborger
I alt	4 428	4 326	131	876
0634 Tiltakspenger	278	277	*	86
0667 Supplerende stønad	50	50	*	6
0844 Kontantstøtte	97	97	*	12
0845 Barnetrygd	1 585	1 579	16	400
2530 Foreldrepenger	266	266	*	88
2541 Dagpenger	471	467	5	111
2543 Selvstendig næringsdrivende, frilansere og lærlinger	28	28	*	*
2620 Stønad til enslig mor eller far	73	73	*	20
2650 Sykepenger	1 254	1 248	7	218
2651 Arbeidsavklaringspenger	605	604	*	93
2655 Uføretrygd	933	887	57	45
2661 Grunn- og hjelpestønad	203	200	*	57
2670 Alderspensjon	398	359	44	43
2680 Ytelser til gjenlevende	49	45	4	5
2686 Gravferdsstønad	13	13	*	*

*) Statistikken viser antall personer som har mottatt stønad i løpet året, slik som i utbetalingsstatistikken fra NAV. Tallene for i alt er justert for personer som mottar flere ytelser og viser netto unike mottakere. Statistikken omfatter alle stønader til personer innenfor Arbeids- og velferdsetatens ansvarsområde. Tall under 4 vises med *.

***) Utland omfatter personer som er utvandret og personer med oppgitt oppholdsadresse i utlandet.

Tabell 2: Utbetalinger fra NAV 2022. Utvalgte land

Fødeland kommunal sosialhjelp***

Rapport oppdatert: 03.01.2024

Sosialhjelp fra NAV. Fødeland	Antall mottakere	Antall utenlandsk statsborger
I alt	1 106	249
Egypt	144	59
Jordan	89	46
Libanon	297	80
Palestina	576	64

***) Statistikken viser antall personer som har mottatt stønad i løpet året, slik som i sosialhjelpstatistikken fra SSB. Sosialhjelp ytes kun til personer med opphold i Norge. Statistikk er derfor ikke fordelt på oppholdsland.

Tabell 3: Utbetalinger fra NAV 2022. Utvalgte land

Statsborgerskap statlig ytelse*

Rapport oppdatert: 03.01.2024

Statlige ytelser fra NAV. Statsborgerskap og kode		Antall mottakere	Antall opphold Norge	Antall opphold utland**
I alt		1 239	1205	39
Egypt	EGY	246	240	6
Jordan	JOR	140	135	6
Libanon	LBN	116	113	*
Palestina	PSE	*	*	*
Statsløs	XXX	738	719	23

Statlige ytelser fra NAV. Kapittel		Antall mottakere	Antall opphold Norge	Antall opphold utland**
I alt*		1 239	1205	39
0634	Tiltakspenger	160	159	*
0660	Krigspensjon	*	*	*
0667	Supplerende stønad	19	19	*
0844	Kontantstøtte	22	21	*
0845	Barnetrygd	608	607	*
2530	Foreldrepenger	139	138	*
2541	Dagpenger	127	126	*
2543	Selvstendig næringsdrivende, frilansere og lærlinger	*	*	*
2620	Stønad til enslig mor eller far	33	33	*
2650	Sykepenge	287	280	9
2651	Arbeidsavklaringspenge	165	164	*
2655	Uføretrygd	58	56	*
2661	Grunn- og hjelpestønad	21	21	*

2670	Alderspensjon	40	26	14
2680	Ytelser til gjenlevende	12	7	5
2686	Gravferdsstønad	*	*	*

*) Statistikken viser antall personer som har mottatt stønad i løpet året, slik som i utbetalingsstatistikken fra NAV. Tallene for i alt er justert for personer som mottar flere ytelser og viser netto unike mottakere. Dette avviker fra vanlig stønadsstatistikk fra NAV som i hovedsak er månedsbasert. Statistikken omfatter alle stønader til personer innenfor Arbeids- og velferdsetatens ansvarsområde. Tall under 4 vises med *.

**) Utland omfatter personer som er utvandret og personer med oppgitt oppholdsadresse i utlandet.

Tabell 4: Utbetalinger fra NAV 2022. Utvalgte land
Statsborgerskap kommunal sosialhjelp***

Rapport oppdatert: 03.01.2024

Sosialhjelp fra NAV. Statsborgerskap og kode	Antall mottakere
I alt	524
Egypt EGY	43
Jordan JOR	49
Libanon LBN	36
Palestina PSE	*
Statsløs XXX	396

***) Statistikken viser antall personer som har mottatt stønad i løpet året, slik som i sosialhjelpstatistikken fra SSB. Sosialhjelp ytes kun til personer med opphold i Norge. Statistikk er derfor ikke fordelt på oppholdsland.

SPØRSMÅL NR. 798

Innlevert 25. desember 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 11. januar 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Jeg viser til statsrådets svar på mitt spørsmål 15:639 (2023-24). I Bane Nors strategi er det planlagt å lyse ut ytterligere en kontrakt for samme området. Den kontrakten skal ut i markedet i 2024, som da åpenbart vil rammes av regelverket som derfor trolig vil øke kostnadene betydelig.

Siden statsråden mener prosjekt jeg henviste til i mitt forrige spørsmål «tilfeldigvis» vil klare omgå den nye regelen, så kan jeg be statsråden gi et anslag på hvor mye statens krav øker prisnivået på jernbanekontrakten som skal ut i 2024?

BEGRUNNELSE:

Viser til Dokument nr. 15:639 (2023-2024). Mossesamfunnet er bekymret over treghet i flere viktige samferdselsprosjekter i byen. Gjennomføringsevnen til regjeringen har som kjent vært svak, men kostnadene har også økt vesentlig. Det er flere grunner til kostnadsøkningene og det skyldes både faktorer som dagens regjering er ansvarlig for, men også andre faktorer. Det er i skattebetalernes interesse at kostnadene ikke øker mer enn nødvendig og det er da viktig å kunne synliggjøre merkostnadene regjeringens nye krav vil anskaffelser vil ha.

Svar:

Samferdselsdepartementet har innhentet et innspill fra Bane NOR SF.

Bane NOR SF viser til at deres kontrakter og anskaffelsesprosesser over tid har tatt hensyn til klima- og miljøaspektene i anskaffelsesprosessene. Dette gjøres dels som en del av kvalifikasjon- og tildelingskriteriene, kravspesifikasjoner og i kontraktbestemmelsene. Virksomheten er nå i ferd med å lyse ut den første entreprisanskaffelsen som innebærer bruk av vedtatt tildelingskriterium 'klima og miljø' på 30 pst. Senere i 2024 vil også en større entreprise i Mosse-prosjektet lyses ut.

Bane NOR opplyser om at de ikke har foretatt en vurdering av ev. kostnadsøkninger ved inngåelse av nye kontrakter som konsekvens av forskriftsendringen og kravet om som hovedregel å vekte klima og miljø med 30 pst. fra og med 01.01.2024. En slik beregning vil være svært utfordrende, da ulike anskaffelser vil ha forskjellige tilde-

lingskriterier og dermed forskjellige kostnadskonsekvenser. Det er heller ikke slik at klima og miljø-kravet alltid vil lede til kostnadsøkning, i noen tilfeller vil kravet ha positiv påvirkning på både pris og miljø. For eksempel vil mer effektiv massehåndtering eller løsninger som bruker mindre materialer både redusere kostnader og bidra positivt på klima. I andre tilfeller vil kostnadene kunne øke, for eksempel ved bruk av en høyere andel utslippsfrie arbeidsmaskiner.

Når det gjelder den konkrete kontrakten (Moss stasjon) som skal ut i markedet mot slutten av året, er det ennå ikke konkludert hvordan tildelingskriteriene skal vektas, herunder hvor mye pris skal vektlegges. Ettersom klima og miljø som hovedregel skal vektlegges 30 pst., vil det være en vurdering av hvordan de resterende 70 pst. skal fordeles mellom pris og andre kriterier. Denne vurderingen vil prosjektet gjennomføre før utlysning.

SPØRSMÅL NR. 799

Innlevert 28. desember 2023 av stortingsrepresentant Terje Halleland

Besvart 8. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Er statsråden komfortabel med hvordan Økokrim har agert i denne saken, og hva vil statsråden foreta seg videre i saken?

BEGRUNNELSE:

Det vises til rapport fra Økokrim om skog som hogges ulovlig i Norge, samt påfølgende oppslag i media. Det er avgjørende viktig at Økokrim opptrer på en troverdig og seriøs måte og som innbyr til tillit. I flere medieoppslag er det mye som tyder på at Økokrim trekker konklusjoner i denne saken det er vanskelig å se at det er grunnlag for. Påstanden om at få anmeldelser og dommer tyder på at det er store mørketall i antall lovbrudd fremstår som ubegrunnet. Skognæringen bidrar med stor direkte og indirekte verdiskapning, og består av mange seriøse og profesjonelle aktører som har et viktig samfunnsoppdrag.

Advokat Peder Landfald tar i Dagsavisen den 21. november opp flere saker som viser at rapportens funn blant annet baserer seg på tilfeller som ikke er ulovlige, mens andre omhandler hytteeiere som har hugget trær for å få bedre utsikt, eller friluftsfolk som har skaffet ved til bål. Å

angripe en seriøs og viktig næring på denne bakgrunn virker svært merkelig.

Svar:

Økokrim er et politi- og påtaleorgan med nasjonalt fagansvar for økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet. Økokrim jobber med straffesaker, men har også en viktig rolle i å utarbeide analyser og etterretning, som legges til grunn for både Økokrims og politiets forebyggende arbeid og trusselvurderinger, og som evt. grunnlag for regelverksutvikling. Økokrims temarapport "Ulovlig hogst" ble utarbeidet i fjor høst. Det er et etterretningsprodukt, og er ikke basert på en gjennomgang av de anmeldte straffesakene alene.

Jeg er enig i at næringen består av mange seriøse og profesjonelle aktører, som har et viktig samfunnsoppdrag.

Jeg er kjent med at Økokrim er opptatt av å få til en god dialog med næringen, og at de vurderer at det er gode muligheter til å få til et samarbeid om å forebygge særlig alvorlige overtredelser av naturmangfoldloven og skogbrukslova. Dette mener jeg er en fornuftig tilnærming.

SPØRSMÅL NR. 800**Innlevert 28. desember 2023 av stortingsrepresentant Terje Halleland****Besvart 8. januar 2024 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Vil statsråden se på muligheter for å unngå skattelegging av inntekter fra salg av overskuddskraft fra solceller produsert av private hjem og ser Statsråden at en slik ordning vil redusere strømproduksjon fra solceller i Norge?

BEGRUNNELSE:

Skatteetaten vil skattlegge inntekter fra strømsalg fra solcellepaneler. I en tid hvor det trengs mer fornybar kraft og staten etablerer støtteordning for etablering av ny kraftproduksjon, virker det svært merkelig å skattlegge slik inntekt.

Ved etablering av et anlegg som er dimensjonert for eget forbruk vil det være svært urimelig å skattlegge inntekt fra dette salget, så lenge denne kraften må kjøpes dyrt tilbake på et senere tidspunkt.

Regjeringen har satt en målsetting på 8 TWh kraft fra solceller innen 2030. Et mål som virker svært urealistisk i dag. Når regjeringen i tillegg bidrar med stadige endringer

på forutsetningene vil dette kunne hemme hele interessen for utbygging av solkraft.

Det forventes et kraftunderskudd i Norge om få år, på grunn av en sterk økning av forbruket, samtidig som kraftproduksjonen ikke øker tilsvarende. Dette styrt av en regjering som ønsker økt strømforbruk ved å skattlegge utslipp fra alternative energikilder.

Svar:

I mitt svar 13. desember 2023 på skriftlig spørsmål 581 fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken (Dokument nr. 15:581 (2023-2024)), informerte jeg om at Skatteetaten vurderer at det etter gjeldende skatteregler ikke er gitt unntak fra skatteplikt for inntekter oppnådd i forbindelse med salg av egenprodusert strøm. I svaret sier jeg også at jeg på bakgrunn av Skatteetatens utspill vil vurdere om det er behov for særregler på området. Dette vil jeg komme tilbake til.

SPØRSMÅL NR. 801**Innlevert 29. desember 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 9. januar 2024 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande****Spørsmål:**

Er statsråden samd i at kommunestyrerepresentantar ikkje er ugild som fylgje av partistøtte det er fullt openhet om?

GRUNNGJEVING:

Det er reglar for økonomisk støtte til parti og over eit visst beløp er det fullt openhet om kven som har gitt kva til kven. Det største bidraget til politiske partier i Norge kjem frå arbeidstakarorganisasjonar til regjeringspartia. Spørsmål om habilitet knytta til partistøtte dukkar opp av og til. I Stord kommunestyre nyleg valgte kommunestyret å erklære ei heil partigruppe ugild grunna at ein privat aktør har gjeve partigruppa støtte. Skulle ein slik forvaltning

leggjast til grunn ville samtlege kommunestyregrupper til parti som får støtte frå arbeidstakarorganisasjoner vera ugild i alle arbeidsgjevarspørsmål. Denne praksisen frå Stord kommune gjer at statsråden bør på banen og presisere korleis dette skal forvaltast så ikkje folkevalgte ikkje blir satt på gangen grunna partistøtte til partigruppa vedkomande er medlem av.

Svar:

Eg kan ikkje gå inn i den konkrete saka som er bakgrunnen for spørsmålet. Det er den einskilde folkevalde, det folkevalde organet og kommunen sjølv som er ansvarleg for å vurdere habilitet og for å følge regelverket. Denne

type saker kan også kome opp som ei sak om lovlegkontroll etter kommunelova kapittel 27.

Både kommunelova og forvaltningslova har reglar om habilitet. Verken i disse lovene eller i partilova er det sagt noko konkret om samanheng mellom partistøtte og habilitet. Det er derfor dei generelle reglane om habilitet som må vurderast i dei einskilte saker der folkevalde kan vere inhabile fordi partiet dei er medlem i har fått partistøtte.

Generelt kan eg seie at partistøtte ikkje automatisk vil medføre at nokon blir inhabile. Men det er heller ikkje utelukka at partistøtte i konkrete situasjonar kan medføre at folkevalde blir inhabile. Eg er ikkje kjent med at det er eit generelt problem at partistøtte gjer at dei som er folkevalt i kommunar i stor grad blir inhabile og ikkje kan delta i behandlinga av saker.

SPØRSMÅL NR. 802

Innlevert 29. desember 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 9. januar 2024 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Er statsråden enig med ordføreren i Hjartdal at formaliteter i regelverket noen ganger er verken rasjonelle eller konkrete, og vil løse denne saken sammen med entreprenøren og kommunen?

BEGRUNNELSE:

I avisen Telen datert 23.12.2023 kan man lese om en entreprenør som ønsker å benytte løypebilen til shuttletrafikk mellom Tuddal og Gaustablikk. Veien det er tenkt å kjøre shuttletrafikk med løypebil er som åpen for motorferdsel mesteparten av året, unntaksvis når det kommer for mye snø at veien må stenges ned. Når veien stenges ned på grunn av snøværet blir veien karakterisert som utmark. Hovedregelen er at all motorferdsel i utmark er forbudt - med unntak fra nytteformål, men det er mulighet å søke dispensasjon fra loven. Dette har kommunene og statsforvalteren mulighet til å innvilge dispensasjonen. Tiltaksplanen fra kommunen er godkjent, men den har stoppet opp hos statsforvalteren. Ordføreren i Hjartdal sier blant annet:

"Du river deg litt i håret når du møter kjipe formaliteter i regelverket – som verken er rasjonelle eller konkrete. For å være ærlig, så skjønner jeg ikke helt problemet. Løypemaskinen kjører løyper opp til Gaustablikk uansett – så hva er forskjellen om den har en henger på eller ikke?"

Svar:

Så vidt jeg har oppfattet, gjelder denne saken spørsmål om å bruke en løypemaskin med henger langs en snødekket,

ikke brøytet vei for å frakte personer mellom Tuddal i Hjartdal kommune og Gaustaområdet i Tinn kommune.

Slik transport er ikke tillatt etter dagens regler for motorferdsel i utmark. En vei som er snødd igjen og som ikke er brøytet, er å anse som utmark, og lovens utgangspunkt er at motorisert ferdsel i utmark er forbudt. Det er en rekke unntak fra dette for ulike typer nyttekjøring, herunder for kjøring av skiløyper, men det er ingen unntak for en slik persontransport som det er snakk om i saken her. Kommunen kan i visse tilfelle gi dispensasjon til kjøring i utmark, men slik jeg oppfatter saken er heller ikke vilkårene for dispensasjon oppfylt.

Jeg har forståelse for kommunenes ønske om å kunne transportere personer vinterstid langs en vei som er åpen for alminnelig trafikk sommerstid. Samtidig vil jeg påpeke at det er svært mange veier i Norge som ikke vinterbrøytes og som dermed er å anse som utmark med de restriksjonene det innebærer for motorisert ferdsel vinterstid. Mange av veiene brukes som skiløypetraser om vinteren.

Reglene for motorisert ferdsel i utmark skal ivareta hensynet til natur og friluftsliv. Det er satt ned et lovutvalg som skal gjennomgå regelverket for motorferdsel i utmark og vurdere endringer i dette. Utvalget skal levere sitt forslag til departementet innen 19. april 2024. Blant spørsmålene utvalget skal vurdere, er om en prøveordning med persontransport med beltekjøretøy fra alpinanlegg til utgangspunkter for alpin skikjøring, såkalt catskiing – bør gjøres permanent. Prøveordningen ble innført i 2017 etter en forskriftsendring som ga hjemmel for en avgrenset forsøksordning med løyper for catskiing i seks kommuner i seks år.

Ordninger for motorisert transport i utmark er avhengige av hjemmel i lovverket. Jeg er opptatt av at vi over

tid videreutvikler regelverket, slik at vi sikrer å ivareta hensynet til natur og friluftsliv på en effektiv måte. Samtidig bør vi ikke legge begrensninger på ferdsel som virker

mot sin hensikt. I første omgang avventer jeg forslaget fra lovutvalget, før jeg vil vurdere konkrete endringer i regelverket.

SPØRSMÅL NR. 803

Innlevert 31. desember 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 9. januar 2024 av fiskeri- og havminister Cecilie Myrseth

Spørsmål:

Kan fiskeri- og havministeren garantere at Kystverket no har fått alle nødvendige avklaringar frå departementet for å kunne lyse ut Stad Skipstunnel på anbod i løpet av 1. halvår 2024 med sikte på kontraktsinngåing og ev. nytt vedtak i Stortinget om kostnadsramme 2. halvår 2024 og byggestart for prosjektet i 2025, og kva er årsaka til at fiskeri- og havministeren ikkje vil møte ordføraren i Stad kommune som er vertskapskommune for prosjektet?

Svar:

Eg kan bekrefte at Kystverket har fått dei nødvendige avklaringane for å kunne leggje ut prosjektet Stad skipstunnel på anbod.

Kystverket arbeider med sikte på å leggje ut prosjektet på anbod i løpet av andre kvartal 2024. I Prop. 1 S (2023-2024) for Nærings- og fiskeridepartementet er det orientert om at det i anbodskonkurransen vil bli tatt atterhald om gjennomføring av prosjektet dersom det ikkje kjem inn tilbod innanfor kostnadsramma som Stortinget har vedteke, jf. Prop. 97 S (2020- 2021) Bygging av Stad skipstunnel og Innst. 389 S (2020-2021). Det er også orientert om at kostnadsramma som Stortinget har vedtatt, er prjustert til 5 060 mill. kroner, og at den er lågare enn dei opdaterte anslaga frå Kystverket, med ei forventet kostnad (P50) på 5 652 mill. kroner og ei kostnadsramme (P85) på 7 132 mill. kroner.

Det har vore utarbeidd mange analysar av Stad skipstunnel, med ulike resultat kva gjeld kostnadsestimat for prosjektet. Anbudskonkurransen som no skal gjennomførast, vil avdekke kva for pris marknaden vil krevje for å gjennomføre prosjektet.

Dersom Kystverket mottek kvalifiserte tilbod innanfor den vedtekte kostnadsramma på 5 060 mill. kroner, vil det bli inngått kontrakt om bygging av Stad skipstunnel, og prosjektet kan starte opp på vanleg måte.

Dersom beste tilbod er høgare enn den vedtekte kostnadsramma, vil regjeringa komme tilbake til Stortinget med forslag til vidare handtering av saka.

Det er anslått at gjennomføringa av anbodskonkurransen vil ta om lag eit år. Dette betyr at vi med stor sannleik ikkje vil ha kjennskap til endelige pristilbod på denne sida av året, og at vi eventuelt må komme tilbake til den vidare handteringa av saka i 2025 dersom beste pristilbod overstig kostnadsramma som Stortinget har vedtatt.

Kva gjeld tillegsspørsmålet frå stortingsrepresentant Bjørlo om møte med ordføraren i Stad kommune, har det vore vanskeleg å finne tid til dette i haust. Det vil i staden bli avtalt eit møte som skal gjennomførast i løpet av våren. Eg ser fram imot den vidare dialogen med kommunane og andre aktørar som har viktige innspel i arbeidet med prosjektet Stad skipstunnel.

SPØRSMÅL NR. 804**Innlevert 31. desember 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen****Besvart 8. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Før jul kunne man lese man i Sandefjords blad og Nettavisen om en 15 åring som hadde blitt ranet gjentatte ganger av jevnaldrende. I etterkant av anmeldelsene og avhørene opplevde gutten og familien at de eneste som har opplevd konsekvenser, er den som er blitt ranet. Besøksforbud og voldsalarm brytes av ungdomsranerne uten konsekvenser.

Er det fritt fram å rane og bedrive kriminalitet for unge lovbruytere i dagens Norge, eller kommer regjeringen med tiltak og konsekvenser som fjerner lovbruytere og ivaretar ofre snarlig?

BEGRUNNELSE:

I Nettavisen leser man om en 15 åring som har blitt ranet flere ganger av ungdomskriminelle. Videre leser man om en gutt som ikke tør å gå utendørs av frykt på å treffe på de ungdomskriminelle, samt at det må være vakter for at han skal kunne være i treningshallen og sikkerhetstiltak på skolen. Livet er altså fullstendig begrenset, mens konsekvensene for de kriminelle derimot virker å være fullstendig fraværende. I praksis virker det å være fritt fram å bedrive destruktiv adferd som kan ødelegge liv, gjentatte ganger. Det er interessant å høre om regjeringen og justisministeren mener dette er akseptabelt.

<https://www.nettavisen.no/nyheter/sonnen-ble-ranet-fire-ganger-det-er-han-som-blir-straffet/s/5-95-1530947>

Svar:

Jeg deler representantens bekymring for barn og unge som begår lovbrudd og for de som rammes av lovbruddene. Det er viktig at den som utsettes for kriminalitet, følges opp på en best mulig måte av politi, rettsvesen, helsevesen og andre relevante deler av hjelpeapparatet. Mange av de lovbruddene som begås av barn og unge, går ut over andre barn og unge. De kan altså selv være utsatt for kriminalitet. Det å bli utsatt for kriminalitet, kan bidra til utrygghet, redusert livsutfoldelse og livskvalitet. I de tilfellene der den kriminalitetsutsatte er under 18 år, har politiet opprettet barnehus for å sørge for at man blir møtt på en best mulig og mest mulig tilpasset og koordinert måte av blant annet politiet, rettsvesenet og helsevesenet.

Støttesentre for kriminalitetsutsatte ved alle landets politidistrikt er et viktige bidrag for å sikre god oppfølg-

ing. Sentrene kan gi informasjon, veiledning og støtte underveis fra en politianmeldelse til saken er avgjort.

I tillegg er det særlige tiltak rettet mot unge. Trygghetsprogrammet er et tilbud til personer under 18 år som er utsatt for blant annet ran, vold og trusler. Dersom den unge ønsker å delta, får man tildelt en trygghetsguide som skal bidra til at de som er utsatt for kriminalitet får tilbake sin trygghetsfølelse.

Jeg viser videre til prop. 139 L (2022–2023) Endringer i konfliktrådsloven, straffeloven og straffeprosessloven mv. (strafferettslige reaksjoner for ungdom og varetekt med elektronisk kontroll) hvor de strafferettslige reaksjonene ungdomsstraff og ungdomsoppfølging forbedres.

Jeg kan ikke uttale meg om enkeltsaker, men påpeker generelt at det er et viktig prinsipp i rettsstaten at man skal stå til rette for sine handlinger og ta sin straff. Det gjelder også mindreårige som er over den kriminelle lavalderen, som er 15 år. Det er viktig at lovbrudd etterforskes og at unge gjerningspersoner møtes med en rask og riktig reaksjon. Stortinget har nylig vedtatt en rekke lovendringer for å forbedre de strafferettslige reaksjonene overfor barn og unge – ungdomsstraff og ungdomsoppfølging. Flere av endringene skal også bidra til bedre ivaretagelse av fornærmede.

SPØRSMÅL NR. 805**Innlevert 31. desember 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen****Besvart 8. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hvilke vurderinger er gjort av de omstendigheter jussprofessor Johan Giertsens i VGs nettsak av 10.12.23 påpeker om granskningsutvalget regjeringen har nedsatt for å undersøke saken om Nasjonal sikkerhetsmyndighets ulovlige lån, og det bes særlig om en utfyllende kommentar til den forfatningsrettslige problemstillingen om at et av Stortingets organer (Riksrevisjonen) kan bli gransket av et utvalg som arbeider på oppdrag fra regjeringen?

BEGRUNNELSE:

Det vises til VGs nettsak av 10.12.23 hvor jussprofessor Johan Giertsen uttaler seg om det granskningsutvalget regjeringen nå har nedsatt for å undersøke saken om Nasjonal sikkerhetsmyndighets ulovlige lån. De problemstillingene det bes om å få opplyst hvordan statsråden og departementet har vurdert, hitsettes i det følgende:

«Jusprofessor Johan Giertsen ved Universitetet i Bergen sier at Stortinget bør bli oppdragsgiver for granskningen, ikke regjeringen.

– Det er bare Stortinget som kan gi grønt lys for å pådra staten gjeld. Det står i Grunnloven. Da er vi i den innerste kjernen av Stortingets kontroll av forvaltningen, sier Giertsen.

Han viser til striden om avtaleutkastet som ble lagt frem for Justisdepartementet og Kommunaldepartementet i slutten av mai i fjor.

– Den avgåtte NSM-sjefen opplyste til VG «at departementet var kjent med at NSM ville inngå en «leieavtale med innebygget finansiering». Justisdepartementets håndtering blir derfor en del av granskningen, sier han.

– Regjeringen bør ikke være oppdragsgiver for en granskning der et departement kan komme i skuddlinjen, og der statsrådets ansvar kan bli et spørsmål, sier han.

Fem departementer kan bli berørt av granskningen Mehl har varslet, ifølge Justisdepartementet.

Han mener at en kommisjon nedsatt av Stortinget bør stå for granskningen av NSM. På grunnlag av undersøkelsen kan Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité i etterkant gå inn i saken.

– Det er så mye gravearbeid her, at det mest hensiktsmessige vil være et eget granskingsutvalg. Så må Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité foreta den politiske vurderingen av dette i fase to, sier Giertsen.

Riksrevisjonen har varslet at de må gå gjennom sitt arbeid med NSM i 2022 på nytt. De kan derfor bli gransket i regjeringens varslede undersøkelser. Offisielt er Riksrevisjonen en del av Stortinget.

Giertsen advarer mot at regjeringen får granske et av Stortingets organer.

– Et tema i granskningen kan bli om Riksrevisjonens kontroll av NSM har vært forsvarlig. Riksrevisjonen er et organ for Stortinget. Stortinget bør ikke akseptere at en granskning iverksatt av regjeringen skal undersøke et organ for Stortinget, sier Giertsen.»

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/VPA8vr/jus-professor-mener-stortinget-maa-granske-nsm-skandalen>

Svar:

Jeg viser til at regjeringen har satt ned et uavhengig utvalg som skal foreta en gjennomgang og vurdering av saksbehandlingen og beslutningsprosesser i Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) i denne saken. Utvalget har også i sitt mandat, i den grad det er relevant, å gjennomgå og vurdere dialogen med blant annet privat utleier og långiver, Justis- og beredskapsdepartementet, Forsvarsdepartementet, Utenriksdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet og Statsbygg, samt saksbehandlingen i relevante departementer og etater knyttet til saken. Utvalgets rapport skal foreligge innen 1. mars 2024.

Jeg registrerer også at Riksrevisjonen har uttalt at de også vil gå gjennom sin revisjon av NSM for 2022 på nytt.

SPØRSMÅL NR. 806**Innlevert 31. desember 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen****Besvart 4. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Forlangte Justis- og beredskapsdepartementet at den endelige avtalen for leie av lokaler til Nasjonal sikkerhetsmyndighet på Fornebu skulle forelegges departementet for godkjenning før avtaleinngåelse, eller var NSM gitt tillatelse til å ferdigforhandle og kontrahere uten at den endelige avtalen skulle godkjennes av departementet?

BEGRUNNELSE:

På bakgrunn av de opplysninger som har fremkommet i saken om Nasjonal sikkerhetsmyndighets ulovlige lån fra Norwegian Property – og Justis- og beredskapsdepartementets rolle ved avtaleinngåelsen – er det relevant og

ønskelig å få vite hvilken kontroll departementet førte med innholdet i leieavtalen for NSMs lokaler på Fornebu.

Svar:

Slik jeg har redegjort for Stortinget gjennom Prop. 34 S (2023-2024) var Justis- og beredskapsdepartementet ikke kjent med den endelige leieavtalen som Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) inngikk for Snarøyveien 36, før den 7. november 2023. Jeg viser til at regjeringen har satt ned et uavhengig utvalg som skal foreta en gjennomgang av NSMs inngåelse av leieavtale med privat utleier for leie av lokalene som omtalt over, herunder låneavtaler som ble inngått i den forbindelse. Utvalgets rapport skal foreligge innen 1. mars 2024.

SPØRSMÅL NR. 807**Innlevert 31. desember 2023 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati****Besvart 10. januar 2024 av forsknings- og høyere utdanningsminister Sandra Borch****Spørsmål:**

Hva tenker statsråden om at NOKUT først avlyste søknadsfristen 1. mars 2024 og senere opplyser om at de ikke kan behandle allerede mottatte søknader fra utdanningsinstitusjonene før to kalenderår senere, er dette en prioritering som statsråden deler, og vil statsråden gjøre noe for å sørge for at søknader behandles raskere enn det NOKUT nå har indikert?

BEGRUNNELSE:

Jeg vil begynne med å ønske statsråden et godt nyttår.

NOKUTs samfunnsrolle er å akkreditere og føre tilsyn med utdanningsinstitusjonens kvalitetsarbeid. Gjennom å føre tilsyn med kvalitetsarbeidet skal NOKUT bidra til å styrke institusjonenes evne til å kvalitetssikre og videreutvikle sine utdanninger.

Jusutdanning søkte akkreditering av bachelorgrad i jus til NOKUT innen søknadsfristen 15.09.2023, «Bachelor i næringslivsjus og offentlig rett». Vanligvis vil det ta

3-6 måneder å få ferdig behandlet en søknad om høyere utdanning.

Den 30.10.2023 mottok Jusutdanning de brev fra NOKUT, som ble sendt til alle fagskoler i Norge, om at det i 2024 kun vil være mulig å søke om akkreditering for fagskoleutdanninger til fristene i august og september. Det vil ikke være søknadsfrister våren 2024. NOKUT har med andre ord fjernet den offisielle søknadsfristen 1. mars i 2024. Dette gjør det i følge Jusutdanning umulig for dem å oppdatere sine nåværende utdanninger og å skape nye høyere yrkesfaglige utdanninger før tidligst høsten 2024.

Den 07.12.2023 mottok Jusutdanning de på ett nytt brev fra NOKUT om vesentlig forsinket behandlingstid av allerede innsendte søknad om bachelorgrad i jus, og at NOKUT de ikke vil kunne behandle søknaden i løpet av hele 2024, før året engang har startet.

Det stilles med dette betimelige spørsmål rundt NOKUTs evne til å ivareta og kvalitetssikre høyere utdanning når utdanningsinstitusjonene ikke får behandlet sine søknader før to kalenderår senere.

Dette hindrer utdanningsinstitusjoner i å kunne utvikle, oppdatere og skape nye utdanninger som etterspørres av næringslivet og det offentlige.

Svar:

Takk for et godt spørsmål. Jeg kan forsikre representanten Himanshu Gulati om at saksbehandlingstiden ved NOKUT opptar meg.

Det å behandle søknader om akkreditering av høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleutdanning) er en tidkrevende og omfattende prosess, som innebærer bruk av eksterne sakkyndige. For at studentene skal få utdanningstilbud som er kvalitetssikrede og relevante, kan ikke NOKUT lempe på saksbehandlingsreglene på en måte som kan medføre svekket kvalitet i de akkrediterte studiene. Men arbeidet for å korte ned saksbehandlingstiden er satt i gang gjennom digitalisering og forenkling av rutiner ved NOKUT, og ved at NOKUT i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2023 fikk en tilleggsbevilgning på 3,5 millioner kroner. Midlene var til omstilling og for å styrke arbeidet med akkreditering av nye fagskoleutdanninger og etablere institusjonsakkreditering i høyere yrkesfaglig utdanning. NOKUT rapporterer at dette samlet gjør at de i 2023 har kunnet behandle mer enn dobbelt så mange søknader om akkreditering av fagskoleutdanninger enn de hadde planlagt.

Økningen i søknadsmengden innenfor høyere yrkesfaglig utdanning og høyere utdanning de siste årene gjør likevel at det vil ta noe tid å korte ned saksbehandlingstiden for de ulike akkrediteringssøknadene. Jeg forventer at situasjonen vil bli bedre i løpet av inneværende år. I tildelingsbrevet til NOKUT for 2024 står blant annet følgende:

Kunnskapsdepartementet forventer at NOKUT prioriterer og styrker arbeidet med å behandle akkrediteringssøknader i høyere yrkesfaglig utdanning og høyere utdanning i 2024. Kunnskapsdepartementet forventer videre at NOKUT omprioriterer ressurser til akkrediteringsarbeidet innenfor eksisterende rammer. Kunnskapsdepartementet ber NOKUT arbeide videre med å effektivisere saksbehandlingen av søknader om akkreditering med sikte på å få ned behandlingstiden, både gjennom tiltak i egen virksomhet og gjennom målrettet dialog med universitetene, høyskolene og fagskolene. NOKUT må vurdere hvordan dette kan gjøres innenfor rammen, uten at det går utover andre lovpålagte oppgaver.

Når det gjelder høyere utdanning, vil jeg også vise til at et forslag til ny universitets- og høyskolelov for tiden er til behandling i Stortinget (Prop. 126 L (2022-2023)). En ny lov vil medføre behov for å gjennomgå hele forskriftsverket på området, inkludert det som gjelder kvalitetssikring. I tillegg vil jeg minne om at Riksrevisjonen har gjennomgått arbeidet med kvalitet i høyere utdanning, Dokument 3:14 (2022–2023) Universiteta og høyskulane sitt arbeid

med å videreutvikle kvaliteten i studieprogramma. I tildelingsbrevet har departementet på den bakgrunn bedt NOKUT vurdere tiltak for forenklinger basert på Riksrevisjonens funn når NOKUT utarbeider forslag om nye regler for kvalitetssikring av høyere utdanning. Dersom forslaget til ny lov blir vedtatt av Stortinget, vil forskriftsbestemmelsene om kvalitetssikring bli fastsatt av Kunnskapsdepartementet; det vil ikke lenger være hjemmel for en studietilsynsforskrift fastsatt av NOKUT. Jeg har stor tro på at egeninitierte og egenutviklede effektiviseringstiltak ved NOKUT kombinert med nytt, forenklet regelverk for kvalitetssikring på noe sikt vil kunne redusere behandlingstiden for søknader om akkreditering av høyere utdanning ved NOKUT.

Ettersom representanten Himanshu Gulati spesielt viser til at NOKUT har avlyst noen søknadsfrister våren 2024, vil jeg gjøre oppmerksom på at NOKUT har beholdt fristene og dermed prioritert søknadene om akkreditering av fagområde for fagskolene og ph.d. for høyskolene. Samlet forventer jeg at avlysning av søknadsfrister for akkreditering av enkeltutdanninger våren 2024 skal gi rom til å prioritere fagområdeakkreditering og dermed på sikt redusere søknadsmengden og saksbehandlingstiden i NOKUT.

Jeg kan forsikre representanten Himanshu Gulati om at jeg vil følge utviklingen i NOKUTs arbeid med akkreditering og kvalitetssikring nøye fremover.

SPØRSMÅL NR. 808**Innlevert 2. januar 2024 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad****Besvart 9. januar 2024 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Jeg har blitt kontaktet av en person som arbeider på en vekstbedrift i varig tilrettelagt arbeid. Han får ikke levere elektronisk sykemelding, med begrunnelse om at han ikke er registrert i Aa-registeret. Hans opplevelse er at dette medfører at han ikke blir inkludert, og at det er tungvint.

Er dette riktig praktisering av regelverket og dersom regelverket skal være slik, ønsker statsråden å gjøre det mulig for arbeidstakere på VTA å bruke elektronisk sykemelding?

Svar:

I utgangspunktet er dette et administrativt spørsmål hvor ansvaret er delegert til Arbeids- og velferdsetaten (NAV). Mitt departement har mottatt flere henvendelser om denne problemstillingen fra enkeltbrukere og organisasjoner. På bakgrunn av disse har departementet vært i kontakt med Arbeids- og velferdsdirektoratet. Arbeids- og velferdsdirektoratets begrunnelse for at man ikke kan benytte elektronisk sykemelding til deltakere i VTA er som følger.

AA-registeret er et register over arbeidstakere og arbeidsgivere opprettet av NAV, Skatteetaten og Statistisk sentralbyrå i fellesskap. I AA-registeret blir bonuslønn til deltakere i VTA ikke registrert som ordinært arbeidsforhold, men som «pensjon eller andre ytelser». Det innebærer bl.a. at NAV ikke har mulighet til å hente opp korrekt arbeidsgiver i systemet, noe som er en forutsetning for å kunne gi elektronisk sykemelding.

Årsaken til at bonuslønn i VTA ikke registreres som et ordinært arbeidsforhold er at VTA-deltakere er innvilget full uføretrygd fordi de er vurdert å ikke kunne ha ordinært arbeid på grunn av uførhet.

Jeg har forståelse for at det kan oppleves som tungvint å ikke få elektronisk sykemelding og ønsker i utgangspunktet at det å ha arbeid gjennom VTA skal ligge så tett opp til et ordinært arbeidsforhold som mulig. Mitt departement utreder for tiden flere andre problemstillinger med relevans for VTA, blant annet oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak om regelendringer som åpner for varig oppfølging i VTA i ordinær virksomhet. Jeg vil se på hvordan problemstillingen representanten tar opp, kan bli med i disse arbeidene.

SPØRSMÅL NR. 809**Innlevert 2. januar 2024 av stortingsrepresentant Nikolai Astrup****Besvart 10. januar 2024 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Kan statsråden legge frem en oversikt over antall fastprisavtaler på strøm som er inngått i de ulike prisområdene siden ordningen ble opprettet, hvilken pris avtalene har ligger på i snitt per måned og en oversikt over de rimeligste avtalene i hver prissone på månedsbasis?

BEGRUNNELSE:

Ifølge en artikkel i Dagens Næringsliv 12. desember 2023 har mange bedrifter tapt penger på fastprisavtalene de inngikk mot slutten av 2022. I Debatten og Politisk kvarter

på NRK i oktober 2022 bedyret statsråden at vi burde se et stort volum av avtaler mellom 50 øre og 1 krone.

Svar:

I 2022 steg strømprisene i enkelte deler av landet til nivåer få var forberedt på. Det var flere forhold som lå bak de høye strømprisene. Både lokale værforhold og Russlands invasjon av Ukraina, med påfølgende stans i europeisk import av russisk gass, trakk prisene opp. Dette aktualiserte for mange bedrifter behovet for å kunne planlegge og forutse utgiftene sine og ta gode beslutninger knyttet

til bruk av strøm. Tilbudet av fastprisavtaler til næringslivet var begrenset. Noe av grunnen til dette var at kraftselgeren måtte betale grunnrenteskatt som var beregnet ut fra spotprisen, uavhengig av hva kraften hadde blitt solgt for. Kraftprodusentene ønsket ikke å ta risikoen for at spotprisen kunne ligge høyere enn kontraktsprisen, og at de dermed måtte betale grunnrenteskatt som om salgspotprisen var høyere enn det den egentlig var. Regjeringen besluttet å endre regelverket, som ble vedtatt ifm. statsbudsjettet for 2023.

Nå kan kraftprodusenter via strømselskapene selge kraft til fastpris, til de bedriftene som ønsker det, uten å risikere å måtte betale grunnrenteskatt på ikke oppnådde inntekter. Faktum er at vi med det nye kontraktsuntaket i grunnrenteskatten for vannkraft har lagt til rette for et bedre tilbud av fastprisavtaler enn det bedrifter tidligere hadde. Dette er bra for bedrifter som ønsker mer forutsigbarhet rundt sine strømkostnader.

Gjennomsnittlig spotpris for prisområde NO1 var i 2021 94,56 øre/kWh. I NO2 var den noen få øre høyere, 94,83 øre/kWh. I 2022 var gjennomsnittlig spotpris i NO1 241,45 øre/kWh, mens den i NO2 var 254,99 øre/kWh. I 2023 var gjennomsnittlig spotpris i NO2 på 113,29 øre/

kWh, mens den var 95,45 øre/kWh i NO1. I løpet av 2023 har strømprisene altså gått betydelig ned fra de ekstraordinært høye nivåene vi så gjennom 2022. Det skyldes blant annet høyere fyllingsgrad i mange vannmagasiner.

Fastprisavtalenes priser bestemmes av hvilke forventninger markedet har til fremtidig kraftpris. Derfor tilbys også mange fastprisavtaler til en lavere pris nå enn ved starten av 2023. De siste ukene i 2023 var det i prisområde NO2 mulig å tegne fastprisavtaler til under 63 øre/kWh, for en 5- eller 7-årskontrakt og under 70 øre/kWh for de korteste kontraktene på 3 år. I oktober 2022 var det stor skepsis til mine påstander om at det ville gå an å tegne fastprisavtaler til mellom 50 øre og 1 krone, om ett til to, kanskje tre, år, nå ser vi priser som ligger i nettopp det sjiktet. Lyse Energi viser i en artikkel i DN fra 15. desember 2023 til at deres kunder totalt sett har spart et tosifret antall millioner kroner på å inngå fastprisavtaler, sammenlignet med å kjøpe kraft på spotmarkedet.

Regjeringen har vært opptatt av å bidra til å bygge opp et marked for fastprisavtaler, samtidig som vi er klare på at ulike bedrifter har ulike behov. Det er bedriftene selv som må ta beslutningen om hvorvidt fastprisavtaler er et riktig valg for dem.

SPØRSMÅL NR. 810

Innlevert 2. januar 2024 av stortingsrepresentant Seher Aydar

Besvart 4. januar 2024 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Nasjonal helse- og samhandlingsplan skulle vært lagt frem i løpet av høsten 2023. Det er siden informert om at planen var forsinket til over nyttår.

Når blir nasjonal helse- og samhandlingsplan lagt fram?

Svar:

Regjeringen vil legge frem stortingsmeldingen om Nasjonal helse- og samhandlingsplan så snart som mulig, og sikter på fremleggelse slik at Stortinget kan behandle meldingen i vårsesjonen.

SPØRSMÅL NR. 811**Innlevert 3. januar 2024 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 10. januar 2024 av digitaliserings- og forvaltningsminister Karianne O. Tung****Spørsmål:**

Mente statsråden jula 2023 eller en senere jul når hun i Stortinget sa regjeringen skal avgjøre saken før jul?

BEGRUNNELSE:

"Vi skal avgjøre saken før jul" sa statsråden i svar til meg i Stortinget 4. desember på når det blir avklart strukturen for statsforvalterembetene.

Svar:

I forbindelse med delingen av fylker fra 1. januar 2024 pågår det en vurdering av den framtidige statsforvalterstrukturen. Jeg hadde som ambisjon å avklare dette før jul i 2023. Saken er krevende med mange og dels motstridende hensyn. Den berører om lag 1 000 ansatte hos statsforvalterne, og det er viktig å forankre en beslutning som kan stå seg over tid. Jeg har derfor hatt behov for å bruke noe mer tid på å beslutte saken.

Regjeringen tar sikte på å avklare framtidig statsforvalterstruktur i løpet av kort tid.

SPØRSMÅL NR. 812**Innlevert 3. januar 2024 av stortingsrepresentant Aleksander Stokkebo****Besvart 11. januar 2024 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Ber om at svaret gis med henvisning til de aktuelle hjemlene; når og på hvilke vilkår kan Arbeidstilsynet i dag innhente opplysninger fra tredjepart, og hvilke tredjeparter kan de innhente informasjon fra?

BEGRUNNELSE:

Stortinget har vedtatt følgende:

"Stortinget ber regjeringen utrede forslag som sikrer Arbeidstilsynet adgang til å hente informasjon fra flere aktører, en såkalt tredjepart, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte."

Jeg ønsker å få en nærmere klargjøring av dagens rettstilstand.

Slik jeg forstår det har Arbeidstilsynet, eksempelvis, begrenset tilgang på arbeidsgivers kontoopplysninger vedrørende lønnsutbetalinger og innbetalt skatt, utover de tilfellene der de gjennom A-krimssamarbeidet gjør felles kontroller med Skatteetaten.

Det er viktig at Arbeidstilsynet kan kontrollere at de opplysningene arbeidsgiver på stedet gir er korrekte, også når de foretar selvstendige kontroller.

Svar:

Etter arbeidsmiljøloven § 18-5 skal enhver som er underlagt tilsyn etter loven, når Arbeidstilsynet krever det og uten hinder av taushetsplikt, fremlegge de opplysninger som anses nødvendige for utøvelsen av tilsynet.

Bestemmelsen forstås slik at opplysningsplikten gjelder den eller de virksomheter som tilsyn er rettet mot. I spørsmål om innleiereguleringen, er det i den sammenheng for øvrig lagt til grunn at relevante opplysninger kan kreves både av innleie- og utleievirksomheten, jf. Prop. 61 LS (2019-2020) punkt 2.6.3.1.

Som stortingsrepresentanten viser til i sin beskrivelse av bakgrunnen for sitt spørsmål, kan Arbeidstilsynet dessuten i betydelig grad, og uten hinder av taushetsplikt, få opplysninger fra andre myndigheter i offentlig a-krimssamarbeid, jf. a-kriminformasjonsforskriften. Det finnes også andre bestemmelser som gir grunnlag for deling av opplysninger mellom offentlige myndigheter, for eksempel forvaltningsloven § 13 b nr. 5 og 6.

For øvrig har Arbeidstilsynet ikke noen særskilt hjemmel for å innhente opplysninger fra «tredjeparter», for å få verifisert opplysninger innhentet fra virksomhetene. Arbeidstilsynet har for eksempel ikke anledning til å inn-

hente opplysninger fra banker eller andre finansinstitusjoner om lønnsutbetalinger e.l.

Som representanten er kjent med, er departementet i gang med å utrede Arbeidstilsynets tilsyns- og sanksjon-

shjemler i bredt. Hvilke opplysninger Arbeidstilsynet bør ha hjemmel til å kreve – og av hvem – er en del av dette arbeidet.

SPØRSMÅL NR. 813

Innlevert 3. januar 2024 av stortingsrepresentant André N. Skjelstad

Besvart 11. januar 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Vil statsråden ta initiativ overfor Norske Tog AS for å få dem til å få gjort deler av vognene på Jærbanen om til sykkelvogner under midtlivsoppgradering?

BEGRUNNELSE:

Jærbanen trafikkeres av 12 togsett med italienske type 72-tog som nærmer seg 20 år gamle. Disse togene skal de neste årene få en midtlivsoppgradering. Når togene kommer tilbake er de både mer moderne og pålitelige, og klare for mange flere år i trafikk.

Jærbanen er populær og er med over 5 millioner reisende årlig det største togmarkedet i landet utenfor Oslo. Den strekker seg fra Stavanger sentrum i nord til Egersund i sør og fungerer som et komfortabelt og relativt pålitelig reisemiddel for innbyggere i regionen både til hverdag og fest. Sykkel er et annet populært og effektivt transportmiddel, spesielt på korte avstander og i by er sykkel en sterk konkurrent til bilen.

Sykkelvogn på toget kombinerer to populære transportmidler. På tog i Danmark, Tyskland, Nederland og flere andre land er det etablert vogner som er tilrettelagt for sykkel. Togreisende kan da sykle til togstasjonen, ta meg seg sykkelen på toget og sykle videre når toget er fremme ved stasjonen. Ved å kombinere sykkel med tog, kan man dra nytte av togets hastighet og sykkelens smidighet for å komme raskt fram.

Sykkelvogn vil tilgjengeliggjøre toget for enda flere. Sykkelvogn på toget kan klargjøres enkelt ved å erstatte noen av de vanlige setene med sykkelstativer. Ettersom alt innholdet i vognene nå uansett skal oppgraderes er dette en god mulighet til å få gjort noe med dette nå.

Å legge til rette for mer sykkel på tog vil støtte opp under to viktige mål, både for klima og næringsutvikling. Å gjøre det mulig for enda flere å reise kollektivt på jobb vil bidra til å nå nullvekstmålet, og å gi flere tilgang til syk-

kelopplevelser på Jæren vil støtte opp under reiselivssatsingen der.

Jæren er godt tilrettelagt for helårssykling. Det flate og sykkelvennlige jærlandskapet strekker seg rundt store deler av Jærbanen med noen kuperte unntak lengst nord og sør på strekningen.

Svar:

Jærbanen er en av de mest trafikkerte jernbanelinjene i Norge. I 2023 passerte antall reisende fem millioner, etter en jevn vekst gjennom året. Veksten i antall reisende de siste ti årene har vært nærmere 70 prosent. Vekst i antall reisende, og gjennomførte tilbudsforbedringer (flere avganger) har ført til at kapasiteten på Jærbanen er svært høyt utnyttet. Et forbedret tilbud og en sterk vekst i antall reisende er selvsagt svært gledelig, men innebærer også utfordringer når det gjelder driftsstabilitet, og ikke minst trengsel om bord i togene.

Som Stortingsrepresentanten påpeker: Jærbanen trafikkeres i dag av 12 togsett av type 72. De fleste rushtidsavgangene på banen kjøres med enkle togsett pga. begrenset tilgang på kjøretøy, noe som fører til mange ståplasser. Det har også vært utfordringer knyttet til punktligheten på Jærbanen som følge av høy kapasitetsutnyttelse og dermed økt sårbarhet ved driftsforstyrrelser.

Eventuell tilførsel av nye kjøretøy vil ikke være aktuelt før nye lokaltog til Østlandet er levert og satt i ordinær trafikk. Dersom det i fremtiden blir overført nyere togsett til Jærbanen med fleksiarealer for sykkel, vil dette gi bedre muligheter for å ta med sykkel i togene.

Type 72 er nå midt i livet, og i juli 2021 ble det inngått en avtale mellom Norske tog (som eier togene) og togprodusenten Alstom om en såkalt midtlivsoppgradering av alle 36 togsett av denne typen. De første oppgraderte togene skal etter planen settes i drift på Jærbanen i løpet av året, og deretter fortløpende i henhold til en avtalt leveringsplan. Her har det allerede oppstått forsinkelser og

det anslås at siste tog vil bli levert desember 2026, om lag ett år etter opprinnelig plan.

I forbindelse med kontraktstildelingen ble det vurdert å legge til rette for sykkelplasser, på bekostning av sitteplasser. Men hensynet til kapasiteten om bord og behov for sitteplasser ble vurdert som viktigere. Det forventes dessuten en fortsatt sterk vekst i kollektivtrafikken på Nord-Jæren, og fjerning av sitteplasser til fordel for sykkel vil forsterke utfordringene med ståplasser og trengsel.

Utformingen av togsettet ble besluttet i 2020. Dersom utformingen nå endres for å legge til rette for sykkelplasser vil det gi en ytterligere forsinkelse av anskaffelsen og økte kostnader.

Avslutningsvis vil jeg understreke at det skal legges til rette for at man kan bruke sykkel som en del av reisen, bl.a. med plass til sykkelparkering rundt stasjonene. Det er også viktig at det legges til rette for mikromobilitetsløsninger som bysykkel der det er grunnlag for det.

SPØRSMÅL NR. 814

Innlevert 3. januar 2024 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen

Besvart 11. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Ifølge politiet beskriver PST i en oppdatert trusselvurdering at kirker og kristne forsamlingssteder fremstår som aktualiserte terrormål i Europa. Dette førte til midlertidig bevæpning av politiet nyttårshelgen.

Kan statsråden redegjøre for hva slags krefter eller hva slags ideologi(er) som i hovedsak er en terrortrussel mot kirker og kristne forsamlingssteder i Norge?

BEGRUNNELSE:

Terrorisme og trusselen fra terror er stadig økende. At kristne mennesker og forsamlingssteder fremstår som aktualiserte terrormål, bidrar til økt frykt hos befolkningen.

Spørsmålsstiller vil vite fra hvilke type mennesker og miljøer regjeringen frykter det kan begås terror mot de kristne miljøer i Norge. Å identifisere disse menneskene og miljøene er viktig, slik at enkeltmennesker kan ta sine forhåndsregler og at samfunnet som helhet kan ta bedre informerte politiske avgjørelser hva gjelder disse ond-sinnede kreftene for fremtiden.

Svar:

Terrortrusselen i Norge i dag er moderat. Det betyr at en eller flere aktører kan ha evne og vilje til å gjennomføre terror i Norge.

Samtidig er terrortrusselen uforutsigbar, og kan endre seg raskt. Etter Hamas sitt angrep i Israel 7. oktober i fjor, og Israels påfølgende krigføring på Gaza, har konflikten i Midtøsten blusset opp. EU-kommisær Ylva Johanson advarte rett før jul om «enorm risiko» for terrorangrep i Europa. Hun setter dette i sammenheng med økt polaris-

ering i samfunnet og flere terrorrelaterte hendelser med dødelig utfall i europeiske byer. Dette berører også oss i Norge.

PST vurderte 30. desember 2023 at kirker og kristne forsamlingssteder fremstår som aktualiserte terrormål i Europa i lys av krigen i Gaza. Denne oppdateringen var hovedsakelig ment som beslutningsstøtte til politiet. PST har over noe tid i sine vurderinger vist til at israelske og jødiske mål, herunder synagoger, er aktualisert som terrormål. Imidlertid fremkommer det i propaganda senest fra terrorgruppen IS at også kristne og kirker er aktuelle mål. Dette er reflektert i en økning i avveggede og gjennomførte angrep mot disse målkategoriene i 2023, i Europa.

Jeg vil samtidig fremheve at PST ikke er kjent med konkrete trusler i Norge mot kirker eller religiøse forsamlingssteder, men viser til at personer som følger IS-propaganda kan bli inspirert.

Det er en hovedoppgave for oss å ivareta tryggheten til alle i Norge. PST følger trusselbildet tett, og samarbeider med politiet og andre aktører for å redusere risikoen for at terror skal skje. Det å være åpen om endringer i trusselbildet er en viktig del av arbeidet med å gjøre oss i stand til å gjøre gode vurderinger om tiltak som kan redusere risiko.

SPØRSMÅL NR. 815**Innlevert 3. januar 2024 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 10. januar 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Vil samferdselsministeren vurdere å forby piggedekkkavgift i Norge og i Oslo, med bakgrunn i at piggedekk hindrer ulykker og er betydelig sikrere på såpeglatt isføre med heile fire billengder kortare bremselengde?

GRUNNGJEVING:

Glatte vegar har vore og er eit svært stort problem mange stader i landet.

I Oslo har det vore store utfordringer med glatte vegar, og glatte vegar oppstår også fordi vegbanen blir polert av piggfrie dekk.

Mange har vore ute og advart om den lave piggedekkkandelen, og det er liten tvil om at piggedekk på isføre har stor betydning. Nokon forsøker seg med at piggedekk ikkje er like gode som piggfrie dekk på ulike fører, men dei fører som medfører store problemer for bilistane er det udiskuterbart ein stor fordel med piggedekk.

Bremselengde på is har piggfrie dekk neste fire billengder kortare bremselengde eller piggfrie dekk, dette er ein betydeleg forskjell.

For ganske nøyaktig eit år sidan hadde brøytesjefen i Bærum kommune eit oppslag i NRK, der han uttalte:

"Den store mengden med snø har gitt trafikale utfordringar. Brøytesjef i Bærum kommune meiner fleire bør velje vinterdekk med piggar.

Kan gjere glatt føre glattare

– Når folk bremsar framfor til dømes ein fartshump eller ei rundkøyning med piggfrie dekk kan vegen bli glattare, fortel brøytesjef i Bærum kommune til NRK."

I Oslo er det innført piggedekkkgebyr om vinteren. Denne byen "bøtelegger" dei bilistane som køyrer på trygge og sikre piggedekk, medan andre med piggfrie dekk slepp dette gebyret.

Eg køyrer sjølv med piggedekk, og skal ALDRI ha noko anna på mine biler då alt anna enn gode piggedekk er uholdbart på skiftande vinterføre, og eg køyrer "litt bil" med ca. 50 000 km pr år.

Eg betalar "piggedekkkavgift" på trur eg ca. 1 400 kr pr sesong, noko som eg betalar med ein betydeleg bismak, når eg opplever å må køyre forbi bilar her i Oslo sentrum som står dønn fast og spinner med sine håplause piggfrie dekk.

Eg må altså betale for å køyre sikkert med mine nye gode piggedekk.

Svar:

Ein kommune kan i dag søkje Vegdirektoratet eller Samferdselsdepartementet om å innføre gebyr for bruk av piggedekk, dersom omfang og utbreiing av miljøproblem knytte til piggedekkkbruk krev det. Bruk av piggedekk er hovudårsaka til produksjon av helseskadeleg svevestøv, og å redusere piggedekkkbruken er eit viktig tiltak for å betre luftkvaliteten i byar og tettstader.

I spørsmålet til stortingsrepresentant Sve er omsynet til trafikktryggleik nemnt som eit argument for å fjerne moglegheita til å innføre piggedekkkgebyr. Piggedekk og piggfrie dekk har ulike eigenskapar, der piggedekk har hatt ein effekt på trafikktryggleik på vegar som er isdekte. I seinare tid har likevel ein stadig aukande del av køyretøyflåten blitt utstyrt med førarstøttesystem og kvaliteten på piggfrie vinterdekk har blitt betre, noko som har bidrege til ein reduksjon av piggene sin effekt for trafikktryggleiken. Ifølgje Trafikktryggleikhandboka, som seinast blei revurdert i 2020, heiter det at piggedekk har ein liten effekt på reduksjon av risiko for trafikkulykker samanlikna med piggfrie vinterdekk.

Fjerning av piggedekkkavgift vil dermed medføre ei liten reduksjon av risikoen for ulykker. Ettersom piggedekkkgebyr påverkar piggedekkkandelen i stor grad, vil fjerning av kommunane sin moglegheit for å bruke piggedekkkgebyr vere uheldig med tanke på moglegheita for å sikre god luftkvalitet for befolkninga, og etterleving av forureiningsforskrifta sine grenseverdier for svevestøv. For regjeringa er det viktig at kommunane, som forureiningsstyresmakt for lokal luftforureining, har eit god verktøykasse for å kunne sikre rein luft til befolkninga. Tiltak som reduserer piggedekkkbruk er særleg kostnadseffektive tiltak, og det er ikkje aktuelt for meg å fjerne kommunane sin moglegheit til å søkje om å innføre ei piggedekkkgebyrordning.

SPØRSMÅL NR. 816

Innlevert 3. januar 2024 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 11. januar 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan samferdselsministeren leggje fram berekna samla kostnad for bilbruk fordelt mellom by og distrikta, med grunnlag 20 000 km i året, berekna for året 2021, kontra 2024, samt leggje fram detaljert oppsett over bompengetakstane i alle bompengeprojekt og bypakkar i året 2021, samt dei nye takstane for 2024?

GRUNNGJEVING:

Bilistane er under kraftig "angrep" der lommeboka til disse skal kraftig tømast av staten..

Før jul kom tall frå SSB som viser at folk i dei minst sentrale strøkene kontra sentrale strøk allereie betaler ca. 15 000 kr. meir for transport.

Med regjeringa sine kraftige aukar innan drivstoffavgifter vil også distrikta bli ramma spesielt med bakgrunn i at dei som faktisk Må køyre bil får betydeleg auka utgifter. Bompengane er også der auka.

I bynære strøk har folket der fått auka sine bompengutgifter kraftig, samt at innbyggjarane også der får dei merke dei stadig stigande drivstoffkostnadane.

Det er slik at mange i og rundt dei store byane også er heilt avhengige av bilen i sitt daglige virke, ved køyring av ungar til barnehage, skule og fritidsaktivitetar mm og til jobb.

Felles for både by og land er at bil og bilbruk blir betydeleg dyrare i 2024, og dette kjem i tillegg til kraftig auke i skattar, avgifter, straumprisar og matvareprisar og ei rente som fyk til himmels.

Tabell: Samla særavgifter på bensin og mineralolje samt trafikkforsikringsavgifta på personbilar. 2021-2024.

	Særavgift på bensin	Særavgift på mineralolje	Årsavgift/trafikkforsikringsavgift
	Faste 2024-kroner per liter	Faste 2024-kroner per liter	Faste 2024-kroner per år per køyretøy
2021	7,42	6,01	3 568
2022	7,40	6,13	3 273
2023	7,17	5,66	3 175
2024	7,34	5,88	2 774

Kjelder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Vedlagt følger også eit vedlegg med oversikt over takstar i alle bompengeprojekt, spesifisert per bomstasjon i januar 2021 og januar 2024. Følgjande takstar er inkluderte:

- Takstar for takstgruppe 1 og bensinbilar der det er miljødifferensierte takstar.

Svar:

Eg tolkar spørsmålet til å dreie seg om kostnader knytta til bilbruk og skilje mellom by og distrikt, inkludert ein oversikt over bompengetakstar.

Kostnader knytta til bilbruk vil avhenge av fleire føresetnader, som mellom anna biltype, køyremønster, drivstofftype, forsikring osv. Eg finn det derfor ikkje føremålstenleg å leggje ved ei detaljert berekning for bilbruk. Nokre kostnader, som for eksempel drivstoffavgift og trafikkforsikringsavgift, vil ikkje variere rundt om i landet. Bompengar vil likevel variere avhengig av strekninga bilisten køyrer.

Det har generelt vore ei høg prisauke i samfunnet frå 2021 til 2024 som mellom anna har resultert i høgare prisar for bilbruk. Som følgje av prisauka har bompengetakstane òg auka. Tabellen nedanfor viser at særavgiftene på bil ikkje har auka i faste 2024-kroner, men heller blitt redusert.

Representanten hevdar at regjeringa har auka drivstoffavgiftene kraftig. Det er ikkje riktig. Særavgiftene på drivstoff er reduserte under denne regjeringa. I tillegg er trafikkforsikringsavgifta redusert slik at særavgiftene for både å eige og bruke køyretøy, er redusert. Tabellen nedanfor viser samla særavgifter på bensin og mineralolje samt trafikkforsikringsavgifta (tidlegare årsavgifta) for å eige personbilar mv. (avgiftsgruppe a). Avgiftssatsane er konvertert til faste 2024-kroner ved hjelp av konsumprisindeksen.

- Takstar for takstgruppe 2 og Euro 6-køyretøy der det er miljødifferensierte takstar

- Takstar i rushtid for begge takstgrupper (og bensin og Euro 6) for prosjekt som har tidsdifferensierte takstar.

- Redusert takst for nullutsleppskøyretøy i takstgruppe 1 for prosjekt utan miljødifferensierte takstar.

Vedlegg i pdf-format: <https://www.stortinget.no/dok15-202324-0816-vedlegg>

SPØRSMÅL NR. 817

Innlevert 3. januar 2024 av stortingsrepresentant Une Bastholm

Besvart 12. januar 2024 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

I årets første spørretime sa utenriksministeren at Norge ikke har sanksjoner mot Israel, slik vi har mot Russland, fordi det ikke foreligger et internasjonalt sanksjonsregime Norge kan slutte seg til.

Har utenriksministeren gjort egne undersøkelser, eller tatt andre konkrete initiativ, for å finne ut om det er interesse hos andre land til et slikt samarbeid om sanksjoner?

Svar:

Verken FNs sikkerhetsråd eller EU har vedtatt sanksjoner mot Israel. Norge har ikke tradisjon for å innføre sanksjoner alene. Regjeringen har heller ikke fullmakt i sanksjonsloven til å treffe vedtak om slik alenegang. Regjeringens syn har vært at det er multilaterale, globale og

bindende sanksjoner vedtatt av Sikkerhetsrådet eller andre tiltak som det er bred internasjonal oppslutning om, som har størst legitimitet og effekt for å påvirke en stat til å endre atferd.

I den nåværende politiske konteksten er det ikke realistisk å forvente at FNs sikkerhetsråd eller EU vil innføre sanksjoner overfor Israel knyttet til krigen.

Norge diskuterer kontinuerlig den israelsk-palestinske konflikten med andre land, inkludert ulike tiltak. Selv om den israelsk-palestinske konflikten er inne i en svært vanskelig tid, mener regjeringen likevel fortsatt at det er dialog, samarbeid og forhandlinger som vil bidra til en løsning på denne konflikten, og til å bedre situasjonen for den palestinske befolkningen. Regjeringens vurdering er derfor at vi er best tjent med å opprettholde dialog og kontakt med partene.

SPØRSMÅL NR. 818

Innlevert 3. januar 2024 av stortingsrepresentant Aleksander Stokkebo

Besvart 11. januar 2024 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Det er viktig at den som kjøper av en vare eller tjeneste har god nok informasjon til å ta veloverveide valg og unngå handel med useriøse.

Hva er status på arbeidet med å tilgjengeliggjøre mer seriøsitetsinformasjon overfor private virksomheter og forbrukere?

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til Solberg-regjeringens A-krimstrategi, forslag 8:

"På oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet og Finansdepartementet har Brønnøysundregistrene og Skatteetaten utarbeidet et forslag til et tverretattlig felles rammeverk for tilgjengeliggjøring av seriøsitetsinformasjon for både offentlige innkjøpere, private virksomheter og forbrukere."

Det har over lengre tid vært jobbet med rammeverk for å tilgjengeliggjøre relevant seriøsitetsinformasjon for

bedrifter og forbrukere, igangsatt under Solberg-regjeringen.

NHO v/Byggenæringens Landsforening (BNL) har blant annet deltatt i en pilot som Skatteetaten og Brønnøysundregisteret har utført på oppdrag fra Finansdepartementet og Nærings- og Fiskeridepartementet. Piloten omfattet både bedrift til bedrift (B2B) og forbrukermarkedet. B2B-gruppa tok utgangspunkt i modellen til Start-Bank. En rapport om pilotarbeidet skal ha blitt levert NFD i 2022.

Det er, slik jeg forstår det, behov for et eget forvaltningsområde med selvstendig hjemmelsgrunnlag, slik at forvalter har mulighet til å dele informasjon fra flere offentlige aktører i seriositetsøyemed. Dette hjemmelsarbeidet, for behandling og deling av seriositetsinformasjon, ligger meg bekjent fortsatt hos NFD.

Jeg ønsker å få en status på dette arbeidet.

Svar:

Kvalitetssikret informasjon fra offentlige etater kan gi verdifull informasjon som kan brukes i arbeidet mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Dersom offentlige myndigheter deler relevant informasjon, som for eksempel skatte- og avgiftsrestanser, med de som skal kjøpe varer og tjenester, kan det føre til mer bevisste valg av leverandører. Samtidig setter åpenhetsloven en ny standard for åpenhet og informasjonsutlevering. Selskapene som er underlagt denne loven er pålagt å rapportere og risikovurdere sine leverandører, og skal kunne dokumentere dette til alle som ber om informasjonen – også allmennheten.

SPØRSMÅL NR. 819

Innlevert 4. januar 2024 av stortingsrepresentant Dagfinn Henrik Olsen

Besvart 11. januar 2024 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Kommer statsråden til å ta en mer aktiv rolle, for å rydde opp i kaoset også kalt Nav?

BEGRUNNELSE:

Rett før jul kom en dom fra Høyesterett, som sier at Nav har feilpraktisert lovverket knyttet til søknadsfristen for utsatt fedrekvote, eller at NAV ikke kunne sette en frist for søknad om foreldrepenger som følge av reglene om sam-

Brønnøysundregistrene (BR) og Skatteetaten (SKE) har på oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet og Finansdepartementet vurdert mulighetsrommet og levert et forslag til et mulig rammeverk for tilgjengeliggjøring av seriositetsinformasjon, samt gjennomført en pilot.

Forvaltningsansvaret og hjemmelsgrunnlaget må imidlertid utredes grundig før man tar stilling til løsningskonsept. Det er ikke tilstrekkelig utredet om, hvordan og eventuelt hvor en sammenkobling av slik informasjon kan gjøres. Det må vurderes nærmere hvilke regler som gjelder og som skal gjelde for forvaltningsansvaret, bruk av opplysningene, viderebruk,

sammenstilling og deling. Det vil også være relevant å avklare hvilke regler som vil gjelde for arkivering og sletting av opplysninger, samt eventuelt ansvar overfor dem opplysningene gjelder når de deles videre innenfor en annen kontekst enn de var ment for opprinnelig.

Dette er problemstillinger som har mye til felles med sammenstilling, deling, bruk og viderebruk av andre opplysninger som det offentlige innehar. Det ble i 2021 nedsatt et lovutvalg som skal legge fram forslag til en mer helhetlig regulering av viderebruk av offentlig informasjon. Utvalgets forslag til regulering av viderebruksområdet skal ta utgangspunkt i offentliglova og EUs direktiv 2019/1024/EU om åpne data og viderebruk av informasjon fra offentlig sektor. Lovutvalget skal levere sin utredning i form av en NOU 1. juli 2024.

Jeg mener det er mest hensiktsmessig å avvente dette utvalgets konklusjoner før vi går videre med å tilgjengeliggjøre mer seriositetsinformasjon overfor private virksomheter og forbrukere.

menhengende periode. I går 2. januar, kunne vi høre at 77 000 mennesker hadde blitt trukket for mye i skatt på sine utbetalinger fra Nav. Ingen av disse eksemplene er verken enestående, nye eller sjokkerende. De føyer seg bare inn i rekken av feil Nav gjør, som går utover mange mennesker.

Svar:

Jeg vil innledningsvis påpeke at jeg ikke er enig i den karakteristikken som kommer til uttrykk i representant Ols-

ens spørsmål og bakgrunn for spørsmålet som legger til grunn at det er kaos i Arbeids- og velferdsforvaltningen.

Nav leverer godt på mange områder under sitt omfattende og krevende samfunnsoppdrag. Samtidig som det er en betydelig bredde i porteføljen av oppgaver og en stor etterspørsel og behov for tjenestene, er det også en kompleks organisering av Nav.

Som representanten er kjent med, består arbeids- og velferdsforvaltningen både av den statlige Arbeids- og velferdsetaten og et partnerskap med hver enkelt kommune om de delene av kommunens tjenester som inngår i de felles lokale Nav-kontorene. Det er 264 Nav-kontorer og 57 vertskommunesamarbeid med til sammen 173 kommuner. Videre forvalter Arbeids- og velferdsetaten mange ytelsesområder, med et omfattende og komplekst lovverk. Etaten behandlet om lag 4,7 millioner søknader i 2022, og om lag 2,9 millioner brukere fikk en utbetaling. På nav.no er det om lag 50 millioner innlogginger i året.

Nav er en viktig del av sikkerhetsnettet i velferdsstaten. Det gis arbeidsrettet oppfølging slik at flere skal komme seg i arbeid, herunder utsatte grupper i arbeidslivet. En annen viktig oppgave for Arbeids- og velferdsetaten er at de som trenger det skal få rett ytelse til rett tid. Mine møter med Nav-ansatte har til felles at det vises stort engasjement for å gi mennesker i krevende livssituasjoner god hjelp.

Det er behov for kontinuerlig forbedring og videreutvikling for å gjøre etaten mer brukervennlig med et

effektivt og godt tjenestetilbud med god kvalitet. Både etatens interne analyser samt eksterne utredninger som NOU 2020: 9 Blindsonen og NOU 2023:11 Raskt og riktig har avdekket kvalitetsutfordringer. Etaten arbeider aktivt med oppfølging av disse utfordringene og iverksatte tiltak følges tett opp i styringsdialogen mellom departementet og etaten.

Med en så bred og kompleks portefølje vil det kunne skje feil. Det er imidlertid viktig at feil raskt avdekkes og raskt rettes opp. Saken som representanten viser til i begrunnelsen for spørsmålet, knyttet til feiltrekk i skatt i etaten, er nettopp et eksempel på at feil avdekkes, men at det også rettes raskt opp. I videreutviklings- og forbedringsarbeidet vil derfor god internkontroll og kvalitetssystemer, god kompetanse samt digital systemstøtte være viktige faktorer.

Arbeids- og velferdsetaten har ansvaret for å tolke og forvalte regelverket som ligger under sitt ansvarsområde. Med komplekse regelverk vil det oppstå tilfeller der det er uenighet om rettsforståelsen på et område, og som det vil være behov for å få prøvd i rettssystemet/for domstolene. Jeg viser til prosessen rundt rettsforståelsen av regelverket om fedrekvote som et eksempel på dette. Tolkningsspørsmålet i den saken har vært prøvd i tre rettsinstanser. Saken er et eksempel på at rettslige avklaringer av domstolene er viktig også av hensyn til brukerne. For ordens skyld vil jeg opplyse at barne- og familieministeren er konstitusjonelt ansvarlig for denne ordningen.

SPØRSMÅL NR. 820

Innlevert 4. januar 2024 av stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski

Besvart 11. januar 2024 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Gjedrem-utvalget som forberedte sentralbankloven mente at Norges Bank og mandatet for pengepolitikken burde evalueres jevnlig.

Hvordan følger regjeringen opp Norges Banks utøvelse av pengepolitikken, og har finansministeren evaluert sentralbankens mandat jevnlig i tråd med Gjedrem-utvalgets anbefaling?

BEGRUNNELSE:

Gjedrem-utvalget skriver følgende i sin NOU fra 2017 under kapittel 1.1.2 Sentralbankens formål og oppgaver:

"Bankens organer og ledelse må samtidig stå til rette for utøvelsen av skjønnsmyndighet. Hvor godt banken når de målene som blir satt, må evalueres grundig. Utvalget mener at regjeringen og Stortinget her kan styrke sin oppfølging. Utvalget går også inn for at mål for bankens virksomhet, for eksempel mandatet for pengepolitikken, evalueres jevnlig."

Svar:

Jeg viser til Finansdepartementets vurdering av spørsmålet da ny sentralbanklov ble lagt frem (Prop. 97 L (2018-2019) (side 28)):

«Departementet er enig med utvalget i at det vil være hensiktsmessig at regjeringen vurderer målene for bankens virksomhet fra tid til annen, men mener det ikke er hensiktsmessig

å legge opp til en bestemt frekvens for slik evaluering. Hvorvidt det er behov for en gjennomgang av bankens operative mål, må bygge på en vurdering av samsvar mellom de operative målene og den faglige innsikt og praksis som gjelder. Som eksempel vises det til at mandatet for pengepolitikken ble justert etter at det hadde fått virke i 17 år.»

Videre viser jeg til at det er bred enighet på Stortinget om at det ikke bør gjøres hyppige endringer i mandatet for pengepolitikken. Finanskomiteen uttrykte i Innst. 393 S (2022–2023):

«Flertallet mener avslutningsvis at endringer i pengepolitikken bør være godt utredet og gjennomarbeidet slik at de står seg over tid. Pengepolitikken ble sist grundig utredet i Meld. St. 8 (2017–2018) Ny forskrift for pengepolitikken, Meld. St. 7 (2018–2019) Om ny sentralbanklov og Prop. 97 L (2018–2019) Lov om Norges Bank og pengevesenet mv. (sentralbankloven). Den høyeste inflasjonen på tre tiår og internasjonal usikkerhet tilsier at man ikke gjennomfører endring på nåværende tidspunkt.»

Finansdepartementet vurderer Norges Banks utøvelse av pengepolitikken i de årlige finansmarkedsmeldingene til Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 821

Innlevert 4. januar 2024 av stortingsrepresentant Ove Trellevik

Besvart 12. januar 2024 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hvilke tiltak arbeider regjeringen med for å elektrifisere offshore-installasjoner ved hjelp av havvind for å kutte klimagassutslipp?

BEGRUNNELSE:

Viser til anmodningsvedtak i RNB 2023 som var slik:

«Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2024 legge frem tiltak for å elektrifisere offshore-installasjoner ved hjelp av havvind for å kutte klimagassutslipp.»

Det registreres en mer restriktiv holdning av NVE til elektrifisering av sokkelen. Det er behov for å få en tilbakemelding på status, og hvilke tiltak regjeringen konkret ser for seg å presentere i RNB 2024.

Svar:

Representanten viser i spørsmålet til anmodningsvedtak 914, jf. Meld. St. 2 (2022-2023) og Innst. 490 S (2022-2023):

«Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2024 legge frem tiltak for å elektrifisere offshore-installasjoner ved hjelp av havvind for å kutte klimagassutslipp.»

I Prop. 1 S (2023-2024) Olje- og energidepartementet er det gjort rede for hvordan anmodningsvedtak innenfor departementets ansvarsområde vil bli fulgt opp. Her fremkommer det at departementet vil komme tilbake til Stortinget om saken på egnet måte.

SPØRSMÅL NR. 822**Innlevert 4. januar 2024 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 11. januar 2024 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen****Spørsmål:**

Utvidet produsentansvar for alle ruter vil sikre en enklere, rimeligere og mer miljøvennlig håndtering av de 6-700 000 isolerglass og vinduer som kasseres årlig. Én million kg glass ender på avfallsdeponi hver måned, om avfallet håndteres som i dag.

Vil regjeringen sørge for nødvendige endringer i avfallsforskriftens kapittel 14, slik at vi kan få samlet inn alle brukte isolerglass og vinduer slik at vi kan resirkulere glass og evt. annet materiale?

BEGRUNNELSE:

Returselskapet for isolerglassruter (Ruteretur) har siden 2002 sørget for at én million kasserte PCB-ruter har blitt tatt hånd om på en kostnadseffektiv og trygg måte. PCB-rutene er samlet inn fra 350 avfallsmottak over hele landet, miljøgiften PCB blir destruert i spesialovner, glasset blir materialgjenvunnet til ny isolasjon hos Glava og trevirket blir til energi. Returselskapet er non-profit og eies av organisasjoner i bygge- og eiendomsbransjen. Kartlegginger dokumenterer at berørte aktører, som produsenter av vinduer, avfallsbesittere og avfallsmottak, er svært fornøyde med den utvidede produsentansvarsordningen.

Andelen kasserte PCB-ruter som samles inn er minkende. PCB-ruter utgjør i dag bare 30 000 av de totalt 6-700 000 isolerglassruter og vinduer som kasseres hvert år i Norge. Det vil si at bare hver 20. rute omfattes av returordningen. Det at ruter som ikke er PCB-ruter holdes utenfor returordningen medfører ulemper for aktørene, som høye kostnader, unødvendig tidsbruk og dårlige nedstrømløsninger, særlig med tanke på miljø. Syv av ti kasserte isolerglassruter fra Norge havner i dag på avfallsdeponi, slik at glasset fra nærmere en halv million ruter (ti millioner kg glass) går tapt hvert år. Mengden ruter som kasseres årlig forventes å dobles i fremtiden.

Ruteretur har tilbudt myndighetene å etablere en returordning for alle isolerglass og vinduer.

Utvidet produsentansvar for alle isolerglass og vinduer vil blant annet hindre at miljøgifter havner på avveier (de fleste isolerglassruter som kasseres er farlig avfall), forenkler hverdagen for avfallsbesittere og avfallsmottak, reduserer kostnader og transport og er samfunnsøkonomisk lønnsomt. Særlig viktig er det at alt glass vil bli materialgjenvunnet og at begrensede naturressurser dermed spares og klimagassutslipp reduseres.

Den foreslåtte ordningen blir godt mottatt når den presenteres for aktører og organisasjoner i bygge-, anleggs- og avfallsbransjen.

Utvidet produsentansvar for alle isolerglass og vinduer krever at avfallsforskriftens kapittel 14 endres, siden forskriften i dag begrenser innsamlingen til kun å omfatte PCB-ruter.

Svar:

Utvidet produsentansvar gir produsentene ansvar for produktene også når de har blitt avfall, og er et virkemiddel for å fremme materialgjenvinning og forsvarlig avfallshåndtering. Norge var tidlig ute med slike ordninger, og det er en viktig del av norsk avfallspolitik. Avfallsforskriften kapittel 11 skal sikre at farlig avfall, for eksempel isolerglass med klorparafiner i fugelimet, blir tatt forsvarlig hånd om. I tillegg har produsentansvaret for isolerglassruter vært viktig for å finansiere trygg håndtering av PCB-ruter i Norge.

I forbindelse med EUs grønne vekststrategi, den grønne given, foreslår nå EU utvidet produsentansvar på flere områder, og de setter også krav til utforming. Forskriftsarbeid for disse produsentansvarsordningene må prioriteres, slik også Miljødirektoratet anbefaler i sin andre delrapport om produsentansvar fra april i 2023. Dette omfatter blant annet innføring av nye ordninger for utvidet produsentansvar for utstyr av plast fra fiskeri, akvakultur og fritidsfiske og for enkelte engangs plastprodukter.

Ferdigstillelse av dette arbeidet er prioritert før eventuelle endringer i dagens produsentansvar for PCB-holdige isolerglassruter vil vurderes.

SPØRSMÅL NR. 823**Innlevert 4. januar 2024 av stortingsrepresentant Grete Wold****Besvart 16. januar 2024 av forsknings- og høyere utdanningsminister Sandra Borch****Spørsmål:**

Hvilke grep tar statsråden for å sikre at ikke uheldige bindinger og avtaler mellom næringsliv og akademia opprettholdes?

BEGRUNNELSE:

I lys av NTNU saken der rektor Borg valgte å gå av etter samarbeid med Industri Norge, er det nytt fokus på kontakter og avtaler mellom næringslivet og akademia. Flere tar opp uheldige bindinger som igjen kan skape tvil og usikkerhet om forskningen er uhildet og uavhengig, og i det troverdig. Når NHO også har sentrale posisjoner i Forskningsrådet, mens andre aktører som LO og miljøbevegelsen ikke har det, så vil det kunne føre til en skjevt fokus i bevilninger på sikt.

Svar:

For å møte de store samfunnsutfordringene vi står overfor, er samarbeid mellom akademia og næringsliv svært viktig. Et godt samarbeid mellom akademia og næringsliv anses som viktig i de aller fleste land og det utvikles stadig ny politikk for å styrke denne type samarbeid. Samarbeid har bidratt til utvikling av viktige teknologier som autonome båter, medisiner og vaksiner – for eksempel mRNA-vaksinene, og læringsteknologi som Kahoot. Samarbeid gir også næringslivet tilgang på kunnskap som kan bidra til utvikling av nye løsninger. Samarbeid og samspill kan også bidra til at studenter raskere får seg jobb i et næringsliv som trenger nye kompetente og reflekterte medarbeidere. Det gir også næringslivet mulighet til å få utdannet sine ansatte for å møte fremtidens utfordringer.

Regjeringen har i Hurdalsplattformen også satt et ambisiøst mål om at forskning og utvikling (FoU) i næringslivet skal utgjøre to pst. av BNP innen 2030. Dette skal bidra til det overordnede målet om økt samlet verdiskaping innen bærekraftige rammer. Et mer kunnskapsintensivt næringsliv på lengre sikt er avgjørende for å lykkes med omstillingen og sikre velferdsstaten fremover.

I alle samarbeidsrelasjoner er det helt sentralt at tillit, faglig frihet og ansvar ivaretas. Det innebærer blant annet at ingen kan gi universiteter og høyskoler pålegg eller instruksjoner om innholdet i forskningen, og institusjonene skal fremme og verne akademisk frihet. Dette er lovfestet, og i forslaget til ny universitets- og høyskolelov går regjeringen inn for å tydeliggjøre institusjonenes ansvar for å verne dem som utøver den akademiske friheten. Akadem-

isk frihet er en forutsetning for at vi kan ha tillit til vitenskapen og for et fritt og åpent samfunn.

Løsningen på en konflikt eller en uheldig hendelse i et samarbeid mellom næringsliv og akademia er ikke nødvendigvis å avslutte samarbeidet, men å tydeliggjøre premisene for samarbeid og kravene til samarbeidspartnere.

I NOU 2022: 2 Akademisk ytringsfrihet slo et utvalg, ledet av Anine Kierulf, fast at det ikke er opp til verken politikere eller ledere ved universiteter og høyskoler å komme med føringer for de ansattes ytringer. Slike føringer kan ha en nedkjølende effekt når de kommer fra personer i maktposisjoner, og det kan være ødeleggende for videre debatt. Ledere har et ansvar for å legge til rette for at fagfellesskapet har gode arenaer for diskusjon, ikke minst om ytringskulturen. Regjeringen har sluttet seg til disse vurderingene, både i forslaget til ny universitets- og høyskolelov og langtidsplanen for forskning og høyere utdanning.

Styret i Forskningsrådet skal settes sammen av personer med bred innsikt i forskning og innovasjon, næringsliv, offentlig sektor og samfunnsproblemer ellers. Styret er et kollegialt organ, og styremedlemmene representerer ikke arbeidsgiveren sin. Styret skal i sitt arbeid følge opp forskningspolitikken som er fastsatt av regjeringen og Stortinget, og skal gi myndighetene råd i forskningspolitiske saker.

SPØRSMÅL NR. 824**Innlevert 4. januar 2024 av stortingsrepresentant Ingunn Foss****Besvart 11. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Vil statsråden gi bedrifter og næringsdrivende anledning til å anmelde tyverier elektronisk, slik privatpersoner kan?

BEGRUNNELSE:

Næringsdrivende rapporterer at de opplever en kraftig økning i antallet tyverier i butikk. Flere mener dyrtid er blant årsakene. Antall anmeldte butikktuveri har steget med ni prosent siden i fjor, men med 35 prosent blant de mellom 10 og 17 år. Dette til tross for at handelsnæringen bruker stadig mer penger på dyre sikkerhetstiltak.

Næringen sier selv at det er en kraftig underrapportering av tyverier pga. mangelen på mulighet for næringsdrivende til å anmelde tyveri elektronisk. Der privatpersoner kan anmelde tyverier elektronisk, har ikke bedrifter anledning til det. Å skulle møte opp personlig på politistasjonen er tidkrevende for næringsdrivende, og med den frekvensen de opplever nå blir dette en uforholdsmessig

belastning. Eldre tall fra Oslo Handelsstands Forening tyder på at kun ca. 5 prosent av tyveriene blir anmeldt.

Svar:

Politiet arbeider med en nasjonal løsning som vil gi næringslivet mulighet til å levere digitale anmeldelser av tyverier, skadeverk og bedragerier. Løsningen forventes å redusere tiden næringslivet bruker på å anmelde slike lovbrudd, og senke terskelen for å anmelde lovbruddene. I tillegg vil løsningen bidra til mer effektiv behandling av anmeldelsene hos politiet.

Politiet har gjennomført en mindre utprøving av løsningen med vellykket resultat. Utprøvingen viste imidlertid at det er nødvendig med enkelte utstyrsanskaffelser for at anmeldelsene kan leveres sikkert. Det forventes at dette utstyret vil være på plass i mars i år. Deretter vil utprøvingen utvides til å omfatte utpekte virksomheter i åtte politidistrikter. Politidirektoratet opplyser at det pr. i dag ikke er klart når endelig løsning vil være på plass.

SPØRSMÅL NR. 825**Innlevert 4. januar 2024 av stortingsrepresentant Irene Heng Lauvsnes****Besvart 12. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Regjeringen har besluttet å åpne 15 nye passkontor landet rundt i 2024, til tross for at politiet enkelte steder heller har bedt om hyppigere besøk fra passbussen Høyre lanserte.

Hvor store ressurser vil justisministeren anslå at POD og JD har brukt på denne prosessen, regnet i årsverk, timer og eventuell bruk av private konsulenter?

BEGRUNNELSE:

Arbeidet med å etablere 15 nye passkontor fremstår som omfattende. Jeg ønsker svar på hvor store ressurser POD og JD har avsatt til dette arbeidet.

Svar:

Jeg forstår spørsmålet slik at representanten ønsker mitt anslag på hvor mye tid som er brukt på prosessen som ledet fram til beslutningen om hvilke pass- og ID-kontorer som skal etableres i 2024. Jeg vil anslå at det er brukt et lavt tosifret antall timer i JD og POD på denne prosessen. Departementet har ikke brukt private konsulenter i denne prosessen. Jeg er ikke kjent med at POD har gjort det heller.

Jeg vil legge til at jeg er grunnleggende uenig i at det var en god beslutning av Høyre å legge ned nesten halvparten av landets passkontor, og erstatte dem med to passbussar. De to bussene skal dekke hele Sør-Norge og Nord-Norge, og kommer innom ulike steder få dager i året. Dette er

ikke en fullgod erstatning for et fast tilgjengelig passkontor for innbyggerne i et lokalsamfunn.

Jeg mener det er viktig å jobbe for gode tjenester som er fast til stede for folk, i stedet for midlertidige erstatnin-

ger for den sentraliseringen Høyre har stått for. De nye passkontorene vil også være med på å styrke eksisterende tjenestesteder i hele landet.

SPØRSMÅL NR. 826

Innlevert 4. januar 2024 av stortingsrepresentant Kathy Lie

Besvart 15. januar 2024 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

I forbindelse med snøkaoset på Sørlandet har de ansatte på Sørlandet sykehus fått uklare føringer på hvordan håndtere konsekvensene av at de ikke kan komme seg på jobb.

Er statsråden enig i at det ikke er rimelig å kreve at ansatte må ta ut feriedager når det er umulig å komme seg på jobb, og vil hun sørge for sentrale retningslinjer for unntakstilstander?

Svar:

Det vises i spørsmålet til det kraftige snøfallet som man opplevde på Sørlandet nå på nyåret, og en mediasak hvor det framsto som om ansatte på Sørlandet sykehus HF har hatt uklare føringer for håndtering av fravær.

Helse- og omsorgsdepartementet har innhentet en kommentar fra Helse Sør-Øst RHF knyttet til den aktuelle saken. Det regionale helseforetaket kan bekrefte at ansatte ikke har måttet bruke avspasering eller blitt trukket i lønn i forbindelse med det store snøfallet, og at Sørlandet sykehus HF oppdaterte sin informasjon til ledere og tillitsvalgte om håndtering av vær-situasjonen og fravær i denne forbindelse.

Jeg har liten tro på at sentrale retningslinjer for unntakstilstander vil være veien å gå, blant annet fordi det kan være krevende å forutse hvilke ulike situasjoner som kan oppstå. Sentrale retningslinjer kan i seg selv bidra til mindre fleksibilitet.

Jeg ser det som mer hensiktsmessig at arbeidsgivere i helsetjenesten utøver et godt skjønn, både når det gjelder ekstraordinære situasjoner som må løses for en større gruppe ansatte og i enkelttilfeller.

SPØRSMÅL NR. 827

Innlevert 4. januar 2024 av stortingsrepresentant Hans Andreas Limi

Besvart 11. januar 2024 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Det vises til artikkel på NRK.no den 2. januar i år; «Systembolaget vil ikke røpe grensetall».

Vil finansministeren ta kontakt med sin svenske kollega for å få fakta på bordet om den reelle handelen med alkohol over svenskegrensen slik at «konkrete tiltak som

reduserer grensehandelen og styrker konkurransekraften til norsk næringsliv» snart kan igangsettes?

BEGRUNNELSE:

I Hurdalsplattformen fremgår det bl.a. at regjeringen vil:

«Gjennomgå grensehandelsproblematikken i lys av erfaringene fra koronapandemien og fra andre land, som Danmark,

og foreslå konkrete tiltak som reduserer grensehandelen og styrker konkurransekraften til norsk næringsliv.

Systembolaget vil ikke oppgi salgstall fra grensebutikker. Det er forståelig at svenskene ikke ønsker en debatt om en grensehandel de tjener milliarder på. Likevel er det viktig å få fakta på bordet. Systembolaget oppgir innkjøpsstrategiske forhold som årsak, mens det fra norsk bransjes side både pekes på at alle statlige monopoler burde være åpne om salgstallene sine og på at «det ville vært enklere å styre alkoholpolitikken her hjemme, dersom man hadde mer nøyaktige tall for hvor mye av salget som renner over grensen.»

Svar:

Systembolaget AB har enerett til detaljhandel av øl over 3,5 volumprosent alkohol, vin og brennevin i Sverige. Ifølge nrk.no ønsker ikke Systembolaget å oppgi hvor mye

de selger i butikkene langs grensen med følgende begrunnelse:

«Vi ønsker ikke å dele statistikk som kan tjene enkeltleverandørers interesser og fremme markedsføring mot enkeltbutikker. Siden de fleste svenske kommuner bare har én butikk, så har vi satt grensen for statistikk på länsnivå.»

Manglende detaljer om omsetningen på Systembolaget er en kjent problemstilling. Som uttalelsen over indikerer, har Systembolaget av hensyn til å unngå rettet markedsføring fra enkeltleverandører valgt å dele statistikk på et aggregert nivå.

Jeg viser ellers til at Statistisk sentralbyrå (SSB) med virkning fra 2023 produserer mer detaljert statistikk over grensehandel. I den nye undersøkelsen gir SSB anslag på nordmenns kjøp av henholdsvis øl/sider og vin/brennevin på dagsturer til utlandet. Dette gir nyttig informasjon om omfanget av grensehandel av disse varene.

SPØRSMÅL NR. 828

Innlevert 4. januar 2024 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen

Besvart 12. januar 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Ser ministeren viktigheten av at Nammo får testet og utviklet M72 systemer tilpasset droner, og vil ministeren følge opp slik at Nammo umiddelbart får tillatelse til å teste våpen på droner?

BEGRUNNELSE:

Krigen i Ukraina har vist hvor viktig droner er i moderne krigføring. Droner vil bli mer og mer viktig og at droner vil få flere og nye oppgaver og funksjoner.

Følgelig så er det avgjørende at Norge og norsk forsvarsindustri leder denne utviklingen. Krigen i Ukraina har nå dessverre vart i snart 2 år og det er ingen tegn til at krigen vil ta slutt med det første. Heller motsatt. Det er all grunn til å frykte en opptrapping og at krigen.

Vi opplever nå en utrygg sikkerhetspolitisk situasjon både for Norge og våre allierte. Derfor må vi både produsere mer våpen, raketter og ikke minst forske på videre og nyutvikling av våpensystemer, slik at vi har et teknologisk fortrinn ovenfor våre motstandere.

Nammo har i lengre tid ønsket å forske på bruk av M72 på droner.

I en sak fra Oppland Arbeiderblad fra 29/11 2023 fremkommer det bl.a. følgende;

Gjennom flere år har testsenteret på Raufoss blitt utviklet slik at testing av luftfart kan gjøres trygt. Men pga. et regelverk som forbyr testing av våpen på droner så har Nammo stanset testingen med droner på Raufoss. Nammo mener regelverket må endres, før NATOs teknologiske forsprang forsvinner

Pressekontakt i Nammo, Torstein Korsvold sa bl.a. dette til OA:

- Vi stanset testing i 2022. Dette er noe vi har ønsket å gjøre på vårt testsenter, hvor det er opprettet en faresone for luftfart, men likevel er det juridisk veldig vanskelig å få til, sier han.
- For oss er det veldig nærliggende å utvikle dette, da vi ikke har sett et lignende produkt tidligere. Det kommer nok av at våre M72-våpen veier lite, og gir ingen rekyl. Det passer ypperlig på droner, forteller pressekontakt i Nammo, Torstein Korsvold til OA.

Det er i dag kjent at Nammo donerer ammunisjon til Ukraina i store kvanta. Nammo tror at andre forsvarsindustrier snuser på nettopp det samme som dem. Så det er viktig at et stivbeint og byråkratisk lovverk ikke står i

veien for at Nammo kan får forske og utvikle M72 systemer tilpasset droner.

Det er Luftfartstilsynet som kan godkjenne unntak for å fly droner med våpen. Det bør være mulig å gi Nammo tillatelse til å fly våpen med droner. Det er i hvert fall det Nammo ønsker og er i dialog med Luftfartstilsynet om dette.

Svar:

Nammo er en sivil bedrift og Nammos bruk av droner – inkludert testing av våpen på droner – må derfor følge regelverket for sivil bruk av ubemannet luftfartøy. Enkelt forklart vil enkle droneoperasjoner kun kreve deklarasjon til Luftfartstilsynet før oppstart, mens mer komplekse operasjoner krever operasjonstillatelse som kan innvilges etter søknad til Luftfartstilsynet. Flyving av tyngre droner med våpensystem vil være en operasjon som krever slik tillatelse.

Jeg har fått opplyst av Luftfartstilsynet at de mottok søknad fra Nammo 29. september 2023. Formålet med søknaden er å kunne starte opp testing med droner påmontert våpensystem. Søknaden inneholdt ikke alle nødvendige opplysninger og dokumentasjon, herunder påkrevd manualverk og risikoanalyser. Søknaden reiser også ifølge Luftfartstilsynet, juridiske og prinsipielle spørsmål som det har tatt noe tid å få avklart. Underveis har Nammo mottatt veiledning fra Luftfartstilsynet om gjeldende regelverk og hva som vil være veien videre i søknadsprosessen. Luftfartstilsynet har overfor Nammo vært tydelig på at det er mulig å kunne gi tillatelse til slik testing. Dette legger jeg da også til grunn. Det er

imidlertid en grunnleggende forutsetning at søknaden fra Nammo tilfredsstiller også de ordinære kravene som følger av luftfartsregelverket. På lik linje med andre organisasjoner som opererer tyngre droner vil også Nammos droneoperasjoner kreve at det foreligger en tillatelse fra Luftfartstilsynet for å kunne operere selve dronen, også uten påmonterte våpen. For å få en slik tillatelse er det krav til organisasjon, personell, vedlikehold og forsikring. Det må utarbeides manualverk og risikoanalyser som er gjenstand for godkjenning fra Luftfartstilsynet. Hovedformålet med godkjenningsprosessen er å sikre at de planlagte operasjonene ikke påfører unødvendig risiko for personer på bakken, eller andre i luften.

I tillegg må Nammo i søknaden vise til hvordan de håndterer den ekstra risikoen det medfører å montere et våpensystem på dronen. Dersom de viser at den ekstra risikoen er håndtert på en tilfredsstillende måte vil Luftfartstilsynet kunne gi tillatelse til testing innenfor avgrensede områder i Norge. Skal våpensystemet testes i andre land vil det kreves tilsvarende tillatelser fra landene dette gjelder.

Luftfartstilsynet har videre opplyst at de er i tett dialog med Nammo, og saken er gitt høy prioritet med tilstrekkelige ressurser. Den videre behandlingsprosessen avhenger ifølge Luftfartstilsynet av at de mottar nødvendig dokumentasjon til søknaden, samt av at Nammo gir nærmere avklaringer rundt omfanget av testingen og hvor testene er planlagt utført. Luftfartstilsynet opplyser avslutningsvis at de nylig har tilbudt Nammo et møte for å veilede og gi hjelp til avklaringene som gjenstår. Jeg antar at dette vil skje i løpet av den nærmeste tiden.

SPØRSMÅL NR. 829

Innlevert 4. januar 2024 av stortingsrepresentant Guri Melby

Besvart 19. januar 2024 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Vil regjeringen fraråde handel, ressursutnyttelse og andre former for næringsvirksomhet på ulovlig okkupert palestinske områder, som ikke er i samsvar med palestinerne interesser og som følgelig kan bidra til brudd på folkeretten?

BEGRUNNELSE:

Siden Israel startet sin krigføring mot Hamas etter det grufulle terrorangrepet 7. oktober, har over 20 000 mennesker blitt drept i Gaza, deriblant over 8 000 uskyldige og forsvarsløse barn. Barn som ikke har gjort noe galt, og ikke selv kan forsvare seg eller komme seg unna. For 2,3 millioner mennesker er regelrett innesperret på en bitteliten stripe til å fortsatt bli straffet av staten Israel. Sykehus og

skoler har blitt bombet, store deler av Gaza er lagt i ruiner, livsnødvendig nødhjelp kommer ikke inn.

Samtidig har Israel over tid har drevet en ulovlig bosettingspolitikk på okkupert palestinsk territorium på Vest-bredden og i Øst-Jerusalem. Alle de israelske bosettingene på den okkuperte Vestbredden og Øst-Jerusalem er etablert i strid med folkeretten. De ulovlige bosetningene er direkte i strid med målet om en tostatsløsning, og må opphøre. Unicefs informerte 28.12 om at aldri før har flere barn blitt drept på Vestbredden og at israelske raid på det okkuperte Vestbredden har også økt gjennom hele 2023, og særlig siden 7.10.

I internasjonal sammenheng gjør heldigvis Norge mye for å blant annet fordømme alle angrep på sivile og arbeide for våpenhvile, men Norge kan og bør gjøre mer.

På nåværende tidspunkt ikke foreligger det ikke noe rettslig bindende forbud mot eksport og næringsvirksomhet rettet mot Palestina, og heller ikke FN-sanksjoner eller restriktive tiltak fra EUs side som innebærer eksportrestriksjoner eller andre former for restriksjoner knyttet til næringsvirksomhet. Dette er imidlertid også tilfellet når det gjelder det marokkansk-okkuperte Vest-Sahara. Til forskjell fra når det gjelder Palestina, har imidlertid Norge siden 2007 – og under vekslende regjeringer – operert med en generell fraråding mot handel, ressursutnyttelse og andre former for næringsvirksomhet som ikke er i samsvar med saharawienes interesser og følgelig kan bidra til brudd på folkeretten. Undertegnede mener det er gode grunner til at det bør være prinsipiell likhet mellom hvordan Norge forholder seg til folkerettsstridig okkuperte områder i ulike deler av verden, og at en slik fraråding også bør utarbeides for, blant annet, ulovlig okkuperte områder i Palestina. En slik praksis vil også kunne bidra til forutsigbarhet og likebehandling i norsk utenrikspolitikk.

Svar:

Jeg deler representantens dype bekymring for situasjonen i Gaza, som ikke kan omtales som annet enn katastrofal for sivilbefolkningen. Altfor mange sivile er drept og FN melder om overhengende fare for hungersnød i Gaza. Kombinasjonen av matmangel og elendige hygieneforhold gir grobunn for spredning av smittsomme sykdommer. Med et helseystem i kollaps kan dette få katastrofale konsekvenser. Regjeringen har derfor vært klar på at kamphandlingene må stanse.

Jeg er også svært bekymret for sikkerhetssituasjonen på Vestbredden. Situasjonen er svært anspent med skjerpede bevegelsesrestriksjoner, økt bosettervold, fordrivelser av et stort antall palestinere og voldelige sammenstøt mellom palestinere og israelske sikkerhetsstyrker.

Regjeringen har i lang tid vært tydelig på at den israelske bosettingspolitikken på okkupert land er i strid med folkeretten og må opphøre. Dette er slått fast i en rekke

resolusjoner fra FNs sikkerhetsråd, inkludert i resolusjon 2334 (2016). Regjeringen har derfor gitt klart uttrykk for at Israel på det grunnlag må trekke seg ut av eksisterende bosetninger og stanse utbyggingen av nye. Norge har også vært klare på våre posisjoner knyttet til utkastelser, husrivninger og bosettervold. Regjeringen besluttet i 2022 å skjerpe skillet mellom produkter produsert i ulovlige israelske bosetninger på okkuperte områder og produkter produsert i Israel, ved å presisere at førstnevnte varer skal merkes.

Norge deltar aktivt i diskusjoner med andre likesinnede land om hvordan vi best kan utøve påtrykk overfor Israel knyttet til bosettingene. Vi mener at vi er best tjent med å samarbeide med andre land, siden eventuelle tiltak vil ha størst effekt dersom de oppnår bred tilslutning. Det er ingenting som per i dag tyder på at andre land vurderer økonomiske virkemidler. Vi vurderer situasjonen fortløpende og vil fortsette å engasjere oss i diskusjoner med andre likesinnede land om mulige tiltak knyttet til de ulovlige bosettingene. Vi vil også fortsette å kommunisere tydelige budskap til israelske myndigheter knyttet til bosetningspolitikken.

SPØRSMÅL NR. 830**Innlevert 5. januar 2024 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg****Besvart 15. januar 2024 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun****Spørsmål:**

Synes kunnskapsministeren det er riktig at kommunen anser hensynet til kommunalt selvstyre og såkalt likebehandling høyere enn at en 15 åring med spesielle behov skal få fullføre grunnskolen ved å få det 11 skoleåret som loven åpner opp for og som de faglige rådene sterkt anbefaler?

BEGRUNNELSE:

I Moss Avis kunne vi nylig lese om Leah på 15 år som har spesielle behov grunnet at hun er døv, har diagnosene ADHD og sykliske breknings. Da Moss kommune ikke klarte å tilby henne det skoletilbudet hun hadde krav på fikk hun til slutt plass på tegnspråklige Vetland skole. Hun begynte da i en aldersblandet klasse for 6-7 åringer og foreldrene ønsker at hun derfor nå skal få et 11 skoleår noe loven åpner opp for. Dette i tråd med sterke faglige råd fra bla. OUS og PP-tjenesten. Kommunen avslår dette med begrunnelse i økonomi og likebehandling, men også i kommunens rett til selvstyre.

Dette fremstår for undertegnende som en absurd argumentasjon all den tid behovet for å gå på Vetland skole skyldes at Moss kommune ikke klarte å tilby et forsvarlig skoletilbud til henne selv og at det burde være åpenbart at man bør følge så klare faglige råd om hva som er til det beste for eleven. Likebehandling handler ikke om at alle skal få eksakt det samme tilbudet, men at man skal få tilbud tilpasset den enkeltes behov og muligheter. Hensynet til det enkelte barn må også være viktigere enn kommunens ønske om selvstyre.

Svar:

Jeg er opptatt av at alle elever skal få et godt tilrettelagt og inkluderende pedagogisk tilbud. Det handler om at alle elever, uavhengig av forutsetninger, skal få en trygg og god opplæring. Vi har mange tiltak som skal bidra til dette. Kommunen og fylkeskommunen har plikt til å tilpasse opplæringen til elevenes evner og forutsetninger. Elever som trenger særskilt tilrettelegging for at de skal få tilfredsstillende utbytte av opplæringen, har rett til spesialundervisning. Elever som får spesialundervisning skal ha et opplæringstilbud som er likeverdig med tilbudet andre elever får. Plikten til å gi tilpasset opplæring og retten til spesialundervisning gjelder både i grunnskolen og i videregående opplæring. Kommunene og fylkeskommunene har ansvar for at kravene i opplæringsloven blir oppfylt, og til å stille til disposisjon de ressursene som er nødvendige. De har også har ansvaret for å gjøre gode faglige vurderinger og finne det tiltaket som er best egnet til å gi den enkelte elev et godt og forsvarlig tilbud. I særlig komplekse og sammensatte situasjoner har kommunen og fylkeskommunen anledning til å søke bistand fra Statped.

Elever som trenger det, og som ikke har fått utstedt vitnemål fra grunnskolen, kan søke kommunen om et ekstra år med grunnskoleopplæring. Dette er ikke en rettighet elevene har, og det er opp til kommunen å vurdere om de vil innvilge slik ekstra grunnskoleopplæring. Jeg kan ikke å gå inn i den konkrete saken eller den konkrete vurderingen fra kommunen, men jeg har tillitt til at kommunen vurderer slike søknader på en god måte.

SPØRSMÅL NR. 831**Innlevert 5. januar 2024 av stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland****Besvart 11. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Vil regjeringen ta initiativ til en offentlig ordning for oppbevaring av fremtidsfullmakt?

BEGRUNNELSE:

Fremtidsfullmakter ble innført i Norge i 2013. Ordningen er et privatrettslig alternativ til vergemål, som skal gjøre det lettere for folk selv å bestemme hvem som skal ta vare

på en når man ikke lenger klarer det selv. Hvis du oppretter fremtidsfullmakt, kan du bestemme at noen du stoler på, skal ta vare på dine interesser den dagen du ikke klarer det selv.

I dag er fullmaktsgiver ansvarlig for at fremtidsfullakten i original oppbevares trygt. Det finnes per i dag ingen oppbevaringsløsning for fremtidsfullmakter, slik det gjør for testament. Statsforvalteren kan derfor ikke oppbevare fremtidsfullmakter på tilsvarende måte som tingretten oppbevarer testament. Det finnes heller ingen annen registreringsordning for fremtidsfullmakter. Fremtidsfullmakten skal først sendes til Statsforvalteren når den har trådt i kraft og fullmektigen ønsker å søke om stadfesting av fremtidsfullmaktens ikrafttredelse.

At det ikke finnes en praktisk offentlig oppbevaringsstjeneste fremstår som en ulempe som gjør systemet mer tungvint enn det trenger å være. Enkle løsninger som oppbevaring hos Statsforvalter eller i tingretten etter modell fra testament fremstår som relativt enkle løsninger som vil gjøre livet til folk litt lettere samtidig som det vil styrke systemet.

Svar:

Spørsmålet om registrering av fremtidsfullmakter ved opprettelsen, ble vurdert i arbeidet med lovfesting av ordningen. Vergemålsutvalget mente at det ikke burde stilles krav om slik registrering. I begrunnelsen heter det blant annet, jf. NOU 2004: 16 punkt 14.5.2:

«Formålet med reglene om framtidfullmakter er at opprettelsen bør være så enkel og letthåndterlig som mulig, slik at personer ikke avholder seg fra å benytte seg av ordningen. Videre er det først og fremst i fullmaktsgiverens interesse å in-

formere omverdenen om at han har opprettet en framtidfullmakt, og dette har han full anledning til selv om den ikke registreres.»

Ordningen med fremtidfullmakter har nå fungert i ti år. På bakgrunn av erfaringene så langt, samfunnsutviklingen og innspill fra brukere av ordningen, fullmektiger og bruker- og interesseorganisasjoner, kan det være gode grunner til å vurdere en ordning for registrering og oppbevaring av fremtidfullmakter.

Jeg viser i den sammenheng til anmodningsvedtak nr. 848 (2020–2021), der et enstemmig Storting har bedt om en helhetlig gjennomgang av vergemålsordningen og forslag til lovendringer som styrker og forbedrer den. Dette arbeidet er departementet godt i gang med. De første lovendringene trådte i kraft 1. april 2023, jf. Lovvedtak 44 (2022–2023), jf. Innst. 219 L (2022–2023) og Prop. 141 L (2021–2022). Det videre utredningsarbeidet i den helhetlige gjennomgangen pågår, og som ledd i denne vil departementet blant annet vurdere behovet for endringer i ordningen med fremtidfullmakter. Departementet har i den forbindelse gitt Statens sivilrettsforvaltning (SRF) i oppdrag å utarbeide forslag til målsetting og rammer for videreutvikling av fremtidfullmaktens ordning. SRF har særlig sett på muligheter for mer brukervennlige løsninger for opprettelse og bruk av fremtidfullmakter gjennom tilpasset veiledning, digitalisering og gjenbruk av funksjonalitet i Fullmaktsløsningen for innbyggere (FUFINN). SRF leverte sin rapport 22. desember 2023. Rapporten er til oppfølging i departementet, men jeg har merket meg at SRF vurderer at en digital registrerings- og oppbevaringsløsning kan ha gode grunner for seg. Jeg noterer meg dette til gjennomgangen av reglene om fremtidfullmakter.

SPØRSMÅL NR. 832

Innlevert 5. januar 2024 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 12. januar 2024 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for utfordringer i kraftsystemet når vi får stadig flere timer med negative strømpriser?

BEGRUNNELSE:

Totalt for de fem prisområdene i Norge hadde vi i 2023 hele 1503 timer med negative strømpriser. NO3 Midt-

Norge hadde flest timer med 401. Med en forventet stor utbygging av uregulerbar kraftproduksjon i Norge og våre naboland kan vi forvente at antall timer med negative strømpriser vil øke i årene fremover. Jeg ber statsråden redegjøre for hvordan dette påvirker lønnsomhet ved kraftproduksjon, behov for subsidier, behov for nettutbygging, behov for fleksibilitetsløsninger og andre relevante forhold.

Svar:

Negative strømpriser oppstår dersom det er mer lønnsomt for produsenten å produsere til en negativ markedspris enn å ikke produsere. Dette kan blant annet skyldes at kostnadene ved å stanse og starte opp igjen produksjonen er høyere enn å produsere, men kan også ha sammenheng med langsiktige kontrakter, støtteordninger og opprinnelsesgarantier. Negative priser inntreffer typisk når mye uregulerbar kraftproduksjon sammenfaller med lavt forbruk.

Elektrifisering vil kreve mer av kraftsystemet fremover. Flere sektorer vil etterspørre kraft og forbruket av elektrisitet vil kunne øke raskt. I årene framover vil også kraftsystemet i Norge og i landene rundt oss få større innslag av uregulerbar kraftproduksjon, noe som vil gi økt variasjon i krafttilgangen. Denne utviklingen vil påvirke kraftprisene og krafthandelen med andre land. NVE skriver i sin langsiktige kraftmarkedsanalyse 2023 at mer væravhengig kraftproduksjon fører til flere perioder der tilbud og etterspørsel ikke samsvarer. Hyppigere og større ubalanser vil gi utslag i prisene, men det vil også kunne gi utfordringer for systemdriften og bidra til høyere systemkostnader.

Tilgangen på effekt og fleksibilitet blir viktig fremover. Norge har en stor andel regulerbar og fornybar vannkraft, som kan brukes til å produsere når behovet er størst. Mer uregulerbar produksjon i kraftsystemet gir også be-

hov for andre fleksibilitetskilder. I sin langsiktige kraftmarkedsanalyse fra 2023, trekker NVE blant annet fram batterier, teknologi knyttet til styring av forbruk, bedre kobling mellom kraft- og varmesektoren, samt hydrogen som mulige kilder til fleksibilitet i fremtiden. Flytting av forbruk fra høypristimer til lavpristimer kan bidra til å redusere forbruket, og dermed prisen, i de dyreste timene samt øke forbruket i timer med overskudd og dermed heve de laveste prisene.

Som representanten viser til er antall timer med negative priser ulikt fordelt i landet. Norge er et langstrakt land og er delt inn i fem budområder basert på hvor det finnes store og langvarige flaskehals i nettet. Områder med høyere forbruk enn produksjon har behov for å importere kraft, mens områder med mer produksjon enn forbruk har behov for å eksportere. Dersom det ikke er tilstrekkelig overføringskapasitet til å importere og eksportere kraften oppstår det flaskehals mellom områdene. På kort sikt signaliserer områdeprisene hvor det er mest behov for kraften. På lang sikt signaliserer de hvor det er mest lønnsomt å etablere ny produksjon eller nytt stort forbruk. Regjeringens mål er at det ikke skal være store og langvarige prisforskjeller i ulike deler av landet. Derfor mener jeg det er viktig at vi får på plass mer nett, mer kraftproduksjon og en videre satsing på energieffektivisering. Vi bør også utnytte nettet bedre og bruke kraften mer effektivt. Dette arbeidet er vi godt i gang med.

SPØRSMÅL NR. 833

Innlevert 5. januar 2024 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 12. januar 2024 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Mener statsråden at utenlandskablene fra NO2 har ført til høyere eller lavere priser for strømkundene i Sør-Norge i sum siden starten av tappesesongen i høst?

BEGRUNNELSE:

Til TV2 sa statsråden i starten av januar at:

"– Vi ser nå at i løpet av de siste 14 dagene har vi hatt mer stabile strømpriser fordi vi har kunnet importere overskudd og billig vindkraft i forhold til hva som hadde vært situasjonen om vi ikke hadde den muligheten".

Sitatet ser ut til å bare trekke ut en liten del av virkeligheten. Eksporten fra Norge til utlandet var på sitt høyeste

siden 2020 i 2023, og har bidratt til en fyllingsgrad godt under median nå. Mye av dette har gått fra NO2. Utenlandskablene er de som gjør at vi har skyhøye priser, som smitter over fra gasspriser på kontinentet. Det er de som gjør at vannkraftprodusentene kan prise vannet sitt såpass høyt som de gjør, og flytter dermed overskudd fra konsument til produsent. Siden statsråden tok utgangspunkt i en liten del av virkeligheten i sitt utsagn til TV2, ønskes det et svar med et større perspektiv.

Svar:

Kraftprisen bestemmes i et samspill mellom en rekke faktorer. Utenlandskablene påvirker prisenivået i Sør-

Norge og det har vært tilfelle også i høst. Samtidig har sammensetningen av produksjon og forbruk, kapasitet i overføringsnett og den løpende ressursutviklingen i Norge stor betydning for strømprisene.

Handelen over utenlandsforbindelsene foregår slik at kraftflyten går fra områder med lavere pris til områder med høyere pris. På denne måten flyter kraften dit den trengs mest. I store deler av høsten har Norge hatt lavere

priser enn landene vi er tilknyttet. I slike situasjoner vil vi også ha en god del eksport. De siste ukene har vi hovedsakelig hatt import til Norge. Da har vi kunnet nyte godt av å kunne importere overskudd og billig vindkraftproduksjon fra landene vi er tilknyttet.

Departementet har ikke gjort analyser av hvordan prisene i Sør-Norge ville vært i en hypotetisk situasjon uten utenlandsforbindelser fra NO2.

SPØRSMÅL NR. 834

Innlevert 5. januar 2024 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 12. januar 2024 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Vil statsråden ta initiativ til å modernisere og forenkle regelverket for å ferde ut HMS-kort på bygge- og anleggsplasser i tråd med den teknologiske utviklinga, slik at bedrifter ikkje må bestille nye fysiske kort kvart andre år, men heller kan søke om godkjenning og få oppdatert elektronisk godkjenning for same tidsrom utan å måtte bestille nye fysiske HMS-kort?

GRUNNGJEVING:

For å ta i vare tryggleik, helse og arbeidsmiljø på bygge- og anleggsplassar blir det skrive ut HMS kort. Gyldigheitsperioden på korta er to år. Tidlegare stod gyldigheitsperioden berre på dei fysiske korta, men no har fleire leverandørar ein QR kode som kan scannast, slik at informasjonen på kortet kan verifiserast elektronisk. Det er eit meir sikkert system, og gjer det vanskelegare å plagiere HMS-kort.

Sjølv om kort med elektronisk kode på alle måtar er eit betre og meir påliteleg system enn dei gammaldagse fysiske korta, er bedriftene etter det eg er kjend med framleis pålagt å bestille nye fysiske kort kvart andre år. Å kutte kravet om fornying av fysiske kort når godkjenninga uansett finst elektronisk, vil kutte byråkrati, kostnader og miljølempar knytt til produksjon og bestilling av nye kort.

Svar:

Regjeringa er opptatt av at de forskriftsfestede HMS-kortordningene skal bidra til å ivareta sikkerhet, helse og arbeidsmiljø og å redusere sosial dumping og arbeidskriminalitet effektivt og uten unødige ulemper eller kostnader.

Arbeidstilsynet har, etter oppdrag fra mitt departement, nettopp innhentet en evaluering av dagens HMS-kortordninger. Rapporten fra Samfunnsøkonomisk analyse ble overlevert 5. desember 2023, og omfatter blant annet gjeldende rutiner og regler for bestilling og administrasjon av HMS-kortene. Jeg finner det naturlig å vurdere forslaget fra representanten Bjørlo i forbindelse med oppfølging av denne rapporten.

SPØRSMÅL NR. 835**Innlevert 5. januar 2024 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal****Besvart 12. januar 2024 av kultur- og likestillingsminister Lubna Bobby Jaffery****Spørsmål:**

Er kulturministeren enig i at idretten vil tape 80 milliarder om Fremskrittspartiets politikk blir gjennomført, og kan hun i så fall gjøre rede for bakgrunnen for dette tallet?

BEGRUNNELSE:

I en kronikk som ble sendt til en rekke aviser før jul, påstår Arbeiderpartiets representant Åse Kristin Ask Bakke at idretten vil tape 80 milliarder kroner om Fremskrittspartiets spillpolitikk blir innført. I samme innlegg påstår representanten videre at Fremskrittspartiet ønsker å legge ned Norsk Tipping. Dette er grove beskyldninger, uten rot i virkeligheten.

Fremskrittspartiet ønsker ikke å legge ned Norsk Tipping. Dette står heller ingen steder i vårt partiprogram. Vi foreslår å avvikle monopolet, men ikke legge ned Norsk Tipping. Vi ønsker å endre på ordningen knyttet til tippemidler, slik at kultur og idrett ikke trenger å vente på midlene, ved at staten forskutterer en del av beløpet. Dette vil gjøre det enklere for lag og foreninger å gjennomføre prosjekter, siden de får midlene tidligere i prosessen.

Påstanden om at idretten vil tape 80 milliarder kroner med FrPs politikk er svært drøy påstand. For oss er fremstår det helt uklart hva slags dokumentasjon, om noen, som kan underbygge det.

Sammenligner vi med våre naboland, eksempelvis Sverige, så har en slik skremselspropaganda ingen rot i virkeligheten. I Sverige har man innført en lisensordning for spillskaper – slik Fremskrittspartiet ønsker – og man har fortsatt en statlig aktør som tilbyr spill, nemlig Svenska Spel. De har gjennom mange år hatt samme funksjon som Norsk Tipping har i Norge, og fungerer fremdeles svært godt med en regulert spillmodell. Samtidig har den svenske stats inntekter i stabilisert seg etter at lisensordningen ble innført, de totale inntektene fra spillvirksomhet har økt og problemspilling har hatt en svak nedgang. Erfaringene fra Sverige viser med andre ord at modellen FrP tar til orde for har hatt positive effekter, både for samfunnet og den enkelte spiller.

Det mest konservative anslaget i en analyse gjort av Menon viser for øvrig at statens inntekter i Norge ville økt med 770 millioner kroner ved innføringen av en lisensmodell, og de positive estimatene er langt høyere.

Med andre ord er det vanskelig å se hvordan Arbeiderpartiet har kommet frem til et slikt tall, og vi skulle gjerne visst om statsråden går god for tallene sin partifelle presenterer, og hvor tallene kommer fra.

Svar:

Uten å gå inn på de konkrete tallene i artikkelen som representanten viser til, vil jeg si meg enig i at enerettsmodellen har bidratt til enorme beløp til fellesskapet i de 75 årene Norsk Tipping har eksistert. Det jeg oppfatter er det underliggende temaet for representantens spørsmål, er om en lisensmodell på pengespill vil medføre mer eller mindre utbetalinger til frivillighet, sammenlignet med den gjeldende enerettsmodellen.

Innledningsvis vil jeg minne om at pengespillovens hovedformål er å forebygge spilleproblemer. Dette målet skal alltid gå foran formålet om å legge til rette for at overskudd fra pengespill går til samfunnsnyttige formål. Ansvarlighet koster penger i form av redusert overskudd. Norsk Tipping og Norsk Rikstoto har for eksempel obligatoriske tapsgrenser som forhindrer at folk kan tape ubegrenset med penger på spillene deres. Dette skiller seg fra lisenssystemene i Sverige og Danmark, hvor man ikke har slike tapsgrenser. Tapsgrenser medfører mindre sosiale problemer knyttet til pengespill, men virker også omsetningsdempende og gir følgelig isolert sett også mindre økonomisk overskudd fra pengespill. Tilsvarende gjelder for andre ansvarlighetstiltak i den norske reguleringsmodellen, f. eks restriksjonene på enerettsaktørens adgang til å markedsføre sine spilltilbud.

Jeg mener det ikke er sannsynlig at en lisensmodell vil generere større inntekter for samfunnet enn dagens enerettsmodell. Sist departementet vurderte dette var i fbm. Stortingets behandling av representantforslag 56 S (2020-2021) om å oppheve spillmonopolet i Norge. Følgende ble anført i oppsummeringen i Kultur- og likestillingsdepartementets gjennomgang og kommentar til forslaget i brev av 21. desember 2020 til Stortinget:

«Oppsummert vurderer departementet at et lisenssystem ikke vil generere større inntekter til samfunnsnyttige formål enn dagens enerettsmodell, også dersom man bare skulle konkurranseutsette utvalgte spillkategorier. Dette skyldes bl.a. at økt konkurranse kan antas å føre til høyere gevinstandeler og økte markedsføringskostnader. I tillegg vil antakelig Norsk Tipping tape markedsandeler til utenlandske spillskaper, som i motsetning til Norsk Tipping vil utbetale hoveddelen av overskuddet i utbytte til eierne og ikke la det tilfalle norsk frivillighet.»

Jeg ser ikke noen grunn til at vurderingen skulle være en annen i dag. Tvert i mot mener jeg at enerettsmodellen står enda sterkere nå, fordi kanaliseringsgraden til de lovlige aktørene er styrket siden 2020.

Jeg vil avslutningsvis også peke på at det er tatt i bruk en rekke tiltak for å stanse og begrense pengespill fra

uregulerte aktører som ikke har tillatelse i Norge. Det er stans av betalingstransaksjoner, håndheving av markedsføringsforbudet, pålegg om retting og stans og illeggelse av tvangsmulkt. Jeg har også lagt frem lovforslag om DNS-blokkering for Stortinget, for å ytterligere stramme grepet og svekke de uregulerte aktørenes markedsposis-

jon og dermed styrke enerettsmodellen. Dette vil bidra til en mer ansvarlig spillpolitikk, men vil også kunne sikre at så mye som mulig av overskudd fra pengespill i Norge faktisk blir fordelt slik pengespilloven fastsetter, herunder til norsk idrett, og at minst mulig går til utenlandske aktørers private profitt.

SPØRSMÅL NR. 836

Innlevert 5. januar 2024 av stortingsrepresentant **Andreas Sjalg Unneland**

Besvart 15. januar 2024 av justis- og beredskapsminister **Emilie Mehl**

Spørsmål:

Når vil de nye reglene for omvendt voldsalarm tre i kraft?

BEGRUNNELSE:

Før jul vedtok Stortinget endringer i straffeprosessloven, straffeloven og straffegjennomføringsloven m.m. Lovendringene legger til rette for økt bruk av elektronisk kontroll, også kalt omvendt voldsalarm, som vil styrke beskyttelsen av personer som risikerer å bli utsatt for vold, trusler og annen uønsket kontakt. Formålet med endringene er å bedre etterlevelsen av besøksforbud og kontaktforbud.

Stortinget vedtok allerede i 2017, vedtak 630 fra 25. april 2017, å endre reglene om omvendt voldsalarm og har gjentatte ganger vedtatt at man ønsker endringer uten at det har blitt fulgt opp med det tempoet alvoret i saken krever. Nå er lovendringene endelig vedtatt og det fremgår av vedtaket at:

"Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer."

Det som har preget denne saken er at det har tatt lang tid og vi vet at omvendt voldsalarm redder liv. I lys av nylige hendelser er det naturlig at dette arbeidet har en høy prioritet og at man får på plass de nye reglene så raskt som mulig.

Svar:

Regjeringen fremmet Prop. 128 L (2022–2023) Endringer i straffeprosessloven mv. (elektronisk kontroll av besøksforbud) 16. juni 2023. Jeg mener det er svært viktig at påtalemyndigheten og politiet kan ta i bruk dette verktøyet så raskt som mulig.

Stortinget vedtok rett før jul de foreslåtte endringene. Jeg er i dialog med berørte aktører for å avklare hvor raskt endringene kan settes i kraft. Jeg gjør hva jeg kan for å få det til så raskt som mulig.

SPØRSMÅL NR. 837

Innlevert 5. januar 2024 av stortingsrepresentant **Alfred Jens Bjørlo**

Besvart 12. januar 2024 av digitaliserings- og forvaltningsminister **Karianne O. Tung**

Spørsmål:

Kva trur digitaliserings- og forvaltningsministeren er årsaka til at det førebelse utkastet til EU si nye forordning om Kunstig intelligens (AI Act) er merka som ikkje relevant

for EØS, og korleis vil regjeringa i tida framover arbeide opp mot EU for å kompensere for at Noreg gjennom sjølvpålagt utanforskap i dei folkevalde organa som formar den digitale framtida i Europa ikkje deltar i dei po-

litiske prosessane knytt til utforming av AI Act og andre forordningar om digitalisering som Noreg uansett må implementere i vårt lovverk?

Svar:

Det er riktig at Europakommisjonens forslag til KI-forordning ikke er merket EØS-relevant. Rådets «General approach» av 6. desember 2022 merker imidlertid forordningen som EØS-relevant. At Kommisjonens forslag ikke opprinnelig var merket som EØS-relevant er derfor av mindre betydning. Hvorvidt en rettsakt er merket EØS-relevant eller ikke, er uansett ikke avgjørende for vurderingen av EØS-relevansen. Regjeringen har høsten 2023 hatt en arbeidsgruppe som har vurdert EØS-relevans, og konkludert med at rettsakten er EØS-relevant.

Norge deltar i EUs arbeid med kunstig intelligens og digitalisering på embetsnivå, blant annet gjennom en høynivågruppe om kunstig intelligens og digitalisering av

næringslivet. Gjennom dette arbeidet har representanter fra mitt departement deltatt i mye av forarbeidene til EUs forordning på kunstig intelligens og andre områder som er viktig for digitaliseringen.

Selv om Norge ikke deltar i de politiske prosessene i EU, følger vi EUs arbeid med KI-forordningen og annet digitaliseringsarbeid tett, både gjennom deltakelse i nevnte høynivågruppe og andre embetsgrupper, gjennom vår IT- og forvaltningsråd i Brussel og gjennom dialog med våre nordiske kollegaer. Nå arbeider vi med å forberede oss slik at vi er klar til å ta i bruk EUs KI-forordning i Norge, samtidig med EU-landene.

Arbeidet med standarder er et viktig tema i KI-forordningen. Parallelt med at EU har forhandlet om formuleringene i selve lovteksten, har Kommisjonen satt i gang arbeid for å få utviklet standarder som skal støtte forordningen. Dette er arbeid Norge deltar i, blant annet gjennom Standard Norge.

SPØRSMÅL NR. 838

Innlevert 5. januar 2024 av stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa

Besvart 12. januar 2024 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Vil utanriksministeren kontakta israelske styresmakter og FN for å få ei forsikring om at personar tatt til fange av Israel i Gaza behandlast humant og i samsvar med krava i krigens folkerett, og vil ministeren be om ei forsikring om at Den internasjonale Røde Kors-komiteen får tilgang til fangeleirar og høve til å føra tilsyn med korleis fangar vert behandla og korleis rettane deira vert ivaretatt?

GRUNNGJEVING:

Dei siste vekene har me gjennom media blitt presentert for bilete av fangar tatt av det israelske militæret i Gaza. Ifølgje IDF har dei tatt til fange Hamas-soldatar, men det er ikkje stadfesta frå anna hald.

Uansett om det er krigsfangar eller sivile som er tatt til fange, må Israel retta seg etter internasjonale reglar for korleis fangane skal behandlast, nærare bestemt artikkel 1 felles til Genevekonvensjonen. Ifølgje Genevekonvensjonen skal alle menneske som er i hendene til fienden – uavhengig av kva dei kallast – behandlast humant. Tortur og umenneskeleg behandling er absolutt forbode.

Bileta publisert i norske medium viser avkledde fangar med hovudet tildekt av posar som vert frakta i lastebilar. Ifølgje FNs høgkommissær for menneskerettar kan det vera snakk om fleire tusen fangar i aldersspennet 12-70 år. Det er rapportert om menneske som har døydd etter dei vart tatt til fange.

Svar:

Norge har vært tydelig på at alle parter i den pågående krigen må respektere folkeretten. Rapporter fra Gaza om massearrestasjoner, umenneskelig og nedverdiggende behandling og tvungne forsvinninger av palestinere, gir grunn til dyp bekymring, og er noe vi følger tett. ICRC må gis umiddelbar tilgang til, og informasjon om, de frihetsberøvede palestinerne. Vi har gitt uttrykk for vår bekymring overfor israelske myndigheter.

Norge har i flere år vært opptatt av soningsforhold for palestinere i israelske fengsler. Vi har fra norsk side ved en rekke anledninger gitt uttrykk for vår dype bekymring for Israels bruk av administrativ forvaring overfor barn, senest i FNs landhøring av Israel i 2023.

Vi har også vært klare på at gislene som er tatt av Hamas må løslates umiddelbart og uten betingelser og at ICRC må sikres tilgang til gislene.

SPØRSMÅL NR. 839

Innlevert 5. januar 2024 av stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa

Besvart 15. januar 2024 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

I kva grad har Noreg forplikta seg gjennom samarbeidet European Sky Shield Initiative, og er Noreg involvert i kjøp av Arrow 3 frå Israel?

GRUNNGJEVING:

17 NATO-land, mellom dei Noreg, har inngått forpliktande samarbeid om å kjøpa luftvernssystem, det såkalla European Sky Shield Initiative. Tyskland er leiar for arbeidet.

Nå er det klart at Tyskland går for å kjøpa israelske Arrow 3, produsert av Israel Aerospace Industries (IAI) i samarbeid med Boeing.

Dette er den største eksportavtalen som eit israelsk firma har inngått nokon gong. Tyskland har inngått avtalen og vedtatt førehandsfinansiering. Totalt er avtalen på nær 4 milliardar euro, og førehandsbetalinga er på 560 millionar euro.

IAI – Israel Aerospace Industries – er ein heleigd, statleg våpenprodusent og er Israels største produsent av militærfly, droner, missil med meir. Dei produserer mellom anna dronene som nå blir brukt til å bomba sivile i Gaza.

Svar:

Krigen i Ukraina har aktualisert behovet for luftvern. Mangel på forsvarssystem mot ulike lufttruslar, blant anna missil er ei utfordring for NATO og for Noreg. På forsvarsministermøtet i NATO 13. oktober 2022 signerte Noreg ein intensjonsavtale om å delta i eit nytt tysk initiativ, European Sky Shield Initiative (ESSI), med målsetting om raskt å styrkja alliert luftvernskapasitet i Europa. Noreg støttar dette initiativet fordi det vil auka den samla evna alliansen har til å forsvare seg mot lufttruslar.

Initiativet har fleire fasar der det første steget var ein intensjonsavtale, eit «Letter of Intent», som ikkje inneber nokon juridiske eller økonomiske forpliktingar, men synar støtte til et felles europeisk luftverninitiativ. Tyske styresmakter har òg invitert til å signera eit rammeverk

som gjer det mogleg med felles innkjøp mellom landa i form av eit «Memorandum of Understanding». Rammeverket har ingen konkretiseringar knytt til kva våpensystem som skal skaffast, men det gir deltakarane moglegheit for å delta på innkjøp andre land gjennomfører. Gjennom initiativet er det mogleg å delta i felles kjøp av luftvern med kort, middels og lang rekkevidde. Norske styresmakter har førebels ikkje signert denne avtalen.

Luftvern er ein av dei sentrale spørsmåla som vil bli handsame i det pågåande arbeidet med ny langtidsplan for forsvarssektoren og det er også naudsynt å foreta ein nærmare vurdering av korleis ESSI opnar opp for integrasjonsmoglegheiter for fleire ulike luftvernssystem, til dømes NASAMS.

Noreg har utvikla og opererer luftvernssystemet NASAMS og vår deltaking i det tyske initiativet kan bidra til å leggja til rette for at NASAMS blir med i det vidare arbeidet med et styrkja europeisk luftvern.

Noreg er ikkje involverte i innkjøpet av Arrow 3 frå Israel.

SPØRSMÅL NR. 840**Innlevert 5. januar 2024 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg****Besvart 15. januar 2024 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Synes arbeids- og inkluderingsministeren at alle ansatte som jobber i yrker der de må oppholde seg ute i kaldt vær bør få dekket nødvendige klær (deriblant stilongs, fleece, varme sko etc.) for å holde seg varme og er dette å anse som verneutstyr som arbeidsgiver skal stille til rådighet/dekke kostnadene ved?

BEGRUNNELSE:

I dag er det flere yrkesgrupper som merker kuldeperioden deler av landet opplever ekstra godt. Dette kan gjelde f.eks. ambulanspersonell, hjemmetjenester, renovasjonssarbeidere etc. Disse får dekket uniform som vanlig, men når det er ekstra kaldt som nå der flere opplever mer enn -40 kuldegrader trenger man mer tøy under uniformen for å holde seg varm. Dette er en nødvendighet knyttet til å kunne utføre arbeidet en utfører.

Svar:

Arbeidstaker har etter arbeidsmiljøloven krav på et fullt forsvarlig arbeidsmiljø. Arbeidsgiver har, for å sikre at

arbeidsmiljøet er i samsvar med lovens krav, plikt til å kartlegge og vurdere faremomenter og forsvarlighet ved arbeidet. På bakgrunn av denne vurderingen skal arbeidsgiver vurdere å sette inn eventuelle tiltak for å redusere risiko for sykdom og skade som følge av arbeidet.

Arbeidsgiver må derfor, i nødvendig grad, planlegge og tilrettelegge arbeidsprosessene også med hensyn til temperaturvariasjoner (både sommer og vinter), herunder å iverksette tiltak for å redusere unødig eksponering for kulde. Dette kan eksempelvis gjøres ved bruk av varmt pauserom, bruk av vinteruniform, skiftarbeid eller endring av arbeidsoppgaver.

Dersom arbeidstaker må oppholde seg ute og normalt varmt tøy ikke gir tilstrekkelig vern mot kulden, må arbeidsgiveren stille nødvendig ekstra bekledning til arbeidstakers disposisjon. Slik bekledning vil da regnes som personlig verneutstyr og skal bekostes av arbeidsgiveren.

Avslutningsvis kan jeg opplyse at Arbeidstilsynet på sine hjemmesider har en egen temaside om «Temperatur - varme og kulde på jobben», hvor det gis utdypende informasjon om disse spørsmålene.

SPØRSMÅL NR. 841**Innlevert 5. januar 2024 av stortingsrepresentant Guri Melby****Besvart 16. januar 2024 av utenriksminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Kan utenriksministeren bekrefte at Utenriksdepartementet og deres underliggende etater ikke i dag gir eksportlisenser for eksport av flerbruksteknologi til kinesiske aktører?

BEGRUNNELSE:

I en artikkel fra Dagbladet 22. desember kommer det fram at kinesiske forskere har studert havbunnen sentralt og nordøst i Sør-Kina-havet ved hjelp av et norskprodusert multistråle-ekkolodd, montert på det kinesiske forsk-

ningsskipet «Dong Fang Hong 3». Når det gjelder ekkoloddet er det kjent at dette er eksportlisensbelagt. Det framstår som at salget har funnet sted en gang for 2019.

Skipet, på sin side, samlet blant annet inn data rundt Dongshaøyene, som er under taiwansk styre. Men det blir også hevdet at skipet blir brukt for etterretningsformål, blant annet å samle inn signaler knyttet til taiwansk militær aktivitet. På generelt grunnlag er det også sammenblanding mellom Kinas etterretning og øvrig forsknings- eller kommersiell aktivitet, som i seg selv burde være til hinder for eksport av eksportlisensbelagt materiell til landet.

Taiwan, et land som har gjennomgått en formidabel demokratisering, lever som kjent med risiko for militær invasjon fra det autoritære Kina. Undertegnede opplever det som høyst kritikkverdig at norsk flerbruksteknologi direkte eller indirekte kan være involvert i langsiktig forberedelse av en slik operasjon.

Svar:

Som for andre land, vil søknader om eksport av flerbruksvarer normalt innvilges dersom det kan godtgjøres at salget utelukkende er for sivil sluttbruk. Det tillates ikke eksport av flerbruksvarer for militær bruk til Kina.

Utenriksdepartementet er ansvarlig myndighet for å kontrollere eksport av forsvarsmateriell og flerbruksvarer. Søknader om eksportlisens for flerbruksvarer til sivil bruk blir alltid grundig vurdert i henhold til eksportkontrollregelverket og internasjonale forpliktelser. Vurderingene krever sammensatt kompetanse innen teknisk kunnskap og risikovurderinger.

Den lovfestede taushetsplikten setter strenge begrensninger for innsyn i konkrete eksportsaker. Utenriksdepartementet kan verken bekrefte eller avkrefte hvilke saker som behandles eller hva utfallet blir.

Norge har et strengt eksportkontrollregelverk. Slik skal det fortsette å være. Med den sikkerhetspolitiske situasjonen vi befinner oss i har det vært viktig for regjeringen å gjøre grundigere vurderinger innenfor eksport av flerbruksvarer. Flere land forsøker på fordekt måte å anskaffe avansert norsk flerbruksteknologi, som omtalt i de årlige trusselvurderingene fra Etterretningstjenesten og Politiets sikkerhetstjeneste.

En åpen verdenshandel er en grunninteresse for en eksportrettet økonomi som Norge. For norsk økonomi er Kina både et marked i utvikling og en partner innen flere områder. I forholdet til Kina må vi fremme våre interesser og ivareta våre verdier og sikkerhet på en helhetlig måte, slik vi også gjør overfor andre land. Dette er en fremgangsmåte vi deler med svært mange land. Både EU og USA har utstrakt økonomisk samarbeid med Kina, samtidig som man er opptatt av å redusere risiko i samvirket.

SPØRSMÅL NR. 842

Innlevert 5. januar 2024 av stortingsrepresentant Mimir Kristjánsson

Besvart 15. januar 2024 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Vil statsråden sikre at de ansatte i Statnett ikke mister opparbeidede faglige rettigheter, deriblant lokal forhandlingsrett, ved å skifte arbeidsgiverorganisasjon?

BEGRUNNELSE:

Statnett SF er et statsforetak eid av staten ved Energidepartementet (ED). Dette eierskapet forvaltes av energiministeren.

I svar på spørsmål 3087 (2022-2023) svarer statsråden om Statnetts overgang fra arbeidsgiverforeningen Spekter til arbeidsgiverforeningen NHO, og underorganisasjonen Fornybar Norge. I svaret ble ikke arbeidsforholdene til de ansatte, som nå er et diskusjonstema mellom NTL Statnett og Statnett, kommentert. I et brev fra NTL Statnett datert 14. desember skriver fagforeningen at dialogen med Statnetts ledelse om bytte av arbeidsgiverforening verken har vært grundig eller spesielt god. Fagforeningen skriver:

"NTL Statnett synes det er vanskelig å ta inn over seg at arbeidsgiver lovet at byttet ikke skulle medføre at det ble dårligere vilkår for den ansatte. Det ble tydelig lovet via intranettet at "Statnett har som uttalt mål at denne endringen ikke skal føre til dårligere vilkår for våre ansatte" (utklipp fra intern nyhetssak 31. august 2023)."

Dette konstaterer fagforeningen at ikke er innfridd. De ansatte mister sin streikerett i lokale forhandlinger. Fagforeningen skriver videre:

"Å miste streikeretten og muligheten til bistand under lokale lønnsforhandlinger mener vi er en forringelse av lønns- og arbeidsvilkår for alle ansatte i Statnett. Det er p.t. også usikkerhet innad i NTL Statnett om det foreligger flere forhold som gir oss dårligere vilkår og vi er samtidig bekymret for å miste flere rettigheter som er blitt bygget opp over mange år gjennom Spekter."

Som mangeårig tillitsvalgt er det naturlig å regne med at statsråden kjenner viktigheten av lokal forhandlingsrett, og det å ikke miste rettigheter bygd opp gjennom mange år, samt viktigheten av at tillitsvalgte involveres godt i store endringsprosesser.

Valg av arbeidsgiverforening kan ha mange konsekvenser, og de viktigste gjelder arbeidsforhold og faglige rettigheter. I svar på spørsmål 3087 (2022-2023) ble kompetanse og FoU fremhevet av statsråden. Her ønskes det svar på hvordan statsråden som eier av Statnett vil sikre gode arbeidsforhold og opparbeidede faglige rettigheter i foretaket.

Svar:

Statnett SF er selv ansvarlig for å vurdere og velge arbeidsgiverforening. Jeg vil likevel understreke at regjeringen er opptatt av at det skal være anstendige arbeidsforhold både i de statlige selskapene og i arbeidsmarkedet for

øvrig. Retten til å organisere seg og forhandle kollektivt er sentrale deler av den norske arbeidslivsmodellen. Hvordan forhandlingsretten skal praktiseres innenfor de lovgitte rammene, er opp til tariffpartene å bli enige om.

Som det fremgår av eierskapsmeldingen Meld. St. 6 (2022-2023) forventer staten som eier at statlige selskap respekterer arbeidstakerrettigheter og er ledende i arbeidet med anstendige arbeidsforhold i selskapets egen virksomhet og i leverandørkjeden. Videre forventes det at selskapene oppfordrer egne ansatte til å organisere seg og fremmer retten til fri fagorganisering i leverandørkjeden.

Dette er noe jeg er svært opptatt av og vil understreke i min eierdialog med Statnett.

SPØRSMÅL NR. 843

Innlevert 5. januar 2024 av stortingsrepresentant Mona Fagerås

Besvart 15. januar 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

I jernbanesektorens innspill til NTP er utbyggingen av fellesprosjektet Arna-Stanghelle nedprioritert.

Hva er kostnaden ved å gjennomføre prosjektet i hhv. 1. og 2. periode?

Svar:

Fellesprosjektet Arna-Stanghelle er estimert til å koste om lag 38,9 mrd. 2024-kr, inkl. mva. og bompenger. Fordelingen mellom vei og bane er om lag 49 og 51 pst. KS2 for prosjektet er akkurat gjennomført, og Samferdselsdepartementet vurderer nå saken. Det er allerede benyttet statlige midler til reguleringsplan. I tillegg er det i perioden 2022-2024 bevilget midler til forberedende arbeider. Med 2024-budsjettet er det bevilget om lag 1,3 mrd. kr til dette.

Fordelingen av gjenstående utgifter mellom første og siste seksårsperiode i neste NTP avhenger av flere forhold. Dersom det forutsettes anleggsstart i starten av første seksårsperiode vil utgiftene grovt sett fordele seg likt mellom første og siste seksårsperiode.

Den videre fremdriften for Fellesprosjektet Arna-Stanghelle vurderes i forbindelse med at NTP 2025-2036 legges frem, våren 2024.

SPØRSMÅL NR. 844**Innlevert 5. januar 2024 av stortingsrepresentant Mona Fagerås****Besvart 17. januar 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

I jernbanesektorens innspill til NTP kommer det frem at direktoratet og Bane Nor ikke anbefaler dobbeltspor mellom Stokke og Sandefjord, men heller ønsker kryssingsspor og mindre tiltak langs eksisterende trasé.

Hva er pris og prisforskjell på de to alternativene for utbedring, hva vil bli forskjellen i reisetid på de to alternativene, og kan disse mindre utbedringene sette en stopper for fremtidig utbygging av dobbeltspor på strekningen?

Svar:

I jernbanesektorens innspill til NTP foreslår Jernbanedirektoratet og Bane NOR ikke effektpakken To regionekspressstog i timen i grunnrute Oslo-Skien - verken løsning med dobbeltspor eller løsning med kryssingsspor.

Den opprinnelige løsningen, som blant annet forutsetter dobbeltspor mellom Stokke og Sandefjord, er kostbar, har lav beregnet samfunnsøkonomi, og ble derfor ikke foreslått prioritert av Jernbanedirektoratet og Bane NOR. For å redusere kostnadene har fagmiljøene vurdert et nedskalert alternativ, som forutsetter etablering av nye kryssingsspor. Alternativet er imidlertid forbundet med stor usikkerhet med hensyn til om det er robust nok i forhold til trafikkavviklingen. Det vil si at alternativet forutsetter at togene krysser hverandre nettopp ved kryssingsspor, og ved feil og avvik vil ringvirkninger (at forsinkelsene forplanter seg i øvrig togtrafikk) og følgeforsinkelser (at forsinkelsene påvirker trafikken i lengre tid) potensielt være større enn om man bygger dobbeltspor. I tillegg vil løsningen med kryssingsspor der man er avhengig av at tog krysser på noen få bestemte steder være mindre fleksible enn der det er fullt dobbeltspor. Det betyr at fremtidige endringer og forbedringer i togtrafikken på og i tilknytning til Vestfoldbanen kan bli begrenset. Jernbanedirektoratet og Bane NOR har derfor foreslått at konsekvensene av løsningen vurderes nærmere før den inngår i prioriteringsdiskusjonen.

Siste kostnadsprognose for en løsning som blant annet forutsetter 11 kilometer dobbeltspor mellom Stokke og Sandefjord er 12,3 mrd. 2023-kr. Dette lå til grunn for de samfunnsøkonomiske analysene som ble utarbeidet til Jernbanedirektoratet og Bane NORs forslag til prioriteringer den 31. mars 2023. Beregningene viste en negativ netto nytte per budsjettkrone (NNB) på -0,96. Kostnadsprognosen for løsningen der kryssingsspor erstatter full dobbeltsporutbygging er om lag 5 mrd. 2024-kr. Også

med denne løsningen er effektpakken beregnet å ha en negativ netto nytte per budsjettkrone (NNB) på -0,37.

Alternativet med dobbeltspor er beregnet å ville gi om lag 15-20 minutter kortere reisetid enn dagens, mellom Oslo S og Skien – den raskeste avgangen har beregnet total reisetid (med redusert stoppmønster) på 1 t 50 minutter. Reisetiden for det nedskalerte alternativet er ikke eksakt beregnet, og er avhengig av ventetider for kryssing og stoppmønster. Men det antas at den vil kunne være omtrent som i dag – det vil si ingen forbedring i reisetid, kun i frekvens.

Det nedskalerte alternativet med kryssingsspor ville gått langs dagens trasé. Alternativet med blant annet dobbeltspor Stokke-Sandefjord ville gått i en ny trasé. Det betyr at når et eventuelt dobbeltspor er bygget ut og skal tas i bruk, vil dagens trasé mellom Stokke og Sandefjord og eventuelle kryssingsspor som er etablert der, være overflødige. Kryssingssporene er med andre ord ikke en del av hva som vil bli en eventuell fremtidig dobbeltsporarsell.

SPØRSMÅL NR. 845**Innlevert 5. januar 2024 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund****Besvart 12. januar 2024 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

I forbindelse med vinterkulda, vil statsråden i samarbeid med landets kommuner foreta noen ekstraordinære tiltak for alle de bostedsløse i landet?

BEGRUNNELSE:

NRK Stor-Oslo hadde 05.01 en sak om at rundt 200 bostedsløse befinner seg på gata i Oslo gjennom hele vinteren. Det finnes akuttovernattingstilbud, men for eksempel i Oslo finnes det ikke noe dagtilbud til bostedsløse. I Mai 2023 lanserte Kirkens Bymisjon rapporten «I count», som var en kartlegging av bostedsløse EU- migranter. I rapporten så beskrives det svært godt hva det vil si å være bostedsløs; "Bostedsløshet er en av de mest ekstreme formene for sosial eksklusjon. Å mangle et trygt sted å bo er en enorm kilde til stress, frykt og psykisk og fysisk uhelse. I et kaldt land som Norge kan det å sove ute også utgjøre en direkte trussel mot liv og helse.

Mennesker uten et fast sted å bo må bruke mye krefter på å håndtere uvisshet og dekke prekære behov, på bekostning av å kunne skape stabilitet i tilværelsen, og for eksempel skaffe fast inntekt. Bostedsløshet forsterker fattigdom og marginalisering, og øker risikoen for utnyttning. Uten en bolig hvor en kan hvile, lage mat, dusje og vaske klær, er sosial og økonomisk inkludering vanskelig."

Det bes om svar på hva statsråden vil foreta seg for bostedsløse særlig med tanke på vinterkulda som nå rammer de som oppholder seg utendørs over lengre tid.

Svar:

Spørsmålet fra representanten Tobias Drevland Lund ble stilt til kommunal- og distriktsministeren, men besvares av arbeids- og inkluderingsministeren da det i begrunnelsen for spørsmålet vises til en kartlegging av bostedsløse EU-migranter. Jeg legger derfor til grunn at representanten spør om oppfølgingen av kommunenes plikt til å finne midlertidig botilbud for dem som ikke klarer det selv, og ikke den mer generelle politikken for å redusere antall bostedsløse.

Retten til et midlertidig botilbud er en av de sosiale tjenestene, men det er noen begrensninger i retten for utenlandske statsborgere. EØS-borgere og deres familiemedlemmer har i utgangspunktet samme rett på sosiale tjenester i Norge som norske borgere, forutsatt at oppholdet deres er lovlig etter EØS-retten. Etter EØS-regelverket har likevel noen EØS-borgere med lovlig opphold ikke

samme rett på sosiale tjenester. Det gjelder de som har hatt opphold under tre måneder og de som har kommet til Norge for å søke jobb. Arbeidssøkende har rett til å oppholde seg i Norge i seks måneder, og må deretter enten ha fått jobb eller opphold på et annet grunnlag for å ha lovlig opphold videre i Norge. Begrunnelsen for at de som har hatt kortvarige opphold og arbeidssøkere ikke har disse rettighetene, er at de ikke skal bli en urimelig byrde på velferdsstaten. EØS-borgere som er arbeidstakere eller selvstendig næringsdrivende har rett på de samme sosiale tjenestene som norske borgere fra starten av sitt opphold i Norge.

Kommunen har imidlertid en hjelpeplikt overfor personer i en nødssituasjon, også utover den lov- og forskriftsregulerte plikten til å yte hjelp som følger av sosialtjenesteloven. Norges forpliktelser i henhold til internasjonale konvensjoner gjelder for alle som oppholder seg i landet, og inkluderer utenlandske statsborgere både fra EØS-området og fra andre land. Jeg er opptatt av at Norge overholder våre internasjonale forpliktelser, slik at alle som oppholder seg i landet får den hjelpen de har krav på etter disse pliktene.

Staten har ingen direkte virkemidler overfor kommunene på dette området, utover det som er nevnt ovenfor. I lys av de forpliktelsene som kommunene har, legger jeg imidlertid til grunn at kommunene setter inn nødvendige tiltak overfor denne gruppen når det er behov for det.

Jeg vil samtidig nevnte at det gis tilskudd til humanitære tiltak rettet mot EØS-borgere over statsbudsjettets kap. 621, post 70. Tilskuddsordningen ble opprettet sommeren 2013 som et ledd i Tiltaksplan mot tiggere, på bakgrunn av en økning i antall EØS-borgere som kom til Norge for å tigge. Formålet med tilskudd til humanitære tiltak rettet mot EØS-borgere er å bedre humanitære forhold for EØS-borgere som kommer til Norge uten egne midler og uten rett til offentlige ytelser, og som tigger i Norge i kortere og lengre perioder. Dette er tiltak som er aktuelle også overfor EØS-borgere uten fast bosted.

SPØRSMÅL NR. 846**Innlevert 5. januar 2024 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund****Besvart 11. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hvor mange asylsøkere i Norge med utreiseplikt har bodd på asylmottak lenger enn 5, 10 og 15 år?

BEGRUNNELSE:

Det bes om svar på hvor mange asylsøkere i Norge med utreiseplikt som har bodd over flere år på mottak. Tall Norsk organisasjon for asylsøkere (NOAS) hentet fra UDI tidligere, viste at det pr. 30. november 2022 bodde 466 personer med utreiseplikt på mottak i Norge. 119 av disse har vært her mellom 5 og 10 år, 210 har vært her lenger enn i 10 år, 30 stykker har vært her lenger enn i 16 år.

Svar:

I henhold til statistikk fra UDI var det 368 utreisepliktige i mottak pr. 31. desember 2023. Av disse har 65 vært her mellom 5 og 9 år, 118 har vært her mellom 10 og 14 år, og 74 har vært her 15 år eller mer, siden søknad ble levert. Tallet på utreisepliktige i asylmottak har sunket år for år siden 2015, da det var over 3000 utreisepliktige som oppholdt seg i asylmottak. Eritreere, iranere, etiopiere og irakere er de største nasjonalitetsgruppene som per nå oppholder seg på mottak og utgjør litt i overkant av 75 % av de utreisepliktige i mottak.

SPØRSMÅL NR. 847**Innlevert 5. januar 2024 av stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson****Besvart 15. januar 2024 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Hva koster det å heve minsteytelsene i velferdssystemet til fattigdomsgrensen?

BEGRUNNELSE:

I statsbudsjettet for 2024 er det vedtatt å øke enkelte minstesatser. Jeg ønsker å få en beregning av hva det vil koste å øke minsteytelsene til fattigdomsgrensen gitt disse endringene, og få et nytt svar på Rødts spørsmål nummer 29 til statsbudsjettet 2024.

Svar:

Norge har ingen fastsatt fattigdomsgrense, men det er vanlig å bruke et relativt fattigdomsmål der man tar utgangspunkt i det generelle inntektsnivået i befolkningen. Grensen for lavinntekt blir da satt i et bestemt forhold til medianinntekten, vanligvis på 50 eller 60 prosent, hvorav personer som tjener under 50 eller 60 prosent av medianinntekten blir regnet for å ha lav inntekt. En slik grense er ikke en absolutt indikator på fattigdom da noen men-

nesker med inntekt under lavinntektsgrensen likevel kan ha gode levekår, mens mennesker med inntekt over grensen kan ha dårligere levekår. En slik indikator bør følgelig forstås som andel av befolkningen som er i risiko for fattigdom. Indikatoren tar heller ikke hensyn til verdien av offentlige tjenester.

I Norge er det vanlig å bruke EUs mål på 60 prosent av medianinntekten (EU60), der grensen justeres opp eller ned i henhold til forbruksvekter, da personer med forsørgeransvar anses å måtte ha en høyere inntekt for å ikke være i risiko for fattigdom. Det er SSB som beregner andelen personer med lavinntekt i henhold til EU60-indikatoren. SSB oppgir ni ulike nivåer for EU60 i 2022.

Representanten ønsker å få et nytt svar på Rødts likegyldende spørsmål nummer 29 til statsbudsjettet for 2024, gitt hevingene av minsteytelsene fra 1. juli 2024 som er vedtatt i forbindelse med statsbudsjettet for 2024. Spørsmålet som besvares er hva det anslås å koste å heve minsteytelsene til kvalifiseringsstønad, arbeidsavklaringspenger, uføretrygd og alderspensjon til fattigdomsgrensen, både når ytelsene settes til nivået på fattigdomsgrensen for hhv. enslige og samboende, og når ytelsene heves til fattig-

domsgrensen for enslige for alle. I tillegg ønskes det anslag for kostnader ved ulike alternativer for opptrapping – hhv. over 2, 5, 6 og 8 år. Jeg forstår spørsmålet som at endringen skal iverksettes fra samme tidspunkt som den allerede vedtatte økningen i ytelsene, dvs. fra 1. juli 2024. Det er her lagt til grunn at opptrappingene skjer over enten 2, 5, 6 eller 8 år med økning i satsene fra 1. juli hvert år. Helårseffekten vil da inntreffe i henholdsvis år 3, 6, 7 og 9.

Ettersom både uføretrygd, arbeidsavklaringspenger og kvalifiseringsstønad har barnetillegg, og ettersom alderspensjonister svært sjelden har barn under 18 år, er

det i anslagene bare tatt hensyn til sivilstand (enslig eller gift/samboende), og ikke til antall barn. Anslagene tar utgangspunkt i oppdaterte tall for EU60, beregnet av SSB, tilgjengelig fra desember 2023.

Tabell 1 viser anslag for lavinntektsgrensene (fattigdomsgrensene). Det er tatt utgangspunkt i EUs lavinntektsgrenser ved 60 prosent av medianinntekt for 2022. Nivåene fra 2022 er justert for forventet årslønnsvekst (Nasjonalbudsjettet for 2024) i perioden 2023–2024 (5,5 pst. i 2023 og 4,9 pst. i 2024), for å anslå hvor mye lavinntektsgrensene vil utgjøre i 2023 og 2024.

Tabell 1. Lavinntektsgrenser. Kroner.

	EU60 2022	Anslag EU60 2023	Anslag EU60 2024	Anslag EU60 2024 i G	Minstesatser for AAP/uføretrygd/KVP i G i 2024 for å tilsvare EU60 etter skatt
Enslige	264 800	279 364	293 053	2,3974	2,9815
Gift/ samboende *	198 600	209 523	219 790	1,7981	2,0836

* Det finnes ingen lavinntektsgrense for enkeltpersoner i husholdning for gifte/samboende. Lavinntekts-grensene er på husholdningsnivå, og dette er operasjonalisert her ved å dele nivået for gifte/samboende på to.

Anslått gjennomsnittlig grunnbeløp i folketrygden (G) for 2024 er 122 237 kroner. For alderspensjon er minste pensjonsnivå skattefritt, gitt at man ikke har andre inntekter i tillegg. Det er antatt at en økning av minste pensjonsnivå må følges opp med en endring av skattereglene, slik at minste pensjonsnivå fortsatt vil være skattefritt. Merutgiftene ved dette vil komme i tillegg.

Arbeidsavklaringspenger, uføretrygd og kvalifiseringsstønad blir beskattet som lønnsinntekt. For at minstesatsene skal tilsvare beløpene i tabell 1 etter skatt, må minstesatsene utgjøre 345 567 kroner for enslige og 242 192 kroner for gifte/samboende, gitt skatteregler for 2023. Det tilsvare henholdsvis 2,9815 G og 2,0836 G. Dette er beregnet ved å bruke Skatte-etatens skattekalkulator for 2023. Skatteetaten har foreløpig ikke publisert skattekalkulator for 2024, så eventuelle effekter av skatteendringer i 2024 er derfor sett bort fra. Det er videre lagt til grunn at EU60 må utgjøre det samme målt i G for disse ytelsene også i 2024.

Det lagt til grunn at minstesatser som allerede i dag er over EU60 i henhold til anslagene i tabell 1, ikke skal bli redusert.

Økningene i minsteytelsene vil kunne medføre en viss reduksjon i utgiftene til økonomisk sosialhjelp. Dette vil være særlig aktuelt for økningene i satsene i arbeidsavklaringspenger og kvalifiseringsstønad, der det i dag er en del som mottar supplerende sosialhjelp i tillegg til minsteytelsen. Dette er ikke beregnet. Det er heller ikke gjort beregninger av administrative kostnader, eller vurdert administrative konsekvenser og mulig iverksettelsestidspunkt.

Arbeidsavklaringspenger

Satsene på AAP gjelder alle mottakere, uavhengig av sivilstatus. Minsteytelsen for AAP utgjør 2 G. For personer under 25 år utgjør minsteytelsen 2/3 av 2 G. Fra 1. juli 2024 utgjør minsteytelsen 2,041 G for personer over 25 år og 2/3 av 2,041 G for personer under 25 år.

Økonomiske konsekvenser

Ved økning av minsteytelsene til EU60, blir satsen 2,9815 G for enslige og 2,0836 G for gifte og samboende. Budsjetteffekten av tiltaket i 2024, ved iverksettelse 1. juli 2024, anslås til drøyt 3,2 mrd. kroner, med en helårseffekt på nesten 6,5 mrd. kroner.

Dersom minsteytelsen for samtlige mottakere skal settes lik nivået for EU60 for enslige, uavhengig av sivilstatus, gir dette en minsteytelse på 2,9815 G. Budsjetteffekten av dette tiltaket i 2024, ved iverksettelse 1. juli 2024, anslås til nesten 4,7 mrd. kroner, med en helårseffekt på drøyt 9,4 mrd. kroner.

Tabell 2 viser hvordan satsøkningen vil påvirke budsjettet med en jevn opptrapping over 2, 5, 6 og 8 år. Det er lagt til grunn iverksettelse fra 1. juli 2024.

Tabell 2: Merutgifter ved ulike opptrappingsalternativer. Innføring 1. juli 2024.

	Øke minsteytelsene til 2,9815G for enslige og 2,0836G for gifte/samboende				Øke minsteytelsen til 2,9815G for alle			
	Antall år med opptrapping:				Antall år med opptrapping:			
	2 år	5 år	6 år	8 år	2 år	5 år	6 år	8 år
2024	1618	647	539	404	2343	937	781	586
2025	4853	1941	1618	1213	7028	2811	2343	1757
2026	6470	3235	2696	2022	9370	4685	3904	2928
2027		4529	3774	2831		6559	5466	4099
2028		5823	4853	3639		8433	7028	5271
2029		6470	5931	4448		9370	8589	6442
2030			6470	5257			9370	7613
2031				6066				8784
2032				6470				9370

Kvalifiseringsstønad

Kvalifiseringsprogrammet er en kommunal individuell tjeneste etter sosialtjenesteloven. Deltakerne i programmet får kvalifiseringsstønad som utgjør 2 G. For personer under 25 år er stønaden 2/3 av 2 G. Fra 1. juli 2024 utgjør stønaden 2,041 G for personer over 25 år og 2/3 av 2,041 G for personer under 25 år.

Økonomiske konsekvenser

Ved økning av ytelsene til EU60, blir satsen 2,9815 G for enslige og 2,0836 G for gifte og samboende. Ved innføring av den økte kvalifiseringsstønaden 1. juli 2024, anslås effekten i 2024 til om lag 260 mill. kroner og helårseffekten til om lag 520 mill. kroner. Tabell 3 viser merutgiftene ved innføring 1. juli 2024 ved ulike opptrappingsalternativer.

Tabell 3: Merutgifter til kvalifiseringsstønad de bestemte budsjettårene med en lineær opptrapping. Innføring 1. juli 2024. Satsene øker til EU-60 for henholdsvis enslige og gifte/samboende

Budsjettår	Opptrapping over 2 år (mill. kr)	Opptrapping over 5 år (mill. kr)	Opptrapping over 6 år (mill. kr)	Opptrapping over 8 år (mill. kr)
2024	131	52	44	33
2025	393	157	131	98
2026	524	262	218	164
2027	524	367	306	229
2028	524	472	393	295
2029	524	524	480	360
2030	524	524	524	426
2031	524	524	524	491
2032	524	524	524	524

I tilfellet der ytelsene til samtlige mottakere skal økes til EU60 for enslige, anslås effekten for 2024 til om lag 400 mill. kroner ved en innføring fra 1. juli 2024. Helårseffekten anslås til om lag 800 mill. kroner. Tabell 4 viser mer-

utgiftene ved innføring 1. juli 2024 ved ulike opptrappingsalternativer.

Tabell 4: Merutgifter til kvalifiseringsstønad de bestemte budsjettårene med en lineær opptrapping. Innføring 1. juli 2024. Satsene øker til EU-60 for enslige for alle (også for gifte/samboende)

Budsjettår	Opptrapping over 2 år (mill. kr)	Opptrapping over 5 år (mill. kr)	Opptrapping over 6 år (mill. kr)	Opptrapping over 8 år (mill. kr)
2024	201	80	67	50
2025	603	241	201	151
2026	805	402	335	251
2027	805	563	469	352
2028	805	724	603	453
2029	805	805	737	553
2030	805	805	805	654
2031	805	805	805	754
2032	805	805	805	805

Uføretrygd

Gifte eller samboere har i dag en minstesats på 2,28 G, 2,33 G eller 2,66G (unge uføre), mens enslige har 2,48 G og 2,91 (unge uføre). Fra 1.juli 2024 øker disse satsene for gifte/samboere til 2,329G, 2,379G og 2,709G (unge uføre), og for enslige 2,529G og 2,959G (unge uføre).

Økonomiske konsekvenser

Gifte/samboende mottakere av uføretrygd har en minstesats som ligger over EU60 som er anslått for gifte/samboende på 2,0836 G i tabell 1. Det er derfor kun relevant å beregne merkostnaden av å oppdatere ytelsen til 2,9815 G (tilsvarende EU60 for enslige) for hhv. enslige og for både enslige og gifte/samboende.

Om kun enslige får oppjustert ytelsen, er det her anslått at de samlede utgiftene til uføretrygd øker med 3,1 prosent, mens om også gifte/samboere får oppjustert ytelsen til fattigdoms-grensen for enslige, er økningen anslått til 7 prosent.

Anslaget for utgifter til uføretrygd i 2024 er 125 980 mill. kroner.

I alternativet der minstesatsene skal øke kun for enslige, gir det en merkostnad i 2024 på drøyt 1,9 mrd. kroner ved innføring 1. juli 2024, og en helårseffekt på om lag 3,9 mrd. kroner. Tabell 5 viser merutgiftene ved innføring 1. juli 2024 ved ulike opptrappingsalternativer.

Tabell 5: Merutgifter de bestemte budsjettårene med en lineær opptrapping. Innføring 1. juli 2024 og årlig opptrapping. Kun for enslige.

Budsjettår	Opptrapping over 2 år. Akkumulert budsjetteffekt (mill. kr)	Opptrapping over 5 år Akkumulert budsjetteffekt (mill. kr)	Opptrapping over 6 år Akkumulert budsjetteffekt (mill. kr)	Opptrapping over 8 år Akkumulert budsjetteffekt (mill. kr)
2024	976	391	325	244
2025	2 929	1 172	976	732
2026	3 905	1 953	1 627	1 220
2027	3 905	2 734	2 278	1 709
2028	3 905	3 515	2 929	2 197
2029	3 905	3 905	3 580	2 685
2030	3 905	3 905	3 905	3 173
2031	3 905	3 905	3 905	3 661
2032	3 905	3 905	3 905	3 905

I alternativet der minstesatsene for samtlige mottakere skal settes lik EU60 for enslige, gir det en merkostnad i 2024 på om lag 4,4 mrd. kroner ved innføring 1. juli 2024, og en helårseffekt på om lag 8,8 mrd. kroner. Tabell 6 viser

merutgiftene ved innføring for samtlige mottakere 1. juli 2024 ved ulike opptrappingsalternativer.

Tabell 6: Merutgifter de bestemte budsjettårene med en lineær opptrapping. Innføring 1. juli 2024 og årlig opptrapping, samtlige mottakere.

Budsjettår	Opptrapping over 2 år. Akkumulert budsjetteffekt (mill. kr)	Opptrapping over 5 år Akkumulert budsjetteffekt (mill. kr)	Opptrapping over 6 år Akkumulert budsjetteffekt (mill. kr)	Opptrapping over 8 år Akkumulert budsjetteffekt (mill. kr)
2024	2 205	882	735	551
2025	6 614	2 646	2 205	1 653
2026	8 819	4 409	3 674	2 756
2027	8 819	6 173	5 144	3 858
2028	8 819	7 937	6 614	4 960
2029	8 819	8 819	8 084	6 063
2030	8 819	8 819	8 819	7 165
2031	8 819	8 819	8 819	8 267
2032	8 819	8 819	8 819	8 819

Supplerende stønad for uføre flyktninger med kort botid følger nivået på minsteytelsene i uføretrygden. En økning av minsteytelsene på uføretrygd vil medføre økte kostnader til supplerende stønad. Disse kostnadene er ikke beregnet her.

Alderspensjon

Økonomiske konsekvenser

Tabell A1–A20 viser anslag på merutgifter til alderspensjon for de ulike variantene av å øke minste pensjonsnivå og garantipensjonssettsene til EU60. Tabell A1–A4 viser merutgifter med en umiddelbar økning opp til EU60, mens A5–A20 viser merutgifter med opptrapping til EU 60 i løpet av 2, 5, 6 og 8 år. Beregningene legger til grunn at settsene økes fra 1. juli 2024.

Tabell A1. Kap. 2670 Alderspensjon. Merutgifter ved å øke minste pensjonsnivå til EU60 for hhv. enslige og par. Mill. 2024-kr. (G=122 237 kr). Innføring 1. juli 2024.

År	Enslige	Gifte/samboende	Sum
2024	1 453	673	2 126
2025	2 905	1 305	4 210
2026	2 932	1 234	4 166
2027	2 972	1 168	4 140
2028	3 002	1 093	4 095
2029	3 018	1 019	4 038
2030	3 014	950	3 964
2031	2 996	879	3 875
2032	2 972	804	3 776
2033	2 951	731	3 681
2034	2 932	660	3 592
2035	2 909	592	3 502

Tabell A2. Kap. 2670 Alderspension. Merutgifter ved å øke garantipensjonsnivået til EU60 for hhv. enslige og par. Mill. 2024-kr. (G=122 237 kr). Innføring 1. juli 2024.

År	Enslige	Gifte/samboende	Sum
2024	328	36	365
2025	685	66	751
2026	1 168	94	1 261
2027	1 805	128	1 934
2028	2 529	163	2 691
2029	3 335	202	3 537
2030	4 266	251	4 517
2031	5 262	297	5 558
2032	6 273	341	6 614
2033	7 332	391	7 723
2034	8 444	428	8 872
2035	9 578	466	10 044

Tabell A3. Kap. 2670 Alderspension. Merutgifter ved å øke minste pensjonsnivå til EU60 for enslige både for alle. Mill. 2024-kr. (G=122 237 kr). Innføring 1. juli 2024.

År	Enslige	Gifte/samboende	Sum
2024	1 453	5 213	6 666
2025	2 905	10 252	13 157
2026	2 932	10 001	12 932
2027	2 972	9 751	12 723
2028	3 002	9 428	12 431
2029	3 018	9 034	12 052
2030	3 014	8 589	11 603
2031	2 996	8 087	11 083
2032	2 972	7 545	10 517
2033	2 951	7 013	9 964
2034	2 932	6 488	9 419
2035	2 909	5 969	8 878

Tabell A4. Kap. 2670 Alderspensjon. Merutgifter ved å øke garantipensjonsnivået til EU60 for enslige for alle. Mill. 2024-kr. (G=122 237 kr). Innføring 1. juli 2024.

År	Enslige	Gifte/samboende	Sum
2024	328	674	1 002
2025	685	1 294	1 979
2026	1 168	1 992	3 160
2027	1 805	2 851	4 656
2028	2 529	3 866	6 395
2029	3 335	5 029	8 364
2030	4 266	6 277	10 542
2031	5 262	7 525	12 787
2032	6 273	8 754	15 027
2033	7 332	9 977	17 310
2034	8 444	11 179	19 624
2035	9 578	12 402	21 980

Opptrapping over 2 år

Tabell A5. Kap. 2670 Alderspensjon. Merutgifter ved å øke minste pensjonsnivå til EU60 for hhv. enslige og par. Mill. 2024-kr. (G=122 237 kr). Innføring 1. juli 2024.

År	Enslige	Gifte/samboende	Sum
2024	727	336	1 063
2025	2 421	1 088	3 509
2026	2 932	1 234	4 166
2027	2 972	1 168	4 140
2028	3 002	1 093	4 095
2029	3 018	1 019	4 038
2030	3 014	950	3 964
2031	2 996	879	3 875
2032	2 972	804	3 776
2033	2 951	731	3 681
2034	2 932	660	3 592
2035	2 909	592	3 502

Tabell A6. Kap. 2670 Alderspension. Merutgifter ved å øke garantipensjonsnivået til EU60 for hhv. enslige og par. Mill. 2024-kr. (G=122 237 kr.). Innføring 1. juli 2024.

År	Enslige	Gifte/samboende	Sum
2024	164	18	182
2025	571	55	626
2026	1 168	94	1 261
2027	1 805	128	1 934
2028	2 529	163	2 691
2029	3 335	202	3 537
2030	4 266	251	4 517
2031	5 262	297	5 558
2032	6 273	341	6 614
2033	7 332	391	7 723
2034	8 444	428	8 872
2035	9 578	466	10 044

Tabell A7. Kap. 2670 Alderspension. Merutgifter ved å øke minste pensjonsnivå til EU60 for enslige for alle. Mill. 2024-kr. (G=122 237 kr.). Innføring 1. juli 2024.

År	Enslige	Gifte/samboende	Sum
2024	727	2 607	3 333
2025	2 421	8 543	10 964
2026	2 932	10 001	12 932
2027	2 972	9 751	12 723
2028	3 002	9 428	12 431
2029	3 018	9 034	12 052
2030	3 014	8 589	11 603
2031	2 996	8 087	11 083
2032	2 972	7 545	10 517
2033	2 951	7 013	9 964
2034	2 932	6 488	9 419
2035	2 909	5 969	8 878

Tabell A8. Kap. 2670 Alderspensjon. Merutgifter ved å øke garantipensjonsnivået til EU60 for enslige for alle. Mill. 2024-kr. (G=122 237 kr). Innføring 1. juli 2024.

År	Enslige	Gifte/samboende	Sum
2024	164	337	501
2025	571	1 078	1 649
2026	1 168	1 992	3 160
2027	1 805	2 851	4 656
2028	2 529	3 866	6 395
2029	3 335	5 029	8 364
2030	4 266	6 277	10 542
2031	5 262	7 525	12 787
2032	6 273	8 754	15 027
2033	7 332	9 977	17 310
2034	8 444	11 179	19 624
2035	9 578	12 402	21 980

Opptrapping over 5 år

Tabell A9. Kap. 2670 Alderspensjon. Merutgifter ved øke minste pensjonsnivå til EU60 for hhv. enslige og par. Mill. 2024-kr. (G=122 237 kr). Innføring 1. juli 2024.

År	Enslige	Gifte/samboende	Sum
2024	291	135	425
2025	968	435	1 403
2026	1 563	658	2 222
2027	2 179	856	3 036
2028	2 802	1 020	3 822
2029	3 018	1 019	4 038
2030	3 014	950	3 964
2031	2 996	879	3 875
2032	2 972	804	3 776
2033	2 951	731	3 681
2034	2 932	660	3 592
2035	2 909	592	3 502

Tabell A10. Kap. 2670 Alderspension. Merutgifter ved å øke garantipensjonsnivået til EU60 for hhv. enslige og par. Mill. 2024-kr. (G=122 237 kr). Innføring 1. juli 2024.

År	Enslige	Gifte/samboende	Sum
2024	66	7	73
2025	228	22	250
2026	623	50	673
2027	1 324	94	1 418
2028	2 360	152	2 512
2029	3 335	202	3 537
2030	4 266	251	4 517
2031	5 262	297	5 558
2032	6 273	341	6 614
2033	7 332	391	7 723
2034	8 444	428	8 872
2035	9 578	466	10 044

Tabell A11. Kap. 2670 Alderspension. Merutgifter ved å øke minste pensjonsnivå til EU60 for enslige både for alle. Mill. 2024-kr. (G=122 237 kr). Innføring 1. juli 2024.

År	Enslige	Gifte/samboende	Sum
2024	291	1 043	1 333
2025	968	3 417	4 386
2026	1 563	5 334	6 897
2027	2 179	7 151	9 330
2028	2 802	8 800	11 602
2029	3 018	9 034	12 052
2030	3 014	8 589	11 603
2031	2 996	8 087	11 083
2032	2 972	7 545	10 517
2033	2 951	7 013	9 964
2034	2 932	6 488	9 419
2035	2 909	5 969	8 878

Tabell A12. Kap. 2670 Alderspension. Merutgifter ved å øke garantipensjonsnivået til EU60 for enslige for alle. Mill. 2024-kr. (G=122 237 kr). Innføring 1. juli 2024.

År	Enslige	Gifte/samboende	Sum
2024	66	135	200
2025	228	431	660
2026	623	1 062	1 685
2027	1 324	2 091	3 415
2028	2 360	3 608	5 969
2029	3 335	5 029	8 364
2030	4 266	6 277	10 542
2031	5 262	7 525	12 787
2032	6 273	8 754	15 027
2033	7 332	9 977	17 310
2034	8 444	11 179	19 624
2035	9 578	12 402	21 980

Opptrapping over 6 år

Tabell A13. Kap. 2670 Alderspension. Merutgifter ved å øke minste pensjonsnivå til EU60 for hhv. enslige og par. Mill. 2024-kr. (G=122 237 kr). Innføring 1. juli 2024.

År	Enslige	Gifte/samboende	Sum
2024	242	112	354
2025	807	363	1 170
2026	1 303	549	1 852
2027	1 816	714	2 530
2028	2 335	850	3 185
2029	2 851	963	3 813
2030	3 014	950	3 964
2031	2 996	879	3 875
2032	2 972	804	3 776
2033	2 951	731	3 681
2034	2 932	660	3 592
2035	2 909	592	3 502

Tabell A14. Kap. 2670 Alderspensjon. Merutgifter ved å øke garantipensjonsnivået til EU60 for hhv. enslige og par. Mill. 2024-kr. (G=122 237 kr). Innføring 1. juli 2024.

År	Enslige	Gifte/samboende	Sum
2024	55	6	61
2025	190	18	209
2026	519	42	561
2027	1 103	78	1 182
2028	1 967	126	2 093
2029	3 150	191	3 341
2030	4 266	251	4 517
2031	5 262	297	5 558
2032	6 273	341	6 614
2033	7 332	391	7 723
2034	8 444	428	8 872
2035	9 578	466	10 044

Tabell A15. Kap. 2670 Alderspensjon. Merutgifter ved å øke minste pensjonsnivå til EU60 for enslige for alle. Mill. 2024-kr. (G=122 237 kr). Innføring 1. juli 2024.

År	Enslige	Gifte/samboende	Sum
2024	242	869	1 111
2025	807	2 848	3 655
2026	1 303	4 445	5 748
2027	1 816	5 959	7 775
2028	2 335	7 333	9 668
2029	2 851	8 532	11 383
2030	3 014	8 589	11 603
2031	2 996	8 087	11 083
2032	2 972	7 545	10 517
2033	2 951	7 013	9 964
2034	2 932	6 488	9 419
2035	2 909	5 969	8 878

Tabell A16. Kap. 2670 Alderspension. Merutgifter ved å øke garantipensjonsnivået til EU60 for enslige for alle. Mill. 2024-kr. (G=122 237 kr). Innføring 1. juli 2024.

År	Enslige	Gifte/samboende	Sum
2024	55	112	167
2025	190	359	550
2026	519	885	1 404
2027	1 103	1 742	2 845
2028	1 967	3 007	4 974
2029	3 150	4 749	7 899
2030	4 266	6 277	10 542
2031	5 262	7 525	12 787
2032	6 273	8 754	15 027
2033	7 332	9 977	17 310
2034	8 444	11 179	19 624
2035	9 578	12 402	21 980

Opptrapping over 8 år

Tabell A17. Kap. 2670 Alderspension. Merutgifter ved å øke minste pensjonsnivå til EU60 for hhv. enslige og par. Mill. 2024-kr. (G=122 237 kr). Innføring 1. juli 2024.

År	Enslige	Gifte/samboende	Sum
2024	182	84	266
2025	605	272	877
2026	977	411	1 389
2027	1 362	535	1 897
2028	1 751	638	2 389
2029	2 138	722	2 860
2030	2 512	791	3 303
2031	2 871	842	3 714
2032	2 972	804	3 776
2033	2 951	731	3 681
2034	2 932	660	3 592
2035	2 909	592	3 502

Tabell A18. Kap. 2670 Alderspension. Merutgifter ved å øke garantipensjonsnivået til EU60 for hhv. enslige og par. Mill. 2024-kr. (G=122 237 kr). Innføring 1. juli 2024.

År	Enslige	Gifte/samboende	Sum
2024	41	5	46
2025	143	14	156
2026	389	31	420
2027	827	59	886
2028	1 475	95	1 570
2029	2 362	143	2 505
2030	3 555	209	3 764
2031	5 042	284	5 327
2032	6 273	341	6 614
2033	7 332	391	7 723
2034	8 444	428	8 872
2035	9 578	466	10 044

Tabell A19. Kap. 2670 Alderspension. Merutgifter ved å øke minste pensjonsnivå til EU60 for enslige for alle. Mill. 2024-kr. (G=122 237 kr). Innføring 1. juli 2024.

År	Enslige	Gifte/samboende	Sum
2024	182	652	833
2025	605	2 136	2 741
2026	977	3 334	4 311
2027	1 362	4 469	5 831
2028	1 751	5 500	7 251
2029	2 138	6 399	8 537
2030	2 512	7 157	9 669
2031	2 871	7 750	10 622
2032	2 972	7 545	10 517
2033	2 951	7 013	9 964
+2034	2 932	6 488	9 419
2035	2 909	5 969	8 878

Tabell A20. Kap. 2670 Alderspension. Merutgifter ved å øke garantipensjonsnivået til EU60 for enslige for alle. Mill. 2024-kr. (G=122 237 kr). Innføring 1. juli 2024.

År	Enslige	Gifte/samboende	Sum
2024	41	84	125
2025	143	270	412
2026	389	664	1 053
2027	827	1 307	2 134
2028	1 475	2 255	3 730
2029	2 362	3 562	5 924
2030	3 555	5 231	8 785
2031	5 042	7 212	12 254
2032	6 273	8 754	15 027
2033	7 332	9 977	17 310
2034	8 444	11 179	19 624
2035	9 578	12 402	21 980

Forslaget vil i tillegg medføre noe mindretgifter for Statens pensjonskasse og kommunale tjenstepensjonsordninger. Dette har det ikke vært mulig å beregne gitt

tiden departementet har hatt til rådighet for å besvare spørsmålet.

SPØRSMÅL NR. 848

Innlevert 5. januar 2024 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 15. januar 2024 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Hvilken faglig begrunnelse ligger til grunn for at én kreftdiagnose får medisinen dekket, mens en annen ikke, og vil statsråden ta initiativ til at personer med brystkreft også skal kunne få denne medisinen på blåresept?

BEGRUNNELSE:

I 2023 ble litt over 4200 kvinner rammet av brystkreft. Cirka 80 % av brystkreftsvulstene som oppdages er hormonfølsomme. Det kvinnelige kjønnshormonet østrogen stimulerer til vekst av brystkreftceller ved å binde seg til østrogenmottakere i brystkreftceller. Aromatasehemmere er en gruppe medikamenter som reduserer produksjon av østrogen. Nivået av østrogen blir dermed svært

lavt og de hormonfølsomme brystkreftcellene får liten stimulering. Uten denne stimuleringen mister brystkreftcellene evnen til videre vekst og går til grunne. Denne type medikamentell behandling er svært viktig for mange brystkreftammede.

Dessverre ser man at de mest vanlige aromatasehemmere øker risikoen for benskjørhet og benbrudd. Dette er en sammenheng som er godt dokumentert. Calcigran Forte gis derfor på resept av behandlende lege for å forhindre benskjørhet og potensielle benbrudd. Etter Blåreseptforskriften dekkes ikke «kalk og vitamin D ved forebygging av eller ved etablert osteoporose». Calcigran Forte kan imidlertid fås på blå resept etter individuell søknad fra behandlende lege til Helfo (jfr. Blåreseptforskriften § 3), men da må den aktuelle sykdommen stå på

en bestemt liste som Helsedirektoratet har laget. Og der står ikke brystkreft oppført. Men har du derimot kreft i fordøyelseskanalen/-organ, kan du få Calcigran Forte på blå resept etter individuell søknad fra behandlende lege.

Svar:

Legemiddel med kalsium og vitamin D er indisert til forebygging og behandling av kalsium- og vitamin D-mangel hos voksne, samt tilleggsbehandling hos pasienter med etablert osteoporose. HELFO har langvarig praksis for ikke å innvilge individuell stønad til forebygging av eller behandling av etablert osteoporose med legemidler med kalsium og vitamin D. Dette følger av rundskriv til blåreseptforskriften § 5-14, og innebærer at det ikke ytes stønad etter blåreseptforskriften §§ 2 eller 3 til behandling med kalsium og/eller vitamin D i tilfeller hvor formålet med behandlingen er å forebygge eller behandle etablert osteoporose. Bestemmelsen gjelder uavhengig av årsaken til at behovet har oppstått, inkludert behandling med legemidler mot kreft, til tross for at flere legemidler kan gi økt risiko for osteoporose som bivirkning. Det fore-

ligger flere trygderettskjennelser hvor praksisen hos HELFO stadfestes (e.g. TRR-2022-3362 og TRR-2023-8).

HELFO yter imidlertid stønad etter blåreseptforskriften § 3 til legemidler med kalsium og vitamin D ved visse underliggende sykdommer/tilstander som medfører fare for alvorlig kalsium- og/eller vitamin D-mangel. Dette gjelder kun tilfeller hvor formålet med behandlingen er forebygging av alvorlig mangelsykdom, eksempelvis tarmsykdommer som gir redusert opptak, kronisk nyresykdom, kronisk leverlidelse og kreft i fordøyelseskanalen/-organ, samt i forbindelse med fedmekirurgi. Årsaken til at pasienter med kreft i fordøyelseskanalen/-organ kan få stønad til behandling med legemidler med kalsium- og/eller vitamin D, eksempelvis Calcigran Forte, skyldes økt risiko for alvorlig kalsium- og/eller vitamin D-mangel og ikke forebygging eller behandling av osteoporose.

Dersom praksis om unntak fra stønad skal endres, kreves det iht. legemiddelforskriften § 14 3 at Direktoratet for medisinske produkter gjennomfører en metodevurdering for å vurdere om kriteriene for stønad er oppfylt.

SPØRSMÅL NR. 849

Innlevert 5. januar 2024 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 15. januar 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Erkjenner statsråden at innføring av krav om ti ansatte var feil, og vil statsråden instruere Bane Nor om å gå vekk fra denne praksisen, statsråden er vel enig i at det er viktigere med kvalifisert personell, snarere enn hvor mange som er ansatt i et firma?

BEGRUNNELSE:

Det har vært en merkbar økning i sikkerhetskritiske hendelser innen jernbaneindustrien. Spesielt bekymringsfullt er antallet hendelser der hovedsikkerhetsvakter (HSV) og lokale sikkerhetsvakter (LSV) har sikret seg utenfor tildelt området. I august alene ble det registrert 10 slike hendelser, noe som utgjør en betydelig del av de 23 hendelsene som fant sted frem til og med august i 2023, sammenlignet med 24 hendelser totalt i hele 2022. Disse feilene skyldes ofte tidspress, manglende kjennskap til området, miskommunikasjon med togleder eller TXP, og arbeid uten tilstrekkelig kunngjøring.

Antallet sikkerhetskritiske hendelser synes å ha økt kraftig i 2023, og faktisk skjer dette etter at de nye reglene for sikkerhetspersonell trådte i kraft. Hensikten med Bane Nors regelendring var av sikkerhetsmessige hensyn, den intensjonen synes i hvert fall ikke å ha gitt ønsket effekt.

Jeg mener derfor som jeg mente i spørretimen 11.01.2023 at innføringen av krav om antall ansatte ikke bidrar til likhet for aktørene, ei heller har noen praktisk betydning for sikkerheten, som tall fra august 2023 tydelig viser.

Svar:

Samferdselsdepartementet har innhentet innspill fra Bane NOR.

Når Bane NORs leverandører utfører sikkerhetskritisk arbeid og leverer arbeid hvor det brukes sikkerhetsfunksjoner, herunder hovedsikkerhetsvakt og lokal sikkerhetsvakt, gjøres dette innenfor rammene av den sikkerhetsgodkjenning Statens jernbanetilsyn har gitt Bane NOR.

Bane NOR er da ansvarlig for å påse at virksomhetene som utfører sikkerhetsfunksjonen på Bane NORs vegne, er egnet til å utføre arbeidet.

Bane NOR innførte i mars 2022 en godkjenningsordning for virksomheter som leverer personell med sikkerhetsfunksjoner. Ordningen ble innført som følge av en negativ utvikling i antall uønskede hendelser hvor sikkerhetsfunksjoner var involvert og hvor man så at måten virksomhetene var organisert på, kunne være medvirkende til at flere typer hendelser oppsto. Gjennom godkjenningsordningen stilles det skjerpede krav til virksomhetene når det gjelder sikkerhet. Virksomheter som ikke oppfyller kravene, eller ved kontroller har gjentakende avvik og brudd, får ikke godkjenning og kan ikke utføre sikkerhetsfunksjoner som leverandører eller underleverandør til Bane NOR.

Det følger av krav i ordningen at virksomhetene skal minimum ha ti fast ansatte, hvorav minimum tre av disse må være godkjent i sikkerhetskritisk funksjon. Bane NOR ser at kravet om ti fast ansatte, sammen med de øvrige kravene i godkjenningsordningen, samlet sett bidrar til økt sikkerhet og færre uønskede hendelser av typen godkjenningsordningen har som mål å redusere.

Bane NORs tall viser at det totale antallet hendelser med sikkerhetsvakter (hovedsikkerhetsvakt og lokal sikkerhetsvakt) involvert gikk ned fra 148 hendelser i 2022 til 107 hendelser i 2023. I dette tallet ligger hendelser både på

nivå 1-2 (alvorlige hendelser) og nivå 3-5 (mindre alvorlige hendelser). I perioden var antall alvorlige hendelser uendret (7 hendelser både i 2022 og 2023), men det var en betydelig nedgang i mindre alvorlige hendelser (fra 141 til 100 hendelser). Antall hendelser som skyldes mangelfull etterlevelse av instruks, regelverk og disponering, hvilket inngår i nivå 3-hendelser, har gått betydelig ned. Dette viser at de skjerpede kravene til virksomhetene ved innføring av godkjenningsordningen har økt sikkerhetskompetansen hos dem som skal utføre sikkerhetsfunksjonen.

Samtidig er det riktig at antall hendelser som følge av manglende kjennskap til området og kommunikasjonproblemer mellom hovedsikkerhetsvakt, togekspeditør og togleder var høyere i 2023 sammenliknet med 2022 (en økning fra 23 til 36 hendelser). Bane NOR jobber også med å få ned denne typen hendelser, men i andre spor og på andre måter enn gjennom godkjenningsordningen. Fokuset på sikkerhet og den gode dialogen med selskapene som følge av ordningen vil likevel også redusere slike hendelser.

Godkjenningsordningen evalueres fortløpende, herunder kravene til antall ansatte. Bane NOR gjennomfører kontinuerlig revisjoner, kontroller og veiledning med virksomhetene. Til sammen gir dette Bane NOR verdifulle innspill til arbeidet med både forvaltning og utvikling av ordningen.

SPØRSMÅL NR. 850

Innlevert 6. januar 2024 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen

Besvart 18. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvilke generelle rutiner har Justis- og beredskapsdepartementet for å føre kontroll med underliggende etaters inngåelse av avtaler om leie av eiendom, bygg og anlegg, hvordan er den generelle arbeidsfordelingen mellom departementet og Statsbygg i disse prosessene, og på hvilken måte involverte departementet Statsbygg i prosessen som resulterte i at NSM tok opp et ulovlig pengelån fra utleieren Norwegian Property?

BEGRUNNELSE:

På bakgrunn av de opplysninger som har fremkommet i saken om Nasjonal sikkerhetsmyndighets ulovlige lån fra Norwegian Property – og Justis- og beredskapsdepar-

tementets rolle ved avtaleinngåelsen – er det relevant og ønskelig å få klarhet i hvilke generelle rutiner Justis- og beredskapsdepartementet har for kontroll med de underliggende etaters inngåelse av leieavtaler, hvordan Statsbygg normalt involveres i disse prosessene, og hvordan Statsbygg ble involvert i den konkrete prosessen som resulterte i NSMs ulovlige låneopptak.

Svar:

Som kjent har regjeringen oppnevnt et utvalg som skal foreta en gjennomgang av NSMs inngåelse av leieavtaler med privat utleier for leie av lokaler i Snarøyveien, herunder låneavtaler som ble inngått i den forbindelse. Utvalget har også i sitt mandat at det «i den grad det er rel-

evant gjennomgå og vurdere dialogen» med blant annet Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet og Statsbygg. Utvalget kan i sin rapport belyse spørsmål som representanten stiller. Utvalget skal levere rapport innen 1. mars.

Både Justis- og beredskapsdepartementet og andre departementer delegerer rutinemessig en fullmakt til underliggende virksomheter til å kunne inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret. Rammene for slike fullmakter går fram av Finansdepartementets rundskriv R-110 pkt. 2.3. Uten en slik fullmakt kan en statlig virksomhet ikke inngå leieavtale for dine lokaler

for mer enn ett år om gangen. Fullmakten gir ikke rett til å ta opp lån, og kostander til leieutgifter må dekkes innenfor virksomhetens ordinære budsjettammer.

Justis- og beredskapsdepartementet legger for øvrig til grunn vilkår og prosedyrer som fremgår av Kommunal- og distriktsdepartementets «Instruks om håndtering av bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor» i behandlingen av husleiesaker. Dette innebærer blant annet at i de tilfeller summen av fremtidige leieforpliktelser ved leie i det private markedet er på 100 mill. kroner eller mer, skal saken forelegges for Kommunal- og distriktsdepartementet.

SPØRSMÅL NR. 851

Innlevert 7. januar 2024 av stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth

Besvart 11. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Med hvilke land har Norge returavtale, og hvordan jobber regjeringen for å få på plass flere returavtaler (brukes for eksempel bistandsmidler for å oppnå flere avtaler)?

BEGRUNNELSE:

For mange asylsøkere som har fått avslag på asylsøknaden sin oppholder seg i Norge. De aller fleste kan returnere frivillig, men velger å ikke respektere vedtaket. Til enkelte land kan ikke Norge returnere med tvang. Det er et mål å øke antall returavtaler for å kunne gjennomføre tvangsretur i saker der det er nødvendig.

Svar:

Norge har returavtaler eller andre avtaler med klausuler om tilbaketakelse og retur med 34 land. En oversikt ligger tilgjengelig her <https://www.regjeringen.no/no/tema/innvandring-og-integrering/innsikt/tilbaketakelsesavtaler/id2001692/>

De færreste land nekter egne borgere innreise til hjemlandet, dersom de reiser på kommersielle rutefly og med reisedokument utstedt av landet. Noen land er likevel restriktive med å utstede reisedokument før de bl.a. kan verifisere at en person er borger av landet. Returavtaler er et viktig verktøy for å fastsette prosedyrer for verifisering og samtykke til innreise.

De siste årene har Justis- og beredskapsdepartementet jobbet mer med å bedre retursamarbeidet med pri-

oriterte land, heller enn å inngå formelle returavtaler. Et bedret retursamarbeid kan ha større effekt på antall returer enn en avtale som ikke fungerer. Dette er en modell som også andre land velger, inkludert EU. Det legges stor vekt på å motivere personer uten lovlig opphold i Norge til å samarbeide om retur, ved å tilby assistert retur som inkluderer betalt hjemreise, individuell retur støtte, og som regel bruk av eget reisedokument utstedt av hjemlandet. En bredere returdialog kan også åpne for samarbeid på andre politikkområder enn retur.

Regjeringen har flere virkemidler for å få til slike retursamarbeid. Norske utenriksstasjoner er viktige for den bilaterale dialogen om retur og tilbaketakelse av egne borgere med vertslandets myndigheter. Justis- og beredskapsdepartementet har spesialutsendinger for utlendingsfeltet, med mandat å tilrettelegge for retur, ved 12 ambassader i Afrika og Asia, som dekker land med store porteføljer av utreisepliktige i Norge. Videre har departementet en tilskuddspost (Post 76 Internasjonalt migrasjons- og retursamarbeid) som brukes til å støtte opp om dialog og forhandlinger med viktige opprinnelses- og transittland.

Justis- og beredskapsdepartementet fastsatte en returstrategi for perioden 2023-2029 som gir en nærmere beskrivelse av hvordan regjeringen jobber for å få til returer, gjennom fem innsatsområder; 1) effektiv og rettssikker retur, 2) samarbeid og samordning nasjonalt, 3) europeisk samarbeid, 4) samarbeid med opprinnelsesland og 5) bærekraftig retur og reintegrering. Returstrategien kan leses på regjeringen.no - <https://www.regjeringen.no/>

no/dokumenter/returstrategi-for-perioden-2023-2029/id2979875/

SPØRSMÅL NR. 852

Innlevert 7. januar 2024 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 12. januar 2024 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Mer kraft, mer nett, og mer ENERGIEFFEKTIVISERING gjentas det fra regjeringens statsråder hyppig. Samtidig så sender Norge og motparter mer enn 43 TWH fram og tilbake via kabler på havbunnen. Mellom Norge og England, Tyskland, Nederland, Danmark, Sverige og Finland.

Kan statsråden avklare hvor mange TWH overføringstap som finner sted fra den totale eksporten og importen, og hvor mange husstander som gjennomfører normale ENØK tiltak i Norge dette tilsvarer?

BEGRUNNELSE:

Tall fra Statnett viser at 2023 er rekordår for eksport av strøm fra Norge til Utlandet, med eksport tilsvarende 30,4 TWH som er suveren rekord i SSBs lange tidsserie som går helt tilbake til 1990. Bruttoeksporten av strøm fra Norge til Utlandet tilsvarer nesten hele strømforbruket til norske husholdninger som i 2022 som var på 35,4 TWH.

Siden Norge importerte relativt mye dyr strøm fra Utlandet ble det ikke rekord i nettostrømekспорт som endte på 17,2 TWH, som er lavere enn i rekordåret 2020 da den var på 20,5 TWH.

Nettoeksporten av strøm fra Norge til utlandet i 2023 tilsvarte likevel hele strømforbruket til norske husholdninger i Agder, Rogaland, Vestland, Møre, Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark i 2022.

All kraft som sendes, gir tap. Jo lengre distanse, jo høyere tap, såfremt andre premisser som spenningsnivå, temperatur, etc. er lik.

43 TWH som går fram og tilbake, generer store tap. Det er interessant å vite hvor store tap, og hvor mange Norske husstander som må gjennomføre energieffektiviseringsstiltak for å komme opp i samme størrelsesnivå.

Svar:

Elektriske tap er en uunngåelig fysisk egenskap ved transport av elektrisk energi. Størrelsen på energitapet avhenger av mengde energi som overføres relativt til led-

ningens kapasitet. Tapene øker når overføringslengde eller mengde overført energi øker, mens de synker med høyere spenningsnivå.

Muligheten til å kunne importere kraft er viktig på kalde vinterdager og i perioder med lite vann i magasinene. I 2023 var den samlede utvekslingen av kraft mellom Norge og våre naboland i underkant av 44 TWH. Totalt overføringstap på disse forbindelsene i 2023 var i overkant av 1 TWh, eller 2,4 prosent.

Hvor stort potensial det er for ulike ENØK-tiltak i norske husholdninger vil variere ut fra en rekke forhold. Jeg deler imidlertid representantens engasjement for mer effektiv bruk av energien vår. Derfor har regjeringen styrket arbeidet med energieffektivisering. I oktober 2023 la regjeringen frem en handlingsplan for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi. Handlingsplanen setter retning for hvordan myndigheter og andre skal jobbe med energieffektivisering i tiden som kommer. Med tiltakene i handlingsplanen og satsingen i 2024-budsjettet vil regjeringen bidra til å utløse mer av potensialet for energieffektivisering. Bevilgningen til Husbankens tilskuddsordning til energitiltak i kommunale bygg økes til 300 mill. kroner i 2024, og Enova styrkes med 880 mill. kroner til energieffektivisering og utbygging av solenergi. Arbeidet er viktig for å redusere forbruk og ta ned forbrukstopper. Dette gir rom for nødvendig elektrifisering. Energieffektivisering bidrar til å dempe veksten i kraftforbruket og reduserer behovet for utbygging av ny produksjon og nett.

I fremtiden vil vi være avhengige av både energieffektivisering og muligheten for import.

SPØRSMÅL NR. 853**Innlevert 7. januar 2024 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 15. januar 2024 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande****Spørsmål:**

Vil statsråden la kiosker og drivstoffstasjoner får anledning til å inngå i Merkur-programmet på lik linje med aktører i dagligvarebransjen, slik Menon foreslår i rapporten utarbeidet for KDD?

BEGRUNNELSE:

Menon Economics foreslo i en rapport utarbeidet for Kommunal- og distriktsdepartementet, menon-publikasjon nr. 131/2021 å la bensinstasjoner og kiosker å ta del i merkur-programmet. I rapporten står det blant annet:

«Hvis bensinstasjoner og kiosker kan tilby et bredt vareutvalg og tilfredsstillende øvrige krav (lang nok reisevei til annet utsalg) bør derfor også disse prinsipielt kunne få muligheten til å søke»

og

«Ved å la bensinstasjoner og kiosker få ta del i Merkur-programmet åpnes spørsmålet om de også bør ha rett på tilgang til støtteordningene. Støtteordningene er rettet mot de som faktisk driver dagligvarehandel. Dette er direkte knyttet opp mot Merkur-programmets formål. Det er derfor formålstjen-

lig å stille som krav at utsalget har et tilstrekkelig vareutvalg til å kunne kategoriseres som en fullassortert dagligvareleverandør. Dersom en kiosk eller bensinstasjon velger å ta inn et større utvalg dagligvarer er det naturlig at de også får tilgang til service og investeringsstøtte. Bredden på utvalget bør være like stor som dagligvarebutikken med det smaleste utvalget blant Merkur-butikkene som er med i en kjede.»

Svar:

Spørsmålet om å inkludere kiosker og bensinstasjoner i Merkur-programmet ble vurdert i Prop 1 S 2022-2023 for Kommunal- og distriktsdepartementet. Departementet konkluderte da med at drivstoffstasjoner og kiosker ikke bør inkluderes i Merkur-programmet, med mindre de ønsker å utvikle et fullverdig dagligvaretilbud. Det er ikke skjedd noe nytt siden høsten 2022 som tilsier at det er hensiktsmessig å lempe på kravene for å bli med i Merkur-programmet. Dersom en kiosk eller en bensinstasjon utvikler et dagligvaretilbud slik Njåstad beskriver i bakgrunn for spørsmålet, og de fyller de øvrige kriteriene, er det ikke noe i veien for at de kan søke om å delta i Merkur-programmet.

SPØRSMÅL NR. 854**Innlevert 7. januar 2024 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen****Besvart 15. januar 2024 av energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

De statlige kraftselskapene Statnett og Statkraft har hatt en stor økning i antall ansatte de siste årene.

Kan statsråden avklare hvor mange som er ansatt i begge selskaper de siste 10 år, hvor mange av disse som har kommet med elkraftutdanning, det totale antallet ansatte og andelen ansatte i selskapene med elkraftgrad?

BEGRUNNELSE:

Mange statlige selskaper har utøkt ansattstokken betraktelig de siste årene, med alt fra x antall kommunikasjonsdirektører, bærekraftsekspertene og mer, mens ansatte

innen fagområdene selskapet skal håndtere, har fått redusert andelen. Det er interessant å høre hvordan denne utviklingen har vært i de statlige selskapene Statkraft og Statnett.

Svar:

For Statnett SF har antall ansatte økt med 650 personer i perioden 2013 til 2023, fra 1080 ansatte i 2013 til 1730 ansatte i 2023. I samme periode har andelen ansatte med elkraftutdanning med teknisk fagutdanning ligget på mellom 21 pst. og 24 pst. av det totale antallet ansatte. I tillegg utgjør andelen ansatte med en ingeniør- eller siv-

ilingeniørutdannelse med elkraftkompetanse mellom 39 pst. og 49 pst.

Statkraft SF eies av Nærings- og fiskeridepartementet og jeg har derfor innhentet innspill fra næringsministeren. For Statkraft har antall ansatte økt med 1578 personer i perioden 2013 til 2022, fra 3734 ansatte i 2013 til 5312 ansatte i 2022. Statistikk over utdanningsbakgrunnen til Statkrafts ansatte er ikke tilgjengelig.

For begge selskapene er det viktig å ha ansatte med elkraftutdanning, da elkraftteknikk er et sentralt fagområde i virksomhetene. Det kreves også kompetanse på en lang rekke andre områder. Utdannings- og erfaringsbakgrunnen til de ansatte i Statkraft og Statnett reflekterer dette.

SPØRSMÅL NR. 855

Innlevert 7. januar 2024 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 16. januar 2024 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

Betyr forsvarsministerens svar til meg 21. november 2023 at han ikke vil foreta seg noe mer for at familiene skal få en rettferdig behandling av sine erstatningskrav, og vil ministeren som et minimum gi en oversikt over hva som har vært gjeldende norske erstatningsordninger for etterlatte til enhver tid?

BEGRUNNELSE:

Denne uken kunne vi lese om flere familier som ikke har mottatt erstatning da de mistet sine kjære da de tjenestegjorde for Norge i utlandet.

I november spurte jeg forsvarsministeren i et skriftlig spørsmål hva han ville foreta seg for å rette opp i denne uretten. Se Dokument nr. 15:410 (2023-2024).

Forsvarsministeren skriver bla følgende i sitt svar:

«I slike tilfeller kan det være vanskelig å kartlegge om den som søker erstatning var erstatningsberettiget etter reglene om etterlatterstatning som gjaldt på dødsfallstidspunktet. Det kan også være vanskelig å kartlegge hvilke eventuelle utbetalinger som er gjort tidligere. Den alminnelige foreldelsesfristen i norsk rett er tre år. Utgangspunktet er derfor at eventuelle krav knyttet til hendelser som ligger 30 til 40 år tilbake i tid er foreldet.»

Det kan tolkes som at ministeren ikke vil følge opp saken videre fordi det kan være vanskelig og at sakene i utgangspunktet kan være foreldet.

At saker kan være vanskelig bør ikke være et argument i seg selv for å ikke rydde opp i ev. historiske feil. Foreldelsesfristen er også bare et utgangspunkt som ministeren selv skriver.

Det er derfor ikke til hinder for å rette opp ev. feil dersom viljen er tilstede.

Svar:

Det gjør inntrykk å lese historiene til foreldre som har mistet sine barn under tjeneste i internasjonale operasjoner. Jeg er opptatt av at de etterlatte skal bli ivaretatt på en god måte.

Når det gjelder spørsmål om erstatning, er det de rettsreglene som var gjeldende på tidspunktet for dødsfallet som avgjør om det er grunnlag for et krav. Det betyr at etterlatte ikke kan tilkjennes erstatning etter andre regler enn dem som gjaldt på dødsfallstidspunktet. I tillegg vil det i eldre saker oppstå spørsmål om et eventuelt krav er foreldet. Det er riktig at staten kan frafalle foreldelsesinnsigelser. Om dette bør gjøres, må vurderes konkret i den enkelte sak.

Jeg er kjent med at FN-soldater tidligere var omfattet av en nasjonal erstatningsordning som på visse vilkår kunne gi foreldre rett til engangserstatning ved dødsfall, uavhengig av om de ble forsørget av den avdøde. Ifølge stortingsdokumenter fra 1982 bortfalt denne ordningen for FN-personell samme år. Årsaken til det var at FN-personell fra 1982 ble ansett som statstjenestemenn tilsatt på tidsbegrenset kontrakt. De ble dermed omfattet av lønnsregulativets fellesbestemmelser om engangserstatning.

Representanten ber om at jeg gir en oversikt over hva som har vært gjeldende norske erstatningsordninger for etterlatte til enhver tid. Jeg har forståelse for at gamle erstatningsregler kan fremstå som uoversiktlige og fragmenterte for de etterlatte. Reglene fremgår av ulike regelverk og avtaler underlagt ulike departementer, og har utviklet seg over mange år. Det vil være meget ressurskrevende å sammenstille en historisk og juridisk kartlegging av de ulike reglene for erstatning til etterlatte etter personell som har deltatt i internasjonale operasjoner gjennom

tidene. Jeg mener derfor at det ikke vil være hensiktsmessig å gjennomføre en slik historisk kartlegging av regler mange tiår tilbake i tid.

Regjeringen er opptatt av at veteraner og deres familier skal ivaretas på en god måte. Jeg er derfor glad for at vi i dag har et godt og forutsigbart erstatningsvern for dem som tjenestegjør og deres etterlatte.

SPØRSMÅL NR. 856

Innlevert 8. januar 2024 av stortingsrepresentant Anne Kristine Linnestad

Besvart 15. januar 2024 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

På hvilken måte er Tanavassdragets fiskeforvaltning og sjølaksefiskernes organisasjoner tatt med i evalueringen av pukcellakssesongen 2023 og hvordan mener statsråden at de lokale interessene skal få reell innflytelse på de tiltakene statsråden mener er nødvendig for å bekjempe pukcellaksen og opprettholde/øke bestanden av Tanalaks/Luossa i Tanavassdraget?

BEGRUNNELSE:

Invasjonen av pukcellaks annet hvert år de seneste årene, spesielt i elvene i Finnmark, er uønsket ut fra miljøhensyn og hensynet til villaksens overlevelse. Frykten er at pukcellaksen skal fordrive villaksen fra dens gyteplasser og overta elvene fullstendig. Den eksplosjonsartede formeringen av pukcellaks skjer samtidig som villaksstammen er på et minimum, og må beskyttes. Derfor er innført strenge restriksjoner for villaksfisket, mens fangsten av pukcellaks som ble organisert av miljømyndighetene må kunne karakteriseres som mislykket. Dette gjelder spesielt for Tanavassdragets del. Tanavassdraget er Europas viktigste lakselv, hvor lokalbefolkningen gjennom uminnelige tiders fiske og fangst av Tanalaksen/Luossa, har ervervet seg kompetanse som bør være av verdi også for dagens fiskeforvaltning.

Det lokale fiskere ser, er at økningen i bestanden av pukcellaks kommer på et tidspunkt hvor garnfisket i både sjø og elv er betydelig redusert, og blir omtrent omvendt proporsjonal med nedgangen i antall bruk i sjøen. De lokale fiskerne mener derfor at pukcellaksen har fått tilgang opp alle elver i Finnmark og at Tanavassdraget er blitt det største vassdraget hvor pukcellaksen får formere seg tilnærmet fritt.

Tanavassdragets fiskeforvaltning og sjølaksefiskernes organisasjoner vil gjerne samarbeide med myndighetene om å bekjempe pukcellaksen i elvene i Finnmark.

Svar:

Bekjempelsen av pukcellaks i 2023 var i all hovedsak en stor suksess. Det ble iverksatt tiltak for å ta ut pukcellaks i rundt 90 elver, og ca. 60 av disse fikk installert pukcellaksfeller. Pukcellaksfellene var svært effektive; flere av fellene fanget nesten 100 % av pukcellaksen som kom opp i elva. Totalt ble det tatt ut over 242 000 pukcellaks i elvene, og nesten 100 000 pukcellaks i det ordinære laksefisket i sjø.

Som representanten påpeker, utgjør Tana et unntak fra dette bildet ettersom hovedtiltaket mot pukcellaks i Tanavassdraget ikke fungerte så godt som ønsket. Representanten hevder at lokale rettighetshavere ikke ble involvert i planlegging og gjennomføring av prosjektet. Dette er ikke riktig. Tanavassdragets fiskeforvaltning (TF) designet og testet ut et pilotprosjekt med pukcellakssperre i Tanavassdraget i 2022. Prosjektet gikk ut på å bygge et storstengsel som stengte det østre løpet ved Seidaholmen. Pukcellakssperra i 2023 var en videreutvikling av dette pilotprosjektet. TF ønsket ikke å påta seg oppgaver i arbeidet med sperra i 2023, men deltok i alle møtene i den koordineringsgruppa som ble opprettet for å involvere relevante instanser i arbeidet. Videre ble sperra i all hovedsak bygget av lokale fiskere, og justeringer underveis i sesongen ble også gjort etter råd fra erfarne lokale stengselsfiskere. I tillegg hadde TF ansvar for fella som ble satt opp i Måskehokka, som er en sideelv til Tanaelva, og de hadde også ansvar for spredt garnfiske etter pukcellaks over sperra ved Seidaholmen. TF og lokale rettighetshavere var altså godt involvert i både planlegging og gjennomføring av tiltakene mot pukcellaks i Tanavassdraget i 2023.

Av ulike årsaker fungerte ikke pukcellakssperra i Tanavassdraget så godt som vi hadde ønsket. Miljødirektoratet og Veterinærinstituttet er i gang med å utarbeide en evalueringsrapport, som vil bli gjennomgått i koordineringsgruppa der også TF deltar. En biolog ansatt i TF har deltatt i den nasjonale kompetansegruppa for arbeid mot

pukkellaks, som ble etablert i 2022. Kompetansegruppa er nå i gang med å evaluere tiltakene som ble iverksatt i 2023, og gjennom sin representant i gruppa er TF direkte involvert i denne prosessen. Når det gjelder de øvrige tiltakene i Tanavassdraget, uttak av pukkellaks ved fella i Måskejohka og garnfiske etter pukkellaks over pukkellakssperra ved Seidaholmen, er det TF som har ansvar for å evaluere disse og sende sine vurderinger til Miljødirektoratet. TF er altså ikke bare godt involvert i arbeidet, men har også i stor grad ansvaret for evaluering av tiltakene mot pukkellaks i Tanavassdraget i 2023.

Representanten hevder at økningen i pukkellaksbestanden kommer på et tidspunkt hvor garnfisket i både sjø og elv er betydelig redusert, og at økningen er omvendt proporsjonal med innstramminger i sjølaksefisket. Dette premisset er feil. Vi har ingen indikasjoner på at endringer i sjølaksefisket har hatt noen betydning for økningen i pukkellaksbestanden. Selv om pukkellaksen har vært i Norge siden 60-tallet startet ikke den eksplosive bestandsøkningen før i 2017. Sjølaksefisket er tillatt i de aller fleste områder i Troms- og Finnmark. Når det kommer til fisket i Tanafjorden og i Tanavassdraget, ble ikke dette stengt før i 2021, flere år etter den kraftige økningen i pukkellaksbestanden i 2017. Årsaken til stengingen var den kritiske bestandssituasjonen for tanalaksen. Overvåknin- gen fra 2023 viser at denne kritiske situasjonen vedvarer.

De store mengdene pukkellaks kom opprinnelig fra russiske elver, der pukkellaksen har blitt satt ut og forvaltet som en ressurs. Etter 2017 har det blitt dokumentert at det produseres store mengder pukkellaks-smolt i de norske elvene, noe regjeringen sammen med lokalbefolkningen i Troms og Finnmark nå forsøker å stanse. Pukkellaksen har trolig dratt nytte av høyere havtemperaturer de siste årene.

I etterkant av fiskesesongen 2023 har Klima- og miljødepartementet hatt god kontakt med sjølaksefiskerorganisasjonene i Finnmark. Vi har hatt to møter i løpet av høsten for å oppsummere og diskutere resultatene fra årets sesong, og diskutert alternativer for å ta ut mer pukkellaks i sjø i 2025 uten å øke dødeligheten for hjemmehørende villaks. I tillegg har representanter for sjølaksefiskerne blitt invitert til å fremlegge sine erfaringer for den nasjonale kompetansegruppa for arbeid mot pukkellaks. Vi vil fortsette å ha jevnlig møter med sjølaksefiskerne frem mot pukkellakssesongen 2025.

Det gjøres årlige vurderinger av tilstanden for laksebestandene i Tanavassdraget, og av hvilke tiltak som er nødvendige for å gjenoppbygge disse. Tanavassdragets fiskeforvaltning har så langt deltatt aktivt og vært representert på alle nivåer i prosessene. Klima- og miljødepartementet vil fortsette å inkludere TF i de årlige vurderingene.

SPØRSMÅL NR. 857

Innlevert 8. januar 2024 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 11. januar 2024 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Vil klima- og miljøministeren oppmode Ap/Sp-leia Stad kommune og andre kommunar som planlegg å bygge ut myrområde for å gjennomføre offentlige byggeprosjekt om å stoppe planane om nedbygging av myr og gjennomføre utbyggingane på andre måtar, jamfør forslag frå Miljødirektoratet i desember 2023 om nasjonalt forbod mot nedbygging av myr og NRK si avdekking i januar 2024 av det enorme omfanget av ukontrollert nedbygging av sårbar natur i Noreg?

GRUNNGJEVING:

Stad kommune i Vestland planlegg å bygge ny brannstasjon i kommunedelsenteret Selje. Kommunen har i samband med det vurdert fleire ulike lokaliseringalternativ.

Fleirtalet i kommunestyret, mellom anna Senterpartiet og Arbeiderpartiet, vedtok i desember 2023 å gå vidare med planer om å lokalisere brannstasjonen på eitt av dei få gjenverande myrområda sentralt i Selje, Hamremyrane.

Mindretalet i kommunestyret ønskte i staden, etter framlegg frå Venstre, å få utgreidd alternativ lokalisering på eitt av dei andre mulige områda som brannstasjonen kan lokaliserast på, mellom anna fordi nedbygging av myr er særskild uheldig i eit klima- og miljøperspektiv og at Miljødirektoratet nylig har foreslått eit nasjonalt forbod mot nedbygging av myr.

Klima- og miljøministeren sa på NRK Politisk kvarter 8/1 at vi må slutte å bygge ned urørt natur for å realisere offentlige byggeprosjekt rundt om i landet, og at han er sikker på at det er noko alle kommuner ser og ønsker å bidra til. Det ville vere fint om Klima- og miljøministeren

kan stadfeste at det er eit tydeleg råd han på vegne av Ap/Sp-regjeringa også vil gi til sine partifeller i Ap og Sp i Stad kommune.

Svar:

Myr er store karbonlagre som er bygd opp gjennom tusenvis av år. Det er estimert at norske myrer lagrer karbon tilsvarende om lag 3500 millioner tonn CO₂-ekvivalenter (Bioforsk rapport nr. 162/2010), like mye som norske utslipp på dagens nivå i 70 år. I tillegg er myr viktig for naturmangfold, særlig fugler og insekter, og for klimatilpasning.

Ved utbygging blir hele eller deler av myra drenert og gravd ut. Det store karbonlageret blir da en stor kilde til utslipp. Utslippene per arealenhet blir langt større enn ved utbygging på andre typer areal.

Derfor er regjeringen opptatt av å ta vare på myr. I 2023 vedtok regjeringen Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027. Der står det at regjeringen forventer at omdisponering og nedbygging av karbonrike arealer, inkludert myr, tidevannssump og andre typer våtmark og skog, unngås så langt som mulig, slik

at arealenes evne til lagring og opptak av karbon opprettholdes. Jeg kan bekrefte at dette er en generell forventning som gjelder for alle kommuner. Jeg ønsker imidlertid ikke å kommentere kommunenes vedtak i enkeltsaker. Etter plan- og bygningsloven er det i utgangspunktet opp til hver enkelt kommune å avveie miljøhensyn opp mot andre samfunnsinteresser i arealplanleggingen. Berørt statlig og regionalt organ kan fremme innsigelse til forslag til kommuneplanens arealdel og reguleringsplan i spørsmål som er av nasjonal eller vesentlig regional betydning. Hvis kommunen ikke tar hensyn til innsigelsen, og det ikke oppnås en løsning gjennom mekling, er det Kommunal- og distriktsdepartementet som avgjør om innsigelsen skal tas til følge og planen endres.

I mars 2023 ba Klima- og miljødepartementet Miljødirektoratet å utrede og foreslå et forbud mot nedbygging av myr, i tråd med Stortingets anmodningsvedtak nr. 108 fra desember 2022. Miljødirektoratet leverte sin utredning og lovforslag i desember 2023. Forslaget er nå til behandling i Klima- og miljødepartementet.

SPØRSMÅL NR. 858

Innlevert 8. januar 2024 av stortingsrepresentant Abid Raja

Besvart 10. januar 2024 av forsknings- og høyere utdanningsminister Sandra Borch

Spørsmål:

Vil statsråden ta initiativ til at det gjøres endringer i tilskuddsordningen og/eller utvider hvilke områder som defineres som pressområder slik at ikke studentboliger som er i randsonen til studiesteder med høyt press i leiemarkedet ikke blir mindre attraktive og dyrere for studentene og vurdere tiltak for å redusere prisforskjellene mellom allerede etablerte studentboliger i og i tilknytning til randsonen av pressområder?

BEGRUNNELSE:

Så sent som ved studiestart i 2023 fastslo man at man i Norge manglet 15 000 studentboliger for å nå målet om at 1 av 5 studenter skal kunne bo i studentbolig. Mange kommuner strever i tillegg med et leiemarked der flere enn normalt, og spesielt sårbare grupper, presses ut av leiemarkedet. Det gjør det viktig å utnytte kapasitet best mulig og sørge for at formålsbygg tas i bruk for å lette pres-

set i leiemarkedet. Da må formålsboliger som i praksis er en del av samme bo- og studiemarked ha likere vilkår.

I 2022 sto det ferdig nye studentboliger i Lillestrøm. Dette kom på plass etter at Venstre i regjering ga økte tilskudd til bygging av studentboliger. Boligene driftes av SiO og kan benyttes av studenter som studerer i hele Oslo-regionen.

Nå er situasjonen slik, at boligene ikke får tilskudd på like vilkår som Oslo, fordi Lillestrøm ikke defineres som pressområde. Dette betyr at boligene i Lillestrøm nå vil bli betraktelig dyrere enn boligene i Oslo. Dette er svært problematisk for studentene som får tildelt bolig her. SiO ønsker også å etablere nye studentboliger i Lillestrøm, men dette er svært krevende når tilskuddsordningen er slik den er. OsloMet skal relokalisere til Lillestrøm sentrum og utvide antall studieplasser i Lillestrøm. UiO har også tidligere signalisert at de ønsker å utvide sitt studietilbud på Kjeller. Lillestrøm er altså et eksempel på en studentby i vekst, som opererer i samme boligmarked som Oslo - med kun 10 minutters reisetid inn til Oslo sentrum. Der

studentene vil få et dyrere tilbud enn det som er definert som et pressområde en kort togtur unna.

Svar:

Innvitasjonen om å søke om tilskudd til studentboliger for 2024 gikk ut sent på høsten 2023, og søknadsfristen har utløpt. Det er derfor ikke aktuelt å endre definisjonen av pressområder for tildelingen av tilskudd for 2024. Ved neste revisjon av regelverket om tilskudd til bygging av

studentboliger vil jeg gjøre en vurdering av hvilke områder som defineres som pressområder.

Husleien på ulike studiesteder i og rundt pressområder fastsettes av den enkelte studentsamskipnad og vil dermed variere. Det er ikke et en-til-en forhold mellom tilskuddssats og husleie for den enkelte hybelenhet. Kostnadsrammen og tilskuddssatsene som vedtas av Stortinget bidrar samtidig til å holde leiekostnadene for studentboligene nede.

SPØRSMÅL NR. 859

Innlevert 8. januar 2024 av stortingsrepresentant Ola Elvestuen

Besvart 15. januar 2024 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Howdan har utviklingen i avskoging vært i Norge de siste tiårene, og hvilke tiltak ser regjeringen for seg å innføre for å stanse avskogingen i Norge?

BEGRUNNELSE:

I 2021 stod avskoging i Norge for et utslipp på 2,7 mill. tonn CO₂-ekvivalenter, mot 2 tonn i 1990. Norge skrev i 2019 under en juridisk forpliktende avtale med EU om at samlet utslipp fra skog, arealbruk og arealbruksendringer (LULUCF), skal gå i netto null innen 2030. Norge er milevis unna å nå dette målet.

Samtidig skrev Norge under Montreal-Kunming-avtalen i 2022, der vi blant annet forpliktet oss til å restaurere 30 prosent natur og verne 30 prosent natur. Vi har også et mål vedtatt av Stortinget om vern av minst 10 prosent skog innen 2030.

Utenlands er Norge sterkt engasjert i arbeidet for å stanse avskogingen, og bidrar med store summer til dette. Avskogingen i den brasilianske delen av Amazonas-regnskogen falt 50 prosent i 2023 sammenlignet med året før. Indonesia har redusert avskogingen med 90 prosent de siste årene. Selv om disse landene har et annet utgangspunkt enn Norge for å stanse avskogingen, så viser det at et målrettet arbeid for å redusere avskoging gir resultater.

Svar:

I perioden 1990-2019 har det i gjennomsnitt hvert år blitt bygget ned om lag 50 km² til blant annet veier, næringsbygg, boliger og fritidsboliger. Totalt har over 1 500 km²

skog, dyrket mark, beite, vann og myr blitt omgjort til utbygd areal i perioden. Det aller meste av dette har vært skog.

Utslipp fra arealbruksendringer kan reduseres gjennom redusert nedbygging (blant annet gjennom mer arealeffektiv utbygging), lokalisering av ny utbygging til mindre karbonrike - fortrinnsvis allerede utbygde - areal og forbedring av utbyggingsmetoder (mer skånsomme metoder).

Regjeringen arbeider med mange tiltak for å redusere avskoging og utslipp fra avskoging. Felles for disse tiltakene er at de vil bidra til å gi kommuner, fylkeskommuner og statlige etater tydeligere rammer, klarere mål, bedre rettleiding og gode verktøy. Dette vil for eksempel kunne bidra til å sørge for at hensynet til karbonrike areal inngår i avgjørelsesgrunnlaget i statlige samferdselsprosjekter. Vi ser også på endringer i reglene om omdisponering av skogareal til beite. I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027 og i Rettleiar om planlegging i av fritidsbustader fra 2022 har regjeringen gitt føringer for en kompakt utbygging for å hindre nedbygging av karbonrike arealer og annen natur, samt oppfordret kommunene til å sette seg mål for å redusere nedbyggingen.

Regjeringen arbeider med en ny handlingsplan for naturmangfold. Denne skal legges frem for Stortinget og vil bli Norges oppfølging av den internasjonale naturavtalen. Handlingsplanen blir viktig for å få etablere et mer systematisk arbeid i hele forvaltningen med å ivareta viktige økosystemer, som skog, slik at natur setter en ramme rundt all politikk. Vi vil også etablere en meny av ulike tiltak som bidrar til å opprettholde et mangfold av

økosystemer i god økologisk tilstand, i første omgang for økosystemet skog. Etter en samlet vurdering av fordeler og ulemper vil regjeringen ta endelig stilling til hvilke tiltak som eventuelt skal gjennomføres for å opprettholde eller forbedre skogens økologiske tilstand. Miljødirektoratet

er på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet i gang med å utvikle et nasjonalt naturregnskap for Norge, som vil sette nedbygging av naturarealer i sammenheng med endringer i økologisk tilstand og økosystemtjenester, slik som karbonlagring og -opptak.

SPØRSMÅL NR. 860

Innlevert 8. januar 2024 av stortingsrepresentant Ola Elvestuen

Besvart 15. januar 2024 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Under klimatoppmøtet i Glasgow i 2021 ble 120 land, som samlet sitter med 90 prosent av verdens skog, enige om å stoppe og reversere tapet av skog innen 2030. Norge var en del av denne enigheten.

Hvordan har utviklingen i avskoging i Norge vært fra enigheten i Glasgow ble skrevet under og til nå, og hvilke tiltak vil regjeringen gjennomføre for å følge opp denne enigheten i Norge?

Svar:

Vi har ennå ikke datagrunnlag tilgjengelig for perioden etter 2021. Tall for 2022 kommer først i april i år.

Utslipp fra arealbruksendringer kan reduseres gjennom redusert nedbygging (blant annet gjennom mer arealeffektiv utbygging), lokalisering av ny utbygging til mindre karbonrike - fortrinnsvis allerede utbygde - areal og forbedring av utbyggingsmetoder (mer skånsomme metoder).

Arealbruk er et viktig tema for regjeringen i Klimastatus og plan samt i de kommende klimameldingene, den nye naturmeldinga og villreinmeldinga. Regjeringen arbeider med mange tiltak for å redusere avskoging og utslipp fra avskoging. Felles for disse tiltakene er at de vil bidra til å gi kommuner, fylkeskommuner og statlige etater tydeligere rammer, klarere mål, bedre rettleiding og gode verktøy. Dette vil for eksempel kunne bidra til å sørge for at hensynet til karbonrike areal inngår i avgjørelsesgrunnlaget i statlige samferdselsprosjekter. Vi ser også på endringer i reglene om omdisponering av skogareal til beite. I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027 og i Rettleiar om planlegging i av fritidsbustader fra 2022 har regjeringen gitt føringer for en kompakt utbygging for å hindre nedbygging av karbonrike arealer og annen natur, samt oppford-

ret kommunene til å sette seg mål for å redusere nedbyggingen.

Regjeringen arbeider med en ny handlingsplan for naturmangfold. Denne skal legges frem for Stortinget og vil bli Norges oppfølging av den internasjonale naturavtalen. Handlingsplanen blir viktig for å få etablere et mer systematisk arbeid i hele forvaltningen med å ivareta viktige økosystemer, som skog, slik at natur setter en ramme rundt all politikk. Vi vil også etablere en meny av ulike tiltak som bidrar til å opprettholde et mangfold av økosystemer i god økologisk tilstand, i første omgang for økosystemet skog. Etter en samlet vurdering av fordeler og ulemper vil regjeringen ta endelig stilling til hvilke tiltak som eventuelt skal gjennomføres for å opprettholde eller forbedre skogens økologiske tilstand. Miljødirektoratet er på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet i gang med å utvikle et nasjonalt naturregnskap for Norge, som vil sette nedbygging av naturarealer i sammenheng med endringer i økologisk tilstand og økosystemtjenester, slik som karbonlagring og -opptak.

SPØRSMÅL NR. 861**Innlevert 8. januar 2024 av stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen****Besvart 15. januar 2024 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Hvor mye skatteinntekter vil skatt på gevinst fra boligsalg kunne føre til?

BEGRUNNELSE:

Under visse vilkår, er gevinst fra salg av primær- og fritidsbolig skattefri. Jeg lurer på hva provenyet kunne ha vært dersom man innførte tilsvarende skatteregler på slike gevinster som det er på salg av sekundærboliger. Om mulig, ønsker jeg svar med intervaller på størrelsen av boliggevinster i ett år eller periode, samt provenyet dersom det i tillegg ble innført forskjellige bunnfradrag.

Svar:

Gevinst ved salg av fast eiendom er i utgangspunktet skattepliktig, men det er gitt omfattende unntak for salg av egen bolig og for fritidseiendom. Skattytere som selger boliger eller eiendommer der gevinsten er skattefri eller tap ikke kommer til fradrag, vil heller ikke beregne skattepliktig gevinst/tap. Dermed innrapporteres ikke slike tall til Skatteetaten. Beregningen som etterspørres, er derfor for omfattende og krevende til at den kan gjennomføres på en tilfredsstillende måte innenfor tidsrammen som gjelder for spørsmål til skriftlig besvarelse.

SPØRSMÅL NR. 862**Innlevert 8. januar 2024 av stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn****Besvart 15. januar 2024 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Vil regjeringa sjå på alternativ til at frikortperioden følger kalenderår, eller ei anna ordning for dei med dårleg økonomi som når eigendelstaket på 3 165 kroner allereie tidleg på året?

GRUNNGJEVING:

Januar er for mange ein krevjande økonomisk månad. Kulda pressar straukostenadene opp. Bankane trekkjer dei årlege gebyra sine. På starten av eit nytt kalenderår er det mange ordningar og system som blir nullstilte, ofte med ei rekning som skal betalast.

For uføre som allereie har ein pressa økonomi slår dette ekstra hardt ut. For uføre er det over fem veker mellom trygdeutbetalingar mot det normale fire veker, fordi desemberutbetalinga kjem tidlegare for å gi rom for juleførebuingar. For dei mange som har høge helsekostnader og utløyser frikort så tidleg som i februar, kjem då i praksis heile helsekostnaden i januar.

Til saman gjer dette at januar er rigga for å vera ein økonomisk tyngjande månad, som rammar ekstra hardt for dei med pressa økonomi frå før.

At frikortperioden følgjer kalenderåret er kanskje praktisk for det offentlege, men det kan vanskeleg vere ei nødvendighet, og ein skulle tru det var mogleg å til dømes ha ein periode som går frå juli-juni, heller enn januar-desember.

Svar:

Lik tilgang på helsetjenester av høy kvalitet, uavhengig av økonomi er et grunnleggende prinsipp for vår felles helsetjeneste. Egenandelsordningen skal skjerme pasienter som har høye helseutgifter og sørge for at det ikke oppstår situasjoner hvor personer ikke oppsøker helsehjelp på grunn av sin økonomiske situasjon.

Regjeringsplattformen er tydelig på at egenandeler skal holdes på et lavt nivå.

Selv om egenandelstaket skjermer mot høye utgifter, kan det for de som bruker helsetjenester hyppig, bli høye utgifter på kort tid, og januar kan være en krevende

måned økonomisk for mange. Jeg har derfor bedt Helse- direktoratet se på ulike modeller for å skjerme de som har dårlig økonomi. De fire modellene Helsedirektoratet har utredet er omtalt i Prop 1 S HOD (2023-2024), og følger opp vedtak nr. 123 fra 1.12.22, som ble truffet ved behandling av Meld. St. 1 (2022–2023), jf. Innst. 2 S (2022–2023).

Direktoratet har så langt ikke lyktes med å finne løsninger som er enkle og som ikke gir økte kostnader. Dette

gjelder også for en ordning der man forskyver frikortperioden.

Regjeringen ser imidlertid på om beregningsmåten for egenandeler på blå resept kan endres fra per resept til per utlevering. Dette vil kunne fordele egenandelene på blå resept over en lengre periode og gjøre januar måneden noe mindre økonomisk tyngende.

SPØRSMÅL NR. 863

Innlevert 8. januar 2024 av stortingsrepresentant Morten Stordalen

Besvart 12. januar 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Viser til statsrådets jernbanetale for 2024 med lansering av et punktlighetsløfte som skal gi flere tog i rute i 2024 sammenliknet med 2023.

Hvordan samsvarer dette med statsbudsjettet for 2024 der det fremkommer at vedlikeholdsetterslepet for jernbaneinfrastrukturen ved utgangen av 2024 er beregnet til å stige med 1,8 mrd. kroner til 32,9 mrd. 2024-kroner?

Svar:

Vedlikeholdsetterslepet på jernbanen er stort og har bygget seg opp over lang tid. Det er svært kostbart og det vil ta tid å gjennomføre nok vedlikeholdsarbeid til å innhente det store etterslepet. Derfor er det viktig å også jobbe smartere med vedlikeholdet, og gjennomføre arbeid der det gir mest effekt.

Den beregnede verdien av vedlikeholdsetterslepet, som du viser til, er beregnet fra den økonomiske verdien av komponenter på jernbanen der den tekniske levetiden er utløpt. Det skiller ikke mellom verdi på mye eller lite trafikkerte strekninger. Mange komponenter i jernbaneinfrastrukturen fungerer greit nok etter beregnet levetid er utløpt, og har ikke behov for å byttes ut umiddelbart selv om det er en del av «vedlikeholdsetterslepet». Tilsvarende kan komponenter som er utsatt for særlig belastning og slitasje ha behov for fornyelse tidligere enn hva den tekniske levetiden tilsier.

Gjennom bedre data, sensortechnologi og kunnskap om infrastrukturen, kan Bane NOR prioritere innsatsen på vedlikehold og fornyelse bedre, som gir mer effektiv bruk av pengene og mer effekt for de reisende og godskundene.

Feil på infrastrukturen er bare en av flere mulige årsaker til forsinkelser og innstillinger på jernbanen. Andre mulige årsaker kan være for eksempel feil på tog eller urealistiske ruteplaner. Jernbanedirektoratet har satt i gang en tiltaksplan for bedre driftsstabilitet, hvor de sammen med Bane NOR, Entur, Norske Tog og togselskapene vurderer ulike tiltak for å bedre rammevilkårene for gods- og persontog, som vil bedre punktligheten.

I Nasjonal transportplan 2025–2036 vil regjeringen legge frem en helhetlig plan for drift, vedlikehold og fornyelse av jernbaneinfrastrukturen.

SPØRSMÅL NR. 864**Innlevert 8. januar 2024 av stortingsrepresentant Une Bastholm****Besvart 15. januar 2024 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen****Spørsmål:**

Kan statsråden si noe mer om når i 2024 Stortinget kan forvente å motta stortingsmeldingen om en Klimaplan for perioden etter 2030, og om vedtak 760 (2023-2024) vil bli fulgt opp separat eller som en del av klimaplanen for perioden etter 2030?

BEGRUNNELSE:

Daværende klima- og miljøminister, Espen Barth Eide, har tidligere bekreftet at Regjeringen vil ta sikte på å legge fram en stortingsmelding om klima fram mot 2035 "i løpet av 2024", men det er ikke bekreftet når.

Videre vedtok et flertall i Energi og miljøkomiteen i juni 2023 følgende:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av våren 2024 legge fram for Stortinget en oppdatert Klimaplan med konkrete virkem-

idler som viser hvordan klimamålene i 2030 skal nås.» (vedtak 760, 2023-2024).

Det er uklart om Regjeringen tenker å oppfylle vedtak 760 som en del av en ventet stortingsmelding om klimaplan for perioden etter 2030 eller separat.

Svar:

Regjeringen vil følge opp Stortingets anmodningsvedtak om å legge fram en Stortingsmelding om perioden fram mot 2030 i løpet våren.

I regjeringens klimastatus og -plan for 2024 er det også varslet at regjeringen tar sikte på å legge fram en klimamelding for perioden fram mot 2035 i løpet av 2024. Vi kommer tilbake til en endelig tidsplan for denne stortingsmeldingen.

SPØRSMÅL NR. 865**Innlevert 8. januar 2024 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund****Besvart 15. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Kan statsråden utdype hva konkret som vil være mandatet og omfanget til Partnerdrapskommisjonen, som er ventet første halvår 2024?

BEGRUNNELSE:

I NOU 2020:17 anbefalte partnerdrapsutvalget nedsettelsen av en permanent partnerdrapskommisjon som skal gjennomgå saker om partnerdrap. Etter utvalgets syn vil en slik permanent partnerdrapskommisjon kunne bidra til forebygging og forhindring av fremtidige tilfeller av partnerdrap.

På oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet påbegynte Sivilrettsforvaltningen sitt arbeid med å etablere partnerdrapskommisjonen i juni 2022. I et intervju med Dagsavisen 28.08.2022 uttalte statssekretær Hans-Petter Aasen i Justis- og beredskapsdepartementet

at «arbeidet med etableringen av kommisjonen er igangsatt og det tas sikte på oppstart høsten 2023». Nå er vi én uke inn i 2024, og Partnerdrapskommisjonen har enda ikke kommet skikkelig på plass. Sivilrettsforvaltningen skriver på sine nettsider at «kommisjonens omfang, sammensetning og metode er blant momenter som ikke er avklart» og videre er planlagt oppstart i løpet av første halvår 2024. Samtidig har vi denne første uken i det nye året vært vitne til hele seks drapssaker, hvorav flere kan se ut som partnerdrap. Det haster å få en uavhengig Partnerdrapskommisjon på plass og det bes derfor om at statsråden gir mer utfyllende informasjon om hvorvidt omfang, mandat, sammensetning og metode har blitt nærmere avklart, og hva disse er i så fall.

Svar:

Vold i nære relasjoner er alvorlig kriminalitet som i ytterste konsekvens tar liv. Det gir oss en klar forpliktelse til å gjøre alt vi kan for å hindre at volden finner sted.

Hvert fjerde drap i Norge er et partnerdrap og de fleste av de drepte er kvinner. Fra forskning vet vi at disse drapene sjelden kommer uten forvarsel. Det betyr at forebyggingspotensialet er stort.

I Partnerdrapsutvalgets utredning (NOU 2020: 17 «Varslede drap?») ble det foreslått å etablere en nasjonal permanent kommisjon som skal gjennomgå saker om partnerdrap. Formålet med kommisjonens arbeid skal være læring av feil og videre utvikling av arbeidet med å forebygge partnervold og partnerdrap.

Regjeringen har besluttet at kommisjonen skal etableres ved Statens sivilrettsforvaltning (SRF) og arbeidet med etablering er igangsatt. I tillegg arbeider regjeringen

med et lovforslag, som skal hjemle kommisjonens arbeid og sikre tilgang til nødvendig informasjon uten hinder av taushetsplikt.

For å sikre at resultatene av kommisjonens arbeid omsettes til læring og utvikling i de berørte tjenestene, må det utvikles en strategi for formidling og oppfølging. Denne skal sees i sammenheng med utviklingen av et nasjonalt forebyggingsprogram for en samordnet innsats mot partnervold og partnerdrap.

Det er lagt opp til at Statens sivilrettsforvaltning etablerer et sekretariat med et mindre antall fast ansatte med særskilt kompetanse i undersøkelsesmetodikk. Disse vil utføre deler av utredningsoppgavene samt bistå vervstilknyttede eksperter med gjennomgangen av saker om partnerdrap. I tråd med anbefalingen fra partnerdrapsutvalget skal arbeidet i kommisjonen evalueres etter noe tid for eventuelt å justere kommisjonens mandat.

SPØRSMÅL NR. 866

Innlevert 8. januar 2024 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 18. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvor mange blir hvert år gitt besøksforbud, hvilke konsekvenser får det for gjerningsperson som bryter besøksforbudet, og mener statsråden at konsekvensene av å bryte besøksforbud er strenge nok?

BEGRUNNELSE:

Det har den siste tiden vært et stort fokus på stalking, vold i nære relasjoner og kvinners sikkerhet. Minst fem personer har allerede blitt drept en drøy uke inn i 2024.

Vold i nære relasjoner og vold mot kvinner er et betydelig samfunnsproblem, og det er viktig at vold og trusler mot kvinner får reaksjoner.

Aftenposten har blant annet trukket frem følgende i denne sammenheng:

"I 2022 kom Riksrevisjonen med alvorlig kritikk av myndighetens innsats mot vold i nære relasjoner. Blant annet fordi brudd på besøksforbud ikke alltid får konsekvenser. Politiet prioriterer etterforskning av vold i nære relasjoner. Likevel gikk oppklaringsprosenten ned med 15 prosentpoeng fra 2015 til 2021.

Riksrevisjonen mente at besøksforbud kunne brukes i langt flere saker. – Manglende oppfølging og reaksjon på brudd

på besøksforbud går ut over den voldsutsattes sikkerhet og trygghetsfølelse, påpekte riksrevisor Karl Eirik Schjøtt-Pedersen."

Svar:

Besøksforbud er ett av flere tiltak politiet kan benytte for å beskytte personer som er utsatt for vold og trusler. Besøksforbud er hjemlet i straffeprosessloven (§ 222a) og er definert som et forebyggende tiltak, ikke en straffereaksjon.

Formålet med innføringen av bestemmelsen er å beskytte særlig ofre for vold i nære relasjoner mot vold, trusler og trakassering. Et besøksforbud kan innebære at den forbudet retter seg mot, forbys å oppholde seg et bestemt sted, eller at vedkommende forbys å kontakte en eller flere personer. Ved nedleggelse av besøksforbud er det dermed den potensielle utøveren som skal få innskrenket sin bevegelsesfrihet.

I 2023 ble det ilagt 12 541 besøksforbud. Det er en økning fra 2020 hvor det tilsvarende tallet var 9 744. Når det gjelder brudd på ilagt besøksforbud ble det registret henholdsvis 2820 brudd i 2020 og 3 523 brudd i 2023.

Brudd på besøksforbud kan straffes med bot eller fengsel inntil 1 år, jf. straffeloven § 168 bokstav a og b. I

politidistriktenes påtaledirektiver er standard reaksjon for brudd på besøksforbud som et utgangspunkt satt til bot på 12 000 kroner. Skjerpende omstendigheter skal alltid vurderes, og kan tilsi en høyere bot eller en annen reaksjon. Ved andre gangs reaksjon skal det tas ut tiltale. Brudd på besøksforbud vil for øvrig også kunne ha den konsekvens at besøksforbudet forlenges. Brudd vil også være et argument for i en senere straffesak å nedlegge påstand om, og idømme, kontaktforbud med elektronisk kontroll etter straffeloven § 57.

Jeg vil også legge til at Riksadvokaten i flere sammenhenger, blant annet i mål- og prioriteringsskrivet for 2023, har fremhevet viktigheten av å øke bruken av besøksforbud, rask saksbehandling samt rask oppfølging av brudd.

Riksadvokaten har også utarbeidet et nytt rundskriv om vold i nære relasjoner der besøksforbudet er viet et eget punkt.

Oversikten over antallet brudd på besøksforbud viser at det er behov for strengere tiltak for at dette beskyttelsestiltaket skal respekteres og etterleves. Det er også formålet med den lovendringen om omvendt voldsalarm som ble vedtatt før jul, at etterlevelsen av besøksforbud og kontaktforbud skal bedres. Ved mistanke om brudd på besøks- eller kontaktforbud kan politiet ilegge omvendt voldsalarm for å hindre fremtidige brudd. I særlige tilfeller kan man også ilegge omvendt voldsalarm før vedkommende har brutt et besøks- eller kontaktforbud.

SPØRSMÅL NR. 867

Innlevert 8. januar 2024 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson

Besvart 11. januar 2024 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Helseplattformen som er tatt i bruk ved Helse Midt-Norge har fått kritikk for ikke å levere gode nok tjenester selv om systemet er svært kostbart. Etter planen skal Helse Møre og Romsdal innføre løsningen fra 1.4.24. Mange tar nå til orde for å utsette innføringen av plattformen fordi det er alvorlige feil og problemer ved plattformen.

Er det aktuelt for Regjeringen å utsette innføringen i Helse Møre og Romsdal og vil Regjeringen kreve økonomisk erstatning eller tilbakebetaling fra leverandøren av plattformen?

BEGRUNNELSE:

Helseplattformen som er tatt i bruk i Helse Midt-Norge har fått vedvarende kritikk for å levere systemer som er lite brukervennlige og som til dels ikke fungerer slik det skal. Dette medfører vanskeligheter for leger, sykepleiere og annet helsepersonell i arbeidshverdagen. Helse Møre og Romsdal har av den grunn ønsket å utsette innføringen av systemet hos sine helsetjenester, men har blitt overkjørt av Helse Midt-Norge.

Flere medier og fagforeninger har rapportert om hendelser og feil ved plattformen som har satt pasientsikkerheten i spill, blant annet ved meldinger som ikke har nådd riktige mottakere. Norske myndigheter har brukt nesten 4 milliarder på prosjektet så langt, og den amerikanske leverandøren Epic har fått kritikk for sin leveranse

som ikke er brukervennlig nok. Når det er brukt såpass store summer på et system som ikke fungerer i henhold til forventninger og som i verste fall kan medføre fare for pasienter bør det være aktuelt å se på mulighetene for å begrense staten sine utgifter i denne saken slik at staten kun betaler for de tjenestene de faktisk har fått, fremfor et produkt som ikke fungerer slik det skal.

Svar:

Styret i Helse Midt-Norge RHF fattet i styremøtet 13. desember 2023 følgende vedtak:

1. Styret i Helse Midt-Norge anerkjenner den risiko og sårbarhetsanalysen som Helse Møre og Romsdal har gjennomført per november 2023, og den usikkerheten som ansatte i helseforetaket opplever knyttet til innføringen av Helseplattformen.
2. En utsettelse av innføringen av Helseplattformen i to år vil ha store konsekvenser for spesialisthelsetjenesten i Midt-Norge. Styret i Helse Midt-Norge ber administrerende direktør iverksette tiltak som skal legge til rette for å opprettholde opprinnelig innføringsplan med mulige tilpasninger, samtidig som pasientsikkerheten ivaretas.
3. For å styrke driftssituasjonen i forbindelse med innføringen av Helseplattformen tildeler styret i Helse Midt-Norge RHF Helse Møre og Romsdal HF 30 millioner

kroner i 2023 og en ramme for ekstra tiltak på inntil 30 millioner kroner i 2024.

Dette vedtaket i Helse Midt-Norge RHF ble gjort etter at styret i Helse Møre og Romsdal HF den 7. desember 2023 fattet et vedtak der de anbefalte å utsette innføringen av Helseplattformen, slik løsningen forelå da. Dette var basert på vurderinger rundt pasientsikkerhet og forsvarlig drift. Styret i Helse Møre og Romsdal HF ba videre om at administrerende direktør skulle gå i dialog med Helse Midt-Norge RHF om en ny plan for innføring av Helseplattformen.

Jeg oppfatter at Helse Midt-Norge RHF har anerkjent de risikovurderingene Helse Møre og Romsdal HF gjorde i forkant av sitt vedtak. Styret i Helse Midt-Norge RHF ber, som det kommer frem av vedtaket nevnt over, om at administrerende direktør iverksetter tiltak som skal legge til rette for å opprettholde opprinnelig innføringsplan med mulige tilpasninger, samtidig som pasientsikkerheten ivaretas. Administrerende direktør i Helse Midt-Norge RHF har i etterkant av styrevedtaket i det regionale helseforetaket uttalt at i det videre arbeidet må de ta utgangspunkt i nettopp de risikovurderingene som Helse Møre og Romsdal HF har gjort. Videre ble det uttrykt at det er viktig å gjennomføre risikoreducerende tiltak for en trygg innføring, og å gjennomføre tiltak som forbedrer helseplattformløsningen. Hvis man ikke ser at risikoen er redusert og håndterbar, vil det være umulig å «gå på lufta» med en ny journalløsning, sier administrerende direktør i Helse Midt-Norge RHF. Dette fremgår i en felles uttalelse fra ham og administrerende direktør i Helse Møre og Romsdal HF: Dialog om veien videre (<https://www.helse-midt.no/nyheter/2023/dialog-om-veien-videre/>).

Helseplattformen AS har laget en oversikt over hvilke endringer i løsningen som er forventet å være på plass før Helse Møre og Romsdal HF eventuelt skal starte med ny journalløsning i slutten av april. Oversikten er sammenfattet i et eget notat som er publisert på Helse Midt-Norge RHF sine nettsider.

Den 27. oktober i år avholdt jeg foretaksmøte i Helse Midt-Norge RHF. Der ba jeg om at Helse Midt-Norge RHF vurderer organiseringen av det videre arbeidet med innføring av drift av Helseplattformen, slik at denne understøtter best mulig samhandling mellom aktørene, tydeliggjør ansvar og roller, samt sikrer at de samlede ressursene hos de ulike aktørene benyttes samordnet og effektivt. Det må i det videre arbeidet sørges for at det blir brukt tilstrekkelige ressurser fra alle aktørene, herunder helseforetak og kommuner, i arbeidet med å bedre brukervennligheten. I denne sammenhengen ba jeg også om at det må vurderes å sette inn dedikerte ressurspersoner fra Helseplattformen AS tett på det kliniske brukermiljøet.

Helseforetak og kommuner har en lovpålagt plikt til å sørge for forsvarlige journal- og informasjonssystemer i virksomhetene. I foretaksmøtet i oktober var jeg også tydelig på at i spesialisthelsetjenesten må dette skje innen-

for rammene av regionale beslutninger om løsningsvalg, og nasjonale krav stilt i digitaliseringsarbeidet. Jeg oppfatter at Helse Midt-Norge RHF har tatt et helhetlig regionalt perspektiv i sin beslutning, og at de har gjort avveininger mellom positive og negative konsekvenser av å utsette innføringen i Helse Møre og Romsdal HF.

Jeg vil også nevne den tydelige uttalelsen i forkant av styremøtet i Helse Midt-Norge RHF, fra i alt 18 kommunedirektører fra kommuner som har tatt Helseplattformen i bruk. De var klare på at det ville foreligge en uforsvarlig risiko ved utsettelse og de hadde en tydelig forventning til at styret i Helse Midt-Norge RHF holdt seg til opprinnelig framdriftsplan. Ordførerne i Ålesund, Molde og Kristiansund uttrykte også bekymring i forkant og oppfordret til å holde seg til opprinnelig innføringsplan. Videre har det regionale brukerutvalget i Helse Midt-Norge RHF vært tydelige på dette.

Per nå er 34 kommuner tilknyttet Helseplattformen (enten innført eller har undertegnet tjenesteavtale), noe som omfatter 75 % av befolkningen i Midt-Norge. Hvis kommunene skal få de kvalitative gevinstene de ønsker seg gjennom sine investeringer, herunder også økt pasientsikkerhet, så er de avhengig av at sykehusene i regionen tar løsningen i bruk.

Avslutningsvis vil jeg for ordens skyld nevne at det er Helseplattformen AS som er avtalepart med leverandøren Epic, og at det følgelig også er de som må vurdere hvorvidt deres motpart leverer i tråd med inngått avtale. Verken Regjeringen eller Helse- og omsorgsdepartementet er part i denne avtalen.

SPØRSMÅL NR. 868**Innlevert 8. januar 2024 av stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland****Besvart 18. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Vil ministeren ta initiativ til å vurdere på nytt bestemmelsen i strl. § 356 i lys av dommen i Helge Ingstad-saken?

BEGRUNNELSE:

Gulating lagmannsrett har dømt vaksjefen etter at KNM "Helge Ingstad" kolliderte med et tankskip i november 2018.

Flere organisasjoner har reagert på at straffeansvaret kan bidra til å undergrave trygghetskultur der man sikrer rapportering av egne feil. Norsk Flygelederforening, Sjømannsforbundet, Norsk Flygerforbund har gitt uttrykk for at dommen kan få store konsekvenser i synet på ansvar.

Bestemmelsen § 356 i straffeloven balanserer flere viktige hensyn. Lagmannsretten utaler at:

«Foranlediget av forsvarernes anførsel knyttet til at en felende dom vil ha negative konsekvenser for Forsvarets sikkerhetsarbeid, bemerkes at dette er en generell problemstilling som vil ha aktualitet på svært mange rettsområder der uaktsom utøvelse av et yrke eller aktivitet er gjort straffbar. Den generelle hensiktsmessigheten av å straffe uaktsom opptreden er et spørsmål som det ligger til lovgiver å vurdere.»

I lys av at domstolen peker på lovgiver er det naturlig å spørre ministeren om det vil bli tatt et initiativ til å se på bestemmelsen på nytt eller om man mener dagens regelverk er slik regjeringen ønsker.

Svar:

Det er et grunnleggende strafferettslig prinsipp at man ikke skal benytte straff i større utstrekning enn nødvendig. Prinsippet innebærer at det kreves gode grunner for at en handling skal gjøres straffbar. Det ligger også til grunn for hovedregelen i norsk strafferett om at straffansvar krever forsett, jf. straffeloven § 21.

I forbindelse med vedtakelsen av ny straffelov ble det foretatt grundige vurderinger av hvilke handlinger som bør være belagt med straffansvar, herunder i hvilken utstrekning uaktsomme lovbrudd bør være straffbare. Utgangspunktet for disse vurderingene var skadefølgeprinsippet – at atferd bare bør gjøres straffbar dersom den fører til skade eller fare for skade på interesser som bør vernes av samfunnet, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003–2004) punkt 7.5.1. I forlengelsen av dette ble det lagt til grunn at uaktsomhetsansvar er særlig aktuelt for handlinger som kan ha alvorlige konsekvenser, hvor det er praktisk at normen

overtres uforsettlig, og hvor det ikke finnes andre normer eller sanksjoner som bidrar til å forebygge overtredelser, jf. samme dokument punkt 10.3.4.

Straffeloven § 356 rammer den som uaktsomt forårsaker brann, oversvømmelse, sprengning, sammenstøtning, sjøskade, jernbaneulykke, luftfartsulykke eller lignende ulykke, som lett kan medføre tap av menneskeliv, jf. § 355. Dette er handlinger med stort skadepotensial både overfor samfunnet og overfor enkeltindivider. Skadepotensialet ved handlingene er det bærende hensynet bak kriminaliseringen, og utgjør begrunnelsen for at også uaktsomme overtredelser er straffbare.

Representanten viser til at ulike organisasjoner har reagert på at straffansvaret ved uaktsom fremkalling av fare for allmennheten kan bidra til å undergrave en trygghetskultur der man sikrer rapportering av egne feil. At lovgivningen stimulerer til rapportering av avvik og mangler ved utførelse av risikofylte aktiviteter, er uten tvil et viktig mål. Dette må imidlertid veies mot andre hensyn, herunder hensynet til allmennprevensjon, som gjør seg særlig gjeldende i forbindelse med risikofylt aktivitet med stort skadepotensial. Disse avveiningene mener jeg er tilfredsstillende ivaretatt i straffeloven § 356, og det er ikke planlagt noen særskilt gjennomgåelse av bestemmelsen.

I forlengelsen av dette vil jeg også peke på at gjerningspersonens egen håndtering av situasjonen – herunder hvorvidt vedkommende har rapportert om egne feil – etter gjeldende rett kan tillegges vekt i en straffesak på ulike måter. Ved domfellelse vil dette normalt være et viktig moment i straffutmålingen, jf. straffeloven § 78 bokstav b. Etter omstendighetene kan det også utgjøre en særlig grunn til å unnlate påtale etter straffeprosessloven § 69. Disse vurderingene foretas av påtalemyndigheten og domstolene. De konkrete vurderingene som er gjort i Helge Ingstad-saken, kan jeg som justis- og beredskapsminister ikke uttale meg om.

SPØRSMÅL NR. 869**Innlevert 8. januar 2024 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad****Besvart 15. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hvilke tiltak har statsråden tenkt til å iverksette nå for å følge opp drapsbølgen vi har sett rettet spesielt mot kvinner den siste uken?

BEGRUNNELSE:

Denne første uken i januar er et gruffullt eksempel på at vi trenger sterke grep for å beskytte personer som lever i frykt for å bli utsatt for vold, og i verste fall opplever eget liv og helse truet. Departementet sikter, ifølge Hadia Tajiks uttalelser fra Dagsnytt 18 5. januar, på ikraftsettelse av Stortingets lovendringer som åpner for mer utbredt bruk av omvendt voldsalarm den 1. juli.

Fremdeles er situasjonen slik den er i dag uholdbar, og bør håndteres snarest. Dette er prekärt.

Svar:

Vold mot kvinner og vold i nære relasjoner er alvorlig kriminalitet og et stort samfunns- og folkehelseproblem. I ytterste konsekvens tar denne volden liv, slik vi dessverre har erfart de første dagene av 2024.

15. desember 2023 fremmet regjeringen en opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner i form av en proposisjon til Stortinget. Opptrappingsplanen inneholder 120 tiltak med mål om å forebygge og bekjempe vold og overgrep og i ytterste konsekvens drap. Det er bevilget rundt 100 millioner kroner til oppfølgingen av planen i 2024. Proposisjonen skal behandles av Stortinget i løpet av våren.

Opptrappingsplanen er en viktig byggestein i regjeringens helhetlige arbeid for å øke tryggheten i samfunnet. Planen legger til rette for mer målrettet forebygging, bedre hjelp til og beskyttelse av utsatte og mer effektiv straffeforfølgning og oppfølging av utøvere. Dette skal vi oppnå gjennom en mer helhetlig og samordnet politikk på området.

For å imøtekomme utfordringer som blant annet er skissert i Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes arbeid mot vold og nære relasjoner fra 2022 og Partnerdrapsutvalgets utredning NOU 2020: 17 «Varslede drap?», inneholder planen tiltak som skal bidra til å styrke kompetansen i politiet og hjelpeapparatet, og til bedre samarbeid og samordning mellom etater og sektorer på alle nivåer av forvaltningen.

Ni departementer har samarbeidet om utarbeidelsen av opptrappingsplanen, og en rekke tjenester er omfat-

tet. Det gjelder blant annet krisesentertilbudet, helse- og omsorgstjenestene, arbeids- og velferdsforvaltningen, familievern og barnevern. I det forebyggende arbeidet er behandlingstilbudet til voldsutøvere et viktig element. Involvering av frivillig sektor er også av avgjørende betydning for en helhetlig og samordnet innsats.

Politiets arbeid står sentralt i opptrappingsplanen. Oslopolitiet har hatt gode erfaringer med RISK-modellen, hvor politispesialister og sosial- og helsefaglige ansatte arbeider sammen i team for å forebygge ny vold. Regjeringen vil etablere RISK i alle landets politidistrikt, og det er avsatt midler til å starte opp i Nordland, Sør-Vest og Sør-Øst politidistrikter i 2024.

Riksadvokaten kom i desember 2023 med et nytt rundskriv om vold i nære relasjoner som erstatter rundskrivet fra 2008 om familievold. I det nye rundskrivet understreker Riksadvokaten at det er sentralt at politiet og påtalemyndigheten klarer å identifisere saker om vold i nære relasjoner som kan være forvarsel om drap eller alvorlig vold, slik at etterforskning og beskyttelsestiltak iverksettes. Det fremgår også av Riksadvokatens årlige mål- og prioriteringsskriv at denne sakstypen skal prioriteres av politi og påtalemyndighet.

Bruk av risikovurderingsverktøy i politiet har stor verdi når det gjelder å forebygge gjentatt vold i nære relasjoner og å fange opp alvorlige saker. Bruken setter politiet bedre i stand til å iverksette riktige beskyttelsestiltak og øker tryggheten for den volds- og trusselutsatte. I saker som gjelder partnervold og æresrelatert vold skal politiet bruke strukturerte risikovurderingsverktøy som SARA og Patriark. Som en del av opptrappingsplanen vil regjeringen evaluere bruken av risikovurderingsverktøy i politiet, blant annet for å få kunnskap om hva som hindrer en effektiv bruk av disse verktøyene i enkelte politidistrikt.

Politiet har en rekke beskyttelsestiltak til rådighet, herunder besøksforbud, omvendt voldsalarm, mobil voldsalarm og adressesperre. Bruken av omvendt voldsalarm og besøksforbud har vært evaluert og evalueringsrapportene følges nå opp av Politidirektoratet og Riksadvokaten. Bruken av adressesperre er under evaluering. Evalueringene skal bidra til at politiet benytter sikkerhets- og beskyttelsestiltakene de har til rådighet på en strukturert og systematisk måte, slik at volds- og trussel utsatte får nødvendig vern og beskyttelse.

Når det gjelder omvendt voldsalarm vedtok Stortinget i desember 2023 lovendringer som gir påtalemyndigheten hjemmel til å ilegge elektronisk kontroll ved straffeprosessuelt besøksforbud og ilagte kontaktforbud,

i tilfeller hvor dette er et egnet og forholdsmessig tiltak. Endringene legger til rette for økt bruk av omvendt voldsalarm. Dette vil styrke beskyttelsen av personer som risikerer å bli utsatt for vold, trusler og annen uønsket kontakt. Departementet arbeider nå med å få iverksatt lovendringene så raskt som mulig.

Regjeringen har under etablering en permanent kommisjon som skal gjennomgå drapssaker der gjerningspersonen er daværende eller tidligere partner. Formålet med

kommisjonen er å redusere forekomsten av alvorlige partnervoldssaker, avdekke systemsvikt, lære av feil og å videreutvikle arbeidet med å forebygge alvorlig partnervold og partnerdrap. Kommisjonen skal ligge til Statens sivilrettsforvaltning og departementet arbeider nå med en lov som skal gi kommisjonen tilgang til nødvendig informasjon. Det er bevilget 10 millioner kroner årlig til drift av kommisjonens arbeid.

SPØRSMÅL NR. 870

Innlevert 8. januar 2024 av stortingsrepresentant Mathilde Tybring-Gjedde

Besvart 15. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Oslo-politiet har angivelig vært i prosess for å teste og ta i bruk skuddeteksjons- og varslingssystemet Triangula.

Hvorfor stoppet prosessen, og hva er begrunnelsen for at Oslo politidistrikt og Politidirektoratet ikke har ønsket å teste systemet?

BEGRUNNELSE:

Det norskutviklede teknologisystemet Triangula skal angivelig kunne detektere og varsle når det løsnes skudd. Politiforum har tidligere fortalt at systemet som er utviklet med blant annet midler fra FFI, har blitt vurdert testet av Oslo politidistrikt. Litt overraskende beslutter politiet å ikke teste Triangula i hovedstaden, til tross for at fagpersoner i politiet har gitt uttrykk for at systemet vil kunne tilføre betydelig verdi og spare etterforskningstimer.

Politiforum forteller at ingen i politiet har villet ta regningen å teste prosjektet, mens statssekretær Sigve Bolstad sier til samme avis at anskaffelsen av et slikt system må styres av PIT, og gir uttrykk for at dette er et spørsmål om anskaffelsesprosess. Det er interessant å vite hva som er begrunnelsen for at Triangula ikke testes av politiet i hovedstaden.

Svar:

Justis- og beredskapsdepartementet er kjent med systemet, som også har vært demonstrert for politiet. Jeg er positiv til at politiet benytter seg av ny teknologi som kan understøtte politiets oppdrag på ulike måter.

Politidirektoratet har opplyst at ut fra en samlet vurdering konkludert med at det på nåværende tidspunkt

ikke vil være aktuelt med anskaffelse av et slikt system. Politiet opplever å ha god oversikt, kunnskap og etterretning om hendelser der det har vært brukt skytevåpen.

Politidirektoratet vil likevel holde seg oppdatert på utviklingen innen denne teknologien, og de vurderer at på sikt kan slike sensorsystem bli et nyttig verktøy for politiet på flere områder. Dersom det blir aktuelt på et senere tidspunkt, er det viktig at det ikke gjennomføres på en slik måte at det diskvalifiserer Triangula fra en mulig fremtidig anskaffelsesprosess.

Regjeringen vil være en pådriver for digitalisering og bruk av fremtidsrettet teknologi i politiet, men hvilke systemer og løsninger som passer best for politiets behov er det politiet selv som må vurdere.

SPØRSMÅL NR. 871**Innlevert 9. januar 2024 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson****Besvart 16. januar 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

I Statens Vegvesens prioriteringsoppdrag av 3. oktober 2023 går det fram at en byvekstavtale med Buskerudbyen tidligst kan komme på plass i 2030, selv om man legger til grunn høyeste økonomiske ramme. Dette er en forskyvning fra 2025 i forhold til det transportetatene la til grunn i mars 2023 for ramme 2 og 3.

Hva er status på søknaden om byvekstavtale fra Buskerudby-samarbeidet, og er samferdselsministeren enig med Statens Vegvesen i deres tidsperspektiv for en avtale?

Svar:

Etter departementets foreløpig siste møte med Buskerudbyen våren 2022, ga jeg uttrykk for at det ikke var riktig tidspunkt for å starte forhandlinger med Buskerudbyen om en byvekstavtale, jf. mitt brev til Buskerudbyen av 12. mai 2022. I stedet ble det inngått en ny fireårig belønningssavtale for perioden 2022-2025. Jeg ga videre uttrykk for at vi etter å ha høstet mer erfaring fra Buskerudbyen og andre sammenliknbare byområder ville komme tilbake til om det er aktuelt med eventuelle byvekstforhandlinger. Det har ikke vært noen formell dialog med Buskerudbyen om byvekstavtale etter dette.

Samferdselsdepartementet har på generelt grunnlag uttrykt skepsis til å inngå en byvekstavtale uten bompenger. Jeg mener det er grunn til å stille spørsmål ved om

det er mulig å oppnå nullvekstmålet i et lengre perspektiv uten brukerfinansiering. Ingen byvekstavtaler har blitt inngått uten at det ligger en form for bompengefinansiert bypakke til grunn. Departementet har tidligere signalisert at Buskerudbyen som minimum bør utrede minst ett alternativ med en bompengefinansiert bypakke som grunnlag for en framtidig byvekstavtale. Jeg er ikke kjent med at dette er fulgt opp.

Statens vegvesen sine vurderinger om når det kan være mulig med en byvekstavtale for Buskerudbyen er i stor grad basert på forutsetninger og beregningstekniske økonomiske rammer gitt i forkant av transportetatens utarbeiding av det faglige grunnlaget for stortingsmeldingen om Nasjonal transportplan 2025-2036. Regjeringens endelige forslag til politiske prioriteringer for den kommende i NTP-perioden vil kunne avvike fra dette. Stortingsmeldingen om Nasjonal transportplan 2025-2036 vil bli som kjent lagt fram for Stortinget før påske.

Det er per i dag inngått byvekstavtaler med de fire største byområdene, samt Tromsø. I 2024 legger Regjeringen opp til å starte forhandlinger om byvekstavtaler i Nedre Glomma og Kristiansandsregionen. Etter at disse forhandlingene er gjennomført, vil det være naturlig å vurdere oppstart av liknende prosesser for Grenland og Buskerudbyen, dersom forutsetningene lokalt ligger til rette for det.

SPØRSMÅL NR. 872**Innlevert 9. januar 2024 av stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad****Besvart 15. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Det er no fysisk umogleg for personar som har fått godkjent studier eller forskerarbeid i Norge å søkje visum frå Gaza, fordi krigen har ført til at visumkontoret på Gaza ikkje er operativt.

Kva kan og kva vil regjeringa gjere for å få på plass kriseløysingar som gjere det mogleg for persona i Gaza å få vi-

sum for å gjennomføre planlagt og godkjent forskerarbeid i Norge?

GRUNNGJEVING:

Norske universitet har pågåande forskningsprosjekt og samarbeid med Palestinske forskarar som mellom anna har fått godkjent doktorgradsarbeid i Norge. Dei

pågåande krigshandlingane i Gaza har no ført til at visumkontoret der ikkje er operativt. Fysisk oppmøte slik det blir kravd ved ambassaden i Cairo og Amman for å søkje visum, er for tida umogleg på grunn av stengde grenser og øydelagd infrastruktur. Dette gjer det umogleg å oppfylle gjeldande krav som Norske myndigheiter stiller som føresetnad for å søkje visum. Sist veke vart ein forskar og ein av Universitet i Oslo sine samarbeidspartnarar drept saman med sin familie i Gaza. No fryktar ein at fleire forskarar skal lide same skjebne dersom ikkje norske styremakter gjer endringar i reglane for å søkje visum. I fleire land er det innført digitale løysingar for å søkje og handsame visumsøknader.

Svar:

Jeg vil innledningsvis presisere at utlendinger som skal studere eller drive forskning i Norge må søke om oppholdstillatelse, og ikke visum som det står i spørsmålet fra representanten. Prosedyrene for fremsettelse av søk-

nad om oppholdstillatelse fremgår av utlendingsforskriften. Utgangspunktet er at søknader skal fremsettes av søkeren selv ved norsk utenriksstasjon i det landet søkeren er borger av, ev. et land der søkeren har lovlig opphold. Forskriften åpner imidlertid for at Utlendingsdirektoratet i enkelttilfeller eller for grupper av søkere kan samtykke til at søknaden fremmes på andre måter. Jeg har tillit til at Utlendingsdirektoratet på vanlig måte vurderer hvorvidt det er grunnlag for å gjøre unntak fra de vanlige søknadsprosedyrene for personer fra Gaza som søker om oppholdstillatelse for å studere eller drive med forskning i Norge.

Jeg vil for øvrig understreke at selv om Utlendingsdirektoratet gjør unntak fra de ordinære reglene for søknadsfremsettelse, må utlendingen fortsatt komme seg fysisk til en norsk utenriksstasjon for å få innreisevisum i sitt reisedokument. Det finnes i dag ingen elektroniske løsninger for visumetiketter innenfor Schengen.

SPØRSMÅL NR. 873

Innlevert 9. januar 2024 av stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson

Besvart 15. januar 2024 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Har Nav tilstrekkelig ressurser til å dekke behovet for økonomi- og gjeldsrådgivning?

BEGRUNNELSE:

I en undersøkelse Norstat har gjennomført for Kredinor, svarer 28 prosent at de ikke ville klart å betale en uforutsett regning på 10.000 kroner. Videre svarer 20 prosent at økonomiske bekymringer påvirker deres arbeidsdag, 27 prosent at de har hatt vansker med å klare løpende utgifter det siste halve året og 16 prosent at de har spurt venner eller familie om økonomisk hjelp.

Nav tilbyr økonomi- og gjeldsrådgivning over telefon og på Nav-kontorene. Har Nav opplevd økt pågang til slike tjenester, og finnes det tall som kan underbygge utviklingen, for eksempel tall over telefonsamtaler eller antallet som ber om gjeldsrådgivning. Har Nav eventuelt gjort endringer i tilbudet i lys av situasjonen, og har Nav tilstrekkelig med ressurser til å hjelpe alle som tar kontakt om dette.

Svar:

De som opplever utfordringer med gjeld eller med å betale sine utgifter, kan få økonomisk rådgivning av arbeids- og velferdsforvaltningen, enten fra en økonomisk rådgiver ved Nav-kontoret, eller ved å ringe Arbeids- og velferdsetatens landsdekkende økonomi- og gjeldsrådgivningstelefon. På nav.no er det også en veiviser for økonomisk rådgivning, som beskriver ulike grep den enkelte kan gjøre for å få bedre kontroll på økonomien sin.

Det er den enkelte kommune som har ansvaret for økonomi- og gjeldsrådgivning som gis ved Nav-kontoret. Sosialtjenesteloven § 17 gir kommunen en plikt til å gi opplysning, råd og veiledning som kan bidra til å løse eller forebygge sosiale problemer. Økonomisk rådgivning er en sentral del av denne plikten. Formålet med den økonomiske rådgivningen er tredelt; å forebygge økonomiske problemer, å søke å løse akutte økonomiske problemer og å bidra til å finne helhetlige og varige løsninger for personer med behov for økonomisk rehabilitering.

Verken departementet eller Arbeids- og velferdsdirektoratet har tall på hvor mange som har henvendt seg

til sitt lokale Nav-kontor for økonomisk rådgivning i 2023. Arbeids- og velferdsdirektoratet gjennomførte en kvalitativ undersøkelse blant de 12 største kommunene i november 2023. I denne undersøkelsen rapporterer ansatte i disse kommunene at flere mottar økonomisk rådgivning og gjeldsrådgivning.

Den landsdekkende økonomi- og gjeldsrådgivningstelefonen gir generell økonomisk rådgivning. Her kan brukere anonymt få veiledning om egen økonomisk situasjon og hjelp til selvhjelp, stille generelle spørsmål om inkasso, tvangs salg av bolig, lønnsstrekk og gjeldsordning. Innringere kan også bestille time hos økonomi- og gjeldsrådgiver på Nav-kontoret hos gjeldsrådgivere, for videre oppfølging av sin egen økonomiske situasjon. Økonomi- og gjeldsrådgivningstelefonen ligger i NAV Kontaktsenter. Det var færre henvendelser i 2023, sammenlignet med 2022. Arbeids- og velferdsdirektoratet rapporterer at det i 2023 var 38 526 besvarte henvendelser, sammenlignet

med 44 395 i 2022. Det er viktig å merke seg at disse tallene gjelder økonomirådgivning generelt, og at det ikke er slik at alle som ringer har behov for gjeldsrådgivning. Basert på antall registrerte henvendelser til NAV Kontaktsenter, er det ikke grunnlag for å si at det er økt etterspørsel etter økonomisk rådgivning.

Jeg gjør oppmerksom på at Arbeids- og velferdsdirektoratet i 2023 utlyste et forsknings- og utredningsoppdrag om tilgjengelighet og kvalitet på den økonomiske rådgivningen i Nav-kontoret. Kunnskapen fra dette forskningsoppdraget inngår i en større kartlegging av situasjonen for de sosiale tjenestene, og skal peke i retning av områder for forbedring og videreutvikling. Helsetilsynet vil i 2024 også gjennomføre et landsomfattende tilsyn med Nav-kontorets ansvar for å tilby tjenesten økonomisk rådgivning til personer som er i en vanskelig økonomisk situasjon.

SPØRSMÅL NR. 874

Innlevert 9. januar 2024 av stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg

Besvart 18. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvordan vil statsråden følge opp Høyesteretts dom om bruk av cannabis og førerrett i lys av Stortingets anmodningsvedtak av 3. juni 2021 om å "gjennomgå praksis med tap av førerrett i tilfeller der man ikke ser noen sammenheng mellom personens bruk av rusmidler og føring av motorvogn"?

BEGRUNNELSE:

Cannabisbrukere fratras i dag førerretten selv om det ikke er påvist at de har kjørt under påvirkning av rus. Bakgrunnen for dette er at hyppig cannabisbruk kan medføre akkumulering av virkestoffet THC og langvarig forhøyede konsentrasjoner i blodet, uten at dette medfører ruspåvirkning. Politiets praksis har lenge vært å tilbakekalle førerretten når noen bruker cannabis noen få ganger i måneden, men Høyesterett slo nylig fast i HR-2023-2307-A at cannabis kan brukes opp til noen få ganger i uken før man risikerer akkumulering, og at ingen forskning viser at hyppigere brukere har svekket kjøreevne lenger enn selve rusen varer, ifølge dommen 4-6 timer etter bruk. Dagens praksis rundt tap av førerkort er dermed ikke i tråd med kunnskapsgrunnlaget rundt mulig ruspåvirkning fra can-

nabis. Høyesterett mener det er opp til politiske eller faglige instanser å sørge for en oppdatering av dagens terskler for førerkortbeslag.

Svar:

Saken som ble avgjort ved Høyesteretts dom 6. desember 2023 (HR-2023-2307-A) gjaldt straff etter vegtrafikkloven for kjøring i påvirket tilstand. Spørsmålet retten skulle ta stilling til var om den forskriftsbestemte grensen for konsentrasjon i blodet av THC – virkestoffet i cannabis – er gyldig. Grensen er nedfelt i Samferdselsdepartementets forskrift 20. januar 2012 nr. 85 om faste grenser for påvirkning av andre berusende eller bedøvende middel enn alkohol m.m.

Høyesterett fant at den fastsatte straffbarhetsgrensen for påvirkning av THC er gyldig. Forarbeidene (Prop. 9 L (2010-2011) tydeliggjør at hjemmelsgrunnlaget for minstegrensene for påvirkning skal ivareta to kryssende hensyn: Både å ramme alle konsentrasjoner som kan gi påvirkning, og samtidig unngå å ramme tilfeller av restkonsentrasjoner som ikke kan ha påvirket kjøreferdighetene, men slik at det første – å ramme mulige tilfeller av kjøring i påvirket tilstand – var det primære siktemålet.

Bakgrunnen for anmodningsvedtaket representanten viser til er imidlertid nærmere knyttet til spørsmålene som ble behandlet i Høyesteretts dom 21. oktober 2021 (HR-2021-2050-A). Denne avgjørelsen omhandlet grensene for vegtrafikklovens mer generelle edruelighetskrav. Justis- og beredskapsdepartementet ser hen til all

relevant praksis i den pågående oppfølgingen av Stortingets anmodningsvedtak 3. juni 2021.

Jeg finner imidlertid grunn til å presisere at hensynet til trafikksikkerheten, tilsier at vi har strenge regler knyttet til ruspåvirkning og hvorvidt det påvirker kjøreferdighetene. Dette er viktig å ha regler som sikrer tryggheten for alle som ferdes i trafikken.

SPØRSMÅL NR. 875

Innlevert 9. januar 2024 av stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth

Besvart 22. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvor mange mistenkelige dødsfall er registrert i hvert politidistrikt fra årene 2010 til og med 2023, og hvor mange rettsmedisinske obduksjoner er bestilt fra hvert politidistrikt i samme periode?

BEGRUNNELSE:

VG forteller 1. januar 2024 at det er store forskjeller på hvor ofte det utføres rettsmedisinske obduksjoner av mistenkelige dødsfall i de ulike politidistriktene. Ifølge rettsmedisiner Peer Lilleng ved Gades institutt i Bergen, fører dette til flere uoppdagede drap, "spesielt i distriktene". Jeg ønsker en oppklarende oversikt fordelt på hvert politidistrikt.

Svar:

Mistenkelige dødsfall er betegnelsen på unaturlige dødsfall som skjer brått eller uventet, og der politiet ikke umiddelbart kan utelukke at det ligger en straffbar handling bak. Leger har etter helsepersonelloven plikt til å melde unaturlige dødsfall til politiet. Videre etterforskning skal avklare årsaksforholdet nærmere. De fleste unaturlige dødsfall som registreres som mistenkelige dødsfall har andre årsaker enn noe straffbart.

Politidirektoratet (POD) har utarbeidet tallgrunnlag som viser antallet registrerte mistenkelige dødsfall fordelt etter politidistrikt i perioden 2011–2023. Tallene følger vedlagt. POD gjør oppmerksom på at statistikken angir status i straffesaksregisteret ved årsslutt, og at sakene kan ha blitt kodet om til andre typer lovbrudd- eller undersøkelsessaker på et senere tidspunkt. Sammenlignbare, tall for 2010 er ikke tilgjengelige. POD gjør videre oppmerksom på at statsadvokatembetene gir føringer for

registrering av mistenkelige dødsfall i de enkelte politidistriktene, og at det kan være mindre distriktstise ulikheter i rutinene for hvordan slike dødsfall skal føres inn i straffesaksregisteret.

Rettsmedisinsk obduksjon besluttet av påtalemyndigheten i henhold til straffeprosessloven og påtaleinstruksjonen når det er grunn til mistanke om at noens død skyldes en straffbar handling eller når dødsårsaken er uvisst og særlige forhold krever slik undersøkelse. Det følger av straffeprosessloven at enhver rettsmedisinsk sakkyndig har plikt til å forelegge sine skriftlige erklæringer og uttalelser for Den rettsmedisinske kommisjon (DRK) til kvalitetskontroll. Antallet innrapporterte rettspatologiske erklæringer til DRK gir derfor et bilde av hvor mange rettsmedisinske obduksjoner som foretas i året.

Årsmeldinger fra DRK inneholder tall på innkomende rettspatologiske erklæringer for hele landet og oversikt over fordeling på politidistrikt eller fylker. Årsmeldingene for årene 2019 til og med 2022 er publisert på nett og kan finnes på <https://www.sivilrett.no/drk/publikasjoner>. Årsmeldingen for 2023 publiseres senere i år. For årene 2010 til 2018 følger tabeller fra årsmeldingene med de aktuelle tall i vedlegg. Som det fremgår i fotnoter til flere av tabellene angir de også et lite mindretall erklæringer av andre patologiske undersøkelser enn obduksjon, slikt som rettsantropologiske undersøkelser (undersøkelser av knokler/skjelettrest) eller rettsodontologiske undersøkelser (tannundersøkelser).

Det er naturlig at POD og Riksadvokaten går grundig inn i disse tallene.

Vedlegg:

<https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/dokumentserien/2023-2024/dok15-202324-0875-vedlegg.pdf>

SPØRSMÅL NR. 876**Innlevert 9. januar 2024 av stortingsrepresentant Dagfinn Henrik Olsen****Besvart 12. januar 2024 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Er dette en problemstilling statsråden ønsker å ta tak i, eller ønsker statsråden at det er som i dag, at de som skaper bedrifter og arbeidsplasser skal måtte betale mange forsikringer, i tillegg til skatter og avgifter, for å ha rett på dagpenger?

BEGRUNNELSE:

Etter flere henvendelser har undertegnede blitt gjort oppmerksom på at personer som driver enkeltpersonforetak, uavhengig av størrelse, ikke har rett på dagpenger. Dette kan da være enkeltpersonforetak som en franchise av større kjeder, der kjeden bestemmer at butikken skal legges ned, og personen som har vært ansvarlig for firmaet mister all rett på dagpenger. Det finnes forsikringsordninger gjennom Nav for selvstendig næringsdrivende, men de dekker bare sykepenger.

Svar:

Hovedformålet med dagpenger under arbeidsløshet er å kompensere for tap av arbeidsinntekt som følge av arbeidsledighet, i en begrenset periode. Dagpengenes størrelse og varighet avhenger av tidligere arbeidsinntekt. Utbetalingene reflekterer derfor til en viss grad tidligere innbetalte skatter og avgifter. Dette gjør ordningen til en slags forsikringsordning for arbeidstakere, og utbetalin-

gene gjøres når de helt eller delvis blir tvunget til å avslutte eksisterende arbeidsforhold. Fordi ordningen er innrettet slik, vil ikke selvstendig næringsdrivende kunne kvalifisere for rett til dagpenger, med mindre de har hatt inntekt som arbeidstakere.

Regelverket for dagpenger er utformet med sikte på å motivere til aktiv jobbsøking, bl.a. gjennom aktivitetskrav, mobilitetskrav og sanksjoner. Dette gjør dagpengeordningen til et viktig arbeidsmarkedspolitisk virkemiddel som skal bidra til økt overgang til arbeid.

Bakgrunnen for at selvstendig næringsdrivende ikke får dagpenger, er at disse må antas å ha større innflytelse over egen arbeidssituasjon enn arbeidstakere med lønnsinntekt. Selvstendig næringsdrivende vil dermed kunne styre både arbeidstid og inntekt på en helt annen måte enn ansatte lønntakere, for eksempel ved selv å bestemme hvor mye han eller hun vil ta ut av virksomheten til personlig bruk, og hvor mye han eller hun faktisk arbeider i virksomheten. Dette gjør det vanskelig å beregne både tap av inntekt og tap av arbeidstid. Det er dermed heller ikke enkelt å avgjøre når næringsdrivende er reelt ledige og søkere til annet arbeid.

Dersom selvstendig næringsdrivende ønsker lavere risiko, kan de velge å organisere virksomheten sin som et AS og selv være ansatt. De får da samme rettigheter som arbeidstakere når inntekten tas ut som lønn, og samme forpliktelser påløper (bl.a. arbeidsgiveravgift).

SPØRSMÅL NR. 877**Innlevert 9. januar 2024 av stortingsrepresentant Alf Erik Bergstøl Andersen****Besvart 12. januar 2024 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Vil statsråden gjøre noe med problematikken rundt at folk blir gående varig på sosialstønad, i stede for å bli avklart for jobb eller uføretrygd?

BEGRUNNELSE:

Sosialstønad, eller økonomisk sosialhjelp, er tiltenkt som en midlertidig ytelse som skal dekke løpende utgifter, eller engangs utgifter for personer som ikke får økonomien til å gå i rundt. Dette er en stønad som blir betalt av kommunene. Til stadighet hører undertegnede om personer som har mottatt sosialstønad over lengre tid, opp til flere år.

Selv om sosialstønad skal være en midlertidig ytelse. Disse personene må da månedlig sende inn kontoutskrifter fra Nav, så nav kan gå gjennom transaksjoner personen har gjort. Siste eksemplet jeg fikk, var en person som fikk trukket 139kr fra sin månedlige utbetaling, da det hadde kommet inn enn vipps overføring på 139kr etter han hadde lagt ut for en hamburger og brus til sin bror. Dette er byråkratisk og har lite med personens faktiske inntekt.

Svar:

Arbeid er det viktigste for å skape trygghet rundt folks økonomi og hverdag. Derfor er det viktig at vi holder på arbeidslinjen. Det betyr at alle som kan og vil jobbe i størst mulig grad også skal gjøre det. Det er bra for den enkelte både ved at det sikrer lønn og ved at det bidrar til en bedre helse med et sosialt fellesskap med kollegaer i jobben. Regjeringen vil sørge for at flere får en trygg jobb å gå til.

Velferdsstaten vår har også et sikkerhetsnett gjennom økonomisk stønad (sosialhjelp). Personer som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid, trygdeordninger eller annet, har krav på sosialhjelp. Sosialhjelp er ment som en midlertidig ytelse som skal sikre et nøkternt og forsvarlig livsopphold. Stønaden bør ta sikte på å gjøre vedkommende selvhjulpne.

Personer som mottar sosialhjelp kan ha svært ulike livssituasjoner og bistandsbehov. Noen har kanskje kun behov for hjelp til å finne relevante arbeidsgivere og komme i kontakt med dem på en god måte. Andre kan være i en situasjon der arbeidsrettede aktiviteter ikke er hensiktsmessig i første omgang, blant annet fordi de først må få hjelp til å dekke elementære behov som bolig og helsehjelp. Det er derfor viktig at NAV-kontoret gjennomfører en god kartlegging av behov for å sikre en individuelt tilpasset oppfølging.

For personer med mer sammensatte problemer og som står i fare for å bli avhengig av stønaden over lengre tid, kan kvalifiseringsprogrammet være et alternativ. Programmet er innrettet mot personer i yrkesaktiv alder med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne og ingen eller svært begrensede ytelser til livsopphold etter folketrygdloven eller arbeids-markedsloven, og skal bidra til at personer i målgruppen gjennom helhetlig og koordinert oppfølging kommer i arbeid. Tilbakemeldinger på kvalifiseringsprogrammet har i stor grad vært positive. Rapportering fra NAV-kontorene til Arbeids- og velferdsdirektoratet har vist at antall deltakere som går til arbeid etter avsluttet program, har økt siden 2010. En effekt-evaluering fra Frischsenteret fra 2016, basert på data om deltakere i perioden 2008–2011, viste at kvalifiseringsprogrammet bedrer utsiktene for arbeid betydelig.

Det har samtidig vært noen vedvarende utfordringer knyttet til kommunenes ivaretagelse av kvalifiseringsprogrammet. Departementet har på bakgrunn av dette startet et arbeid med å gjennomgå erfaringer med program-

met. Gjennomgangen vil ta utgangspunkt i foreliggende forskning og rapportering, og se erfaringene med kvalifiseringsprogrammet i sammenheng med arbeids- og velferdsforvaltningens samlede virkemidler for den aktuelle målgruppen.

Jeg vil også nevne at Oslo Economics nylig, på oppdrag fra Arbeids- og velferdsdirektoratet, har utført en kartlegging av NAV-kontorets tjenestetilbud til sosialhjelpsmottakere (Oslo Economics (2023): NAVs tjenestetilbud til sosialhjelpsmottakere: Oppfølging, aktivitetstilbud og aktivitetsplikt). Bakgrunnen for at det ble innhentet en slik kartlegging, er et ønske om å bedre kunnskapen om det arbeidsrettede tilbudet til mottakere av sosialhjelp og hvordan dette tilbudet kan utvikles videre slik at flere raskere kan bli selvhjulpne gjennom arbeid. Departementet vil sammen med Arbeids- og velferdsdirektoratet gjennomgå resultater fra kartleggingen og annet kunnskapsgrunnlag om oppfølging av sosialhjelpsmottakere og vurdere behovet for videre oppfølging.

Regjeringen vil også i løpet av våren 2024 legge fram en stortingsmelding om arbeids-markedspolitikken. Formålet med meldingen er å drøfte og utvikle politikken med sikte på at flere arbeidsledige og personer med nedsatt arbeidsevne skal få og beholde arbeid. I meldingen vil blant annet innretning og bruk av arbeidsmarkedstiltak belyses.

SPØRSMÅL NR. 878**Innlevert 9. januar 2024 av stortingsrepresentant Mudassar Kapur****Besvart 23. januar 2024 av kommunal- og distriktsminister Erling Sande****Spørsmål:**

Hvilket ansvar har en kommune som senere blir splittet i to nye kommuner for driftsavtaler som er inngått med private bedrifter, og hvilke rettigheter har bedrifter med driftsavtaler i en slik situasjon?

BEGRUNNELSE:

Bedriften Apeks fysioterapi hadde før sammenslåingen mellom Haram og Ålesund en driftsavtale med Haram kommune. Haram kommune opphørte som selvstendig rettssubjekt da den ble slått sammen med Ålesund, og driftsavtalen ble overtatt av Ålesund kommune. Bedriften ligger nå geografisk lokalisert i nye Ålesund kommune. Ålesund mener driftsavtalen skal overføres til nye Haram kommune, fordi det var gamle Haram som opprinnelig inngikk driftsavtalen. I 2021 flyttet imidlertid bedriften fra gamle Haram kommune til det som i dag er nye Ålesund kommune. Haram kommune mener driftsavtalen må videreføres med nye Ålesund, ettersom bedriften er lokalisert i nye Ålesund.

Denne saken reiser et prinsipielt spørsmål om hvem som har ansvaret for driftsavtaler når en kommune senere blir splittet i to nye kommuner. Slik jeg oppfatter saken anfører Ålesund at avtaler som ble inngått med gamle Haram må tilbakeføres dit. Når bedriften i mellomtiden har flyttet til det som i dag er Ålesund kommune, og driftsavtalen juridisk sett er overtatt fra gamle Haram til Ålesund kommune, kan det imidlertid argumenteres for at Ålesund kommune forvalter avtalen og eventuelt fatter et nytt forvaltningsvedtak dersom man ønsker å endre på avtaleforholdet.

Svar:

Spørsmålet representanten stiller er knytt til konsekvensene ved endringer i kommunestrukturen og til helse- og omsorgslovgivinga.

Endringer av kommunegrenser er regulert i inndelingslova. Ved samanslåing av kommunar sluttar dei kommunane som blir slått saman til ein ny kommune, å eksistere. Den nye, samanslåtte kommunen blir oppretta som eit eige rettssubjekt. Ved samanslåinga blir eigedelar, gjeld, eigenkapital m.m. hos dei gamle kommunane overført til den nye, samanslåtte kommunen, og den nye kommunen overtar automatisk ansvaret for oppgåvene dei tidlegare kommunane hadde overfor innbyggjarane. Kommunal- og distriktsdepartementet har tidlegare lagd

til grunn at det gjeld eit ulovfesta kontinuitetsprinsipp ved kommunesamanslåing. Det inneber at det ikkje er krav om samtykke frå medkontrahentar for å overføre kontraktar til den nye, samanslåtte kommunen. Det var tilfellet då Ålesund og Haram kommunar blei slått saman til Ålesund kommune i 2020.

På same måte sluttar den gamle kommunen å eksistere ved deling, og dei nye kommunane blir oppretta som eigne rettssubjekt. Etter delinga av Ålesund kommune, som tok til å gjelde 1. januar 2024, er Ålesund og Haram igjen eigne kommunar. Ved deling av kommunar er utgangspunktet òg at eksisterande kontraktar, avtalar m.m. blir vidareførte til dei nye kommunane, og at desse i utgangspunktet er solidarisk ansvarlege overfor medkontrahentar/kreditorar. Deling av kommunar inneber likevel at skal det gjennomførast eit fullstendig økonomisk oppgjer, jf. inndelingslova § 18 og tilhøyrande forarbeid. Det vil seie at alle rekneskapsførte eigedelar, gjeld, eigenkapital og alle andre rettar og plikter som låg til den gamle kommunen, skal bli fordelte på og overførte til dei nye kommunane. Det er i utgangspunktet opp til dei nye kommunane å avgjere korleis det økonomiske oppgjeret skal gjennomførast, og inngå avtale om fordelinga av eigedelar, gjeld, rettar, plikter m.m. Om kommunane ikkje blir einige om heile, eller delar av, det økonomiske oppgjeret, skal det avgjerast ved skjønning av ei skjønnsnemnd nemnt opp av departementet. Inndelingslova har reglar som skal leggast til grunn av skjønnsnemnda ved fastsetting av skjønning ved deling av kommunar. Kommunane kan sjå hen til reglane i arbeidet med ein oppgjersavtale, men er ikkje bundne av desse. Inndelingslova regulerer ikkje alminnelege privatrettslege forhold.

Om dei nye kommunane ønsker ei anna fordeling av ansvar eller plikter enn det som følger av ei eksisterande avtale, vil det som hovudregel krevje samtykke frå medkontrahenten. Dette vil til dømes gjelde dersom dei nye kommunane blir einige om at ein avtale skal overførast til ein av kommunane. Elles vil aktuelt regelverk, avtalerettslege prinsipp og den enkelte avtale sette rammer for kva for endringar kontraktspartane kan gjere, vilkår for oppseiing m.m.

Ansvaret kommunar har for helse- og omsorgstenester er regulert i helse- og omsorgstenestelova. Både Ålesund og Haram kommunar skal sørge for at personar som oppheld seg i kommunen blir gitt tilbod om naudsynte helse- og omsorgstenester, jf. helse- og omsorgstenestelova § 3-1 første leddet. For å oppfylle ansvaret for å tilby naudsynte helse- og omsorgstenester skal kommunane

blant anna ha knytta til seg fysioterapeut, jf. helse- og omsorgstenesteloven § 3-2 andre leddet. Slike tenester kan enten ytast av kommunen sjølv eller ved at kommunen inngår avtale med andre offentlege eller private tenesteytarar.

Kommunen sitt ansvar inneber at den skal sørge for eit tilstrekkeleg antal fysioterapeutar. Det er kommunen som bestemmer omfanget av sjølvstendig næringsdrivande sin fysioterapiverksemd, og som vurderer omfanget av heimlar ut frå kommunen sitt behov for fysioterapitenester. Kommunale driftsavtaler med sjølvstendig næringsdrivande fysioterapeutar om å tilby fysioterapitimar på vegner av kommunen, regulerast blant anna av forskrift

om funksjons- og kvalitetskrav for fysioterapeutar med kommunal driftsavtale, individuell driftsavtale med den enkelte fysioterapeut og rammeavtaler mellom kommunane og fysioterapiforbunda. Kommunen og den enkelte fysioterapeut er forplikta etter driftsavtala med dei rettar og plikter som følger av denne.

Både Ålesund kommune og Haram kommune må vurdere korleis dei kan oppfylle sitt sørge-for ansvar for fysioterapitenester. Vidare må kommunane bli einige om korleis den kommunale driftsavtalen om fysioterapitenester skal først vidare. Eventuelle endringar i avtalar, innanfor rammene av gjeldande regelverk, føreset einigheit mellom kontraktspartane.

SPØRSMÅL NR. 879

Innlevert 9. januar 2024 av stortingsrepresentant Mona Fagerås

Besvart 15. januar 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

I jernbanesektorens svar på prioriteringsoppdraget til NTP omtales flere tog på Jærbanen (10-minutters frekvens Skeiane-Stavanger).

Hva er kostnaden ved å prioritere dette prosjektet i henholdsvis 1. og 2. periode av NTP?

Svar:

I jernbanesektorens oppdaterte innspill til prioriteringer som ble levert til Samferdselsdepartementet i oktober

2023, omtales muligheten for å legge til rette for at det kan trafikkeres med flere tog på Jærbanen, dvs. en økning fra fire tog i timen til seks tog i timen mellom Stavanger og Skeiane. Det er pekt på at infrastrukturtiltakene som trengs for å kunne øke togtrafikken på denne måten, kan ha oppstart i andre planperiode.

Så langt i planleggings- og optimaliseringsprosessen er Bane NORs prognose for kostnad til infrastrukturtiltakene på 2,2 mrd. kr. Prosjektet vurderes i forbindelse med Nasjonal transportplan som legges frem våren 2024.

SPØRSMÅL NR. 880

Innlevert 9. januar 2024 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 16. januar 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan samferdselsministeren leggje fram ei oversikt over alle riksvegferjesamband i landet der det syner bemanning pr ferje, samt kva antall skift som høyrer til dei ulike ferjene/

ferjestrekningane også der det er fleire ferjer på same ferjestrekning?

GRUNNGJEVING:

Ferjedrifta landet rundt har utfordringar ang å skaffe nok menneskap til sine ferjer, og det er tilfeller der avgangar må innstillast med bakgrunn i mannskapsmangel.

Staten har ansvaret for riksvegferjene som også er av landets største ferjestrekningar, der ferjene er ein viktig del av riksvegnettet som folk fles og næringslivet er totalt avhengige av.

Svar:

I følgje Statens vegvesen var det i 2023 innstilt 399 avgangar i riksvegferjedrifta som følgje av mannskapsmangel,

noka som utgjer i underkant av ein promille av utførte avgangar i same periode. Frå 2022 til 2023 gjekk innstilte avgangar med denne årsaka ned med om lag 44 pst. Tala inkluderer også avgangar som var innstilte som følgje av akutte hendingar, som mellom anna sjukdom.

Det blir ikkje laga og halde ved like ei komplett oversikt som viser talet på personar og skift per ferje i riksvegferjedrifta. Tal på årsverk som vert nytta for drift av riksvegferjesambanda vert vist i tabellen under. Talet er berekna ut i frå rapportert timeverk for dei einskilde sambanda i 2022, der Statens vegvesen har lagt til grunn at ett årsverk utgjer 1 750 timar.

Samband	Berekna tal årsverk 2022
Anda – Lote	36
Bodø - Værøy - Røst - Moskenes	76
Bognes – Lødingen	71
Bognes – Skarberget	29
Drag – Kjøpsvik	41
Festøya – Solavågen	66
Halhjem – Sandvikvåg	149
Halsa – Kanestraum	48
Hjelmeland - Nesvik - Skipavik	43
Lavik – Oppedal	66
Mannheller – Fodnes	47
Molde – Vestnes	116
Mortavika – Arsvågen	109
Moss – Horten	184
Vangsnes - Hella – Dragsvik	38
Volda – Folkestad	21
Total	1 140

Data for året 2022 er nytta i tabellen sidan Statens vegvesen per no ikkje har fått HMS-rapportar for desember 2023. Endringane i talet på arbeidstimar i 2022 og 2023 er forventa å vera ganske små. Unntaket er for sambanda Bognes-Skarberget og Drag-Kjøpsvik. Desse sambanda fraktar begge reisande over Tysfjorden i Nordland. I 2022 har sambanda vore stengde i periodar, samtidig som frekvens vart auka på sambandet som var ope. Dette som følgje av arbeid på kai.

SPØRSMÅL NR. 881**Innlevert 9. januar 2024 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad****Besvart 17. januar 2024 av barne- og familieminister Kjersti Toppe****Spørsmål:**

Hvordan stiller ministeren seg til at Bufdir nå tar tilsynelatende politiske avgjørelser rundt adopsjon, og er en potensiell full stopp av utenlandsadopsjon før en offentlig granskning foreligger ønsket fra departementet sin side?

BEGRUNNELSE:

I den siste tiden har utenlandsadopsjon vært i medias søkelys. Dette har resultert i at Barne- og familiedepartementet har bestilt en granskning som skal gjennomgå utenlandsadopsjoner fra omtrent starten av 70-tallet og til nå for å undersøke om norske myndigheter, og med dette spesielt Bufdir har hatt kontroll. Nylig har også BFD gitt beskjed til Bufdir om å gjennomgå alle formidlingstillatelsene, dvs. de internasjonale avtalene om adopsjon mellom Norge og 11 andre land.

Mellom november og desember i fjor har Bufdir enten inndratt formidlingstillatelser eller stanset adopsjon for nye søkere for totalt 5 land, de siste 6 landene skal vurderes nå. Konsekvensene for internasjonale relasjoner, familier i adopsjonsprosess og for barn hvor mange har fått beskjed om at de har fått familie i Norge er alvorlige og uoversiktlige.

Dette ser fra utsiden i praksis ut som at Bufdir bedriver politiske handlinger for å stoppe utenlandsadopsjon, for å komme den varslede offentlige granskingen i forkjøpet.

Svar:

Eg er samd med spørsmålsstillaren i at det den siste tida har vore uro rundt adopsjonsinstituttet. Denne regjeringa har oppnemnd eit offentleg utval som skal granske systemet for utanlandsadopsjonar, og det er fleire grunnar til at det har vore nødvendig og på høg tid. Det er Stortinget som har vedtatt rammene for adopsjonsinstituttet og utanlandsadopsjonar til Noreg, gjennom adopsjonslova. I tillegg ligg det føre internasjonale konvensjonar som Noreg er forplikta til, i første rekkje Haagkonvensjonen 1993 om vern av barn og internasjonalt samarbeid om internasjonale adopsjonar og FNs barnekonvensjon. Det overordna målet for alt arbeid med adopsjon i departementet og direktoratet (Bufdir), er at alle adopsjonar skal vere forsvarlege, og at adopterte barn skal få ein trygg oppvekst.

Bufdir er adopsjonsstyresmakta i Noreg, og har mellom anna ansvar for å godkjenne adopsjonssøkjjarar, føre kontroll og tilsyn med adopsjonsforeiningane og tildele

og følgje opp løyve til å formidle adopsjonar. Det er også bestemt at Bufdir er Noregs sentralstyresmakt etter Haagkonvensjonen 1993, og dette gir Bufdir eit ansvar for å samarbeide internasjonalt på adopsjonsfeltet og halde kontakt med andre lands sentralstyresmakter. Dette samarbeidet bidreg og til at Bufdir får viktig informasjon og opplysningar om internasjonal adopsjon frå andre land.

Departementet har, slik representanten påpeikar i grunngevinga si, bede Bufdir gå gjennom alle formidlingssløyva innan 1. mai 2024. I mellomtida har Bufdir på eige grunnlag gjort ei vurdering av behovet for midlertidig stans av utanlandsadopsjonar medan den offentlege granskinga går føre seg. Som spørsmålsstillaren vil vere kjent med, når dette svaret føreligg, tilrår Bufdir dette. Departementet si vurdering er at vi ikkje har eit tilstrekkeleg grunnlag for å ta stilling til denne tilrådinga, og at vi treng meir informasjon for at departementet skal kunne ta avgjerd i dette spørsmålet.

Spørsmålsstillar hevdar at direktoratet tilsynelatande tar politiske avgjerder på området. Eg vil understreke at det er departementet som skal ta avgjerd om eventuell midlertidig stans i adopsjonar, og som har kompetanse til å treffe endelege avgjerder i klagesaker om formidlingssløyve. Bufdir er adopsjonsmyndigheit, og har fått delegert ansvaret for å sikre forsvarleg tilsyn og kontroll på adopsjonsfeltet og gjere vurderingar av risiko. Det ansvaret føreset eg at direktoratet forvaltar på ein grundig måte. Det vil også vere ei oppgåve for granskingsutvalet å gjennomgå systemet for tilsyn og kontroll i Noreg, for å lære av eventuelle feil og manglar og sikre trygge adopsjonar i framtida.

Målet mitt er ikkje å sette ein stoppar for utanlandsadopsjonar i framtida, men å sørje for eit system som gjer at alle kan vere trygge på at adopsjonar som skjer til Norge, er trygge og forsvarlege, og at barn som kjem til Norge, får ein god oppvekst.

SPØRSMÅL NR. 882**Innlevert 9. januar 2024 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 19. januar 2024 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Hvor mye har utredningen i Helse Nord kostet, og hva er smerteterskelen til statsråden før hun stopper hele prosessen, som fortsatt skaper usikkerhet blant befolkning og ansatte i nord?

BEGRUNNELSE:

Proessen i Helse Nord hvor det var foreslått nedleggelse av viktige akutt- og fødetilbud har vært alt annet enn god. Et tilnærmet samlet storting, foruten Arbeiderpartiet kan enes om det. Administrerende direktør i Helse Nord trakk under styremøte 09.01 saken, på bakgrunn av et flertall av styret i Helse Nord gikk i mot innstillingen. Et av styremedlemmene uttalte at prosessen har kostet millioner, kanskje flere titalls.

Jeg mener at debatten om nedleggelse av akutt- og fødetilbudet i Lofoten og Narvik må legges død. Men etter en prosess og utredning med håpløs tidsbruk og bruk av masse penger og menneskelige ressurser er det også på sin plass å få vite hvor mye penger og ressurser som er brukt i forbindelse med forslag til strukturendringer i Helse Nord så langt.

Svar:

Sykehusene i nord er i en alvorlig situasjon med store rekrutteringsutfordringer og omfattende bruk av innleide vikarer og overtid. Helseregionen har høye ventelistetall og store økonomiske utfordringer. Situasjonen har ikke bedret seg siden jeg i november 2022 ga Helse Nord RHF oppdraget om å vurdere tiltak for å sikre økonomisk bærekraft. I 2023 har helseregionen brukt mer penger enn det Stortinget har bevilget.

Jeg varslet 16. januar at regjeringen i Nasjonal helse- og samhandlingsplan vil foreslår flere endringer i finansieringen av sykehusene, som vil være av positiv betydning for både drift og investeringer framover. Jeg ga samme dag Helse Nord RHF et oppdatert oppdrag om funksjons- og oppgavedeling i regionen. Helse Nord RHF skal fortsatt jobbe med tiltak som sikrer økonomisk bærekraft framover og gi vurderinger av behovet for endringer i funksjons- og oppgavedeling innen utgangen av juni 2024. Det skal i arbeidet legges til grunn at dagens fødetilbud skal opprettholdes innenfor planperioden til kommende Nasjonal helse- og samhandlingsplan, gitt forsvarlig drift. Helse Nord RHF er videre bedt om å oversende beregninger av kostnaden ved å opprettholde dagens akutttil-

bud ved sykehusene i Lofoten (Nordlandssykehuset HF) og Narvik (Universitetssykehuset Nord-Norge HF), for å kunne komme tilbake til dette i revidert nasjonalbudsjett.

Bedre finansiering av sykehusene løser ikke alle utfordringene knyttet til bemanning, ventetider og fristbrudd. Det vil fortsatt være behov for å gjøre endringer. Helse Nord RHF har ansvar for å styre sykehusene i regionen og skal sørge for likeverdige og gode spesialisthelsetjenester til befolkningen i Nord-Norge.

Prosessene i regionen gjennomføres med ansatte i Helse Nord RHF og med ressurser fra helseforetakene. Helse Nord RHF har opplyst at de har engasjert to personer som er særskilt knyttet til omstillingsarbeidet. De opplyser videre at det ble leid inn konsulenter fra Deloitte for å lede arbeidet med risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS-analyser), som er en del av utredningsoppdraget. Det er brukt 1,9 mill. kroner, eks. mva., til dette arbeidet.

Kommunene i Helse Nord bidrar også i arbeidet. God samhandling mellom primær- og spesialisthelsetjenesten er viktig. Regjeringen vil om kort tid legge fram en Nasjonal helse- og samhandlingsplan hvor vi vil presentere tiltak for å lykkes med å se hele helsetjenesten i sammenheng. Vi må nå bruke alle gode krefter for å bidra til en bærekraftig utvikling av helsetjenesten i Helse Nord.

SPØRSMÅL NR. 883**Innlevert 10. januar 2024 av stortingsrepresentant Dag-Inge Ulstein****Besvart 15. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Ved tilsyn utført av Helsetilsynet ble det ved seks av elleve asylmottak for enslige mindreårige asylsøkere i fjor funnet avvik.

Hvordan planlegger statsråden for å sikre god omsorg og øke sikkerheten for enslige mindreårige asylsøkere som kommer til Norge, og følge opp avvikene ved våre mottak?

BEGRUNNELSE:

Ved tilsyn utført av Helsetilsynet ble det ved seks av elleve asylmottak for enslige mindreårige asylsøkere i fjor funnet avvik. Tre mottak hadde ikke tilstrekkelig bemanning, to mottak manglet ansatte med riktig kompetanse, tre mottak manglet systematisk opplæring, og fire mottak hadde mangler ved, eller ikke gjennomført, tiltaksplaner for beboerne. Barna, som bor ved disse mottakene, får ikke den omsorgen de bør. Rundt 400 barn er savnet fra asylmottak, de fleste uten at noen leter etter dem. I år forventes det at mer enn 1000 barn vil søke om asyl i Norge.

Svar:

Det operative ansvaret for drift av asylmottak er delegert fra Justis- og beredskapsdepartementet til Utlendingsdirektoratet (UDI). Dette innebærer at UDI skal lyse ut, inngå kontrakter og følge opp disse kontraktene med driftsoperatørene.

Som del av det operative ansvaret for mottaksdrift driver UDI aktiv oppfølging av den enkelte driftsoperatør for å sikre at asylmottakene driftes i henhold til gjeldende avtale og regelverk, og at driftsoperatørene leverer den tjenesten de har forpliktet seg til.

Norge har et alderstilpasset omsorgstilbud til enslige mindreårige som har søkt om beskyttelse. Det innebærer at UDI har ansvar for å gi et botilbud til enslige, mindreårige mellom 15 og 18 år på egne asylmottak eller avdelinger tilpasset behovene deres. Barne- ungdoms- og familieetaten (Bufetat), under barne- og familieministerens ansvarsområde, har ansvar for å gi enslige, mindreårige under 15 år et botilbud på omsorgssentre for mindreårige mens asylsøknaden behandles.

Regjeringen innførte i 2022 et statlig tilsyn med omsorgen for enslige mindreårige som oppholder seg i asylmottak, der Statsforvalteren er tilsynsmyndighet og Helsetilsynet har det overordnede faglige ansvaret. Formålet med tilsynet er å avdekke at enslige mindreårige får fors-

varlig oppfølging under mottaksoppholdet og å ivareta rettssikkerheten deres.

Siden tilsynet ble innført har Statsforvalteren gjennomført totalt fire tilsyn, derav ett tilsyn i 2022 og tre tilsyn i 2023. Tilsynsrapporten for to av tilsynene er ennå ikke offentlig. Statsforvalteren har avdekket brudd på omsorgsforskriften ved tilsyn av mottak for enslige, mindreårige asylsøkere. At det avdekkes kritikkverdige forhold viser at tilsynsordningen har en funksjon slik at UDI kan jobbe for å følge opp driftsoperatør og lukke avvik.

UDI har de siste årene fått tilført flere profesjonelle omsorgsarbeidere med barnefaglig kompetanse som arbeider med enslige mindreårige som oppholder seg i asylmottak. Mottaksoppholdet er normalt et kortvarig, midlertidig botilbud, hvor enslige mindreårige er en prioritert gruppe i alle ledd i utlendingsforvaltningen. Per november 2023 hadde flertallet av enslige mindreårige over 15 år en botid i mottak på under 6 måneder.

Jeg har tillit til at UDI retter opp pålegg fra tilsynsmyndigheten uten ugrunnet opphold.

SPØRSMÅL NR. 884**Innlevert 10. januar 2024 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg****Besvart 17. januar 2024 av barne- og familieminister Kjersti Toppe****Spørsmål:**

Hvor mange ganger har Norge benyttet seg av reservasjonsretten «ordre public» som ligger i artikkel 22 i Haag-konvensjonen, og hvis den ikke er benyttet, hva er grunnen til dette?

BEGRUNNELSE:

Viser til mitt skriftlige spørsmål (dok 15:1579 (2022-2023)) der statsråden bla. skriver:

«Eg vil innleiingsvis gje uttrykk for at eg ser at det i einskilde tilfelle kan verke uheldig at norske myndigheiter på grunn av konvensjonsforpliktingar må leggje til grunn ein utanlandsk dom som etter norske reglar og prinsipp kan verke urimeleg».

Når en leser artikkel 22 i Haag-konvensjonen fremstår ikke dette ut som et korrekt svar fra statsråden når man ser at det eksisterer en reservasjonsrett:

«Anerkjennelse og fullbyrding kan nektes dersom:

a) anerkjennelse og fullbyrding av avgjørelsen er åpenbart uforenelig med rettsordenen («ordre public») i den anmodede stat».

Svar:

Det overordna føremålet med Haagkonvensjonen av 23. november 2007 om internasjonal innkrevjing av unde-

holdsbidrag til barn og andre formar for underhald til familiar, er å sørge for ei effektiv internasjonal innkrevjing av barnebidrag og andre formar for krav om underhald. Konvensjonen regulerer mellom anna når krav om bidrag frå andre statar skal anerkjennast, og inneheld konkrete vilkår knytt til dette.

Det er riktig at anerkjennning og fullbyrding kan bli nekta etter Haagkonvensjonen 2007 artikkel 22 a) dersom avgjerda er «openbert uforenleg» med rettsordenen («ordre public») i Noreg. «Ordre public»-atterhaldet er meint som ein tryggingsventil for å unngå urimelege resultat i einskilde tilfelle der anerkjennning og fullbyrding vil verka støytande på den alminnelege rettskjensla. Eitkvart avvik frå intern rett vil ikkje vere tilstrekkeleg til at «ordre public»-atterhaldet kan brukast. Den utanlandske avgjerda må føra til eit uuthaldeleg eller uakseptabelt resultat, og «openbert» stri mot fundamentale rettsprinsipp i Noreg for å kunna nektast anerkjent og fullbyrda.

Arbeids- og velferdsdirektoratet, som er sentralmyndigheit for Haagkonvensjonen 2007, opplyser at «ordre public»-atterhaldet i artikkel 22 a) så langt ikkje er nytta til å nekta anerkjennning av ei utanlandsk avgjerd om bidrag. Bakgrunnen er at NAV ikkje har motteke nokon utanlandsk avgjerd for anerkjennning og fullbyrding som er vurdert å falla inn under atterhaldet i føresegna.

SPØRSMÅL NR. 885**Innlevert 10. januar 2024 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen****Besvart 16. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Er statsråden enig med Finansdepartementet i at Justis- og beredskapsdepartementet ved tettere oppfølging på et tidligere tidspunkt, kunne avverget NSMs lovbrudd ved inngåelse av husleieavtalen for lokalene på Fornebu?

BEGRUNNELSE:

Det vises til TV2s nettsak av 19.12.23, hvor det er omtale av Finansdepartementets vurdering i brev til Justis- og beredskapsdepartementet den 29.11.23. Det hitsettes følgende fra nettsaken:

«Justisdepartementet la også fram saken for Finansdepartementet. De mente Justisdepartementet kunne avverget NSMs regelbrudd.

I et brev til Justisdepartementet 29. november i år fastslår Finansdepartementet at saken er «svært alvorlig».

Ifølge Finansdepartementets vurderinger har NSM begått utvilsomme brudd på flere av statens budsjett- og økonomiregelverk, og at NSMs ledelse har gått ut over sine fullmakter. Samtidig understreker Finansdepartementet at Justis- og beredskapsdepartementet har et ansvar:

«Basert på forelagt dokumentasjon er FINs vurdering at det også påhviler JD et ansvar i saken, og at spørsmål og tettere oppfølging fra etastyrer på et tidligere tidspunkt kunne ha bidratt til å avdekke, og ev. avverge, regelbrudd i saken.»

Finansdepartementet er videre tydelige på at sakens omfang og alvorlighetsgrad tilsier at saken bør legges frem for Stortinget.

Svar:

Jeg viser til mine tidligere svar på spørsmål nr. 805, nr. 806 og nr. 886 fra representanten og redegjørelsen i Stortinget den 16. januar om NSM-saken. Jeg avventer nå utvalgets rapport som skal foreligge innen 1. mars 2024.

SPØRSMÅL NR. 886

Innlevert 10. januar 2024 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen

Besvart 16. januar 2024 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvor tett dialog hadde Justis- og beredskapsdepartementet med Nasjonal sikkerhetsmyndighet om husleieavtalen på Fornebu, og hva ble kommunisert om mulig utvidelse av avtalen, i tidsperioden mellom inngåelse av den første leieavtalen og den andre leieavtalen hvor det var foretatt en betydelig oppjustering av lånebeløpet?

BEGRUNNELSE:

På bakgrunn av de opplysninger som har fremkommet i saken om Nasjonal sikkerhetsmyndighets ulovlige lån fra Norwegian Property – og Justis- og beredskapsdepartementets rolle ved avtaleinngåelsen – er det relevant og ønskelig å få vite hvor tett dialog departementet hadde med NSM og hva som ble kommunisert om mulig utvidelse av leieavtalen i perioden mellom inngåelsen av den første og inngåelsen av den andre leieavtalen. Etter det opplyste skal lånebeløpet ha blitt økt fra 100 millioner kroner i den første avtalen, til 200 millioner kroner i den andre avtalen.

Svar:

Jeg viser til mine tidligere svar i anledning samme tematikk til spørsmål nr. 806 og nr. 805 fra representanten, samt omtale i Prop. 34 S (2023-2024) der det fremgår at Justis- og beredskapsdepartementet ikke var kjent med

den endelige leieavtalen som Nasjonal sikkerhetsmyndighet inngikk for Snarøyveien 36, før den 7. november 2023.

Som det fremgår av mitt svar på spørsmål nr. 805 skal det uavhengige utvalget i den grad det er relevant gjennomgå og vurdere dialogen med blant annet privat utleier og långiver, Justis- og beredskapsdepartementet, Forsvarsdepartementet, Utenriksdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet og Statsbygg, samt saksbehandlingen i relevante departementer og etater knyttet til saken.

Jeg viser forøvrig til min redegjørelse i Stortinget den 16. januar om NSM-saken.

SPØRSMÅL NR. 887**Innlevert 10. januar 2024 av stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa****Besvart 18. januar 2024 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram****Spørsmål:**

Vil forsvarsministeren sørge for at tilsette og soldatar ikkje må frysa når dei oppheld seg i Forsvaret sine bygg?

BEGRUNNELSE:

Forsvarets forum har avslørt at det er registrert ned i 12 grader inne på kasernene på Rena leir denne vinteren. Tilsette og soldatar har sett seg nøydde til å krypa under dyna for å halda varmen.

Bakgrunnen skal vera eit pålegg frå Forsvarsdepartementet om å spare på straumen, som dermed har resultert i reduserte innetemperaturar i Forsvaret sine bygg. I retningslinjene frå Forsvarsbygg blir alle oppfordra til å ha så låg temperatur som mogleg, og heller kompensera med å kle på seg meir. Forsvarsbygg fortel at Forsvaret har spart fleire millionar kroner på tiltaket.

Forsvarsbygg har sett maksimumstemperaturen om vinteren til 19 grader i dei fleste arbeids- og opphaldsrom, og 20 grader i bustader og kvarter. Arbeidstilsynet tilrår på si side innetemperaturar mellom 19 og 26 grader på arbeidsplassar med lett arbeidsaktivitet, og folkehelseinstituttet tilrår at normal innetemperatur i ein vanleg heim skal vera mellom 20 og 22 grader.

Hovudverneombodet i Forsvaret peikar på at soldatar er utsett for mykje kulde i tenesta, og nettopp derfor bør dei ikkje frysa når dei skal slappa av og restituera. Låge temperaturar fører til at ein blir meir mottakelege for sjukdom.

Særleg i ei tid med personellkrise i Forsvaret framstår dette sparetiltaket som feilslått, då det kan gå ut over viljen til å fortsetta å gjera teneste i Forsvaret.

Svar:

Folk i Forsvaret skal ha gode buforhold. Det skal ikkje vere slik at soldatar og tilsette skal fryse når dei oppheld seg i forsvarssektoren sine bygg. Når somme opplever dette er det sjølvsagt ikkje bra. Lave temperaturar, slik som det blir rapportert om på Rena leir, er ikkje ein konsekvens av sparetiltak og klimakampanjar i forsvarssektoren. Dette handlar høgst truleg om ein feil. Då er det viktig at soldatar og befal rapporterer det til Forsvarsbygg. Eg er trygg på at Forsvarsbygg har gode rutinar for dette, og at dei no følgjer opp den konkrete saka på Rena på ein god måte og rettar opp innmeldte feil så raskt dei kan. Eg er kjend med at Forsvarsbygg no mellom anna kontrollerer at alle målepunkta fungerer som dei skal og at temperaturen

er innanfor tilrådde verdiar lokalt i bygga. Dersom noko framleis er feil vert det retta opp. Temperaturane skal vere innanfor tilrådingar frå Arbeidstilsynet. For kasernar er norma 19 gradar.

Med lave temperaturar ute på vinterstid vil feil og variasjonar i temperaturar tidvis kunne oppstå enkelte stader. Vi må samtidig erkjenne at forsvarssektoren sin eigedomsmasse har eit preg av vedlikehaldsetterslep og aldrande bygg, det var for lavt prioritert av Solberg-regjeringa. Dette gjer Senterparti/Arbeiderparti-regjeringa noko med. I statsbudsjettet for 2024 er investeringsbudsjettet for eigedom, bygg og anlegg 4,7 milliardar kroner. Løyvinga til Forsvarsbygg vert auka med om lag 1,5 milliardar kroner samanlikna med 2023. Regjeringa starta auken av midlar til vedlikehald med 40 millionar kroner i 2022 og ytterlegare 60 millionar kroner i 2023. Frå 2024 set regjeringa av enda 50 millionar kroner, totalt 150 millionar kroner, til vedlikehald av bustad og kvarter. Saman med 485 millionar kroner til nye investeringar, gir det totalt ein auke på 635 millionar kroner til personellrelaterte tiltak. Forsvarsbygg sin jobb no blir å forbetre bustader og innkvartering for tilsette og soldatar og samtidig byggje nytt for å dekkje det behovet som kjem.

Folk er heilt sentralt for å byggje forsvarsevne og vernebuving. God kvalitet på bustader, mannskapsforlegningar og kvarter er viktig både for å behalde tilsette og for rekruttering. Dette lyftet gir eit reell høve til å redusere etterslep og vareta det oppdraget Forsvarsbygg har om å utvikle, drifte og forvalte sektoren sin eigedomsportefølje. Ei framhaldt satsing på buforhold for tilsette og vernepliktige vil vera sentralt framover.

SPØRSMÅL NR. 888**Innlevert 10. januar 2024 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 15. januar 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan vi no her i landet frykte og risikere at regjeringa og samferdselsministeren kan finne på noko så vanvittig med begrunnelse i symbolske klimatiltak, å stille krav om at nullutslipp også skal gjelde for kjøp av private bilar i nær framtid, jamf. det regjeringa har pålagt ang offentlige innkjøp?

GRUNNGJEVING:

Regjeringa har angjeveleg eit uttalt mål om at alle nye biler som blir solgt etter 2025 her i landet skal vere nullutslippsbiler.

Samferdselsministeren har ang både bil, varebil og buss i offentlige anskaffelser no sett krav om at dette skal vere nullutslipp, med dei alvorlige konsekvensane samfunnet har opplevd den siste tida med bakgrunn i normal norsk vinter, der kuldegrader faktisk inngår i slik vinter her i landet.

Frp er klokkeklar på at kva bil den enkelte ynskjer å kjøpe og køyre og med kva drivstoff, må vere opp til den enkelte med tanke på både behov og ønske den enkelte har.

Dette må ikkje vere styrt eller på nokon måte etter pålegg frå dagens regjering som tilsynelatande ser ut til å forsøker å gjere ting både dyrare og vanskeligare for folk flest og næringslivet i heile landet.

Svar:

Gjennom Meld. St. (2016-2017) Nasjonal transportplan 2018-2029 vart det sett ei rekkje måltal for nullutsleppskjøretøy, mellom anna at nye personbilar og lette varebilar skal vere nullutsleppskjøretøy i 2025. Desse måltala vart vidareført i Nasjonal transportplan 2022-2033. Forbetring av teknologisk modnad i dei ulike delane av transportsektoren, ligg til grunn for måltala.

Noreg har ambisiøse mål og forpliktingar på klimamrådet. Transportsektoren står for ein stor del av dei norske klimagassutsleppa. Dermed må transportsektoren stå for ein stor del av utsleppskutta. I stadig fleire delar av transportsektoren er det mogleg å gå over til nullutsleppsteknologi, og her skal det offentlege ligge føre. Regjeringa stiller derfor strenge krav til nullutslepp i offentlege innkjøp i transportsektoren. Vi har likevel ingen planar om å stille krav til nullutslepp for private bilar.

SPØRSMÅL NR. 889**Innlevert 10. januar 2024 av stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt****Besvart 18. januar 2024 av kultur- og likestillingsminister Lubna Boby Jaffery****Spørsmål:**

Kvifor vil ikkje ministaren kalla faglitterære forfattarar og omsetjarar for kunstnarar, og kva er den grunnleggjande skilnaden på ein frilans sakprosaforfattar og ein romanforfattar, som gjer at sistnemnde er kunstnar og førstnemnde ikkje?

GRUNNGJEVING:

I Meld. St. 22 blir det forsøkt teikna opp kva som er kunst, og kven som er kunstnarar. Om kritikarar, arkitektar og faglitterære forfattarar og omsetjarar heiter det: «Mange

i desse gruppene jobbar på måtar som ligg tett på kunstnarlege praksisar, men identifiserer seg i mange tilfelle ikkje med kunstnaromgrepet. I kunstnarpolitikken vert desse gjerne omtalte som randsonegrupper.» Ein trekk altså opp eit skilje mellom skjønnlitterære forfattarar og omsetjarar på den eine sida, og dei faglitterære forfattarane og omsetjarane på den andre.

Denne grensedraginga har mellom anna blitt kritisert av fleire av våre mest kjende faglitterære forfattarar, i eit opprop i VG (09.12.23). Der peiker dei mellom anna på at det faglege grunnlaget er tynt, då det ikkje er tatt omsyn til at over 700 av NFFO sine medlemmar er frilansarar som

skriv sakprosa for eit allment publikum, men i for stor grad lener seg på at ein stor del av dei organiserte i NFFO har lønna arbeid innan forskning, utdanning, forvaltning og organisasjonsliv. Ein slik definisjon av forfattarar og omsetjarar som arbeider med sakprosa, tar heller ikkje høgde for at denne forfattarverksemda er «formidling av kunnskap i litterær form, som krevjer kunstnerisk blikk, litterær kompetanse og formidlingsferdigheter», slik NFFO skriv i sitt høyringssvar til stortingsmeldinga.

Både NFFO, og forfattarane sjølv, meiner at denne utdefininga er med på å svekkja sakprosaen si stilling i samfunnet, og at det samstundes syner manglande anerkjenning for den skapande verksemda av litterære åndsverk som skapar lesarar i alle aldrar. Dette er å gå på tvers av det arbeidet som i seinare år har vore lagt ned for å heva sakprosaen si stilling, og det skapar ei uro blant forfattarane for dei økonomiske utsiktene i deira virke. Der veit ein allereie at to av tre sakprosabøker ikkje blir kjøpt inn til biblioteka og at berre seks prosent av dei statlege kunstnarstipenda for forfattarar og omsetjarar går til sakprosaen.

Den samfunnsmessige kostnaden av dette er potensielt svært stor. Sakprosa er i dag eit vern mot desinformasjon, falske nyhende, forskingsskepsis og mistillits-samfunn. Det er ein litteratur som gjer oss klokare, gir oss større innsikt i verda me er ein del av og er for mange inngangsporten til eit lesande liv.

Svar:

Eg vil først og fremst oppklare ei misforståing: Eg har aldri uttalt at faglitterære forfattarar og omsetjarar ikkje er kunstnarar. Verken eg eller Meld. St. 22 (2022-2023) Kun-

stnarkår har definert at sakprosaforfattarar ikkje er kunstnarar, mens ein romanforfattar er det.

Representanten viser til omtalen i Kunstnarkår om at «[d]ei faglitterære forfattarane og omsetjarane er ei gruppe som kan seiast å liggje i randsonen av kunstnaromgrepet, og som i mindre grad reknar seg sjølv som kunstnar». Her må eg understreke at dette ikkje er regjeringa si vurdering, men noko faglitterære forfattarar og omsetjarar sjølv har gitt tilbakemelding om i Kunstnerundersøkelsen 2019.

Dersom dette er noko sakprosaforfattarane ikkje kjenner seg igjen i, så er dette ein diskusjon som dei må løfte innan eige fagfelt. Kva som er kunst og kven som er kunstnar er ikkje opp til oss politikarar å avgjere, men er ein diskusjon som fagfelte sjølv må ivareta og sette premisene for.

Det som er sikkert er at sakprosaforfattarane er inkludert i kunstnarpolitikken gjennom eigne stipendhemlar i Statens kunstnarstipend og gjennom ei eiga innkjøpsordning i Kulturfondet. Korkje eg eller nokon andre har foreslått å endre på det.

Kunstnarkår foreslår ingen tiltak som bidreg til å svekke sakprosaen eller dei faglitterære forfattarane. Tvert om har regjeringa styrkja Statens kunstnarstipend med 20 mill. kroner i 2024, som blant anna skal gå til fleire nye stipendheimlar, her under òg til faglitterære forfattarar og omsetjarar. I tillegg er også storleiken på stipenda auka. Fordelinga av desse stipenda vil gjerast på ordinær måte i arbeidet med kvotefordelinga frem mot tildelingsmøtet til våren.

Vi vidarefører også støtta til innkjøpsordninga for sakprosa i Kulturfondet. Kulturrådet står som vanleg fritt til å fordele fondet på den måten dei sjølv meiner er best, innanfor og i samsvar med overordna føringar som er gitt av Stortinget og departementet.

SPØRSMÅL NR. 890

Innlevert 10. januar 2024 av stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes

Besvart 22. januar 2024 av forsknings- og høgere utdanningsminister Sandra Borch

Spørsmål:

Hva er grunnen til at NSKI Høyskole ikke får økonomisk støtte, og hva skal til for at de får det?

Svar:

Søknader fra private høyskoler om statstilskudd behandles i den ordinære budsjettprosessen. Det er Stortinget gjennom behandlingen av regjeringens budsjettforslag som avgjør hvilke institusjoner som skal prioriteres for å få statlig finansiering.

Universitets- og høyskoleloven stiller krav om at private høyskoler skal ha institusjonsakkreditering for å kunne motta statstilskudd. Kravet ble innført for å bidra til mer faglig og administrativt solide institusjoner også ved de små, private høyskolene på linje med de statlige, noe som igjen skal legge til rette for kvalitetsutviklingen ved institusjonene. NSKI Høyskole har akkrediterte studietilbud, men har ikke institusjonsakkreditering. Institusjonsakkreditering gir likevel ikke rett til tilskudd.

Loven åpner for å gjøre unntak fra kravet om institusjonsakkreditering hvis det er særlig samfunnsmessige behov for utdanningen. Det ble lagt til grunn for lovvedtaket at hjemmelen for å gi unntak fra kravet om institusjonsakkreditering, skulle praktiseres snevert. Det særlige samfunnsmessige behovet må derfor være stort dersom unntak skal vurderes. Som nevnt innledningsvis, er det Stortinget gjennom behandlingen av regjeringens budsjettforslag som avgjør hvilke institusjoner som skal få statlig finansiering.

SPØRSMÅL NR. 891

Innlevert 10. januar 2024 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad

Besvart 19. januar 2024 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun

Spørsmål:

Jeg har i dag hatt et møte med IT-selskapet Climbr, som har utarbeidet en foreldreundersøkelse om digitalisering av grunnskolen. Ifølge undersøkelsen har mange av de yngste elevene ikke eget passord på enhetene sine, få skoler har databehandleravtaler med Google som sikrer elevenes personvern, mange får opp reklame, vold og porno på skolens enheter, og foreldre pålegges erstatningsansvar hvis nettbrettet blir skadet.

Hva vil statsråden gjøre for å rette opp disse alvorlige bruddene på lover og forskrifter?

BEGRUNNELSE:

Undersøkelsen tegner et dystert bilde av elevenes digitale sikkerhet og personvern. Forholdene som avdekkes fremstår som klare brudd på lover og forskrifter om skolen som reklamefri arena, barns krav på personvern og beskyttelse mot skadelig innhold og gratisprinsippet i skolen.

Et stort flertall av foreldrene i undersøkelsen svarer at digitale enheter sendes med hjem og at dette byr på store utfordringer, blant annet når det gjelder evnen til å holde oppmerksomheten om lekser og skolearbeid.

Et godt foreldre-skole-samarbeid er sentralt for en god skole og virker bl.a. klart positivt inn på læring. Derfor er det svært alvorlig når så mange foreldre i undersøkelsen svarer at deres tillit til skolen svekkes av måten skolen har blitt digitalisert på.

Jeg forventer at statsråden umiddelbart tar tak i disse alvorlige forholdene.

Svar:

Elevene våre skal lære mer og bedre. Da må det være god konsentrasjon i klasserommet. Jeg tror mange sitter med en følelse av at digitaliseringen har gått for fort fram, uten at vi har stilt de riktige spørsmålene om hva skjermbruken gjør med ungene våre. Det ser vi konsekvensene av nå. Jeg deler bekymringen til representanten Ropstad om at det er en uholdbar situasjon når mange elever kan få tilgang til uønsket innhold som vold, pornografi og reklame på skolens digitale enheter. Undersøkelsen viser uheldige sider ved skolens digitalisering, og jeg ser dette som en del av et større bilde. Derfor trenger vi en ny mobilisering rundt læring, lesing og konsentrasjon og en større bevissthet om når bruk av digitale verktøy fremmer læring og utvikling.

Gjennom Strategi for digital kompetanse og infrastruktur i barnehage og skole og i samarbeid med KS og kommunene, arbeider vi for å bedre situasjonen. Strategien vil styrke både rammebetingelsene for god digitalisering i skolen, og kunnskap og kompetanse om når digitale verktøy fremmer læring. Her er det viktig at skolene og hjemmet samarbeider godt og finner gode lokale løsninger, og at kommunene er bevisst på personvern og trygghet for elevene sine. Det som kommer fram i undersøkelsen representanten viser til, er problemstillinger som også ble spilt inn til regjeringen da vi arbeidet med strategien. Vi vet at skoleeierne arbeid med elevenes personvern, sikkerhet og beskyttelse mot eksponering for skadelig og uønsket innhold varierer.

Loven er klar på at det er skoleeier som har ansvaret for å ivareta barns sikkerhet og personvern når de tar

i bruk digitale enheter. Skoleeier har ansvaret for å vurdere hvilke apper og nettstedene elevene skal få tilgang til gjennom skolens digitale enheter, og om elevene skal ha tilgang til skolens digitale enheter etter skoletid. Utdanningsdirektoratet publiserte i 2019 en veileder om hvordan skoler og barnehager skal beskytte barn mot skadelig innhold på nett Hvordan beskytte barn mot skadelig innhold på nett? (udir.no). Anbefalingene viser blant annet til at skoleeiere bør ha rutiner og retningslinjer som regulerer bruk av PC, nettbrett og annet utstyr med tilgang til internett. Disse må oppdateres og kommuniseres med jevne mellomrom til alle involverte parter, også foreldre.

I strategien er det mange tiltak som dreier seg om problemene rapporten beskriver, og som forplikter både regjeringen og kommunene til å forbedre situasjonen. Utdanningsdirektoratet leverer om kort tid veiledere om regulering av mobilbruk i skolen og om bruk av kunstig intelligens i skolen. Direktoratet har jobbet tett med partene for å lage veilederne. Skjermbrukutvalgets temanotater og den endelige rapporten deres vil styrke kunnskapsgrunnlaget vårt for å ta kloke avgjørelser i arbeidet videre. Jeg har også i oppdrag til Utdanningsdirektoratet bedt om at en oppdatert veileder om tilgangskontroll på elevenes

digitale enheter prioriteres i 2024. Tiltaket i strategien lyder:

«Regjeringen vil i samarbeid med KS utarbeide veileder for hensiktsmessig tilgang til nett på elevenes enheter».

Oppmerksomhet om disse problemstillingene og skoleeierens ansvar er viktig. Rapporten er enda et eksempel på at vi trenger å være bevisste i våre valg når det gjelder digitalisering i skolen. Regjeringen ønsker å bidra til den jobben som må gjøres i kommunene. Denne uken hadde jeg et møte med KS og enkelte kommuner for å høre deres erfaringer.

Elevene er på skolen for å lære og utvikle seg. I en digital verden vil digital kompetanse, kritisk tenkning og digital dømmekraft være sentralt for å kunne ta gode valg. Regjeringen jobber for å øke bevisstheten i sektor om når og hvordan digitale verktøy bidrar til elevenes læring og utvikling i tråd med skolens samfunnsmandat, som er beskrevet i overordnet del av læreplanverket. Vi må finne en balanse mellom å beskytte barn mot uønsket innhold og uønskede hendelser gjennom tekniske sperrer, og samtidig bidra til utvikling av kritisk, ansvarlig og reflektert bruk av internett. Skolene må bruke digitale verktøy godt når det er til det beste for elevenes læring.

SPØRSMÅL NR. 892

Innlevert 10. januar 2024 av stortingsrepresentant Kathy Lie

Besvart 18. januar 2024 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Krisesentrene tar imot voldsutsatte i en svært kritisk situasjon og burde ha en selvsagt rolle i forebygging av gjentatt vold og eskalering av volden.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at krisesentrene kan ta en viktig rolle i å forebygge at vold i nære relasjoner utvikler seg til drap?

BEGRUNNELSE:

I opptrappingsplanen mot vold og overgrep mot barn, og vold i nære relasjoner er det nevnt mange tiltak for å forebygge vold, og i ytterste konsekvens drap. På debatten 9. januar fortalte ledere for krisesentersekreteriatene Ane Fossum at krisesentrene ikke er tatt med som forebyggen- de instans i opptrappingsplanen. Det står derimot noe om at krisesentrene ikke alltid oppfyller sin plikt etter

forskrift om fysisk sikkerhet i krisesentrene, om å systematisk kartlegge trusler og beskyttelsesbehov for brukerne.

Vi vet at de som oppsøker krisesenter som hovedregel har vært utsatt for langvarig både psykisk og fysisk vold og at mange har med seg traumatiserte barn som har levd med denne vanskelig og uholdbare familiesituasjonen. Vi vet også at de fleste partnerdrap skjer i relasjoner hvor volden har pågått over tid og er kjent for flere hjelpeinstanser. De som har oppsøkt et krisesenter er i høy risiko for at volden gjentar seg og eskalerer hvis de ikke får hjelp til å distansere seg fra voldsutøveren.

Svar:

Eg er svært opptatt av at vi skal ha eit godt krisesentertilbod i heile landet, og det går no føre seg ei revidering av krisesenterlova i departementet. Arbeidet dekkjer ei rek-

ke tema, m.a. korleis valdsutsette kan få betre hjelp til å reetablere seg i eit liv utan vald.

Krisesentertilbodet er primært eit hjelpetiltak, men mykje av det krisesentera allereie driv med bidrar til å førebyggje drap. Butilbodet gir til dømes eit fysisk vern til dei som er utsette for vald eller truslar om vald. I samtal-ertilbodet kan tilsette på krisesentera avdekkje risiko for drap og tilråde brukaren å varsle politiet.

NOU 2020: 17 Varslede drap? — Partnerdrapsutvalgets utredning gir eit godt bilete av rolla til krisesentera når det gjeld førebygging av partnardrap. Utvalet meiner at det er all grunn til å tru at krisesentera er eit effektivt verkemiddel i arbeidet med å førebyggje partnardrap. Utvalet legg til at «flere tiårs erfaring har bidratt til at krisesentrene har en unik innsikt i fagfeltet. Krisesentertilbu-

det har på denne bakgrunn en nøkkelrolle i arbeidet med å forebygge partnervold og partnerdrap». Brukarane av krisesentertilbodet er likevel avhengige av at krisesentera gjennomfører risikovurderingar, slik at dei riktige sikkerheitstiltaka blir iverksette. Krisesenterstatistikken viser at i 2022 fekk berre 73 prosent av bebuarane på krisesentera ei systematisk kartlegging av truslar og vernebehov i regi av krisesentertilbodet. Vi har som mål at talet på kartleggingar skal auke. Vi har difor eit tiltak i ny opptrappingsplan mot vald og overgrep mot barn og vald i nære relasjonar, om å kartlegge bruk av eksisterande risikovurderingsverktøy i krisesentertilbodet og vurdere behov for felles risikouurderingsverktøy, jf. Prop. 36 S (2023–2024). Dette vil gi god hjelp til krisesentera når dei skal arbeide meir systematisk med sikkerheita til brukarane.

SPØRSMÅL NR. 893

Innlevert 10. januar 2024 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen

Besvart 17. januar 2024 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Det virker som om samferdselsministeren har forståelser for at vintervedlikeholdet av veiene i Norge er viktig og at det er for dårlig. Følgelig må vedlikeholdet bedres.

Stemmer det at samferdselsministeren vil ha en gjennomgang av vintervedlikeholdet, hvilke tiltak ser i så fall ministeren for seg bør innføres for å bedre vegvedlikeholdet om vinteren og hvor raskt kan de innføres, slik at sikkerheten og tryggheten på veiene bedres og liv reddes?

BEGRUNNELSE:

I vinter har det har vært mange saker om dårlig vintervegvedlikehold og at det må brøytes, saltet og strøs oftere og bedre.

Det billigste, viktigste og beste trafikksikkerhetstiltaket om vinteren er bedre vegvedlikehold. Det nytter ikke å be bilistene holde seg hjemme. Det er en offentlig oppgave å sørge for trygghet og sikkerhet på vegnettet året rundt. Vegeier må ta et større ansvar og ikke bare skyldte på bilistene. Riksrevisjonen var også tydelig på at dårlig veistandard er årsaken til rundt 30 % av dødsulykkene. Statens Havarikommisjon sier også at dårlige veger er årsaken til en stor andel av trafikkuulykkene. Tidligere avdelingsdirektør Rolf Mellum utalte bla følgende til Byggeindustrien: «dårlig veistandard bidrar til dobbelt så mange ulykker som det dårlige førere gjør.» Dette er meget alvorlig. Dette er

tydelig og klar tale fra to viktige statlige aktører som ikke kan ignoreres. Vegvedlikeholdet må bedres. I 2020 besluttet Statens vegvesen å nedgradere vintervedlikeholdet på Rv 3 fra klasse B til C. Selv om driftsklasse C er såkalt vanlig vedlikehold i Norge, så vil ikke det si at det er et bra nok vintervegvedlikehold. Det har uansett ført til at Rv 3 har blitt en mer trafikkarfarlig veg på vinterstid.

Jeg var nylig i Sverige og krysset grensa ved Magnormoen. På Svensk side var vei 61 helt perfekt, trygg og trafikksikker, uten snø og is. Mens samme vei i Norge, Rv 2, var full av både snø og is og langt fra like trygg og sikker å kjøre på som tilsvarende veg i Sverige. Hvor er logikken i at Svenskene, som hverken har oljepenger eller bompenger klarer å sørge for is og snøfrie vinterveger, mens vi i Norge ikke klarer det? Vedlikeholdet på Rv 2/61 den 23/12 var og er et godt eksempel for å illustrere forskjellen på Norge og Sverige. Det er også et bevis på at det ER mulig å sørge for bedre trafikksikkerhet og bedre vintervegvedlikehold i Norge, om viljen er der.

Ap-/Sp-regjeringen prøver å fremstå som den er opp-tatt av trafikksikkerhet og øker bla bøtesatsene til historisk høye nivåer, så da bør de også klare å sørge for bedre vintervedlikehold. Det er veldig enkle tiltak, som vil gi mye mer og bedre trafikksikkerhet enn unaturlig høye bøtesatser

Heldigvis så har samferdselsministeren uttalt at han vil ha en gjennomgang av vintervegvedlikeholdet.

Svar:

Jeg legger til grunn at gjennomgangen som representanten Tor André Johnsen viser til i spørsmålet er den som jeg ba Statens vegvesen om etter hendelsene i forbindelse med snøværet 30. – 31. oktober 2023. Jeg viser i den forbindelse til mitt svar 8. november 2023 på spørsmål nr. 298 til skriftlig besvarelse. Jeg har også svart Stortinget om dette i mitt svar på spørsmål nr. 5 i spørretimen 22. november 2023.

Regjeringen prioriterer å ta vare på veinettet. Trafikksikkerhet og framkommelighet på veiene våre er viktig året rundt. Vinterdrift på riksveiene skal foregå i samsvar med fastsatte driftsstandarder for den aktuelle veien. Driftsentreprenørene skal ha god beredskap til å gjennomføre de oppgavene som er avtalt for å holde trafikken i gang. Statens vegvesen har en sentral rolle både gjennom ansvaret for drift på eget veinett, og gjennom rollen som veimyndighet.

Statens vegvesen har gjennomført en intern gjennomgang og sett på forbedringspunkter. Blant tiltakene som vurderes i SVVs rapport er tiltak for å sikre rask og kontinuerlig overvåkning av situasjonen med flere kameraer og værstasjoner, tiltak for å unngå at situasjoner oppstår og kan håndteres raskere, f.eks. havarilommer, kjettingplasser, driftsåpninger i midtrekkverk og utvidede veiskuldre. Statens vegvesen vil også vurdere om veitrafikksentralene bør ha myndighet til å rekvirere bergingsbiler og om utekontrollressursene kan brukes enda bedre for å forebygge problemer ved krevende vær og akutte hendelser. Vegvesenet skal også følge opp den konkrete hendelsen videre sammen med politiet, fylkesberedskapsrådet og de berørte kommunene.

Statens vegvesen er allerede i gang med å vurdere videre oppfølging av de forbedringspunktene som har kommet frem i gjennomgangen.

SPØRSMÅL NR. 894

Innlevert 11. januar 2024 av stortingsrepresentant Guri Melby

Besvart 19. januar 2024 av forsknings- og høyere utdanningsminister Sandra Borch

Spørsmål:

Vil statsråden ta initiativ til å få ned saksbehandlingstiden hos NOKUT slik at flyktninger fra Ukraina og andre flyktninger/innvandrere fra land utenfor EØS-området med behov for å få godkjent sin utdanning raskere kan få vurdert sin kompetanse og tatt i bruk sin kompetanse i arbeidslivet?

BEGRUNNELSE:

Mange kommuner har de siste to årene gjort en stor innsats for å bosette og integrere flyktninger. Etter at Putin startet sin angrepskrig, har et stort antall av de bosatte flyktningene kommet fra Ukraina. En av prediksjonene vi hadde for integreringsarbeidet var at dette skulle gå raskt, blant annet fordi mange av flyktningene hadde medbrakt kompetanse og formelle kvalifikasjoner.

Det å få vurdert sin kompetanse er viktig for å kunne utøve yrket sitt i Norge. Det er nå flere kommuner som forsøker å hjelpe flyktninger med sykepleierutdanning å få godkjent sin utdanning. Flere ukrainske flyktninger har helsefaglig kompetanse som de ønsker å ta i bruk i Norge. Mange kommuner opplever og vil i tiden fremover opp-

leve mangel på helsepersonell. For å kunne jobber som sykepleier er man avhengig av autorisasjon. Ordningen med autorisasjon skal bidra til at helsepersonell har nødvendige kvalifikasjoner. Det gir sikkerhet for pasienter, kvalitet i helse- og omsorgstjenesten og tillit til tjenesten. For at vi skal kunne få omsatt den kompetansen flyktningene har med seg og identifisere eventuelt restopplæringsbehov vurderer NOKUT utdanningen den enkelte kan dokumentere. Oppdal kommune forteller at de får tilbagemelding om 9 måneders lang saksbehandlingstid på søknader om slik godkjenning. Når kommunene opplever mangel på kvalifisert helsepersonell på den ene siden, flyktningene selv ivrer etter å etablere seg i arbeidslivet og kommunene utfordres på raskt hjelpe folk ut i arbeid og utdanning på den andre siden. Så er etter spørsmålsstillers syn 9 måneders saksbehandlingstid urimelig lenge.

Svar:

Takk for spørsmål om en viktig sak. Spørsmålet er stilet til kunnskapsministeren, men besvares av meg som ansvarlig statsråd for godkjenning av utenlandsk utdanning. Helse- og omsorgsministeren er ansvarlig statsråd for au-

torisasjonsordningen for helsepersonell. Jeg har derfor innhentet innspill fra Helse- og omsorgsdepartementet i min besvarelse.

Regjeringen er svært opptatt av alle spørsmål som gjelder integreringen av ukrainske flyktninger og flyktninger og innvandrere fra andre land. Godkjenning av utdanning og yrkeskvalifikasjoner fra utlandet er helt sentralt i så måte.

Innledningsvis vil jeg presisere at det går et hovedskille mellom godkjenning av utenlandske utdanninger og yrkeskvalifikasjoner: Godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra utlandet gjelder godkjenning for yrker der det i norsk lov eller forskrift er satt krav til yrkesutøvelsen (kalt yrkesgodkjenning eller autorisasjon), mens godkjenning av utenlandsk utdanning gjelder godkjenning med henblikk på opptak til utdanning og videre utdanning i Norge. I tillegg omfatter den godkjenning av fullførte utdanninger for å gjøre det lettere å få jobb der det ikke er fastsatt krav til yrkesutøvelsen i lov eller forskrift. De fleste godkjenningsordningene Kunnskapsdepartementet har ansvar for, gjelder godkjenning av utdanning.

Ansvar for de fleste godkjenningsordningene under Kunnskapsdepartementet – generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning, godkjenning av fagskoleutdanning, av fag- og yrkesopplæring og av yrkeskvalifikasjoner for lærere i skolen og styrer og pedagogisk leder i barnehage – ble overført fra NOKUT til Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) med virkning fra 1. januar 2023.

Utover fjoråret kom det en klar økning i antallet søknader innenfor disse godkjenningsordningene, i stor grad på grunn av flyktningestrømmen fra Ukraina. Kunnskapsdepartementet er regelmessig i kontakt med HK-dir om søknadssituasjonen.

Jeg antar at det høye søknadstrykket vil vare inn i 2024, da tidligere erfaring, senest fra flyktningestrømmen på grunn av krigen i Syria, viser at det tar en viss tid fra flyktninger kommer til landet til de søker om godkjenning av utdanning og/eller yrkeskvalifikasjoner. På den bakgrunn, og for å gjøre det mulig å få ned saksbehandlingstiden, fremmet regjeringen i budsjettet for 2024 forslag om 2 mill. kroner til HK-dir for en ettårig økning til arbeidet med å godkjenne utenlandsk utdanning. Jeg er glad for at dette har fått tilslutning fra Stortinget.

I tildelingsbrevet for 2024 har departementet også understreket at

«HK-dir må prioritere gjennomføringen av lovpålagte oppgaver, innenfor forsvarlig saksbehandlingstid. Lovpålagte oppgaver er blant annet [...] godkjenning av utenlandsk utdanning».

Regjeringen har også tatt initiativ til at flyktninger skal få bedre og lettere tilgjengelig informasjon om godkjenning av utenlandske utdanninger og yrkeskvalifikasjoner. Jeg vil her spesielt trekke frem nettsiden Ny i Norge, som ble lansert rett før sommeren. Den er utarbeidet av

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi), med bidrag fra HK-dir når det gjelder godkjenning av utdanning og yrkeskvalifikasjoner. I første omgang er den beregnet for flyktninger fra Ukraina, med informasjon på norsk, engelsk, russisk og ukrainsk, men den skal etter planen utvides til andre målgrupper.

I begrunnelsen for sitt spørsmål viser representanten Guri Melby til at mange ukrainske flyktninger har helsefaglig kompetanse, og spesielt til behovet for raskere godkjenning for sykepleiere fra Ukraina. Dette gjelder godkjenning av yrkeskvalifikasjoner, da det for de aller fleste helseyrker, inkludert sykepleie, er satt krav i lov for å kunne utøve yrket. For disse er det Helsedirektoratet som gir autorisasjon.

Hovedformålet med autorisasjonsordningen for helsepersonell er å bidra til pasientsikkerhet og kvalitet i helse- og omsorgstjenestene, og til at befolkningen kan ha tillit til helsepersonell og helse- og omsorgstjenestene som de jobber i. For pasientsikkerheten og kvaliteten i helse- og omsorgstjenestene er det viktig at det gjøres en grundig vurdering av om helsepersonell med utdanning fra land utenfor EU/EØS har en utdanning som er jevngrad med den tilsvarende norske utdanningen, eller eventuelt kan godtgjøre nødvendig kyndighet gjennom sin utdanning og tilleggsutdanning eller yrkeserfaring. I tillegg stilles det enkelte tilleggskrav for å sikre at helsepersonell med utdanning fra land utenfor EU/EØS har nødvendige kvalifikasjoner og kunnskaper for å kunne jobbe i de norske helse- og omsorgstjenestene. Ettersom Helsedirektoratet må gjøre en konkret vurdering av hver enkelt søknad, er det en viss saksbehandlingstid for disse søknadene. Det er et viktig prinsipp for helsemyndighetene at helsepersonell med utdanning fra land utenfor EU/EØS likebehandles, og det er derfor ikke ønskelig at enkeltgrupper prioriteres foran andre grupper, som også vil ha behov for å få sin autorisasjonssøknad behandlet.

Helsedirektoratet har på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) vurdert hvordan prosessene som ligger til grunn for godkjenning av helsepersonell med utdanning fra land utenfor EU/EØS, kan forbedres. HOD vurderer nå hvordan forslagene bør følges opp.

Avslutningsvis vil jeg forsikre at både helse- og omsorgsministeren og jeg er opptatt av at flyktninger fra Ukraina så raskt som mulig skal kunne få dokumentert sin kompetanse og ta den i bruk i arbeidslivet. Jeg kan i tillegg forsikre at jeg også i tiden fremover vil følge tett opp utviklingen i saksbehandlingstiden for søknader om godkjenning av utenlandsk utdanning ved HK-dir.

SPØRSMÅL NR. 895**Innlevert 11. januar 2024 av stortingsrepresentant Ingjerd Schie Schou****Besvart 18. januar 2024 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Rådet for psykisk helse har påpekt at trygderegelverket forskjellsbehandler psykiske og somatiske lidelser. Personer som er innlagte ved statlige psykiatriske behandlingstilbud og rusbehandlingstilbud får redusert uføretrygd etter fire måneder, mens pasienter innlagt ved et somatisk sykehus ikke får en slik reduksjon.

Hva er begrunnelsen for denne praksisen, og vil regjeringen eventuelt ta initiativ til å endre denne slik at mennesker med ulike diagnoser likebehandles i trygderegelverket?

Svar:

Uføretrygd og pensjoner blir i likhet med sykepenger og arbeidsavklaringspenger redusert under langtidsopphold i institusjoner under statlig ansvar med fri kost og losji. Ytelsene gis uten reduksjon i innleggelsesmåneden og de tre påfølgende månedene, og blir deretter redusert. For alle ytelsene er det gitt regler om unntak fra reduksjon dersom mottakeren forsørger ektefelle eller barn, og om at ytelsene blir redusert mindre dersom mottakeren har faste og nødvendige utgifter til bolig.

Sykepenger og arbeidsavklaringspenger blir redusert ved opphold i alle typer helseinstitusjoner med fri kost og losji. Uføretrygd og pensjoner blir ikke redusert ved opphold i somatiske sykehusavdelinger, men blir redusert ved opphold i andre statlige helseinstitusjoner som psykiatriske sykehusavdelinger og rusinstitusjoner.

Den 10. juni 2021 traff Stortinget følgende vedtak i forbindelse med behandlingen av Innst. 528 S (2020-2021):

«Stortinget ber regjeringen utrede endringer i folketrygdlovens regler om reduksjon av ytelse under opphold i institusjon, herunder forskjellen mellom innlagte i somatiske og psykiatriske institusjoner, og komme tilbake til Stortinget med forslag til endringer som sikrer likebehandling av pasientgrupper.»

Oppfølgingen av anmodningsvedtaket framgår av Prop. 1 S (2023–2024) for Arbeids- og inkluderingsdepartementet, se sidene 72–73 og 236–238. I proposisjonen viste departementet til at begrunnelsen for reglene om reduksjon er at det ikke anses rimelig at mottakeren over lang tid får uavkortede ytelse til livsopphold samtidig som staten betaler for kost og losji på institusjonen, og dermed dekker deler av utgiftene.

Som det framgår av proposisjonen, vurderte departementet at en gjeninnføring av reduksjon i uføretrygd og

pensjoner ved opphold i somatiske sykehus (og slik det i dag er for sykepenger og arbeidsavklaringspenger) derfor er det alternativet som best ville sikre likebehandling på tvers av alle ytelse fra folketrygden, også sett opp mot regler om egenbetaling i kommunale institusjoner og regler om bortfall av ytelse fra folketrygden under straffegjennomføring.

Departementet så det likevel ikke hensiktsmessig å foreslå slike endringer ettersom antallet opphold i somatiske sykehusavdelinger som varer i over fire måneder er så lavt at de administrative kostnadene knyttet til en lovendring vil være høye i forhold til det lille potensialet for besparelser.

Departementet skrev videre at selv om det etter en helhetsvurdering ikke ble ansett hensiktsmessig å foreslå endringer i de sidene ved reglene som ble vurdert i proposisjonen, ville departementet gjennomgå den delen av regelverket som innebærer at ytelsene skal reduseres mindre dersom mottakeren har faste og nødvendige boligutgifter.

Jeg har satt i gang arbeidet med å gjennomgå disse reglene. Formålet med gjennomgangen er å sikre at pasienter kan gjennomføre hensiktsmessig behandling uten frykt for å miste bolig. I denne forbindelse vil det også gjøres en gjennomgang av andre sider ved regelverket om reduksjon i ytelse ved institusjonsopphold, blant annet reduksjonsgradene. Dersom gjennomgangen viser at det er behov for endringer, vil jeg ta initiativ til nødvendige justeringer.

SPØRSMÅL NR. 896

Innlevert 11. januar 2024 av stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen

Besvart 19. januar 2024 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Kan statsråden legge fram en full årlig oversikt over utviklingen i Skatteetatens pant på latent gevinstskatt for personer som har utvandret til land utenfor EØS, og hvor store skatteforpliktelse som opp gjennom årene har blitt slettet som en følge av femårsregelen?

BEGRUNNELSE:

En artikkel i Aftenposten (4. januar) viser til tall fra 2015-2022 for Skatteetatens pant på latent gevinstskatt for utflyttere. Tabellen viser at rike nordmenn i 2022 dro fra skatteforpliktelse på til sammen over 40 milliarder kroner, siden de fleste rakk å flytte før femårsregelen til slutt ble fjernet 29. november 2022.

Ber om en oversikt tilbake til året da Skatteetaten først tok slik pant. Ber også om mulig om at det framkommer i den årlige statistikken hva som er ny pant de enkelte årene, og hvor mye pant som eventuelt ble foreldet på grunn av femårsregelen som gjaldt fram til 29. november 2022.

Svar:

Ved skattemessig utflytting etter internretten eller skatteavtale er skattyter pliktig til å betale utflyttingsskatt hvis netto latent gevinst på urealiserte aksjer mv. overstiger 500 000 kroner. Det gis fradrag for tap ved utflytting til annen EØS-stat. Reglene gjelder tilsvarende ved overføring til person, selskap eller innretning som er skattemessig bosatt eller hjemmehørende utenfor Norge.

Skattyter kan gis utsettelse med innbetaling av fastsatt skatt til aksjen er realisert, dersom det stilles betryggende sikkerhet for skatteforpliktelsen. Ved flytting til en annen EØS-stat gis det utsettelse uten sikkerhetsstillelse når Norge i medhold av folkerettslig overenskomst kan kreve utlevert opplysninger fra denne staten om skattyterens inntekts- og formuesforhold, samt bistand til innfordring. Skatteplikten bortfaller om skattyter flytter tilbake til Norge.

Gjeldende regler for utflyttingsskatt ble innført i 2007. Tabell 1 viser oversikt over samlet fastsatt utflyttingsskatt og pant for saker i årene 2007–2018. Årstallet som er angitt er det året utflyttingsskatten er fastsatt for. Per i dag stilles det ikke sikkerhet året utflyttingsskatten fastsettes, men på et senere tidspunkt når sakene er behandlet av skattekontoret.

Tabell 1 Fastsatt utflyttingsskatt og pant 2007–2018. Kroner.

Årstall for fastsatt utflyttingsskatt	Fastsatt utflyttingsskatt	Bortfalt skatt som følge av femårsregelen	Ny pant knyttet til utflyttingsskatt for vedkommende år	Bortfalt pant som følge av femårsregelen
2007	140 662 802	154 088 183	125 771 108	125 771 108
2008	212 073 565	211 676 190	14 510 693	14 510 693
2009	2 116 697 752	2 111 203 045	15 025 169	11 568 540
2010	1 351 271 296	1 342 473 049	85 438 557	85 438 557
2011	219 937 655	191 664 450	-	-
2012	371 910 958	366 531 471	177 608 411	177 318 261
2013	294 461 339	283 305 298	77 234 118	77 223 587
2014	269 474 270	198 520 729	75 976 644	75 097 584
2015	1 483 203 766	1 467 359 754	65 649 303	65 394 966
2016	1 489 786 331	1 461 037 389	1 176 171 885	1 176 051 294
2017	1 715 321 133	1 684 356 145	362 440 729	361 894 467
2018	6 080 134 968	6 077 487 990	4 047 814 132	4 046 969 712
		-		-
		-		-
		-		-
		-		-

Andre og tredje kolonne omfatter alle sakene for utflyttingsskatt, også saker der hvor skattyter ikke har stilt sikkerhet. Fjerde og femte kolonne omfatter saker der skattyter har stilt sikkerhet som følge av utsatt betaling av utflyttingsskatten. For eksempel krevde ingen saker i 2011 sikkerhetsstillelse. Femte kolonne viser bortfalt pant som følge av utløp av femårsperioden. Pantet kan også bortfalle av andre årsaker, for eksempel at skattyter har flyttet tilbake til Norge eller realisert gevinsten/tapet mens en var bosatt i utlandet.

Det er noen forbehold med tallene oppgitt i tabellen:

Det er begrenset tilgang på data for årene 2007–2011, og tallene for denne perioden vil derfor inneholde små unøyaktigheter.

Utflyttingsskatten beregnes ved at gevinsten/tapet ganges med oppjusteringsfaktoren for utbytte og satsen for skatt på alminnelig inntekt. Det er ikke tatt hensyn til at noen skattytere kan være skattepliktig til kommuner i tiltakssonen i Nord-Troms og Finnmark, der personer har lavere sats i skatt på alminnelig inntekt.

For årene 2019–2022 er ikke femårsperioden utløpt, og ingen skattekrav har dermed bortfalt som følge av femårsregelen.

SPØRSMÅL NR. 897

Innlevert 12. januar 2024 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 19. januar 2024 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

1. nyttårsdag startet lisensjakten på ulv inne i ulvesonen. Det er åpnet for felling av totalt 18 ulver.

Mener regjeringen at man følger intensjonen i naturavtalen ved å skyte ulver for å "sikre" at de holdes på kritisk truet nivå?

BEGRUNNELSE:

I lisensjakten er det åpnet for felling av totalt 18 ulver, ifølge statsforvalterne i Innlandet og Oslo og Viken. Det er blant annet åpnet for å drepe 6 i det helnorske reviret Raffjellet, 6 på norsk side av grensereviret Fjornshøjden og 2 på norsk side av Rømskogreviret. Regjeringen har uttalt at jakten er nødvendig for å holde bestanden nede. Vedtaket fattet av rovviltnevdene om dreping av 18 ulv har blant annet blitt påklaget av naturvernforbundet.

De 18 ulvene som skal skytes inne i ulvesonen, lever i tre forskjellige, stabile og forutsigbare ulvefamilier. Skyting av disse dyrene er kritisk for den svært truede ulvebestanden.

Ifølge departementet er det hensynet til at bestanden holdes så nært bestandsmålet som mulig, som tilsier at det skal gjennomføres lisensfelling innenfor ulvesonen i år.

Departementet sier at uten slik lisensfelling er det grunn til å tro at det våren 2024 vil være flere ynglinger enn bestandsmålet tilsier. Ved en slik begrunnelse behandler regjeringen bestandsmålet som et maksimumsmål. Det finnes knapt noen andre land i verden som behandler et

minimumsmål for en rødlista art som et maksimumsmål. Minimumsmålet er satt for å sikre ulvens overlevelse, ikke for å sørge for at den holdes nede på et kritisk lavt nivå. Målet må være å få artene til å ikke lenger være truet.

Nedskytingen av ulv som vi gjentatte ganger ser i Norge er stikk i strid med internasjonale avtaler, konvensjoner, forpliktelser og faglige råd.

Svar:

Som representanten skriver startet lisensfelling av ulv innenfor ulvesonen 1. januar. Lisensfellingsperioden varer til og med 15. februar. Det ble for lisensfellingsperioden i 2024 åpnet for uttak av ulv i tre revir; det helnorske reviret Raffjellet, og de såkalte grenserevirene Rømskog og Fjornshojden.

Stortinget har vedtatt bestandsmålet for ulv på fire til seks årlige ungekull, hvorav tre i revir som i sin helhet ligger i Norge. Ungekull i revir der en del av reviret ligger i Sverige, skal medregnes med en faktor på 0,5. Bestandsmålet er ikke minimums- eller maksimumsmål, men bestandene av rovvilt skal ligge så nær bestandsmålene som Stortinget har fastsatt som mulig.

Det er de senere årene kommet to høyesterettsavgjørelser om lisensfelling av ulv, og vi har blant annet fått rettslige avklaringer av forholdet mellom forvaltningen av ulv i Norge og forpliktelser etter Bernkonvensjonen. Jeg mener vedtaket er i tråd med disse avgjørelsene. Jeg mener vedtaket også er i tråd med vilkårene i naturmangfoldloven, som er utformet blant annet for å gjennomføre

Bernkonvensjonen. Hensynet til at bestanden skal holdes så nært bestandsmålet som mulig tilsier at det skal gjennomføres lisensfelling innenfor ulvesonen i år. Jeg mener det foreligger offentlige interesser av vesentlig betydning som tilsier felling av ulvene i Rafjellet og de norske delene av grenserevirene Rømskog og Fjornshojden.

Når det gjelder naturavtalen, vil regjeringen legge fram en stortingsmelding med en ny nasjonal handlingssplan for natur. Naturavtalens overordnede målsetninger vil også bli vurdert opp mot rovvilt.

SPØRSMÅL NR. 898

Innlevert 12. januar 2024 av stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg

Besvart 19. januar 2024 av fiskeri- og havminister Cecilie Myrseth

Spørsmål:

Hvor viktig er fremførelsen av bybanen/bedret kollektivtilbud for at staten, ved HI og Fdir, ønsker å lokalisere seg på Dokken?

BEGRUNNELSE:

Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet er i forhandlinger med Bergen kommune om kjøp av tomt for å bygge nye lokaler på området Dokken sentralt i Bergen. Samtidig jobber Bergen kommune med planer for fremførelsen av kollektivtilbudet Bybanen i det samme området. Traseen skal gå gjennom Dokken, videre over Puddefjorden, og gjennom Laksevåg. Det er usikkerhet om flertallet bystyret i Bergen vil bygge bybane vestover. Hvis byggingen ikke gjennomføres vil Dokken, og HI og Fdir, få et vesentlig svekket kollektivtilbud.

Svar:

Som en del av arbeidet i avklaringsfasen for prosjektet la Statsbygg fram en lokaliserings-analyse 30. november 2018. I analysen kom lokalisering på Dokken best ut etter en samlet vurdering av kriteriene. Viktige argumenter for Dokken var størrelse på tomt, nærhet til dypvannskai og nærhet til samarbeidspartnere. Kollektivtilbud var ett av kriteriene som ble vektlagt; her fikk Dokken middels verdi i vurderingen.

I forslag til statsbudsjett for 2021 foreslo regjeringen at det ble satt i gang forprosjekt for samlokalisering av Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet i et nytt bygg på Dokken. Stortinget sluttet seg til dette.

God kollektivdekning er positivt for samlokalisering-prosjektet, men kollektivdekning har ikke vært avgjørende for valget av lokalisering.

Havforskningsinstituttet har analyseinstrumenter som er sårbare for rystelser og elektromagnetisk stråling. Det er derfor viktig at en trase for en ev. bybane har tilstrekkelig avstand til det planlagte bygget. Beregninger viser at det bør være en avstand mellom tomtegrense for bygget og bybanen på minimum 75 meter.

SPØRSMÅL NR. 899**Innlevert 12. januar 2024 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen****Besvart 22. januar 2024 av energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Tidligere statsråd Ola Borten Moe lufter spennende tanker om kjernekraftsamarbeid med Sverige i samme ånd som vannkraftsamarbeidet mellom landene på 1950-tallet.

Kan statsråden avklare om det er noen hindringer, regulatorisk, lovmessig, nettmessig eller annet som ligger i veien for å gjennomføre et slikt samarbeid, om det vil være mulig å sikre at kraften som produseres fra "Norges" kjernekraftverk i Sverige kommer Norge, og ikke kontinentet til gode, og om regjeringen deler disse spennende tankene om samarbeid?

BEGRUNNELSE:

Borten Moe har tidligere vært en enslig svale i regjeringsspartiene hva gjelder fremoverlent syn på kjernekraft og påpeker korrekt at kjernekraft med stor sannsynlighet er nødvendig og en viktig løsning på framtidig kraftbehov, samtidig som det hensynstar både klima og natur og arealspørsmål.

Borten Moe foreslår å bygge kjernekraftverk i Sverige, med norsk finansiering, og som skal dekke norsk kraftbehov.

Kjernekraft bygget i Sverige, som leverer kraft til Norge er interessant, men hvis man ikke kan styre kraften direkte til Norge, så kan mye av kraften gå til kontinentet istedenfor.

Det er interessant å høre statsråden betraktninger på om forslaget er gjennomførbart, og om regjeringen deler disse tankene.

Svar:

Vi har allerede et tett kraftsamarbeid med Sverige. Vi er en del av et felles kraftmarked og synkronområde, og vi har blant annet hatt en felles elsertifikatorordning for å sikre økt utbygging av fornybar kraft. Et tett samarbeid med Sverige er noe vi ønsker vi å fortsette med.

I årene fremover vil tilgangen på ny kraftproduksjon være svært viktig, både i Norge og i landene rundt oss. At Sverige vil fortsette sin satsing på kjernekraft er positivt for det nordiske kraftsystemet som helhet, men det er ikke løsningen på de utfordringene det norske kraftsystemet står ovenfor.

Jeg mener at det viktigste vi kan gjøre for å sikre økt tilgang på kraft i Norge i årene som kommer, er å satse på mer fornybar kraftproduksjon innenlands. Skal vi lykkes med det, er vi tjent med å rette innsatsen mot områder der vi har det beste utgangspunktet. Dette har vi innenfor fornybar kraftproduksjon, som vann- og vindkraft, der vi både har naturgitte fortrinn og har etablert stor kompetanse.

Samtidig er det viktig at vi løpende følger med på teknologiutviklingen innenfor kjernekraft, blant annet gjennom den nukleære forsknings- og utdanningsvirksomheten som norske universiteter og institutter gjennomfører. I fremtiden kan modulære kjernekraftanlegg på kommersielt grunnlag være interessante også for Norge. Men dette er fremdeles en umoden teknologi som uansett ikke er aktuell for å møte kraftbehovet vi har i årene framover.

SPØRSMÅL NR. 900**Innlevert 12. januar 2024 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg****Besvart 22. januar 2024 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Er det riktig forstått at regjeringen ikke har foretatt en vurdering av de økonomiske konsekvensene endringene i anskaffelsesreglene medfører generelt?

BEGRUNNELSE:

Viser til mine spørsmål 15:639 (2023-24) og 15:798 (2023-2024) knyttet til de nye anskaffelsesreglene som trådte i kraft 1. januar 2024. Statsråden viser i sine svar til at de

ikke har foretatt en beregning for hvor store merkostnadene er i det konkrete prosjektet. Men i forkant av at regjeringen gjorde forskriftsendringene må regjeringen ha foretatt en økonomisk vurdering av konsekvensene forskriftsendringen vil medføre for skattebetalerne. Hvis ikke er dette dypt urovekkende.

Svar:

Det offentlige kjøper varer og tjenester for over 740 milliarder kroner årlig. Dette utgjør rundt 13 prosent av BNP. Offentlig sektor utgjør dermed et stort og viktig marked for næringslivet. Strengere klima- og miljøkrav i offentlige anskaffelser kan ha stor påvirkning på tilgjengeligheten av grønne løsninger i markedet, og bidra til at Norge når klima- og miljømålene.

De økonomiske og administrative konsekvensene av de nye klima- og miljøbestemmelsene i anskaffelsesregelverket var en sentral del i arbeidet med det nye regelverket. Vurderingene er redegjort for i notatet som ble sendt på offentlig høring 8. desember 2022.

Forskriftsendringene kan medføre økonomiske og administrative konsekvenser for oppdragsgivere ved at det kan påløpe ekstra kostnader med både å stille og følge opp klima- og miljøkravene. Leverandørene kan også få økte kostnader med å oppfylle klima- og miljøkravene i tilbudene sine. Det er imidlertid ikke mulig å tallfeste hvilke økonomiske konsekvenser endringene i anskaffelsesreglene vil ha for oppdragsgivere og leverandører. Dette skyldes at oppdragsgiverne i regelverket har fleksibilitet til selv å vurdere hvilke klima- og miljøhensyn som bør tas i den enkelte anskaffelsen. Kostnadene vil derfor variere avhengig av hvilke typer krav som stilles, ambisjonsnivået i kravene, hvilke markeder det dreier seg om, mv.

Selv om endringen i anskaffelsesreglene i noen tilfeller vil gi økte kostnader for oppdragsgivere og leverandører, vil endringen også gi gevinster for klimaet og miljøet, og dermed for samfunnet som helhet. Det er også her krevende å tallfeste hvilke klima- og miljøgevinster endringene i anskaffelsesreglene vil medføre. Dette avhenger blant annet av oppdragsgivernes skjønn, ambisjonsnivå og kompetanse til å stille gode klima- og miljøkrav som gir en reell klima- og miljøgevinst. Gitt omfanget av offentlige anskaffelser i Norge, kan endringene gi vesentlige gevinster for klimaet og miljøet på sikt.

Det er viktig å understreke at klima- og miljøvennlige alternativer til en vare eller tjeneste ikke alltid vil være dyrere for oppdragsgiver, de kan også være billigere. Dette gjelder særlig dersom oppdragsgiver ikke kun ser på innkjøpsprisen, men også på kostnader gjennom hele produktets eller tjenestens levetid. De nye reglene åpner også for at det gjøres unntak fra kravet om å legge vekt på klima- og miljøhensyn i anskaffelser som har en ubetydelig klima- og miljøbelastning. Unntaket skal sikre at oppdragsgivere

ikke må stille klima- og miljøkrav i anskaffelser hvor dette ikke vil gi noen nevneverdig gevinst.

Jeg vet at mangel på tid og kompetanse kan være en utfordring for offentlige oppdragsgivere, og god veiledning er derfor viktig. God veiledning kan bidra til at oppdragsgivere stiller effektive klima- og miljøkrav som gir en reell klima- og miljøgevinst, og som er til gode for samfunnet som helhet. Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) har derfor utarbeidet og publisert en veileder til den nye klima- og miljøbestemmelsen i anskaffelsesregelverket. I tillegg er bevilgningen til DFØ økt med ti millioner kroner i statsbudsjettet for 2024, for å styrke arbeidet med grønne offentlige anskaffelser.

